

Justerat tisdagen den 3 december beträffande § 187 och § 196, i övrigt tisdagen den 17 december 2013

Inger Linge

Conny Andersson

Sven-Erik Köhlin

§ 170
Inledning och justering m.m.

Ordföranden förklarade sammanträdet öppnat.

Ordföranden konstaterade att 98 ledamöter var närvarande och 51 ledamöter var frånvarande.

Att tillsammans med ordföranden justera sammanträdet protokoll utsågs förste och andre vice ordföranden.

Protokollet skall justeras senast tisdagen den 17 december 2013.

§ 171
Bordlagd interpellation 2013:21 av Yvonne Blombäck (MP) om trafiknämndens roll gällande strategiska diskussioner och beslut
LS 1309-1127 Anf. 1-12

Inleddes kl. 10.06 och avslutades kl.10.37.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 17 september 2013 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 22 oktober 2013.

Svar på interpellationen, se bilaga 1.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Yvonne Blombäck, Christer G Wennerholm och Erika Ullberg, Stella Fare, Gunilla Roxby Cromvall samt Annika Hjelm.

§ 172
Bordlagd interpellation 2013:22 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om meddelarfrihet i Stockholms läns landsting
LS 1309-1128

Inleddes kl. 10.37 och avslutades kl. 10.37.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 173**Bordlagd interpellation 2013:23 av Vivianne Gunnarsson (MP) om landström för Waxholms Ångfartygs AB:s fartyg**

LS 1309-1129

Anf. 13-17

Inleddes kl. 10.38 och avslutades kl. 10.48.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 17 september 2013 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 22 oktober 2013.

Svar på interpellationen, se bilaga 2.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Vivianne Gunnarsson och landstingsrådet Christer G Wennerholm.

§ 174**Bordlagd interpellation 2013:24 av Birgitta Sevefjord (V) om eventuellt brott mot jävsregler i Stockholms läns landsting**

LS 1309-1130

Anf. 18-22

Inleddes kl. 10.48 och avslutades kl. 11.00.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för finansfrågor. Fullmäktige medgav den 17 september 2013 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 22 oktober 2013.

Svar på interpellationen, se bilaga 3.

Landstingsrådet Torbjörn Rosdahl hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Birgitta Sevefjord och landstingsrådet Torbjörn Rosdahl.

§ 175**Interpellation 2013:25 av Conny Fogelström (S) om huruvida AB Storstockholms Lokaltrafik/trafikförvaltningen avser att efterskänka Arrivas viten**

LS 1310-1298

Anf. 23-27

Inleddes kl. 11.00 och avslutades kl. 11.12.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 22 oktober 2013 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 4.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Conny Fogelström, landstingsrådet Christer G Wennerholm samt Gunilla Roxby Cromvall.

§ 176**Interpellation 2013:26 av Curre Hansson (S) om att AB Storstockholms Lokaltrafik ska ta ledartröjan för elbussen**

LS 1310-1299

Anf. 28-41

Inleddes kl. 11.12 och avslutades kl. 11.50.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 22 oktober 2013 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 5.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Curre Hansson, landstingsrådet Christer G Wennerholm, Bosse Andersson, Hans Lindqvist, Gunilla Roxy Cromvall, Nanna Wikholm, Stella Fare samt landstingsrådet Yvonne Blombäck.

§ 177

Interpellation 2013:27 av Nanna Wikholm (S) om framtiden för skärgårds- trafiken

LS 1310-1300

Inleddes kl. 11.51 och avslutades kl. 11.51.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 178

Interpellation 2013:28 av Dag Larsson (S) om kvalitetsredovisning av Nationella Diabetesregistret (NDR) inom primärvården

LS 1310-1301

Inleddes kl. 11.51 och avslutades kl. 11.51.

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 179

Frågestund

LS 1312-1539

Anf. 42-91

Inleddes kl. 12.00 och avslutades kl. 13.00.

Fullmäktige beslutade enligt 2:e vice ordförandens förslag att de inkomna frågorna fick ställas.

1. Fråga av Helene Hellmark Knutsson (S) till landstingsrådet Torbjörn Rosdahl (M): Har majoriteten en genomförandeplan för hur landstinget ska kunna frysa kostnadsutvecklingen inom sjukvården till tre procent varje år fram till år 2020, så som är fastställt i Framtidsplanen?
2. Fråga av Helene Öberg (MP) till landstingsrådet Torbjörn Rosdahl (M): Delar du den bild landstingsdirektören gett i DN, förra veckan, om att det kan vara dags att sätta stopp för de årliga tvåprocentsbesparingarna på sjukhusen?
3. Fråga av Birgitta Sevefjord (V) till landstingsrådet Torbjörn Rosdahl (M): Anser du att Sveriges riksdag och Stockholms stad gör fel när de – i motsats till Stockholms läns landsting - accepterar ord som bristande, misslyckad, fusk, neddragningar etc. i rubrikerna till interpellationer?
4. Fråga av Dag Larsson (S) till landstingsrådet Filippa Reinfeldt (M): Kommer det att finnas tillräcklig kapacitet på länets förlossningskliniker för att kunna ge en trygg och säker förlossningsvård i Stockholm under 2014?

5. Fråga av Annika Hjelm (MP) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Kommer Trafikförvaltningen att ingå som en part i samverkanscentralen för kommunikation kring trafik och räddning?
6. Fråga av Håkan Jörnehed (V) till landstingsrådet Filippa Reinfeldt (M): Anser du att ni nu fått in tillräckligt med underlag från BB Sophia för att de ska kunna öppna sin verksamhet i februari?
7. Fråga av Nanna Wikholm (S) till landstingsrådet Charlotte Broberg (M): Anser du, i likhet med finansministern, att större friggebodar kan vara ett viktigt tillskott för att lösa Stockholmsregionens omfattande problem med bostadsbrist?
8. Fråga av Yvonne Blombäck (MP) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Anser du att det är rätt att tillåta reklam med ljud i kollektivtrafiken, samtidigt som Trafiknämnden beslutat att inte tillåta ljud som ökar tillgängligheten?
9. Fråga av Rolf Lindell (S) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Med anledning av den senaste svidande revisorskritiken avseende Trafiknämndens bristande styrning och kontroll: anser du att du gör vad du kan för att Trafiknämnden ska fullfölja sitt uppdrag enligt kommunallagen 6 kap, 7 § om tillräcklig intern styrning och kontroll?

Frågorna antecknades som besvarade.

Fullmäktige beslutade enligt 2:e vice ordförandens förslag att de återstående frågorna på den utdelade förteckningen inte skulle besvaras.

Landstingets bemötandepreis för år 2013 delades ut av landstingsrådet Stig Nyman och fullmäktiges presidium. Priset gick till Afasiföreningen Stockholms län som företrädades av Lena Ringstedt, ordförande och Gunilla Finnström, verksamhetschef på afasiföreningen.

Anf. 92-96

§ 180 **Bekräftande av fullmäktiges beslutsförhet**

Inleddes kl. 13.15 och avslutades kl. 13.15.

Ordföranden konstaterade att 141 ledamöter var närvarande och 8 ledamöter var frånvarande, enligt bilaga A.

§ 181 **Kungörelse och annonsering**

Inleddes kl. 13.15 och avslutades kl. 13.16.

Kungörelsen om fullmäktiges sammanträde anslogs den 21 november 2013 på landstingets anslagstavla och skickades samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare samt till länsstyrelsen.

Föredragningslistan infördes den 26 november 2013 i de tidningar där enligt fullmäktiges beslut annonsering ska ske.

Tillägg till föredragningslista anslogs den 29 november 2013 på landstingets anslagstavla och skickades samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare.

Det antecknades att sammanträdet kungjorts i laga ordning.

§ 182

Anmälan av länsstyrelsens beslut att för tiden t.o.m. den 31 oktober 2014 till ny ledamot i valkrets Ost efter Lennart Adell Kind (FP) inkalla Mats Larsson (FP) och till ny ersättare efter Larsson utse Jan Liliemark (FP)

LS 1309-1138

Inleddes kl. 13.16 och avslutades kl. 13.16.

Efter förslag från ordföranden lades anmälan till handlingarna.

§ 183

Anmälan av slutlig budget 2014 för Stockholms läns landsting

LS 1305-0679

Inleddes kl. 13.17 och avslutades kl. 13.17.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Håkan Jörnehed.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att lägga anmälan av slutlig budget 2014 för Stockholms läns landsting till handlingarna.

S-, MP- och V-ledamöterna lät anteckna att de inte hade deltagit i landstingsstyrelsens beslut i ärendet.

§ 184

Uppdatering av finanspolicy för Stockholms läns landsting inklusive placeringspolicy för pensionsmedel (förslag 75)

LS 1305-0743

Anf. 97

Inleddes kl. 13.18 och avslutades kl. 13.20.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Torbjörn Rosdahl.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna finanspolicy inklusive placeringspolicy för pensionsmedel för Stockholms läns landsting.

§ 185

Samverkansavtal och ägardirektiv Almi Företagspartner Stockholm Sörmland AB (förslag 76)

LS 1307-0923, 1307-0932

Inleddes kl. 13.20 och avslutades kl. 13.20.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna samverkansavtal avseende Almi Företagspartner Stockholm Sörmland AB (556141-8392)

att godkänna ägardirektiv till styrelsen för Almi Företagspartner Stockholm Sörmland AB

att utfärda instruktion till Stockholms läns landstings stämooombud att på bolagsstämma i Almi Företagspartner Stockholm Sörmland AB rösta för ägardirektiv.

§ 186

Ändringar i arbetsordningen för landstingsfullmäktige, i reglemente för landstingsstyrelse och nämnder samt i reglemente för landstingsråd (förslag 77)

LS 1303-0365, 1309-1089

Inleddes kl. 13.21 och avslutades kl. 13.21.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att ändra reglemente för landstingsråd

att ändra arbetsordningen för fullmäktige i Stockholms läns landsting

att ändra reglemente för landstingsstyrelse och nämnder avseende landstingsstyrelsens arbetsutskott

att ändringarna i arbetsordningen för fullmäktige och reglemente för landstingsstyrelse och nämnder samt reglemente för landstingsråd ska gälla från och med den 1 januari 2014.

§ 187

Delårsrapport per augusti 2013 för Stockholms läns landsting (förslag 78)

LS 1306-0827

Anf. 98-126

Inleddes kl. 13.21 och avslutades kl. 14.23.

I ärendet yttrade sig landstingsråden Torbjörn Rosdahl och Helene Hellmark Knutsson, Tomas Eriksson, landstingsråden Håkan Jörnehed, Erika Ullberg och Yvonne Blombäck, Stella Fare, Tove Sander samt landstingsrådet Christer G Wennerholm.

YRKANDEN

1) bifall till landstingsstyrelsens förslag

2) bifall till MP-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att fastställa delårsrapporten för januari-augusti 2013

att godkänna återrapportering av uppdrag i budget 2013

att godkänna att uppdraget som gavs till landstingsdirektören i samband med tertialrapporten per april om att uppnå ett positivt resultat för 2013 är uppfyllt

att godkänna återrapportering av det uppdrag som gavs till trafiknämnden i samband med tertialrapporten per april

att uppdra till trafiknämnden att återkomma med redogörelse för den fortsatta intäktsutvecklingen samt effekter av vidtagna åtgärder i samband med årsbokslut 2013

att uppdra till styrelserna för Södersjukhuset AB, Danderyds Sjukhus AB, TioHundra AB och Södertälje Sjukhus AB att i samband med årsbokslut 2013 återkomma med redovisning av genomförda åtgärder och de ekonomiska effekterna därav i syfte att uppnå det av landstingsfullmäktige beslutade resultatkravet för år 2013 för att möjliggöra att rätt kostnadsnivå återfinns vid ingången av år 2014

att godkänna återrapportering av uppdrag som gavs till hälso- och sjukvårdsnämnden och styrelsen för Karolinska Universitetssjukhuset i samband med tertialrapporten per april att i samråd analysera antagandena för intäkter och kostnader i syfte att eliminera differensen

att godkänna avrapportering av vidtagna åtgärder och effekter av dessa vid Sjukvårds- och omsorgsnämnden i Norrtälje

att uppdra åt koncernfinansiering att utbetala 69 000 kronor till Sjukvårds- och omsorgsnämnden i Norrtälje med anledning av korrigeringsresultat avseende år 2012

att godkänna förtida avslut av leasingarrangemang, avseende 111 tunnelbanevagnar av typen C20 och 22 tvärbanevagnar av typen A32, med konsekvens att borgensansvar kvarstår såsom beskrivits närmare i delårsrapporten den 9 oktober 2013

att kostnader på cirka 90 000 000 kronor för förtida avslut av leasingarrangemang finansieras inom ramen för koncernfinansiering och regleras i samband med fastställande av årsredovisning 2013

att överföra 3 700 800 000 kronor från trafiknämndens investeringsbudget till koncernfinansierings investeringsbudget 2013

att fastställa 2013 års investeringsbudget för trafiknämnden till 4 990 000 000 kronor

att fastställa 2013 års investeringsbudget för koncernfinansiering till 4 127 800 000 kronor

att anse hemställan från trafiknämnden om flytt av budgetmedel, daterad den 1 oktober 2013, besvarad (LS 1310-1227)

att omedelbart justera beslutet.

RESERVATION

MP-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

UTTALANDE

S-ledamöterna och V-ledamöterna lät till protokollet anteckna särskilda uttalanden likalydande med respektive partis uttalande i landstingsstyrelsen.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

§ 188**Ändring av sammanträdesdagar 2014 för landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige (förslag 79)**

LS 1311-1427

Inleddes kl. 14.23 och avslutades kl. 14.23.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att – under förutsättning av riksdagens beslut om ändring i kommunallagen – flytta sammanträdet den 7 oktober till den 21 oktober, och sammanträdet den 4 november till 11 november 2014.

§ 189**2013 års uppföljning av den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2010 (förslag 80)**

LS 1301-0094

Anf. 127-167

Inleddes kl. 14.23 och avslutades kl. 15.53.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Charlotte Broberg, Nanna Wikholm, Gustav Hemming, Hans Åberg, Tomas Eriksson, Gizela Sladic, landstingsrådet Yvonne Blombäck, Jessica Ericsson, Cecilia Obermüller, Vivianne Gunnarsson, Rolf Lindell, Sverre Launy samt Tomas Melin.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S- och V-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen
- 3) bifall till MP-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna 2013 års uppföljning av den regionala utvecklingsplanen, RUFS 2010.

RESERVATIONER

S- och V-ledamöterna samt MP-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

UTTALANDE

V-ledamöterna lät till protokollet anteckna särskilt uttalande likalydande med uttalandet i landstingsstyrelsen.

§ 190**Inriktningsbeslut för teknisk upprustning av byggnad 22 vid Danderyds sjukhus (förslag 81)**

LS 1310-1216

Inleddes kl. 15.54 och avslutades kl. 15.54.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att fatta inriktningsbeslut för objektet Teknisk upprustning av byggnad 22 vid Danderyds sjukhus till en investeringsutgift om maximalt 170 000 000 kronor

att uppdra åt styrelsen för Locum AB att inarbeta den utökade investeringsutgiften för investeringsobjektet på 50 000 000 kronor i investeringsbudgeten för Landstingsfastigheter Stockholm för år 2015 och plan för åren 2016-2019

att uppdra åt styrelsen för Locum AB att för Landstingsfastigheter Stockholms räkning fatta nödvändiga beslut för att påbörja programarbete och andra arbeten som underlag för ett eventuellt senare genomförandebeslut.

§ 191**Inriktningsbeslut för investering för ökat vårdinnehåll, vårdavdelningar och behandling vid S:t Görans sjukhus (förslag 82)**

LS 1310-1296

Anf. 168-190

Inleddes kl. 15.57 och avslutades kl. 16.32.

I ärendet yttrade sig landstingsråden Charlotte Broberg och Helene Hellmark Knutsson, Birgitta Sevefjord, landstingsrådet Birgitta Rydberg samt Anders Lönnberg.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall med instämmande av V-ledamöterna till S-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att fatta ett inriktningsbeslut för investeringar som skapar lokalmässiga förutsättningar för att bedriva förlossningsvård vid S:t Görans sjukhus till en investeringsutgift om totalt 240 000 000 kronor

att fatta genomförandebeslut för förberedande arbeten avseende att skapa lokalmässiga förutsättningar för att bedriva förlossningsvård vid S:t Görans sjukhus till en investeringsavgift om totalt 12 000 000 kronor

att uppdra åt styrelsen för Locum AB, att genom teknisk justering inrymma investeringsutgiften om totalt 12 000 000 kronor för förberedande arbeten för att skapa lokalmässiga förutsättningar för att bedriva förlossningsvård vid S:t Görans sjukhus, inom Landstingsfastigheter Stockholms fastställda investeringsutrymme för åren 2014-2015

att uppdra åt styrelsen för Locum AB att i samband med kommande budgetprocess inarbeta den utökade investeringsutgiften om totalt 240 000 000 kronor för åren 2015-2019 i investeringsplanen för Landstingsfastigheter Stockholm.

RESERVATION

S-och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

UTTALANDEN

MP-ledamöterna och V-ledamöterna lät till protokollet anteckna särskilda uttalanden likalydande med respektive partis uttalande i landstingsstyrelsen.

§ 192

Förberedande arbeten avseende vårdavdelningar och behandling vid S:t Görans sjukhus (förslag 83)

LS 1309-1169

Inleddes kl. 16.33 och avslutades kl. 16.34.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att fatta genomförandebeslut för förberedande arbeten avseende vårdavdelningar och behandling vid S:t Görans sjukhus

att uppdra åt styrelsen för Locum AB att genom en teknisk justering inom det beslutade investeringsutrymmet för Landstingsfastigheter Stockholm, budgetåren 2013-2014, avsätta 89 000 000 kronor för förberedande arbeten av vårdavdelningar och behandling vid S:t Görans sjukhus.

§ 193

Försäljning av del av fastigheten Haga 4:18 i Solna kommun, mark för patienthotell (förslag 84)

LS 1310-1371

Anf. 191-197

Inleddes kl. 16.34 och avslutades kl. 16.45.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Charlotte Broberg, Anders Lönnberg samt Birgitta Sevefjord.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen
- 3) bifall till V-ledamotens reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att försälja del av fastigheten Haga 4:18 i Solna kommun, mark för patienthotell, utbildning, kontor och centrumändamål

att uppdra åt landstingsstyrelsen att genomföra försäljningen.

RESERVATIONER

S-ledamöterna och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 194**Införande av Ungdomsbiljett 6 månader i Waxholmsbolagets biljettsortiment (förslag 85)**

LS 1311-143

Anf. 198

Inleddes kl. 16.47 och avslutades kl. 16.47.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Christer G Wennerholm.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att upphäva sitt fattade beslut, den 22 oktober 2013 § 162, om att införa terminskort, skolbiljetter och fritidsbiljetter för skolelever motsvarande dem som erbjuds av SL även i Waxholmsbolagets biljettsortiment

att från och med den 1 januari 2014 införa en "Ungdomsbiljett 6 månader" som ska gälla dygnet runt och som ersätter skol-, termins- och fritidsbiljetter i Waxholmsbolagets sortiment

att priset för en Ungdomsbiljett 6 månader ska vara 1 290 kronor.

§ 195**Beslut om att färdtjänstkort ska vara giltigt som biljett i Waxholmsbolagets trafik (förslag 86)**

LS 1311-1437

Anf. 199

Inleddes kl. 16.47 och avslutades kl. 16.48.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Christer G Wennerholm.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att innehavare av färdtjänstkort utfärdade av Stockholms läns landsting ska vara berättigade till fri resa inom Waxholmsbolagets trafik från och med den 1 maj 2014.

§ 196
Förvärv av Älvsjödepån (förslag 87)
LS 1311-1440

Anf. 200-201

Inleddes kl. 16.48 och avslutades kl. 16.52.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Christer G Wennerholm och Karl Henriksson.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna att AB Storstockholms Lokaltrafik förvärvar bolag innehållande fastigheten Varubudet 1, Stockholms kommun (Älvsjödepån) till ett belopp om högst 500 000 000 kronor

att godkänna att förvärvet finansieras inom ramen för koncernfinansieringens investeringsbudget för år 2013

att uppdra åt trafiknämnden att återkomma till landstingsfullmäktige med förslag till bolagsordning och övriga nödvändiga åtgärder med anledning av förvärvet

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Karl Henriksson deltog inte i fullmäktiges beslut.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

§ 197
Motion 2012:8 av Dag Larsson m.fl. (S) om krav på insyn och offentlighet hos anlitade privata vårdleverantörer (förslag 88)
LS 1203-0465

Anf. 202-204

Inleddes kl. 16.52. och avslutades kl. 17.01.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Filippa Reinfeldt, Petra Larsson och landstingsrådet Håkan Jörnehed.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S- och V-ledamöternas muntliga reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

S- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 198**Motion 2012:13 av Kristina Söderlund och Inger Ros (S) om vårdgarantin och en utveckling för en patientfokuserad vård (förslag 89)**

LS 1205-0667

Inleddes kl. 17.02 och avslutades kl. 17.03.

Fullmäktige beslutade att bordlägga ärendet.

§ 199**Motion 2012:15 av Paul Lappalainen m.fl. (MP) om att utvärdera konkurrensutsättningen i vården (förslag 90)**

LS 1205-0669

Anf. 205-240

Inleddes kl. 17.03 och avslutades kl. 18.24.

I ärendet yttrade sig Marie Åkesdotter, landstingsråden Filippa Reinfeldt och Håkan Jörnehed, Annika Hjelm, Michel Silvestri, Olle Reichenberg, Katarina Flygare, landstingsråden Dag Larsson och Stig Nyman, Jessica Ericsson, landstingsrådet Gustav Hemming samt Birgitta Sevefjord.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall med instämmande av V-ledamöterna till förslag av de MP-ledamöter som står bakom motionen att återremittera ärendet med följande motivering ” Motionen ska beredas på nytt, med syfte att utreda vad konkurrensutsättningen som system har fått för effekter. De utvärderingar som man hänvisar till har inte omfattat systemet som helhet.”
- 3) bifall till tilläggsförslag från de MP-ledamöter som står bakom motionen att ändra datum från 31 december 2013 till 31 december 2014 i motionens andra att-sats
- 4) bifall till 1:a att-satsen i motionen
- 5) bifall till 2:a att-satsen i motionen
- 6) bifall till 3:a att-satsen i motionen

Återremissyrkandet togs först upp till behandling.

Ordföranden frågade om fullmäktige ville återremittera ärendet eller avgöra ärendet idag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade

att ärendet skulle avgöras idag.

Ordföranden ställde sedan propositioner om bifall respektive avslag till yrkandet under 3) ovan och fann att fullmäktige bifallit yrkandet.

BESLUT

Fullmäktige beslutade

att datum i motionens andra att-sats får ändras till den 31 december 2014.

Ordföranden ställde sedan propositioner om bifall respektive avslag till yrkandet under 1) och 4) ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Omröstning genomfördes sedan enligt följande godkända voteringsproposition.

Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat bifalla första att-satsen i motionen.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablan visade 65 ja-röster, 18 nej-röster, att 25 ledamöter avstod och att 41 ledamöter var frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 6.

BESLUT

Fullmäktigt beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att avslå motionens första att-sats.

Ordföranden ställde sedan propositioner om bifall respektive avslag till yrkandet under 1) och 5) ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Omröstning genomfördes sedan enligt följande godkända voteringsproposition.

Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat bifalla andra att-satsen i motionen.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablan visade 63 ja-röster, 17 nej-röster, att 26 ledamöter avstod och att 43 ledamöter var frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 7.

BESLUT

Fullmäktigt beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att avslå motionens andra att-sats.

Ordföranden ställde till sist propositioner om bifall respektive avslag till yrkandet under 1) och 6) ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Omröstning genomfördes sedan enligt följande godkända voteringsproposition.

Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat bifalla tredje att-satsen i motionen.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablan visade 64 ja-röster, 16 nej-röster, att 24 ledamöter avstod och att 45 ledamöter var frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 8.

BESLUT

Fullmäktigt beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att avslå motionens tredje att-sats.

Fullmäktige hade sammanfattningsvis beslutat

att datum i motionens andra att-sats får ändras till den 31 december 2014

att avslå motionen.

RESERVATIONER

V-ledamöterna samt MP-ledamöterna Annika Hjelm, Jakob Dencker, Ann-Sofi iMatthiesen, Cecilia Obermüller, Ingrid Landin, Marie Åkesdotter och Martin Sahlin reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 200

Motion 2012:17 av Helene Hellmark Knutsson och Dag Larsson (S) om reformering av primärvårdens ersättningsystem (förslag 91)

LS 1206-0854

Anf. 241-246

Inleddes kl. 18.25 och avslutades kl. 18.37.

I ärendet yttrade sig landstingsråden Dag Larsson och Filippa Reinfeldt samt Birgitta Sevefjord.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S och V-ledamöternas muntliga reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att avslå motionen.

RESERVATION

S- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 201

Motion 2012:19 av Håkan Jörnehed (V) om att inrätta ett närsjukhus med migrationsinriktning i Skärholmen (förslag 92)

LS 1209-1220

Inleddes kl. 18.38 och avslutades kl. 18.38.

Fullmäktige beslutade att bordlägga ärendet.

§ 202**Motion 2012:20 av Sverre Launy (V) om att utreda förutsättningarna för ett närsjukhus i Nynäshamn (förslag 93)**

LS 1209-1221

Anf. 247-260

Inleddes kl. 18.38 och avslutades kl. 19.00.

I ärendet yttrade sig Sverre Launy, landstingsrådet Lars Joakim Lundquist, Pia Ortiz Venegas, Gunilla Helmerson samt landstingsrådet Dag Larsson.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till V-ledamotens muntliga reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 203**Motion 2013:2 av Helene Öberg m.fl. (MP) om att tillsätta en kommission som utreder Liljeholmens psykiatriska mottagning (förslag 94)**

LS 1302-0272

Anf. 261-276

Inleddes kl. 19.01 och avslutades kl. 19.32.

I ärendet yttrade sig Michel Silvestri, landstingsrådet Birgitta Rydberg, Åsa Brunius, Lowisa Anderzon, Jessica Ericsson, Marie-Helena Fjällås samt Juan Carlos Cebrian.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen
- 3) bifall till MP- och V-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATIONER

S-ledamöterna samt MP- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 204**Motion 2012:30 av Håkan Jörnehed m.fl. (V) om att utreda förutsättningarna för ett kvinnohistoriskt museum (förslag 95)**

LS 1212-1652

Inleddes kl. 19.32 och avslutades kl. 19.33.

Fullmäktige beslutade att bordlägga ärendet.

§ 205**Valärenden (förslag 96 och 97)**

LS 1010-0833, 1301-0115, 1304-0540, 1305-0741, 1306-0795, 0855, 1308-1007, 1012, 1309-1082, 1090, 1161, 1172, 1310-1240, 1248, 1316, 1330, 1331, 1334, 1345

Inleddes kl. 19.33 och avslutades kl. 19.37.

Fullmäktige beslutade att medge befrielse för Paul Lappalainen (MP) från uppdraget som ledamot i landstingsfullmäktige, valkrets 1 samt för Mathias Steffens (C) från uppdraget som ersättare i landstingsfullmäktige, valkrets 1.

Fullmäktige valde och nominerade enligt valberedningens förslag

Stiftelsen Vira Bruk för granskning av räkenskaper och förvaltning för år 2014

Revisor

M Benkt Kullgard

Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län för granskning av räkenskaper och förvaltning för år 2014

Revisor

M Eva Stein

Stockholms Konserthusstiftelse för granskning av räkenskaper och förvaltning för år 2014

Revisor

M Peter Kockum

Mälardalstrafik AB för granskning av räkenskaper och förvaltning för år 2014

Revisor

Revisorsersättare

M Karin Brodin

S Göran Dahlstrand

Stiftelsen Clara för tiden 3 december 2013 - 31 december 2014

Ledamöter

- Bordläggs (efter Nils Ekedahl)
- Bordläggs (efter Björn Sandahl)

Hälso- och sjukvårdsnämnden för tiden 1 januari 2014 - 31 december 2014

Ledamöter

Ersättare

M	Filippa Reinfeldt	M	Inger Akalla
M	Lars Joakim Lundquist	M	Eva Öhbom Ekdahl
M	Marie Ljungberg Schött	M	Pia Helleday
M	Gunilla Helmerson	M	Olle Reichenberg
M	Lotta Lindblad-Söderman	M	Catarina Ekeståhl
M	Anne-Marie Larsson	FP	Lars Tunberg
FP	Birgitta Rydberg	FP	Ninos Maraha
KD	Stig Nyman	KD	Margaretha Åkerberg
C	Catrin Mattsson	C	Stefan Bergström
S	Dag Larsson	S	Mikael Sundesten
S	Tove Sander	S	Barbro Nordgren
S	Petra Larsson	S	Johan Sjölander
S	Anders Lönnberg	S	Jens Sjöström
MP	Helene Öberg	MP	Michel Silvestri
V	Håkan Jörnehed	V	Gunilla Roxby Cromvall

Ordförande

1:e vice ordförande

2:e vice ordförande

M	Filippa Reinfeldt	FP	Birgitta Rydberg	S	Dag Larsson
---	-------------------	----	------------------	---	-------------

Ordning för ersättares inträde mellan de för Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet valda ersättarna:

För ledamöterna Reinfeldt, Lundquist, Ljungberg Schött, Helmerson, Lindblad-Söderman och Larsson inträder ersättarna Akalla, Öhbom-Ekdahl, Helleday, Reichenberg, Ekeståhl, Tunberg, Maraha, Åkerberg och Bergström; För ledamoten Rydberg inträder ersättarna Tunberg, Maraha, Åkerberg, Bergström, Akalla, Öhbom-Ekdahl, Helleday, Reichenberg och Ekeståhl; För ledamoten Nyman inträder ersättarna Åkerberg, Bergström, Akalla, Öhbom-Ekdahl, Helleday, Reichenberg, Ekeståhl, Tunberg och Maraha; För ledamoten Mattsson inträder ersättarna Bergström, Akalla, Öhbom-Ekdahl, Helleday, Reichenberg, Ekeståhl, Tunberg, Maraha och Åkerberg; För ledamöterna D Larsson, Sander, P Larsson och Lönnberg inträder ersättarna Sundesten, Nordgren, Sjölander, Sjöström, Roxby Cromvall och Silvestri; För ledamoten Öberg inträder ersättarna Silvestri, Roxby Cromvall, Sundesten, Nordgren, Sjölander och Sjöström; För ledamoten Jörnehed inträder ersättarna Roxby Cromvall, Silvestri, Sundesten, Nordgren, Sjölander och Sjöström.

Kulturnämnden för tiden 1 januari 2014 - 31 december 2014

Ledamöter

Ersättare

M	Wessman Rickard	M	Granlund Inger
M	Törnblom Rasmus	M	Håkansson Winston
M	Bergmark Leif	M	Levanto Martin
FP	Starbrink Anna	FP	Bromme Rolf
C	Wallgren Mia	KD	Karlsson Monica
S	Sladic Gizela	S	Nadérus Johnny
S	Johansson Lindfors Lilja	S	El-Bidawi Amira

S Sjöström Jens
MP Melin Tomas

MP Breidenstein Konrad
MP Fröberg Laila

Ordförande 1:e vice ordförande 2:e vice ordförande

FP Anna Starbrink M Rickard Wessman S Gizela Sladic

Ordning för ersättares inträde mellan de för Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna, Socialdemokraterna och Miljöpartiet valda ersättarna:

För ledamöterna Wessman, Törnblom och Bergmark inträder ersättarna Granlund, Håkansson, Levanto, Bromme och Karlsson; För ledamoten Starbrink inträder ersättarna Bromme, Karlsson, Granlund, Håkansson och Levanto; För ledamoten Wallgren inträder ersättarna Granlund, Håkansson, Levanto, Bromme och Karlsson; För ledamöterna Sladic, Sjöström och Johansson Lindfors inträder ersättarna Nadéus, El-Bidawi, Breidenstein och Fröberg; För ledamoten Melin inträder ersättarna Breidenstein, Fröberg, Nadéus och El-Bidawi.

Patientnämnden för tiden 1 januari 2014 - 31 december 2014

Ledamöter

M Kjell Treslow
FP Lena Huss
KD Eva Lannerö
S Inger Ros
S Juan Carlos Cebrian

Ersättare

M Eva Klingström
M Staffan Sjödén
C Margareta Cantell
S Ulla-Liza Blom
S Eleonor Eriksson

Ordförande

KD Eva Lannerö

Vice ordförande

S Inger Ros

Ordning för ersättares inträde mellan de för Moderaterna, Centerpartiet och Socialdemokraterna valda ersättarna:

För ledamoten Treslow inträder ersättarna Klingström, Sjödén och Cantell; För ledamoten Huss inträder ersättarna Cantell, Klingström och Sjödén; För ledamoten Lannerö inträder ersättarna Cantell, Klingström och Sjödén; För ledamöterna Ros och Cebrian inträder ersättarna Blom och Eriksson.

Trafiknämnden för tiden 1 januari 2014 - 31 december 2014

Ledamöter

M Christer G Wennerholm
M Carl Grufman
M Lennart Kalderén
M Cecilia Löfgreen
M Kristoffer Tamsons
M Harry Bouveng
FP Stella Fare
FP Maria Bergström
KD Karl Henriksson
C Bosse Andersson
S Erika Ullberg
S Nanna Wikholm
S Staffan Holmberg
S Curre Hansson
S Adnan Can

Ersättare

M Jan Holmberg
M Leif Gripestam
M Frida Ganshed
M Pehr Granfalk
M Anette Hellström
FP Olov Lindquist
FP Christoffer Fagerberg
KD Fredrik Wallén
C Lukas Forslund
C Christina Brofalk
S Gun Eriksson
S Rolf Lindell
S Anita Johansson
S Susanne Lund
S Fogelström Conny

MP Yvonne Blombäck
V Gunilla Roxby-Cromvall

MP Annika Hjelm
V Anna Sehlin

Ordförande 1:e vice ordförande 2:e vice ordförande

M Christer G Wennerholm FP Stella Fare S Erika Ullberg

Ordning för ersättares inträde mellan de för Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet valda ersättarna:

För ledamöterna Wennerholm, Grufman, Kalderén, Löfgreen, Tamsons och Bouveng inträder ersättarna Holmberg, Gripestam, Ganshed, Granfalk, Hellström, Lindquist, Fagerberg, Wallén, Forslund och Brofalk; För ledamöterna Fare och Bergström inträder ersättarna Lindquist, Fagerberg, Wallén, Forslund, Brofalk, Holmberg, Gripestam, Ganshed, Granfalk och Hellström; För ledamoten Henriksson inträder ersättarna Wallén, Forslund, Brofalk, Holmberg, Gripestam, Ganshed, Granfalk, Hellström, Lindquist och Fagerberg; För ledamoten Andersson inträder ersättarna Forslund, Brofalk, Holmberg, Gripestam, Ganshed, Granfalk, Hellström, Lindquist, Fagerberg och Wallén; För ledamöterna Ullberg, Wikholm, Holmberg, Hansson och Can inträder ersättarna Eriksson, Lindell, Johansson, Lund, Fogelström, Sehlin och Hjelm; För ledamoten Blombäck inträder ersättarna Hjelm, Sehlin, Eriksson, Lindell, Johansson, Lund och Fogelström; För ledamoten Roxby Cromvall inträder ersättarna Sehlin, Hjelm, Eriksson, Lindell, Johansson, Lund och Fogelström.

Sjukvårds- och omsorgsnämnden i Norrtälje för tiden 1 januari 2014 - 31 december 2014

Ledamöter

Ersättare

M Erik Langby
FP Anna-Lena Johansson
KD Stig Nyman
S Lars Dahlberg
S Anette Dahlgren
MP Bengt Annebäck

M Örjan Lid
M Eva Lennström
C Anders Olander
S Kajsa Elfström
S Kerstin Bergström
MP Fredrik Olsson

Ordning för ersättares inträde mellan de för Moderaterna, Centerpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet valda ersättarna:

För ledamoten Langby inträder ersättarna Lid, Lennström och Olander; För ledamoten Johansson inträder ersättarna Olander, Lid och Lennström; För ledamoten Nyman inträder ersättarna Olander, Lid och Lennström; För ledamöterna Dahlberg och Dahlgren inträder ersättarna Elfström, Bergström och Olsson; För ledamoten Annebäck inträder ersättarna Olsson, Elfström och Bergström.

att till Norrtälje kommun nominera

Erik Langby (M) som ordförande och Lars Dahlberg (S) som 2:e vice ordförande i Sjukvårds- och omsorgsnämnden i Norrtälje

Förvaltningsrätten i Stockholm, fastighetstaxeringsmål
för tiden 22 oktober 2013 - 30 juni 2019

Nämndemän

MP Clarence Bolin

Förvaltningsrätten i Stockholm för tiden 22 oktober 2013 - 31 december 2014

Nämndemän

M	Torbjörn Odsjö	(efter Niosha Esfahani)
M	Joel Laurén	(efter Christina Schnackenburg)
M	Åke Jansson	(efter Ann-Chatrine Eriksson)
M	Ralf Svalstedt	(efter Mahnaz Johansson)
M	Gunilla Svensson Pilefors	(efter Leif Gröndal)
M	Birgitta Thulin	(efter Åsa Engman)
FP	Bordläggs	(efter Jesper Berggren)
KD	Johan Werner	(efter Annika Möller)
C	Bordläggs	(efter Soledad Aguilar Oddershede)
S	Jolanta Marchewka	(efter Tariq Mahmood)
S	Kjell Söderstam	(efter Ann-Marie Öberg)
S	Claes Tjäder	(efter Christoffer Monikander)
MP	Tatjana Annas	(efter Nadia Jakobsson)
MP	Paulina Aniol Björfall	(efter Reb Kerstinsdotter)
MP	Jessica Deinoff	(efter Jeppa Elvira Persson)
MP	Hanna Granholm	(efter Jessica Dervish)
MP	Kerstin Hellsten	(efter Kjell Bivén)
MP	Lena Wester	(efter Angela Heitman)
V	Guzel Guzel	(efter Ivar Heckscher)

Förvaltningsrätten i Uppsala för tiden 22 oktober 2013 - 31 december 2014

Nämndeman

C	Mårten Fintling	(efter Micael Blum)
MP	Henrik Davids Thomsen	(efter Vivi Lovelock)
V	Bordläggs	

Kammarrätten för tiden 22 oktober 2013 - 31 december 2014

Nämndeman

MP	Rash Gizatullin	(efter Emilia Albertsson)
----	-----------------	---------------------------

Svea hovrätt för tiden 22 oktober 2013 - 31 december 2014

Nämndeman

M	Hans-Ove Görtz	(efter Nikolina Bucht)
FP	Bordläggs	(efter Lennart Fremling)
KD	Madeleine Lidman	(efter Christer Larsson)
S	Börge Hellström	(efter Jösta Claeson)
MP	Bordläggs	(efter Hanna Zetterlund)

Jurymän 1:a gruppen för tryckfrihetsmål för tiden 1 januari 2014 - 31 december 2017

Jurymän

M	Mikael T. Eriksson
M	Bordläggs
FP	Bordläggs
MP	Sus Andersson
MP	Joakim Holmström

Jurymän 2:a gruppen för tryckfrihetsmål för tiden 1 januari 2014 - 31 december 2017

Jurymän

M Agneta Rehnvall
FP Bordläggs
MP Lena Holst
V Klara Ernemo

Övriga nomineringar

Fullmäktige nominerade enligt valberedningens förslag

Stiftelsen Flemingsberg Science

Ledamöter

- Mikael Forss
- Jan Andersson

Viltförvaltningsdelegationen

Ledamöter

M Elisabeth Dingertz
M Ingmar Wallén
FP Bordläggs
S Lena Dahlström
S Kristian Krassman

Ersättare

M Mikael Freimuth
FP Bordläggs
C Bordläggs
MP Ylva Larsson
V Anna Sehlin

Övrigt ärende

Begäran om dispens avseende uppdrag som nämndeman i förvaltningsrätten i Stockholm

LS 1301-1224

Fullmäktige beslutade enligt valberedningens förslag

att avvisa dispensbegäran om att kvarstå som nämndeman i förvaltningsrätten i Stockholm trots avflyttning från länet.

Landstingsstyrelsens arbetsutskotts nomineringar (förslag 97)

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens arbetsutskotts förslag

Styrelsen för Karolinska universitetssjukhuset för tiden 1 januari 2014 - 31 december 2014

Per Båtelson	Ordförande
Mikael Lövgren	ledamot
Anette Holm	ledamot

Hans Winberg	ledamot
Nina Rehnqvist	ledamot
Anders Ekblom	ledamot
Siv Svensson	ledamot
Kerstin Tham	ledamot

Styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde för tiden 1 januari 2014 - 31 december 2014

Agneta Dreber	ordförande
Gunnela Hahn	ledamot
Anders Danielsson	ledamot
Sussi Kvart	ledamot
Johan Sjölander (S)	ledamot
Lars Dahlberg (S)	ledamot

§ 206

Anmälan av nya motioner

LS 1312-1540--1544

Inleddes kl. 19.37 och avslutades kl. 19.40.

Nr 2013:27 av Helene Hellmark Knutsson m.fl. (S) om om anställningstrygghet

Nr 2013:28 av Helene Hellmark Knutsson m.fl. (S) om om krav på kollektivavtal i samband med landstingets upphandlingar

Nr 2013:29 av Helene Öberg m.fl. (MP) om att förlänga tandvårdsstödet till och med 23 års ålder

Nr 2013:30 av Tomas Melin m.fl. (MP) och Pia Ortiz Venegas (V) om endometriosis

Nr 2013:31 av Håkan Jörnehed (V) om om en strategi för äldre patienter med hiv när de utvecklar åldrandets sjukdomar

Motionerna remitterades till landstingsstyrelsen för beredning.

§ 207

Anmälan av nya interpellationer

LS 1311-1519--1524

Anf. 277

Inleddes kl. 19.40 och avslutades kl. 19.45.

I ärendet yttrade sig Birgitta Sevefjord.

Nr 2013:29 av Yvonne Blombäck (MP) om reskassan m.m.

Nr 2013:30 av Håkan Jörnehed (V) om stängda vårdplatser

Nr 2013:31 av Vivianne Gunnarsson (MP) om sjötrafikhållplatser i Värtan och Husarviken

Nr 2013:32 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om kollektivtrafiken till Friends Arena

Nr 2013:33 av Birgitta Sevefjord (V) om operationskapaciteten vid Karolinska Universitets-sjukhuset Huddinge

Nr 2013:34 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om jämställd snöröjning

Interpellationerna ska besvaras vid nästa sammanträde.

Avslutning

Anf. 278

Under denna punkt yttrade sig Torbjörn Rosdahl.

Ordföranden avslutade sammanträdet kl. 19:45.

Vid protokollet

Elisabeth Angard Levander

Karin Mikaelsson

Anföranden vid landstingsfullmäktiges sammanträde den 3 december 2013

§ 171 Bordlagd interpellation 2013:21 av Yvonne Blombäck (MP) om trafiknämndens roll gällande strategiska diskussioner och beslut

Anförande nr 1

Landstingsrådet B l o m b ä c k (MP): Tack, ordförande, ledamöter, åhörare och Christer Wennerholm! Jag tackar för svaret. Det är ju på ett sätt ett välvilligt svar, måste man ändå säga, samtidigt som jag tycker att det väcker en hel del nya frågor.

Christer Wennerholm, du nämner det strategiska dokument som vi har tagit beslut om i trafiknämnden, det vill säga trafikförsörjningsprogrammet och att det är där som vi har satt de strategiska målen. Det är precis det som jag också lyfter. Vi har satt ett antal mål, men jag tycker – och det är just därför jag har lagt den här interpellationen – att vi inte ägnar någon tid åt att följa upp de mål som vi har satt.

När vi fattar beslut om upphandlingar så pratar vi över huvud taget inte om kopplingen till målen. Vi har haft några separata informationstillfällen, men det har egentligen kommit på begäran av många i nämnden som tycker att det är svårt när man ska fatta beslut kring upphandlingar i sista skedet – vad är det egentligen vi har fattat beslut om? Hur är det med ersättningsmodellen, vilken modell använder vi nu? Är det 100 procent påstigande, är det 50 procent eller är det någonting annat?

Vi har ju gått ifrån gamla modeller, som var styrda helt och hållet i avtalen och man kunde som entreprenör inte göra någonting för att påverka. Det tyckte jag var dåligt, och det var något som jag upptäckte för länge sedan – att fel färg på på bussen ger avdrag, extratrafik ger straffpoäng! Det var ju helt vansinnigt, om man tänker utifrån resenärernas perspektiv och om vi vill att fler ska få möjlighet att resa med kollektivtrafiken.

Men nu har vi gått ifrån det till den andra ytterligheten och har ganska nya avtal med 100 procent som enbart baseras på hur många som reser – samtidigt som det har varit extremt svårt för många entreprenörer att veta hur många som reser, för man kan inte verifiera det.

Ja, det finns mycket kring detta. Jag saknar ändå att vi inte diskuterar i trafiknämnden hur det har gått. Hur ser det ut med de avtal som vi har? Och när vi ska göra nya upphandlingar har – i alla fall inte vid de informationstillfällen som jag har varit med på - ordföranden själv inte varit närvarande. Det tycker jag är väldigt problematiskt.

De svar jag får på interpellationen ger mig inte lugn, för jag tycker att ordföranden skyller det mesta på förvaltningen – att det är deras ansvar att lösa problemen. Men det är ändå så att det är vi politiker som har ansvaret. Det är faktiskt vi som ska fatta besluten, både de mål vi har satt och utifrån de erfarenheter vi drar kring allt vad som pågår. Och det är ju inte lite som är på gång i den här regionen! Det är många strategiska upphandlingar som vi har tagit beslut om de sista åren, och det är långa avtal.

Nej, jag är inte nöjd, Christer Wennerholm. Jag skulle vilja få mer svar från dig, hur du ser på det här.

Anförande nr 2

Landstingsrådet W e n n e r h o l m (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Yvonne Blombäck har delvis själv beskrivit sin interpellation och vilka frågeställningar den berör. Alltihopa utgår egentligen från den nya situation som vi har i och med den nya kollektivtrafiklagen, som ju har gett oss ett ansvar för att ta fram en grundläggande och heltäckande planering för all form av kollektivtrafik i hela Stockholms län. Sedan är det

riktigt att vi över åren har förflyttat oss från ett synsätt vad gäller upphandlingar till ett annat.

Jag tycker att du beskriver det lite ensidigt när du säger att det bara handlar om hur många resenärer man får, till skillnad från att det kanske tidigare var ett pris som sattes och sedan lade man på mer eller mindre, som du själv beskriver, nästan på gränsen till löjligen begränsningar. Jag är övertygad om att för den enskilda kunden eller resenären är det avgörande inte vilken färg bussen har utan att det kommer en buss, att tåget går när det ska, att tunnelbanan fungerar och att spårvagnarna fungerar.

Men det är inte så att det bara handlar om hur många som reser, utan det är också inlagda parametrar och mål som handlar om hur nöjda våra resenärer är. Den utvecklingen tycker jag är positiv. Jag delar din uppfattning att i grunden är det inte bara en fråga om priset, kostnaden, som någon bjuder för att driva trafiken – för vår del är det minst lika viktigt hur nöjda våra resenärer är. Vi kan se över tid att när trafiknämnden, entreprenörer och SL som varumärke presterar bra trafik, då är våra kunder mer nöjda och vi får nya resenärer. Är vi inte lika duktiga, ja då sviktar underlaget och vi får färre och mindre nöjda resenärer, och det är ju inte bra.

Sedan är det ju så att när du ska ta fram ett underlag för en upphandling är det givetvis så att med de måldokument som börjar med beslut här i landstingsfullmäktige och med det uppdrag landstingsstyrelsen har att tillse verksamhet under löpande år så är trafiknämnden sedan det organ där de övergripande målen och de mål vi själva sätter upp ska ligga till grund för upphandlingen. Det tycker jag är en grundförutsättning i detta, att det är vad man ska utgå ifrån när man ska ta fram underlag för en upphandling.

Vi jobbar också med uppföljning – och där har revisorerna förtjänstfullt påpekat att det är något som vi behöver mer av. Så tycker jag det är i all offentlig verksamhet. Det är väldigt lätt att diskutera vid budget och vid upphandlingar, men vi är inte lika bra på att följa upp de resultat som kommer, de tjänster som levereras.

Anförande nr 3

Landstingsrådet Ullberg (S): Tack så mycket, fru ordförande, och tack för din interpellation, Yvonne, som ger oss möjlighet att föra en ordentlig diskussion här i fullmäktige! Det är ju svårt att föra den här diskussionen i SL:s styrelse, eftersom ordföranden har avskaffat alla styrelsemöten och presidiummöten. Själva interpellationssvaret hade det inte heller varit något problem med, om det inte var så att verkligheten inte passade in i Moderaternas verklighetsbeskrivning. Militära metaforer passar bra på SL-numera, och det finns ju ett uttryck som säger att om kartan och verkligheten inte stämmer överens så är det kartan som gäller. Detta verkar vara lite av Moderaternas melodi.

Nu är det ju så att kritik mot ledarskap, bristande styrning och uppföljning har blivit en följetong. Kritik på detta område har kommit från landstingsrevisorerna, externa bedömare, oppositionen men också majoritetsföreträdare. Så här har det varit de senaste sju åren.

Hur ser då trafiklandstingsrådet på den skarpa kritiken, exempelvis den senaste från advokatbyrån Maqs? Ja, vi liksom medierna är ju ofta hänvisade till en viss blogg, och där skriver Christer G. Wennerholm den 27 november: Det vilar nu ett tungt ansvar på trafikförvaltningen och dess förvaltningschef att möta de synpunkter som Maqs har framfört – – – Eftersom det som rapporten handlar om rör det just dagliga arbetet på trafikförvaltningen måste svaret angående hantering av detta och vägen framåt komma från förvaltningen och dess chef Anders Lindström.

Det är alltså helt uppenbart att Christer Wennerholm anser att det är förvaltningen som har "det tunga ansvaret", det är förvaltningen som ska svara på kritiken och visa vägen framåt. Men kartan och verkligheten stämmer ju inte överens. Det Maqs faktiskt skrev i sin rapport var: Enligt vår bedömning har de förtroendevalda i trafiknämnden inte på ett tillräckligt sätt tagit ansvar för styrningen och den interna kontrollen både vad gäller trafiknämndens egen

verksamhet samt den verksamhet som sker inom ramen för uppdraget från SL. De förtroendevalda verkar i stället ha lagt över ansvaret för att utforma organisationen på förvaltningen och därigenom uppträtt passivt. Det kan således ifrågasättas om de förtroendevalda fullgör sitt uppdrag enligt kommunallagen. Slut citat.

Advokatbyrån kritiserar alltså oss förtroendevalda och dig som ordförande. Det är inte tjänstemännen som ställer upp i val, det är inte tjänstemännen som har fått förtroendet från väljarna, det är inte tjänstemännen som kritiseras. Det är du som har det här ansvaret, Christer G. Wennerholm. Det är du som har velat slippa styr- och uppföljningssystem, minimerat alla forum för återkoppling och regelbunden uppföljning och strategiska inriktningsdiskussioner. Det är inte förvaltningen som har tagit beslut om den nya organisationen, att SL ska kvarstå som bolag och att allt ansvar ska ligga i trafiknämnden. Det har vi här inne i fullmäktige gjort, i full politisk enighet. Det är därför det ansvaret också måste axlas!

Anförande nr 4

Stella Fare (FP): Ordförande, fullmäktige! Yvonne Blombäck har tagit upp en viktig diskussion. Jag delar till fullo hennes mening att vi har väldigt stora utmaningar framför oss och att vi behöver bli bättre i trafiknämnden på att följa upp och att analysera följderna av våra beslut.

Men så långt som Erika gör och helt skäpa ut det arbete som är gjort hittills kan jag inte tänka mig att gå. Det kanske ändå är på sin plats med en del ödmjukhet. Vi har ju på kort tid förvandlat bolaget till en förvaltning, och det är klart att det är en hel del övergångsproblem i samband med detta. Det är inte lätt att förändra en kultur och ett arbetssätt på kort tid. Det gäller också styrelsen, som är van vid att det här är en bolagsstyrelse och nu ska axla rollen som en styrelse till en nämnd. Det var verkligen på tiden, för trafik är i högsta grad politik.

När man talar med människor i vår stad märker man att det här är en fråga som engagerar dem, och här står olika sidor och synsätt mot varandra. De följer inte alltid höger-vänsterskalan, och det är väl därför som vi i våra partier ibland har haft svårt att se den politiska dimensionen. Men vi måste hantera det just som politiska frågor. Det är inte tekniska frågor, det är inte endast ekonomiska frågor utan det handlar om hela vårt samhälle – hur vår stad och vårt län fungerar. Så hur den här nämnden ska fungera i framtiden är oerhört väsentligt att ta tag i, och revisorernas granskning och kritik ser jag som en uppmaning att fortsätta det arbete som vi har inlett, där vi har ett skarpare öga.

Det är också precis så, som Yvonne lyfter fram, att upphandlingarna är det instrument som vi har för att kunna följa upp trafiken. Varje upphandling i sig är en kvintessens av vad vi vill åstadkomma. Det är där som kärnan ligger. Det måste bli bättre, både hur vi själva tar hand om den här frågan och hur vi följer upp. Där är jag helt överens med interpellanten.

Det är också så att det krävs en bättre integrering med landstingets förvaltning. Jag känner att det är någonting som också behöver granskas – hur går det, hur utvecklas den samordningen? Landstinget och trafiknämnden ska nu arbeta mycket tätare tillsammans än tidigare, och SL får inte längre vara en isolerad ö i landstingets verksamhet.

Anförande nr 5

Landstingsrådet Blombäck (MP): Tack, Stella Fare, för att du håller med om mycket av det som jag säger. Som Erika Ullberg tar upp är revisionskritiken ständigt återkommande och har pågått år efter år, och det är ju pinsamt att vi inte har lyckats nå längre i politiken för att ta ansvar. Det ansvaret vilar faktiskt tungt på Allianspartierna, som har suttit vid makten i snart två mandatperioder.

Vi diskuterar ju ständigt i efterskott när det gäller upphandlingar. Frågan om personalövergång är en fråga som vi aldrig diskuterar i förväg. Vi diskuterar inte varför det har blivit så att man ibland inte har valt personalövergång och varför man ibland väljer personalövergång. Vilka principer är det som ska gälla?

Nu har jag tittat lite på det här och kan konstatera att det finns ett antal både lagmässiga och andra regelverk som borde styra. Till exempel kan man säga att när det gäller kollektivtrafiken finns det en väldigt viktig faktor och det är att om arbetet utförs kontinuerligt utan avbrott eller förändring så tyder mycket på att det är övergång av verksamhet. Vad är då kontinuerligt, vad är en förändring? Precis de sakerna borde vi ta upp i trafiknämnden inför en upphandling! Det är klart att det alltid blir lite förändringar, så vad är en förändring? När är en förändring stor eller liten? När diskuterar vi det? När diskuterar vi riskerna med att över huvud taget inte prata om de här sakerna? När diskuterar vi riskerna med att säga upp all personal, som sker ibland och då det blir fullständigt kaos – vi tappar förtroende hos personalen, det blir personalflykt, det blir kritik, varumärket förloras; allt det som vi alla pratar om är så viktigt. Och var finns då de nöjda resenärerna? Är de nöjda när personalen är missnöjd?

Å andra sidan får vi också mycket kritik från bussbranschen med den nya lagen. Det kommer inte tillräckligt mycket kommersiell trafik. När diskuterar vi det? Det är också en sådan där sak som dyker upp på papperet ibland från Allianspartierna: Nej, vi har inte tagit med den här linjen därför att vi tyckte att det kunde vara lämpligt. Varför då? Har vi diskuterat riskerna med att inte lägga ut en viss linje på kommersiell basis, och vilka grunder fanns det för att göra det?

Detta är alltså hela den strategiska diskussionen, som är kopplad till de mål som vi har satt upp i trafikförsörjningsprogrammet. Jag saknar **loopen**. Jag har saknat den ända sedan jag började i landstinget 2006 och jag saknar den fortfarande. Jag är medveten om att det var andra som styrde före er, men ni har haft åtta år på er och ni har inte lyckats. Jag ser minen och anar att Christer Wennerholm är på väg, men det är ingen idé för du har haft åtta år på dig och du har inte lyckats!

Den nya organisationen är oerhört viktig att titta på. Vad är det som den gamla styrelsedelen gjorde? Är det verkligen värt att ha kvar en bolagsdel? Vilka risker är det att ha kvar den? Vilka risker är det att släppa den?

Vi behöver ha mer strategiska diskussioner, och jag kommer inte att nöja mig förrän detta sker!

Anförande nr 6

Gunilla Roxby Cromvall (V): Tack, ordförande, fullmäktige! Och tack för interpellationen, Yvonne! Det är en viktig diskussion vi har nu, en diskussion som jag förutsätter kommer att fortsätta i trafiknämnden eftersom, som alla känner till och som har sagts här flera gånger, vi får kraftig revisionskritik hela tiden. Därför måste vi bättra vägen.

Är bristen på personalövergång av ideologisk karaktär, frågar Yvonne Blombäck. Det är det som jag tänkte fokusera på. Hur ser det ut och hur har det gått? Det vet vi inte vad det gäller personalen. Hur nöjda resenärerna är är givetvis oerhört viktigt, för det är ju resenärerna som betygsätter oss. Men resenärerna blir nöjda om personalen är nöjd. Personalen är kvaliteten. Hur mår personalen i dag?

Hur är det egentligen med verksamhetsövergång? I svaret skriver du, Christer G. Wennerholm, att ge anställda skydd vid verksamhetsövergångar har tillämpats vid alla trafikupphandlingar oavsett politisk majoritet. Nej, skulle jag vilja påstå, det har inte alls tillämpats. Vi vet till exempel att när Arriva tog över slutade 50 bussförare, för de fick aldrig besked om de över huvud taget skulle få fortsätta att jobba. Och vilka är det som i dag kör buss på Arriva? Ja, det är en massa personer som har varit arbetslösa väldigt länge – man skulle kunna säga att de bussas in från övriga Sverige för att jobba här i Stockholm.

Samtidigt har jag fått uppgift om att 100 bussförare här i Stockholm är utan arbete, men de kommer inte i fråga för de har inte varit arbetslösa tillräckligt länge.

Sedan har vi ju den gamla varbölden Securitas. Ja, det var en verksamhetsövergång när kundtjänsten och biljettkontrollen gick över till Securitas. Men vad hände sedan? Det finns ingen säkerhet för personalen, för ett år senare sägs alla upp. Några få av dem har gått vidare. När vi sedan gjorde nästa upphandling, eftersom Securitas misskötte sig så mycket, var det inte inskrivet i avtalet att det ska vara verksamhetsövergång – trots att vi i Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet krävde det.

Nej, så det följer inte alls att det är verksamhetsövergång!

Jag är djupt orolig när bud efter bud med lägsta pris vinner. Senast var det 19 procent lägre pris som vann upphandlingen. Vilka förlorar på det? Jo, personalen. Man kanske återigen börjar dribbla med att anställa långtidsarbetslösa bussförare från övriga Sverige.

Vi som är förtroendevalda har ansvaret. Vi måste titta på vad som faktiskt händer i den utförda trafiken. Vi vet ju att vi har fått mycket kritik efter varje bussupphandling. Kommer det att bli så även med den upphandling som vi nyss har gjort?

Det du påstår om verksamhetsövergång stämmer inte, Christer G. Wennerholm!

Anförande nr 7

Stella Fare (FP): Jag tänkte bara ytterligare förstärka den förändring som har skett på ganska kort tid sedan vi fick den nya kollektivtrafiklagen. Det är många institutioner som måste ställa om nu när kollektivtrafik utförs av en myndighet i varje län eller region. Till exempel har Sveriges Kommuner och Landsting, som vi ju betalar stora summor till för att vara medlemmar, först nu inrättat en enhet för kollektivtrafik. Det är två personer som arbetar där! Det säger en hel del om hur man har sett på kollektivtrafiken tidigare, eller hur?

Alltså, hela samhället måste ställa om sig till den verklighet som våra medborgare lever i, nämligen att kollektivtrafiken intar en absolut förstärkingsställning när det gäller vardagsfrågor. Det här är oerhört väsentligt, och lagen hjälper oss. Men det är många som har en hemläxa att göra, för samhället som helhet har inte varit i kontakt med verkligheten förrän nu.

Anförande nr 8

Landstingsrådet Ullberg (S): Tack så mycket! Jag tänker använda min sista minut till att vara framåtsyftande.

Jag skulle vilja att vi kunde komma överens om att vi inte ska delegera fastställandet av förfrågningsunderlag till förvaltningschefen utan så klart göra det i nämnden.

Jag skulle vilja att vi tillämpar personalövergång i alla våra upphandlingar – vi lägger också en motion om detta i dag. Verksamhetsövergång är en sak, men personalövertagande i alla upphandlingar är en annan sak.

Undanhåll inte färdigberedda förslag från nämnden att ta beslut om! Lägg inte några fler oberedda förslag på nämndens bord att ta beslut om! Återinför en arbetsplan med planerade ärenden för året som kommer! Återinför presidie möten och utbildningsdagar, minst två per termin! Se till så att nämnden får anständiga förutsättningar att fullgöra sitt demokratiska uppdrag, att verkligen utöva kontroll och styrning!

Jag vill tacka för avslutningen i ditt interpellationssvar, Christer. Du skriver att du är beredd att lyssna och ändra ditt arbete om det så finns synpunkter. Ja, det finns synpunkter – tacksam om du också lever upp till det! Det vore otroligt bra.

Anförande nr 9

Landstingsrådet W e n n e r h o l m (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Till skillnad från Gunilla får jag lov att säga att jag är inte ledsen över att långtidsarbetslösa kommer i jobb. Det uttalandet får stå för dig och Vänsterpartiet. Jag tror det är en väldigt bra utveckling om många långtidsarbetslösa kan komma till Stockholm, eller om man redan bor i Stockholm, och få ett jobb. Det är en utveckling som vi alla borde bejaka.

Sedan är det intressant att höra hur du far ut om lägsta pris. Lägsta pris är ett begrepp för pris för utförandet av ett uppdrag, men också andra parametrar omsatta till pris, så jag förstår inte hur du, om du inte vill ändra modellen helt och hållet, skulle kunna komma ifrån att det blir lägsta pris som är det som vinner. I det ingår ju många andra kvalitetsmått, som prissätts olika för de olika entreprenörerna som lägger bud.

Det skulle vara intressant att höra hur din modell ser ut för verkligheten i framtiden! Jag tror att det bara är en ideologisk kullerbytta du vill göra här i fullmäktige, för att ge sken av att det skulle vara så att det bara finns en parameter och det är det pris som entreprenören bjuder för att utföra tjänsten. Men så är ju inte fallet.

Sedan kan vi ändå konstatera att om man tittar på de synpunkter som revisorerna framför så har vi stegvis gått mot förbättring – men det glömmes gärna oppositionen när man ska beskriva ett sådant här gigantiskt förändringsprojekt.

Flera har sagt, bland andra Stella Fare tror jag, att det handlar om att förändra attityder, att förändra det som sitter i väggarna på ett gammalt kommunalt bolag som ska övergå till att drivas i förvaltningsform och med en nämnd. Det påverkar också förutsättningarna för hur jobbet kring den nämnden ser ut. Därvidlag är nog inte trafiknämnden unik i förhållande till andra nämnder i landstinget, så det finns anledning att titta på hur de nämnderna jobbar och jämföra det med hur man jobbar under bolagsformen.

Det finns inget självändamål att ha bolagskonstruktionen kvar. Däremot vet ju alla varför den är kvar – för det skulle bli en gigantisk kostnad med det regelverk och den lagstiftning som just nu gäller, för medborgarna och skattebetalarna i Stockholms läns landsting, att avskaffa bolaget.

Anförande nr 10

A n n i k a H j e l m (MP): I sitt första inlägg pratade Christer Wennerholm om att det väsentliga är att det fungerar bra för resenärerna, att tunnelbanan kommer och så vidare. Det är förstås sant att det är det som är det viktiga i sammanhanget. Men debatten handlar om behovet av att man faktiskt för de strategiska diskussionerna – det handlar om att man måste se till att beslut föregås av tillräckliga diskussioner och analyser.

Jag tänkte ge ett konkret exempel på vad som kan bli konsekvensen av att man snabbt tar beslut. Det kan ju kännas bra att vara snabb och driva på en utveckling, men om det inte sker genomtänkt efter ordentliga riskanalyser och att man tänker bredare och långsiktigt, så blir det bara fort och fel. Vi vet ju hur det har gått med den goda tanken att snabbt införa Accesskort och avskaffa remsorna – vi har fått massor med problem och det har blivit tvunget att lappas ihop till sist.

I veckan fick jag och andra i trafiknämnden ett mejl med information om att vissa av de bärbara kortläsare som används på lokalbanor i vissa fall sliter sönder Accesskortet. Särskilt på Roslagsbanan, säger man, har uppåt hundra personer drabbats av att när de visar upp sitt kort så förstörs det. Det här borde man förstås ha undersökt tidigare. Men det värsta är hur man hanterar det när det sker. De här människorna – som ordentligt har köpt biljett, som har ett Accesskort, och träffar på den som läser av kortet på banan och kortet förstörs – hänvisas då till SL-center för att lösa "sina" problem! SL-center finns inte precis på varje station, utan då får de ett stort arbete att lösa de problem som SL har ställt till med!

Det är också så att kortläsarna inte kan ställas om till att läsa vanliga Visa-kort. Det har blivit fort och fel – för dåligt tänkt, brist på strategiska diskussioner inledningsvis.

Anförande nr 11

Landstingsrådet B l o m b ä c k (MP): Jag tycker det finns mycket bra som har sagts i den här interpellationsdebatten. Många även från Allianspartierna har varit uppe och sagt att frågan är viktig. Det är bra, för frågan är viktig. Jag hoppas som Erika att det verkligen är så att vi kommer att hålla frågan levande i trafiknämnden.

Christer Wennerholm, du säger att det blir en gigantisk kostnad att avbolagisera fullt ut. Jag kan se att det rasslar iväg ganska mycket pengar, som vi nu inte riktigt har koll på om det blir rätt eller fel. Jag tycker att de exempel som Annika Hjelm tog upp visar att det blir rätt mycket fel.

Jag tycker att vi behöver göra en riskanalys av större mått än vad som gjordes. Vi behöver ta nästa steg och titta på vad det innebär att ha kvar den konstruktion vi har, som fortfarande får kritik, och vad det innebär att göra nästa steg.

Att kulturer sitter i väggarna vet vi alla, men det är ordföranden som sätter dagordningen och agendan. Jag hoppas på konstruktivitet och att alla partier får vara en del av ett fortsatt bättre arbete i trafiknämnden.

Anförande nr 12

G u n i l l a R o x b y C r o m v a l l (V): Tack, ordförande! Jag måste bara kommentera det där om långtidsarbetslösa. Ja, det var ju roligt att de fick jobb – men vi fick ju lika många nya arbetslösa bussförare, så det ändrade ingenting vad det gäller arbetslösheten generellt sett i Sverige. Dessutom är det så att man dumpar lönekostnader eftersom man då får massor med statliga bidrag för de bussförare som har varit långtidsarbetslösa. Det är det som är problemet.

Och sedan har vi problemet med vad vi har för kvalitet, vad får vi på avtalen? Man tar sig för pannan. Som jag har sagt tidigare stod Arrivas bussar på tomgångskörning i två och en halv timme på morgonen, för det var ett sätt att spara pengar.

Så vad vill vi? Utvärdera avtalen! Gör som du säger i svaret, Christer – se till att ta tag i den här frågan ordentligt och ta tillbaka den till trafiknämnden så vi kan följa avtalen, och naturligtvis också förfrågningsunderlagen.

Sist beslutade vi om 6 000 biljetter till hemlösa. Detta dukades på borden. Jättebra att hemlösa äntligen får resa – men var det verkligen landstinget som skulle sköta det? Var det kanske inte socialtjänsten som skulle ge socialbidrag?

§ 173 Bordlagd interpellation 2013:23 av Vivianne Gunnarsson (MP) om landström för Waxholms Ångfartygs AB:s fartyg

Anförande nr 13

V i v i a n n e G u n n a r s s o n (MP): Jag får väl tacka för svaret. Det var ett kort och gott svar, men flera frågor lämnas också obesvarade tycker jag – nästan allihopa faktiskt.

Jag har skrivit den här interpellationen därför att jag tycker det är väldigt viktigt att också Waxholmsbolaget tar sitt ansvar, så mycket det går, för att minska utsläppen. Det kan man göra genom att koppla landström så snart det går där man befinner sig. Waxholmsbolagets fartyg är ju inte så stora och kräver därför inte lika mycket ström som till exempel ett kryssningsfartyg, och dessutom kan man – vilket annars brukar vara ett problem med fartyg – ha standardiserade kopplingar, eftersom det är samma bolag som äger fartygen, i princip.

Det finns visserligen en del olika bolag, men man har i alla fall möjlighet att i upphandlingarna se till att det finns kopplingsmöjligheter.

Till mina frågor: Finns det för närvarande landström i tillräcklig omfattning i Stavsnäs? Jag har nämligen fått höra att det ibland inte går att koppla där därför att det blir för många fartyg och det går inte att koppla allihopa. På det fick jag väl både ja- och nej-svar – ja, det går för närvarande på grund av god planering. Men frågan gäller om vi får fler fartyg och utökar trafiken – då blir det ett problem, som vi måste hantera på något sätt.

Min andra fråga var: På vilka platser finns det tillgång till landström där fartygen ligger under längre tid än cirka en timme? Där fick jag absolut ingen redovisning alls kring var det finns landström över huvud taget, utan svaret är bara att det finns landström där vi behöver det. Men här var det ju liksom en liten kartläggning som var av intresse, för att se var någonstans man kan lägga fartyg och koppla ordentligt.

Den sista frågan var: Finns det någon plan för att utöka tillgången till landström? Den frågan besvarades inte alls. Det ansågs viktigt att titta på frågan, men att se till att det verkligen finns en plan för hur man ska gå till väga för att det finns landström lämnades obesvarat.

Därför tycker jag inte att jag har fått några svar som går att använda.

Anförande nr 14

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m (M)**: Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Att se till att vi har en så miljövänlig hantering som möjligt i alla våra olika kollektivtrafikslag är givetvis av högsta vikt, och det som Vivianne Gunnarsson tar upp i den här interpellationen är av stor angelägenhet – att fartyg som ligger vid kaj under längre tid kan strömförsörjas från land i stället för att ligga på tomgångskörning.

Som du ser i mitt svar är bedömningen vad det gäller Stavsnäs att i nuläget räcker den kapacitet till som finns. I övrigt är det så att på de platser där förhållandet är som jag beskrev, att fartyg ligger längre tid, finns det också landströmsanslutning.

Sedan kan jag ju hålla med dig om att vi i förlängningen har anledning att fundera kring vilken form av drivmedel vi ska använda för våra fartyg och i vilka sammanhang man skulle kunna se att vi till exempel skulle kunna pröva eldrift av fartyg. Men då handlar det om något annat än vad du beskriver i den här interpellationen – att fartyg som går på en viss rutt skulle kunna ha snabbbladdning vid varje tillfälle som man angör kaj för att släppa av och ta ombord passagerare eller gods. Jag ser mycket positivt på att vi skulle kunna få en sådan utveckling också, men det ligger ju lite vid sidan om din interpellation.

Även om du tycker att mitt svar är kort, innebär ju det att det i dag finns landström på de ställen där fartyg ligger vid kaj under längre perioder. Om man däremot bara går in till kaj för att lasta eller lossa gods eller passagerare så har man inte det behovet – såvida vi inte får en utveckling som går mot fartyg som helt och hållet drivs med el.

Sedan kan man väl fundera kring din frågeställning om en plan för hur tillgången till landström skulle kunna utökas. Men jag är övertygad om att just nu har vi den kapacitetsnivå som vi behöver, som jag uttrycker i mitt svar. Skulle det vara så att du kan berätta för mig att det inte är på det sättet, är jag villig att tillsammans med dig och andra – jag tror alla är överens om det i den här salen – se till att vi kan få till stånd en utökning av de platser där det kan finnas tillgång till landström så att vi slipper ha fartyg som ligger på tomgångskörning.

Anförande nr 15

Vivianne Gunnarsson (MP): Alltså, nu är det så att jag har ställt den här frågan på grund av att jag inte har fått den besvarad av någon. Jag kan ju inte själv åka ut till varenda brygga i skärgården och titta om det finns landström där. Jag ställde samma fråga i sjötrafikberedningen, och jag fick samma svar: Ja ja, vi har landström överallt.

Nu är det så att på de bryggor som jag kan se vet jag att det finns landström, men man kopplar inte in den så ofta som man skulle kunna tänka sig. Det är liksom samma problem som vi har med större fartyg också. Man tycker att det är för jobbigt att koppla landström, så därför gör man inte det. Man måste stänga ner, ställa om och hålla på. Därför krävs det att det finns krav på att man ska göra det vid någon viss tidpunkt. Jag menar naturligtvis inte att man ska göra det varje gång man går in och hämtar passagerare, men det finns ju en del fartyg som ligger några timmar och då passar det väldigt bra.

Min fråga är fortfarande var den där planen är och var landström finns. Det är ju bra om det nu är så att Christer Wennerholm tycker att vi ska ha båtar som går på el – men då behöver vi verkligen ha koll på var detta finns någonstans, och då är det väl bra om vi förbereder det i god tid? Kan jag få svar på den frågan?

När det gäller Stavnäs har jag sett en övergripande planering för hur det här ska ske, och det blir säkert väldigt bra när det väl blir klart. Men än så länge uppfattar jag att det inte finns några färdiga beslut. Det är i så fall i Värmdö kommun som man ska jobba med den saken. Men det går faktiskt att plocka dit mer landström i dag, så man behöver inte ändra hela hamnen för att få mera ström där.

Jag tycker fortfarande att det var ett väldigt övergripande svar på en ganska konkret fråga, som jag tycker skulle ha gått att besvara.

Anförande nr 16

Landstingsrådet Wennerholm (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag lovar Vivianne Gunnarsson att jag ska till trafikförvaltningen ställa frågan: Finns det någon angoringsplats där det borde finnas landström men inte gör det? Det blir ju, omvänt, den frågeställning du ställer till mig: På vilka platser finns det tillgång till landström där fartyg ligger under längre tid än cirka en timme? Jag tycker i så fall det viktiga är på vilka platser det *inte* finns tillgång till landström. Då kan väl du och jag gemensamt se till att det kommer till stånd på de platserna också.

Det svar jag har fått från förvaltningen är att i dag finns det tillgång till landström i den omfattning som behövs för att tillgodose dina och mina gemensamma krav och önskemål.

Jag tycker vi vänder på frågeställningen. Och så lovar jag att hittar vi någon plats där det inte finns så ska vi se till att det kommer till stånd landström även där.

Anförande nr 17

Vivianne Gunnarsson (MP): Jag tackar för Christer Wennerholms beredvillighet att i alla fall försöka få fram någon typ av plan.

Men jag är envis som synden, och jag skulle gärna vilja ha den där kartan över var det finns någonstans. Det handlar också om hur man ska utveckla skärgårdstrafiken och på vilka platser man behöver det här för att kunna göra det.

Det kan också bli så att vi får ännu fler olika typer av fartyg om vi får flera entreprenörer, och behöver vi också se över vilken typ av kopplingar vi har.

Låt detta vara första steget, Christer Wennerholm, men jag kommer att envisas med att jag vill ha en karta över hur det är.

§ 174 Bordlagd interpellation 2013:24 av Birgitta Sevefjord (V) om eventuellt brott mot jävsregler i Stockholms läns landsting

Anförande nr 18

Birgitta Sevefjord (V): Tack, ordförande, och tack, Torbjörn Rosdahl! Jag har skrivit en interpellation om eventuell risk för jäv. På förra fullmäktige beslutade ju en stor majoritet att utse Per Båtelson, före detta vd på Capio, till ny styrelseordförande för Karolinska universitetssjukhuset. I det här ärendet handlar det också om en högt uppsatt person på Karolinska som nu sitter i styrelsen för Aleris. Vi i Vänsterpartiet tycker att det här är väldigt olyckliga sammansmältningar av det offentliga, som vi har ansvar för, och de stora vårdbolagen, och att detta förtjänar en diskussion.

Den person som det här handlar om är alltså divisionschef på Karolinska universitetssjukhuset. Hon har 1 300 anställda under sig. Hon sitter också i ledningsgruppen för Karolinska sjukhuset. Hon sitter numera också i styrelsen för Aleris. Ni vet alla att det är ett av de stora vårdbolagen i Stockholms läns landsting och i Sverige, som är på sätt och vis en konkurrent men också en samarbetspartner till det offentliga. Aleris är en av de största privata vårdgivarna vi har och har bland annat flera närsjukhus i Stockholms läns landsting. Vi vet alla att mycket av den vård som ska flyttas ut från våra akutsjukhus och också från Karolinska universitetssjukhuset kommer att hamna på närsjukhusen, så det finns en stark koppling mellan Aleris intresse och det offentliga intresse.

Ersättningen för att sitta i denna styrelse för personen i fråga – jag vill inte nämna namnet men ni kan läsa i Dagens Medicin vem det handlar om; det är på den artikeln interpellationen bygger – är per sammanträde ungefär 40 000 kronor. Det motsvarar ungefär två undersköterskelöner.

Det är inte bara vi i Vänsterpartiet som funderar på om det finns en risk för jäv när man sammanblandar sina uppdrag på det här sättet när man sitter på tunga positioner, som personen i fråga gör. Läkarföreningen på Karolinska universitetssjukhuset har lyft frågan, och det finns också många andra på universitetssjukhuset som är förundrade över den här starka kopplingen.

Däremot menar sjukhusdirektören att det inte finns risk för jäv. Han har gjort en utredning. Jag har tagit fram underlaget för den utredningen. Det består av fem rader, där det står att sjukhusdirektören gör bedömningen att det inte finns någon risk för jäv, för det har man diskuterat och det är den bedömningen man gör. Men som sagt, andra gör helt andra bedömningar.

Det är mot den bakgrunden jag har ställt en interpellation, som ställer två frågor: om det är förenligt med landstingets jävsregler att ha den här starka kopplingen, och om så är fallet, om också sjukhusdirektören Birger Jakobsson kan sitta i Aleris ledning.

Anförande nr 19

Landstingsrådet Rosdahl (M): Fru ordförande! Tack så mycket, Birgitta, för interpellationen. Att det här är en oerhört viktig fråga håller jag med om. Därför har vi tagit fram väldigt många regler för hur man ska göra. Bland annat är det ju lag på att man som offentligt anställd ska tala om ifall man har en bisyssla.

Jag har också noga undersökt det här enskilda fallet. Helt i enlighet med reglementet har sjukhusledningen godkänt en sådan förfrågan. Sedan tycker jag ändå att det är på sin plats att alltid ha högt i tak och kunna diskutera en sådan här fråga och alltid vara kritisk – kanske hellre tacka nej än tacka ja många gånger. Här har dock sjukhusledningen gjort en bedömning och sagt att det ej bedöms störa huvudsysslan och att risken för jäv inte heller ska vara aktuell. Dessutom står det: Om några förändringar sker ska den berörda personen informera sjukhusdirektören om detta.

Nackdelarna har vi fått höra mycket om från Birgitta. Jag vill ändå säga att det dock kan finnas fördelar. Det kan vara att få en omvärldsbevakning, att få inspiration från dem som kanske jobbar på ett annat sätt än vad vi traditionellt gör i landstinget. Det är en diskussion som kommer upp lite senare, när vi diskuterar hur vi ska kunna arbeta effektivare, inte genom att springa fortare eller jobba längre dagar utan genom att ta till sig ny information, ny teknik och så vidare. Jag tror att den typen av benchmarking kan vara bra, och det är också den bedömningen som jag upplever att ledningen på Karolinska har gjort – för att på det viset få inspiration att utveckla arbetet i den offentliga sektorn också.

Konsekvensen är egentligen att jag svarar ja på fråga 1.

När det gäller fråga 2, om en sjukhusdirektör skulle kunna ha en sådan bisyssla, är mitt svar: Nej, det bedömer jag att man inte kan ha. Då är det plötsligt jag som är arbetsledare, om jag får uttrycka mig så, och representerar ägaren. Jag skulle nog inte godkänna ett sådant uppdrag för en sjukhusdirektör eller en person i liknande ställning. Jag bedömer att på den nivån ska man lägga 100 procent i vår verksamhet.

Anförande nr 20

Birgitta Sevefjord (V): Jag gör den bedömningen, att om man är divisionschef, har 1 300 anställda under sig och sitter i ledningen för Karolinska sjukhuset så ska man också hundra procentigt använda sin arbetstid för att göra det så bra som möjligt där.

Självklart anser inte den här personen att det finns risk för jäv, för om det uppstår situationer där upphandlingar ska diskuteras om Aleris så tänker hon inte delta. Men problemet är inte själva upphandlingarna, utan problemet är det vårdvalssystem vi har i Stockholms läns landsting i dag, som också omfattar specialistvården. Vi vet att den här personen sitter i absolut högsta ledningen för Karolinska sjukhuset, så nära sjukhusdirektören man kan komma. Hon har all information om vad som sker på sjukhuset. Hon har också all information om vad man planerar att göra och vilken vård man flyttar ut. Och det är den vården som Aleris är intresserad av att få del av, eftersom man vill ha mer uppdrag från landstinget för att kunna tjäna mer pengar, naturligtvis. Aleris är ju ett privat vårdbolag.

Det är här jag ser problemet. Hur ska vi kunna veta – hur ska man kunna garantera – att det inte förs otillåten information från Karolinska universitetssjukhuset till Aleris styrelse?

Det kan varken du eller jag garantera, Torbjörn, och det är därför jag tycker att det här är så komplext och besvärligt. Detta är ju inte vilken person som helst utan en person med mycket makt och inflytande på Karolinska universitetssjukhuset, och på så sätt är risken stor för att Aleris får en konkurrensfördel gentemot andra vårdbolag i Stockholms läns landsting eftersom varken du eller jag vet vad hon för över för information.

Aleris har naturligtvis inte rekryterat den här personen bara för att hon ska sitta på fem styrelsemöten utan man har naturligtvis rekryterat henne för den kunskap hon besitter, både professionellt men framför allt för den kunskap hon besitter om Karolinska universitetssjukhuset. Det är förstås därför man vill ha henne i styrelsen. Personen i fråga sitter inte bara i ledningsgruppen för universitetssjukhuset, hon sitter även i forsknings-, utvecklings- och utbildningsrådet i Stockholms läns landsting och hon sitter i Forskningsstrategiska stiftelsen som drivs av Karolinska sjukhuset och Karolinska Institutet tillsammans. Det är alltså en tiotaggare som Aleris har rekryterat!

Jag ser att här finns det stora problem. Jag skulle önska att vi från politisk synpunkt kunde vara mycket tydligare, så att det inte uppstår risk för jäv. Den här situationen tycker jag talar mycket starkt för att risken för jäv är stor.

Anförande nr 21

Landstingsrådet Rosdahl (M): Enligt de regler som landstingsstyrelsen antog 2007, Allmänna riktlinjer för bisysslor, som reviderades 2010, har man alltså gjort allting korrekt från sjukhusledningens sida. Man har diskuterat jävssituationen och så vidare. Därför är det också helt korrekt att sjukhusledningen har fattat beslut.

Sedan tycker jag också att man alltid ska ha de här frågorna levande. Jag tror att jag inledde med att säga ungefär att det ska vara högt i tak, det här är en fråga som är väldigt besvärlig. Det får inte förekomma att affärshemligheter skulle läcka.

Jag har ändå vänt på det och säger att det också kan vara positivt för vår verksamhet att få stimulans från en annan verksamhet än den traditionella offentliga verksamheten.

I sakfrågan är vi överens, Birgitta, det är ingen tvekan om det: Man ska inte vara jävig. I beslutet från sjukhusledningen är bedömningen att den här personen inte är jävig. Där står vi i dag.

Anförande nr 22

Birgitta Sevefjord (V): Ja, formellt har allting gått korrekt till – absolut. Men man kan ju tycka att det är lite svårt att göra en bedömning utifrån sjukhusdirektörens fem rader där han gör bedömningen att det inte finns någon risk för jäv. Det finns liksom inget underlag för oss politiker att avgöra detta.

Det finns regler, och de har följts, precis som du säger, Torbjörn. Kanske borde de reglerna skärpas?

För flera år sedan lyfte jag den här frågan och fick då bland annat en skrivelse där det står så här: "Särskild uppmärksamhet bör riktas mot sådana fall där patienter styrs över från landstingets verksamhet till annan verksamhet." Det är precis vad som sker i det här fallet. En stor del av verksamheten kommer att föras över från våra akutsjukhus till närsjukhus där Aleris har en central position. Det är också så att en hel del patienter från Karolinska universitetssjukhuset med stor sannolikhet kommer att föras över till Alerisdrivna närsjukhus.

Risken för jäv är, som jag bedömer det, väldigt stor. Jag tycker att hela den här situationen är extremt olycklig.

§ 175 Interpellation 2013:25 av Conny Fogelström (S) om huruvida AB Storstockholms Lokaltrafik/trafikförvaltningen avser att efterskänka Arrivas viten

Anförande nr 23

Conny Fogelström (S): Herr ordförande! Först vill jag tacka trafiklandstingsrådet för svaret på interpellationen, och jag är särskilt glad över att han delar min uppfattning att Arriva måste göra rätt för sig enligt parternas gällande avtal, det så kallade E20-avtalet. Avtalet var resultatet av en upphandling där Arrivas anbud var på ett ganska remarkabelt sätt. Man låg nästan 30 procent under de andra anbudsgivarna.

Sedan blir jag dock lite konfunderad över en del formuleringar i trafiklandstingsrådets svar. Vad är det för strategisk infrastruktur i form av depåer, it och fordon som trafikförvaltningen inte levererade till Arriva? Var det annorlunda infrastruktur än den som trafikförvaltningen tidigare hade levererat till den förra entreprenören Keolis? Jag vet inte.

Bakgrunden känner ni till. I samband med Arrivas övertagande av busstrafiken i Norrort nåddes vi av dagliga larmrapporter och medierubriker om busskaos och osedvanligt stora förseningar på Roslagsbanan. Resenärerna slet sitt hår, kom för sent till jobbet och gjorde mängder av anmälningar till SL:s resegaranti för att på så sätt få lite kompensation för det

tumult som rådde förra vintern. Detta var en tillvaro som sände tankegångar till ett samhälle i undantagstillstånd när det var som värst.

Kaoset pågick i över två månader innan någon form av normaltillstånd var tillbaka för SL:s alla hårt prövade kollektivtrafikresenärer i Norrort. Av det gällande avtal som trafikförvaltningen tecknat med bolaget framgår tydligt att entreprenören Arriva ska erlagga vite om man inte lever upp till avtalet och den överenskomna trafiken. Enligt uppgift drog Arriva på sig vitesbelopp på långt över 100 miljoner kronor på grund av förseningar, inställda turer och alltför dåligt utfall i nöjd-kund-indexmätningar. Av dessa bötesmiljoner har Arriva fram till i dag betalat lite över 1 miljon.

Det pågår uppenbarligen förhandlingar mellan parterna. Vad dessa kommer att leda fram till är i dag okänt, men som ledamot av trafiknämnden förutsätter jag att trafiklandstingsrådet bevakar att entreprenören gör rätt för sig.

Faktum är att det snart har gått ett år sedan busskaoset i Norrort. Därför utgår jag från att dessa förhandlingar kan komma till ett avslut, så att Arrivas viten kan räknas in i årets bokslut för SL: Det skulle nämligen behövas.

Avslutningsvis kan jag konstatera att trafiklandstingsrådet inte har svarat på interpellationens fyra frågor. Jag kanske kan få svar på de här två frågorna i stället: Vad var det för strategisk infrastruktur i form av depåer, it och fordon som trafikförvaltningen inte levererade till Arriva? Var det en annorlunda form av infrastruktur än den som tidigare levererats till den förra entreprenören Keolis?

Anförande nr 24

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är mycket angelägna frågeställningar som tas upp i interpellationen. Det handlar om det läge som uppstår när en entreprenör givit oss ett bud och vunnit det och sedan inte klarar av att leverera.

Jag kan börja direkt med att säga att det är avsevärda belopp som Arriva är skyldigt att betala. Du och jag, Conny Fogelström, är helt överens om att det inte är frågan om att efterskänka några pengar.

Bristerna från trafikförvaltningens sida frågade du om nu. Det handlade om att leverera fungerande ramper till en ny typ av buss som den nye entreprenören hade. Om ramperna inte är fullt funktionsdugliga kan vi inte gärna beskylla Arriva för det. Det handlade också om att Arriva skulle köra betydligt mycket mer trafik, och då hade man inte fått fram drivmedel i den omfattning som behövdes för den tillkommande trafiken. Detta är de områden där det råder oklarheter om ansvaret. Där kan man inte säga att det helt och hållet är Arrivas ansvar eftersom dessa brister i infrastrukturen har påverkat deras möjligheter att leverera enligt det avtal de ingått med oss.

Enligt vad jag har fått veta av trafikförvaltningen är man i slutskedet av de diskussioner som ska resultera i hur mycket Arriva ska ersätta trafiknämnden och landstinget med för den uteblivna leveransen. Precis som interpellanten kan jag konstatera att förhållandena i inledningsskedet var helt oacceptabla. Det vi kan konstatera i dag är dock att Arriva nu levererar enligt avtal och har en hög nivå på punktlighet och liknande. För våra resenärers skull i hela regionen ska vi vara glada över att vi nu har kommit i den situationen.

Sedan kan vi också gemensamt dra slutsatser om vid vilken tid på året man ska ha sådana här övergångar. Jag är inte övertygad om att bästa tillfället är när människor kommer tillbaka från att ha varit jul-, nyårs- och trettonhelgslediga. Det kanske finns andra, mindre ansträngda tidpunkter under året när det är lämpligare att ha övergångar och byta mellan olika entreprenörer och byta inriktning på avtal.

Inte ett öre kommer alltså att efterskänkas, och jag har svarat på frågan om vilka brister det var i trafikförvaltningens leverans.

Anförande nr 25

Conny Fogelström (S): Tack, Christer! Det är skönt att höra att trafiknämndens ordförande inte vill efterskänka några pengar. Som ledamot i nämnden är jag rätt mån om att nämnden kan göra ett bokslut som visar svarta siffror och inte röda.

Faktum är att landstinget har blivit anmält till justitieombudsmannen för den här hanteringen. Det känns inte så jätteroligt att ingå i en verksamhet som är anmäld dit. Du, Christer, var också mycket tydlig i Lokaltidningen den 22 oktober om att ingenting skulle efterskänkas. Efter det kom det dock lite andra uppgifter om att det kanske fanns andra skäl till att trafiken inte funkade och att man flyttade över ansvaret på trafikförvaltningen. Det var därför jag skrev min interpellation.

Nu visar det sig att det alltså var fungerande ramper som inte fanns på plats när Arriva tog över, ramper som uppenbarligen Keolis inte behövde när de körde busstrafiken. Detta är lite för tekniskt för mig, och jag tänker inte fördjupa mig i det.

Övertagandetiden var du inne på, Christer. Det här var egentligen det första incitamentavtal med 100 procent rörlig ersättning som vi har ingått. Nu har det gått ett år, och det kanske inte har funkade jättebra. Känner du dig nöjd med det, Christer? Är du nöjd med utfallet av avtalet, eller ska vi tänka annorlunda i fortsättningen och inte bara stirra blint på pris? Det är ju ingen hemlighet, utan både du och jag vet att Arrivas anbud låg betydligt under de andra entreprenörerna. Är du öppen för en diskussion om att vi som ledamöter i trafiknämnden framöver kan se över möjligheten att inte tillämpa ett rent incitamentavtal i fortsättningen?

Anförande nr 26

Gunilla Roxby Cromvall (V): Tack, Conny, för en väldigt viktig interpellation, och tack Christer G. för klargörande svar här i fullmäktige i dag! Det här handlar om något som vi diskuterade också i den första interpellationen i dag: ett nytt avtal, hur går det med uppföljning, vad drar vi för slutsatser och hur gör vi nästa gång? Det är det som vi i trafiknämnden behöver se för att kunna undvika att få så kraftig kritik framöver.

Det är inte bra att vi läser i tidningen om sådant här. Det är ju på det sättet vi har fått veta vad som händer med Arriva. Det vi vill är att få dessa ärenden i trafiknämnden. Jag undrar, Christer G: När kommer vi att få den här rapporten i trafiknämnden, så att vi kan följa upp detta och göra bättre nästa gång?

Anförande nr 27

Landstingsrådet Wenerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Den rent tekniska orsaken till att de här ramperna inte kunde användas var att det handlade om en annan typ av bussar. Därför måste ramperna vara ombyggda. Det var skillnaden i förhållande till den tidigare entreprenören, och man kan inte rimligen lasta den tillträdande entreprenören för att detta inte var åtgärdat i tid.

Precis som interpellanten var inne på finns det anledning att ha en kontinuerlig uppföljning och översyn av våra avtalsmodeller. Det är också detta som har skett. I utvecklingen av hur vi upphandlar får man också dra slutsatser av hur utfallet blir. Jag kan dock konstatera att den entreprenör som har haft avtalet sedan ett år just nu levererar på ett sätt som är likvärdigt med andra entreprenörer, och det är en bra leverans. Så ser det ut.

Till Gunilla vill jag säga att jag själv åtminstone har fått information i det här ärendet i trafiknämnden när det pågick och under hand. Jag vet inte om du upplever att du inte har fått det. Man har beskrivit hur läget var och vad som var orsaken. Förvaltningschefen

beskrev för oss vilka åtgärder han hade vidtagit. Men det är klart att det var ju ett tag sedan detta pågick som värst, och det vi diskuterar med anledning av interpellantens frågor i dag är ju konsekvensen av det som var, det vill säga hur mycket pengar som vår entreprenör inte ska få eftersom man har brustit i leveransen i början av avtalsperioden.

§ 176 Interpellation 2013:26 av Curre Hansson (S) om att AB Storstockholms Lokaltrafik ska ta ledartröjan för elbussen

Anförande nr 28

Curre Hansson (S): Först av allt vill jag tacka för svaret. Jag hade från början två syften med min interpellation. Det ena var att få upp frågan på dagordningen, för den har saknats där. Det andra var att ge trafiklandstingsrådet chansen att visa handlingskraft genom att vara med och knuffa den här frågan lite framåt i utvecklingen.

Efter att ha fått svaret kan jag tyvärr konstatera att det är dags att ge upp i den här frågan när det gäller Christer Wennerholm. Man hade till exempel när man skrev svaret enkelt kunnat göra som jag ofta gör, nämligen googlat lite. Då hade man kunnat täppa till en del kunskapsluckor. Du har helt enkelt fel, Christer, när du i svaret skriver att tekniken med 100 procent ren eldrift inte är mogen. Det är helt enkelt fel.

När den här debatten är över kan du själv kontrollera det genom att googla runt lite och vara nyfiken och intresserad av den nya teknik och det paradigmskifte vi faktiskt kan stå inför när det gäller framtidens kollektivtrafik med buss. Tekniken är mogen och utvecklas snabbt. Den är till och med mer kostnadseffektiv än traditionell teknik. Du får helt enkelt mer buss för pengarna. Den är i princip fri från storstadens gissel, bullret. Den är miljövänlig, har en hög komfort och är mest energieffektiv av alla fordon.

Elbussen erövrar nu världen, och tekniken motsvarar med råge landstingets miljöpolicy när det gäller att stimulera innovationer, teknikutveckling och nytänkande.

Tyvärr andas svaret lite trötthet och kanske lite ovilja, och det är något vi inte har råd med i Stockholmsregionen. Du hade haft möjligheten att svara ungefär: Vi ska bli världens ledande stad när det gäller den nya tekniken som nu rullar ut över världen! Du hade kunnat svara: Hit hälsar vi all världens ledande busstillverkare för de nya elfordonen – allt i syfte att få fram ny teknik och pressa kostnader.

Du hade kunnat säga: Jag är jättenyfiken på detta! Välkomna hit! Du hade kunnat bjuda in tillverkare och se till att vi tar till oss allt detta nya. Här skulle politik och förvaltning kunna ställa sig i spetsen.

Tyvärr får vi det omvända. Vi får ett svar som egentligen inte säger någonting om vad du vill och vart du är på väg. Det sker i en tid när vi mer än någonsin måste förlita oss på att bussen ska bli ett verkligt alternativ för passagerarna, och vi måste pressa kostnader för skattebetalarna.

Vi vet alla att kollektivtrafiksystemet är fullt, och vi måste komplettera det, och då blir det bussen som får rycka ut och hjälpa till. Då ska det vara bussar med den bästa tekniken och den bästa komforten, och vi ska också kunna göra detta på ett ekonomiskt försvarbart sätt.

Därför, Christer, får du tyvärr underkänt på ditt svar.

Anförande nr 29

Landstingsrådet Wennerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag vet inte om ni har läst svaret på interpellationen. Där står klart och tydligt att det är på gång ett försök med laddhybridbussar som ska gå i trafik i Stockholm 2014–2016. I den del av projektet som berör Stockholm samarbetar trafikförvaltningen med Volvo och Vattenfall.

Det är tänkt att laddhybriderna ska köra på ren el i känsliga trafikmiljöer och på förnybart drivmedel utanför dessa.

Att jag skriver att tekniken fullt ut inte är användbar ännu har att göra med det som jag precis läste upp. Det finns ingen drift som enbart kan förlita sig på elen, utan dessa fordon måste också ha alternativa framdrivningsmetoder.

Jag sade tidigare när vi diskuterade interpellationen om landström för båttrafiken att jag tycker att det skulle vara mycket intressant att se om vi kunde ha båttrafik där vi använder el för att driva motorerna i båtarna. Jag tycker också att idén med att pröva eldrivna bussar är mycket intressant. Det innebär för den skull inte att det omedelbart går att omsätta i trafiken i Stockholm. Vi behöver, precis som anges i svaret, göra försök där vi kollar hur detta kommer att fungera i stadsmiljön.

Vi vet redan att man kör en linje mellan flygplatsen och de centrala delarna av Umeå där detta prövas. Jag tycker att det ska bli mycket intressant att få se hur det kommer att fungera i stadsmiljön i Stockholm. Då kanske vi kan se om vi, på det sätt Curre Hansson beskriver, i framtiden skulle kunna få en stor andel av bussflottan att drivas med el.

När omvärlden beskriver oss är vi redan i dag ledande när det gäller att driva våra bussar med alternativa drivmedel. Det gäller etanol och biogas. Jag är övertygad om att vi i framtiden också i stor omfattning kommer att få bussar som drivs med el, men först måste vi veta att tekniken är pålitlig och fungerar i stadsmiljön.

Vi har tidigare diskuterat hur det var när en entreprenör inte klarade av att driva sin entreprenad och där trafiken i nordostsektorn inte fungerade. Jag är väldigt mån om att vi ska göra dessa tester och se hur det fungerar i stadsmiljön. Det är nog ändå rätt stor skillnad mellan att köra mellan flygplatsen och centrala Umeå och att köra i stor omfattning i linjetrafik i Stockholm. Jag är dock övertygad om att detta kommer, Curre Hansson.

Anförande nr 30

Bosse Andersson (C): Ordförande! Jag tycker det är väldigt bra att du har skrivit den här interpellationen, Curre Hansson! Detta är en viktig fråga om de landvinningar som vi har kommit till under de senaste åren. När vi diskuterade el för 10–20 år sedan var det helt andra tongångar. Nu har man lyckats ta till sig tekniker som fungerar.

Jag håller med dig. Landstinget måste vara långt framme här. Frågan är om vi inte borde vara allra längst fram. I Stockholm har vi problem med våra utsläpp. Vi har inte kommit helt i botten än, men vi har problem, och då måste man utnyttja nya landvinningar för att förbättra miljön. Det måste genomsyra hela landstingets verksamhet att vi ska ha ett så fossilfritt samhälle som möjligt.

Vi har stora företag i Sverige som gör motorer till tunga fordon. De har kommit väldigt långt. Detta är en teknik som också går att utnyttja i elbåtar. Men det viktiga är inte bara tekniken utan att vi får minskade utsläpp. Det betyder att vi måste ha rätt teknik på rätt ställe i rätt fordon.

I Stockholms län finns en storflygplats, och där jobbar man intensivt för att få fram fossilfria transporter. Man jobbar ihop med företagen för att få fossilfri drift, eldrift, för trafiken mellan logistikområdena och flygplatsen.

Ja, Curre, vi är nog eniga om att vi ska ligga långt framme när det gäller tekniken. Eldrift är en av dem. Låt oss jobba för att vi ska bli så fossilfria som möjligt i Stockholms län.

Anförande nr 31

Hans Lindqvist (C): Ledamöter! Jag hänger på både Currens interpellation och det som Bosse alldeles nyss sade. Det här är viktiga frågor som kommer att vara avgörande för framtiden långt framåt. Det handlar om utsläpp, trängsel och om vilket samhälle man planerar.

Vi diskuterar framtidens trafikslag. Vi har ett ansvar som förtroendevalda att se till att vi inte bara pratar om det som i dag finns utan också om det som vi vill ska komma så att samhället ska bli bättre.

Jag är ordförande i något som heter Kompass, ett nätverk för spårbilar. Vi är ett 15-tal kommuner i Sverige, varav sju–åtta i Stockholms län. Inte minst Bosses egen kommun Sigtuna satsar nu på detta. Där satsar man på att Arlanda ska bli ett område för spårbilar. Jag säger detta som ett exempel. Spårbilar är en framtida möjlighet. Elbussar, som Curre tar upp, är definitivt en framtida möjlighet. I går kom KD med ett intressant förslag om linbanor i Stockholmsregionen.

Man använder modern miljöteknik som är utsläppsvänlig. Miljön blir bättre och trängseln minskar.

Vi var för ett tag sedan i USA och diskuterade framtida automatbanor. 13 amerikanske universitet arbetar nu med att ta fram olika framtidsalternativ, typ spårbilar, elbussar eller linbanor, för att använda modern teknik på rätt ställe vid rätt tillfälle. Det är ingen tillfällighet att USA ligger långt framme där. Börjar man satsa där har man verkligen gjort om sin trafiksatsning. Då tycker jag att vi i Sverige borde kunna komma parallellt eller helst före.

T-banesatsningen är mycket positiv. Det är bara att ställa upp på den. Det gör vi från Centern i högsta grad. En fråga jag ställer själv apropå T-banesatsningen är: Hur ska man transportera sig från fem sex stationer i Nacka till T-banestationerna? Svaret kan vara spårbilar, elbilar eller cykelbanor. Det är denna form av alternativa satsningar vi tycker att man ska lägga in när man diskuterar långsiktiga framtidsfrågor för Stockholmsregionen.

Slussen är ett annat tillfälle. Där ska utbyggnaden pågå i sex–åtta år. Man måste ta till sig modern teknik, och det ska vi göra från vårt håll.

Det är viktigt att följa utvecklingen, säger Christer G. Wennerholm. Det ställer jag verkligen upp på, men det räcker inte att bara följa utvecklingen. Frågan är om man ska delta i utvecklingen. Det är nästa steg. Det är naturligtvis ännu bättre att leda utvecklingen. Därför tycker jag att den här interpellationen förtjänar ett positivt svar.

Anförande nr 32

Gunilla Roxby Cromvall (V): Ordförande! För ett län i världsklass – trafikförvaltningens framtidsstrateger ser nu framtiden och följer den utveckling som en rad stora städer i världen genomgår. Det handlar om att elförsörja en stor del av kollektivtrafiken. Det handlar om trådbussar – spårvagnar på gummihjul.

Det är en spännande utveckling. Precis som Centerpartiet säger ska vi vara föregångare. Vi ska vara ett län i världsklass.

Det här kan snabbt lösa trängseln för oss. Om ett till två år skulle vi till exempel kunna ha trådbussar på plats i Stockholm. Då talar jag om spårvagnar på gummihjul, alltså bussar med betydligt större kapacitet än de som vanligtvis rullar på våra gator. Då behöver vi inte riva upp gatorna, vilket är ett elände för många gång- och cykeltrafikanter och andra som ska färdas i staden. Vi måste ju gräva upp gatorna för att anlägga spår. Här skulle vi snabbt kunna finna lösningar.

Tekniken är väldigt spännande. I dag finns det lösningar där man kan köra bussar uppemot en mil innan de behöver laddas. Då skulle de kunna köra in på spårvagnarnas elnät och laddas där. De kan också laddas i gatan. Det finns många olika lösningar.

Det är bra att det nu kommer i gång ett försök, Christer, men det räcker inte. Vi måste ligga i framkant, för vi har stora problem med trängseln i dag. Precis som Centerpartiet säger löser detta också miljöproblemet. En elbuss eller trådbuss gnisslar inte. Den bullrar inte och släpper inte ut någon koldioxid, så den är totalt miljövänlig.

Jag tänker välvilligt om detta. Jag har förstått att fler och fler börjar inse att detta är klokt och att det är något som vi ska börja satsa på.

Vi fick nej till att pröva elbuss i Nynäshamn. Det hade vi i Vänsterpartiet skrivit en motion om. Det hade varit ett utmärkt tillfälle att testa tekniken i en tätort i vårt län. Landskrona vågade. Det är väl 13 år sedan de vågade satsa på trådbuss – spårvagn på gummihjul.

Nu ser jag att fler och fler i den här församlingen börjar förstå att det finns en mängd olika tekniker att satsa på. Låt oss göra det och hjälpa stockholmarna i trängseln i vardagen. Tack för interpellationen!

Anförande nr 33

Curre Hansson (S): Mitt första syfte är uppenbarligen uppnått. Därigenom är mycket vunnet. Då är vi fler som faktiskt kan hjälpa till att knuffa denna enorma fråga framåt.

Du, Christer, skulle faktiskt kunna vara med nu också och knuffa det här framåt. Det projekt som du pratar om och som är väldigt viktigt verkar ju ha gått i stå. Det går ungefär som en konjunkturcykel – ena stunden är det nere och sedan går det upp. Därför vill jag rikta en uppmaning till dig. Sätt lite rulle på projektet! Det kan ju inte vara så svårt med dessa stora aktörer. Jag känner ju folk som finns i den yttre omgivningen av projektet som säger att det inte händer något och att de inte kommer framåt. Så svårt ska det väl inte vara att starta ett sådant projekt?

Jag ska lägga på en bild som visar problemets kärna. Det är väldigt enkelt. Vad det egentligen handlar om är hur mycket energi vi gör av med i världen. Bussar är hyggligt energiintensiva. Men merparten av alla bussar åker bara omkring och värmer upp den omgivande luften. Om man hade dem i ett rum skulle man kunna använda dem som kakelugn, men det funkar inte. Man värmer luften runt omkring, för kråkorna. Vi har ett väldigt lågt energiutnyttjande på de befintliga bussarna.

Om vi däremot skulle använda elbussar skulle vi ha ett energiuttag som är nästintill så högt som möjligt. Det är egentligen detta som är det unika med den här tekniken. Man pressar ned energianvändningen till ett minimum i stället för att som nu ägna sig åt ett gigantiskt energislöseri.

Jag ger dig nu chansen igen, Christer, om du vill vara lite framåtriktad. Se till att projektet kommer i gång, så att det händer något! I övrigt kan jag ge dig gott betyg, men du måste bli lite mer nyfiken. Nu ser jag att Christer står längst bak i lokalen och förhandlar. Du ska bli lite mer nyfiken och se till att vi vänder oss ut i världen för att se och höra, lyssna och ta till oss!

Anförande nr 34

Nanna Wikholm (S): Nu diskuterar vi miljövänlig busstrafik i fullmäktige. Det är nästan så bra som det kan bli. Vi ska i och för sig diskutera miljövänlig kollektivtrafik över huvud taget.

Currens interpellation är en del i ett arbete som vi har hållit på med länge. Vi började med ett seminarium i våras om modern och miljövänlig busstrafik med representanter från bland annat Volvo som talade om elbussatsningar. Ni kanske inte känner till det, men Volvo är en av de absolut största tillverkarna av elbussar i dag. Man har sålt 900 fullt elektriska bussar som går i Kina i dag. I Göteborg har man ett pågående sådant projekt, och vi hoppas på svar från Christer Wennerholm om det också kan ske ett sådant försök i Stockholm med plug-in-hybrider. Om bara några år kommer man i Göteborg att ha försök med fullelektriska bussar.

Jag tycker att det är tråkigt att vi blir omsprungna. Vi har varit så långt framme i miljöarbetet när det gäller busstrafiken och kollektivtrafiken i Stockholms län. Jag tycker att det är jättebra att man bryter ny mark och testar ny teknik på bussarna i Göteborg, men det hade varit roligt om vi hade gjort det i Stockholm också. Vi får vänta och se vad Christer säger om aktualiteten i projektet med laddhybrider.

I ditt svar talade du, Christer, om att det är svårt med elektriska bussar i stadsmiljö. I Wiens stad har man ett projekt med tolv helt elektriska bussar. Det finns alltså sådana exempel här i Europa, och vi kan se dem världen över.

Jag, Curre och en del andra var på ett busseminarium som hette I framtiden elektriskt. Där tittade man på många framtida lösningar för busstrafiken med tillverkare, branschfolk och andra experter. En av de mer kända trafikexperterna i landet är väl Per Kågeson, som också har suttit med och gjort utredningen om en fossiloberoende fordonsflotta. Jag frågade honom vad han skulle satsa på nu om han var landstingspolitiker i Stockholms län. Och vilket råd han ville ge oss. Då sade han att vi dels ska se till att finnas med i nya projekt för att bryta mark och att se till att vi när vi bygger nya anläggningar ska de vara anpassade till ny teknik. Eller bygger vi anläggningar för dagens teknik som ska stå i 30–40 år?

Där är svaret att vi inte kommer att utforma Fredriksdalsdepån på det sättet men att man vid Slussen möjligen kan använda tunnelbanans elnät. Varför har vi inte tagit detta på allvar och verkligen anpassat de nya anläggningar vi bygger inte till dagens och gårdagens teknik utan till framtidens teknik?

Anförande nr 35

Stella Fare (FP): Herr ordförande! Detta med teknik kopplat till bussar är ett spännande område. Det är väl få städer i världen som har provat så många teknikslag på bussområdet som vi. Även om vi nu har halkat efter oss när det gäller elbussarna om vi jämför oss med Göteborg har vi ändå haft otroligt många modeller av bussar med olika tekniska prestanda i vår stad.

Jag vill påminna om något vi har debatterat på senare tid, nämligen att kostnaden för busstrafiken skenar. Det finns alltså en annan sida av myntet. För producenterna är det naturligtvis positivt att få pröva olika modeller, även de som inte är fullgångna, och Stockholm har varit en tacksam arena för test av olika bussmodeller. Vi är troligen de största köparna av bussar över huvud taget i Europa. Vi har en enorm busstrafik.

När jag tillträdde i landstingets trafiknämnd som då hette SL:s styrelse hade vi 300 busslinjer i trafik. I dag finns det minst 100 till. Detta är alltså ett av våra absolut största områden. Även om vi ska ha den mest miljövänliga bussflottan bör vi vara lika kloka där som på alla andra områden vi debatterar och tänka över vilka investeringar som är bäst.

Själv är jag väldigt positiv till emissionsfri kollektivtrafik. Ni vet hur mycket jag brinner för spårtrafik både under och över jord. Det finns dock en annan teknik som jag tror mycket på för stora städer världen över, och det är biogas. Där har vi ett bränsle som vi själva producerar. Jag hoppas mycket på att vi ska få en infrastruktur som hjälper oss att utnyttja denna råvara, som det bara blir mer av ju större staden och länet blir.

Självfallet är elbusstekniken något som kommer stort. Men tänkt på att det inte är självklart att vi ska vara en tesmarknad för alla tänkbara tekniker inom bussbranschen.

Anförande nr 36

Yvonne Blombäck (MP): Ordförande! Det här är en spännande interpellationsdebatt som utvecklar sig till en härlig klimatdebatt. Jag är glad över att det är så många som lovordar förnybara drivmedel och att vi ska bli bättre klimatanpassade i kollektivtrafiken. Det är fantastiskt.

Samtidigt ligger vi redan långt framme. I stort sett alla bussar i innerstaden drivs i dag på förnybara drivmedel. Det är spännande att detta med biogasen utökas, men vi vet att det inte finns förutsättningar att den ska räcka till för all trafik vi har i dag. Sjötrafiken talade vi om i interpellationsdebatten om landström nyligen. Flera har pratat om eldrift. Där vet vi att vi inte på långa vägar når landstingets mål om förnybara drivmedel.

Elbussarna har fördelen att vara tysta i förhållande till de bussar som i dag finns i innerstaden. För Miljöpartiet är det grundläggande att vi ska vara klimatsmarta och förnybara i alla delar, men det handlar inte om att peka ut att allt ska vara på samma sätt och använda samma teknik. Det måste finnas en mångfald av teknik.

Vi är det enda parti i fullmäktige som anslår FoU-medel till detta för att inte belasta investeringsbudgeten för att testa ny teknik. Vi är det enda parti som driver att landstingets FoU-direktiv också ska innefatta kollektivtrafik.

Landstinget har en tradition av att forska om hälso- och sjukvårdsfrågor. Det är superviktigt och oerhört bra, men var är kollektivtrafiken? Var är innovationerna? Vi ska titta på dem. Vi ska jobba tillsammans med olika universitet och högskolor och se både på sociala faktorer och på vilka förutsättningar det finns att utveckla detta. Då kan man ligga i framkant. Men detta är ett område som ska ligga inom forskning och utveckling. Det vi har i driftsbudgeten och investeringsbudgeten ska vara långsiktiga objekt.

Jag välkomnar detta. Jag satt här i salen och tänkte: Det är fantastiskt! Här har vi äldre män som allihop går upp och lovordar klimatsmarta lösningar! Jag ser fram emot fler sådana faktiska beslut också.

Anförande nr 37

Landstingsrådet Wenerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag vill haka på det som sades av Stella Fare och Yvonne Blombäck. Det ligger mycket i att koppla detta till en mångfald av tekniska lösningar. Jag kan inte se något bättre än möjligheten att ta till vara de restprodukter som kommer från hushållen så att vi på ett snabbt och bra sätt kan åka buss med hjälp av dem.

Jag har många gånger haft debatter om huruvida man ska ha småskalighet i detta. Det är många som har sagt att vi borde ha en mängd privatbilar som kör omkring på biogas. Det kanske man skulle kunna ha, men i ett inledande skede tror jag att det är bra att den produktion som sker på ett enkelt och bra sätt kan användas i till exempel bussflottan eller i taxibilar.

Vi har anledning att gemensamt vara stolta över den nivå som våra satsningar på förnybar energi när det gäller driften av bussarna ligger. Samtidigt är det en bidragande orsak till att vi har högre kostnader än andra för driften av busstrafiken. Jag tycker dock att det är värt det, för det handlar om att ligga i framkant.

När det gäller försöket som jag nämnde i interpellationssvaret finns det mycket som talar för att det kommer en överenskommelse med Volvo. Det behövs vidare diskussioner med Stockholms stad för att man ska kunna genomföra planerna. Det ska vara planbeslut där. Då skulle vi redan i vår kunna få ett sådant här försök på plats. Det skulle vara mycket intressant att då se hur det fungerar när det gäller att leverera en fungerande kollektivtrafik och en fungerande vardag för stockholmarna.

De försök som Stella Fare beskrev har vi ju deltagit i under flera årtionden. Erfarenheten av ny teknik har ibland varit väldigt god. I andra sammanhang har det varit påfrestningar för de resenärer som har haft turen eller oturen att vara försökskaniner när det gäller ny teknik. Det är inte så roligt om bussturen var eller varannan dag fallerar på grund av att den nya teknik man prövar inte lever upp till de förväntningar vi har.

Jag ser fram emot att få prova eldrift i Stockholmstrafiken. Då får vi se var de försöken landar. Jag tror att det kommer att bli ett komplement till de förnybara energikällor vi redan i dag använder.

Anförande nr 38

Hans Lindqvist (C): Jag hör på Christer att det verkligen finns en positiv attityd. Vi måste gemensamt bli bättre på att ta till oss den utveckling som pågår och som vi i Sverige definitivt skulle kunna leda.

Det Curre säger om att pressa energianvändningen är ju ett av de viktigaste syftena med långsiktiga klimatsatsningar och miljösatningar om vi ska få ett framtida samhälle värt namnet.

Se till att projektet kommer i gång, sade Curre. Nu var det kanske inte just ett projekt som han interPELLERADE om, men se till att vi kommer i gång gemensamt med framtidsdiskussionen på olika sätt. Det är väl det som är det viktiga.

Låt mig bara kommentera Per Kågesons exempel. Miljö, utsläpp och klimat är en sak. Det gäller att minska problemen med utsläppen. Men det gäller också att minska trängseln. Där är elbilar och spårbilar bra exempel som har separata körbanor. Linbanor tar inte heller någon mark i anspråk. Det finns mycket att syssla med i framtiden. Det finns många bra exempel, och det är en bra debatt.

Anförande nr 39

Curre Hansson (S): Nu har Christer tydligen talat med förvaltningschefen. Nu har frågan landat i dit knä också, Christer. Nu sade du att det skulle komma till våren. Då får vi hålla tempot i frågan uppe över vintern. Vi kanske kan bjuda in hela landstinget till invigningen av den där linjen. Då kan vi fortsätta den här diskussionen.

Nu är diskussionen i gång, och vi är flera som är engagerade. Vi kan hjälpas åt att puffa den här frågan och jag hoppas att du, Christer, är med på det tåget, förlåt, den bussen. Du är också välkommen in i gänget. Du har någon minuts talartid kvar för att säga: Okej, jag hänger med dig, Curre!

Anförande nr 40

Nanna Wikholm (S): Det är ett positivt svar att man försöker få i gång det här försöket till våren. Den andra frågan om våra befintliga anläggningar väntar jag fortfarande på ett svar på. Jag tycker att det skulle vara väldigt bra att få reda på hur vi bygger i dag, för det var som sagt den andra viktiga expertsynpunkten vi fick.

Vi ska senare i dag diskutera uppföljningen av RUFs, och där ser vi att transportsektorns utsläpp av växthusgaser ökar. Elektrifiering ses som en nyckel teknik för att komma framåt där. Om man ser till alla vägtransportslag – bilar, lastbilar och så vidare – är troligen busstrafiken det transportslag där man först når lönsamhet. Om vi går framåt här och hittar bra lösningar för elektrifiering av busstrafiken kanske vi också bryter mark för att genomföra en större elektrifiering som är ännu viktigare för klimatet.

Anförande nr 41

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Ordförande, fullmäktigeledamöter! Curre Hansson är en frejdig typ som gärna tar ledartröjan och har flaggan i högsta hugg. Jag får väl säga att det är intressant att du nu kom in i debatten. Diskussionerna med Volvo, Vattenfall och Stockholms stad har pågått under en längre tid.

Sedan är det precis som med alla andra försök att det finns många olika intressenter som gärna vill pröva många olika lösningar. Vi ska givetvis vara öppna för det och se till att vi ligger i framkant. Men det gäller också att se till att trafiken fungerar varje dag, så att vi levererar en bra kollektivtrafik till stockholmarna.

Och jag kan med nöjdhet och stolthet ändå säga att över tid ökar punktligheten och nöjdheten när det gäller kollektivtrafiken. Det är en bra grundförutsättning för att vi sedan ska kunna satsa på ny teknik och få ännu fler resenärer. Då är det mångfald som gäller och inte bara en enda lösning.

§ 179 Frågestund*Fråga 1***Anförande nr 42**

Landstingsrådet **Hellmark Knutsson (S)**: Ordförande, åhörare! Jag har en fråga till finanslandstingsrådet som handlar om den genomförandeplan som borde finnas för att man ska uppnå det mål som fullmäktige har fastställt, det vill säga att vi inom sjukvården ska ha en kostnadsutveckling på 3 procent varje år fram till 2020 från och med 2014.

Min fråga lyder: Har ni en genomförandeplan för hur landstinget ska kunna frysa kostnadsutvecklingen inom sjukvården till 3 procent varje år fram till 2020, så som det är fastställt i framtidsplanen, som är beslutad här i landstingsfullmäktige?

Anförande nr 43

Landstingsrådet **Rosdahl (M)**: Tack för frågan, Helene! Ja, det är en stor utmaning vi står inför med en kostnadsutveckling som ska begränsas till 3 procent. I framtidsplanen förutsätts att kostnadsökningen i sjukvården ska begränsas till 3 procent fram till 2020. Effektiviseringskravet på 2 procent årligen är med i den kalkylen. Men det ska vi prata om i nästa fråga, så jag återkommer då.

Det korta svaret på din fråga, Helene, är: Framtidsplanen för hälso- och sjukvården, FHS, är den genomförandeplan för att hålla kostnadsutvecklingen inom sjukvården till de 3 procent som du efterfrågar. Att sjukvården genomförs på rätt nivå är avgörande för att hålla kostnadsutvecklingen nere. Den högspecialiserade sjukvården ska utföras på Nya Karolinska, den specialiserade sjukvården på våra andra sjukhus och mindre specialiserad vård i öppenvården utanför sjukhusen.

Anförande nr 44

Landstingsrådet **Hellmark Knutsson (S)**: Enligt månadsrapporten för oktober 2013 kommer nettokostnaden för sjukvården att öka med 4 procent. I prognosen är det 5,1 procent. Från den 1 januari 2014 ska det vara 3 procent.

Du säger att den plan som är fastställd här är själva genomförandeplanen. Men där står ju bara målsättningar och viktiga ord om att det ska klaras av och att målsättningen är att ha en ekonomi i balans. Det blir bara besvärjelser, om man inte har en genomförandeplan, och det är den jag frågar efter nu.

Hur kommer man att se till att det mål som är fastställt av majoriteten i fullmäktige uppnås? Som du själv säger är det efter de 2 procent i effektivisering som finns redan i dag som man ska ha en kostnadsutveckling på 3 procent. Vi ser att sjukhusen har svårt att klara det redan i dag.

Anförande nr 45

Landstingsrådet Rosdahl (M): Det pågår ett stort planeringsarbete inom hela sjukvården för att framtidsplanen ska kunna bli verklighet. I våra sjukhusdirektörers uppdrag ingår att leverera den vård som landstinget har beställt till den kostnad som har avtalats. De har mycket stor frihet att anpassa verksamheten, och så tycker jag också att det ska vara.

Jag vet att akutsjukhusen nu noga studerar den benchmarkingstudie som har tagits fram, bland annat jämförelser mellan universitetssjukhusen och jämförelser av akutmottagningarna här i Stockholm. Den typen av jämförelser är en viktig del för att utveckla och förbättra verksamheterna. Exempelvis kan det bli fråga om att ändra personalmix och arbetssätt, så att vårdpersonalen får syssla mer med vård och mindre med administrativa uppgifter.

Vi pratar mycket om att jobba med nya behandlingsmetoder i stället för att hela tiden öka på med mer pengar och springa fortare. Vi tror att vi kan bli effektivare på det viset.

Anförande nr 46

Landstingsrådet Hellmark Knutsson (S): Det är väl positivt att man tror att det ska gå att lösa detta. Men jag tror att fullmäktige skulle vara intresserad av att få en återkoppling om hur det ska gå till. Det arbete som pågår ute i sjukhusledningarna, tydligen inte med så mycket stöd från förvaltningen eller från er, skulle ändå behöva återkopplas.

Det känns ganska otroligt att man på bara en månad ska kunna minska kostnadsutvecklingen från 5,1 procent till 3 procent redan från den 1 januari, så som beslutet är fattat. Tänker du återkomma med en rapportering om hur det går till? Om du står inför samma situation som nu, vilka åtgärder är det som kommer att vidtas?

Att vänta och tro att det ska hända tror jag inte löser detta, utan det kommer att krävas en ordentlig genomförandeplan, om man ska uppnå det här målet. Annars bör man nog komma tillbaka och säga att det inte går.

Anförande nr 47

Landstingsrådet Rosdahl (M): Jag håller med om att vi naturligtvis måste kunna följa upp. Planen för framtidens hälso- och sjukvård och de satsningar som ska leda till en effektivare vård har vi beslutat om i vår budget. Jag tänkte rabbla upp lite om det.

Framtidens utbud av hälso- och sjukvård med en satsning på utbyggnad av vård utanför akutsjukhusen innebär att patientens möte med vården ska få ett bättre stöd med hjälp av e-hälsotjänster, satsningar på sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande arbete, riktade resurser till patienter med stora behov, bland annat genom utbyggnad av vårdcoacher, ökad patientsäkerhet och bättre utnyttjande av kapaciteten på sjukhusen, och fastighetsinvesteringar ska möjliggöra effektivare arbetssätt.

Avslutningsvis vill jag ge detta exempel: styrning med bättre ersättningsmodeller som stöder goda resultat. Just de ersättningsmodellerna har man påbörjat ett arbete med att se över, eftersom vi får en förändrad bild med framtidens hälso- och sjukvård. Då är det mycket aktuellt att se över hela den verksamheten, och det gör alla sjukhusdirektörer.

Fråga 2

Anförande nr 48

Helene Öberg (MP): Nu blev jag lite sugen på att prata om det som Torbjörn och Helene pratade om, men jag ska försöka vara disciplinerad och prata om det som jag har en fråga om i dag. Detta med mixade personalkategorier är spännande.

Förra veckan, tror jag det var, hade Dagens Nyheter uppmärksammat hur mycket sjukhusen måste spara i pengar. De hade lite kommentarer om vilka konsekvenser det får. En del av sjukhusen tycker att sparbetinget är orealistiskt.

I anslutning till de artiklarna i Dagens Nyheter fanns en intervju med vår landstingsdirektör som jag tycker var positiv. Där uttrycker nämligen landstingsdirektören att det kan vara dags att sätta stopp för de årliga besparingarna på 2 procent på sjukhusen.

Då frågar jag Torbjörn Rosdahl om du delar bilden att det är dags att sätta stopp för det.

Anförande nr 49

Landstingsrådet Rosdahl (M): Tack för frågan, Helene!

Jag har full förståelse för att det kan vara svårt att skilja på effektiviseringar och besparingar, och ibland är det faktiskt samma sak. Att minska vårdskadorna inom sjukvården sparar resurser och besparar patienter onödigt lidande. Att införa nya läkemedel eller andra behandlingsmetoder leder ofta till att patienten får en effektivare behandling. Men det kan rimligen inte vara den typ av besparingar som du är motståndare till.

Akutsjukhusen får höjd ersättning för att kompensera för ökad befolkning, högre löner, den allmänna prisutvecklingen, dyr medicinsk-teknisk utveckling och ökade läkemedelskostnader. Men landstingsfullmäktige har också beslutat att sjukhusen ska effektivisera verksamheten med 2 procent per år. För att ge sjukhusen bra förutsättningar för att kunna styra verksamheten regleras detta i avtal som för närvarande löper på fyra år.

Alla sjukhus har fått utökade resurser med ca 3–5 procent per år under de senaste åren. Sedan vi tillträdde 2006 har den årliga ersättningen till sjukhusen på så sätt ökat med 6 miljarder kronor eller 50 procent.

Sjukvården måste alltid utvecklas och förbättras. Det är själva definitionen av effektivisering. Vi måste arbeta på ett smartare sätt för att få mer kvalitet och bättre vård för stockholmarnas pengar. Det borde också vara möjligt att effektivisera med 2 procent årligen i genomsnitt, givet att sjukhusen först får betalt för just volym- och prisökningar samt den teknikutveckling som sker.

Låt mig problematisera lite grann på samma sätt som vår landstingsdirektör gjorde. Under de kommande åren står sjukvården inför mycket stora investeringar som ska genomföras på akutsjukhusen, detta samtidigt som NKS ska tas i bruk. Stora delar av personalen är väldigt involverad.

De investeringar i sjukhusen som vi gör nu med Nya Karolinska Solna som flaggskepp men även moderniseringar av andra sjukhus möjliggör ny och effektivare vård i framtiden.

Anförande nr 50

Helene Öberg (MP): Jag har ingen annan uppfattning än att effektiviseringar är bra. Men det som pågår på våra sjukhus nu är inte effektiviseringar. Det som pågår på våra sjukhus nu är, enligt dem som jobbar på sjukhusen, snarare en politisk styrmodell som gör det omöjligt för dem att hitta mer effektiva sätt att arbeta på i vården, eftersom resurserna inte räcker till.

Patienterna blir fler. Några av de exempel som finns att läsa i delårsrapporterna till landstingsstyrelsen handlar om att sjukhusen inte tillsätter föräldraledighetsvikariat eller, om någon går i pension, att ingen ny person kommer in och täcker upp utan man får klara sig med befintlig personal. Det skapar inga bra förutsättningar för att effektivisera.

Ska man kunna effektivisera måste man först vara så många som behövs för att göra jobbet. Sedan måste man ha lite tid att sitta ned och titta på flöden och diskutera hur saker och ting kan förbättras och kunna analysera sitt arbetssätt. De förutsättningar som ges i sjukhusavtalen i dag gynnar inte något effektiviseringsarbete.

Frågan kvarstår: Är det dags att sätta stopp för besparingarna eller inte?

Anförande nr 51

Landstingsrådet Rosdahl (M): Nästa år är det sista året med nuvarande avtal, fyraårsavtalen. Från och med 2015 ska ett nytt flerårsavtal tas fram. Det viktigaste är att det nya flerårsavtalet underlättar genomförandet av framtidens hälso- och sjukvård. Många av de problem som du har tagit upp, Helene, ska faktiskt skötas ute på sjukhusen utifrån den budget och det avtal som man har kommit överens om.

Vi har lyssnat mycket på att det finns mycket att kunna ratta i det här systemet. Därför har man nu påbörjat ett arbete för att se om den metod som vi har använt ett antal år är maximalt bra. Så är det kanske inte. Du kanske har rätt. Landstingsdirektören kanske har rätt.

Det är det vi nu ska jobba med. Ingenting är hugget i sten. Hela Alliansens syfte med vår sjukvårdspolitik är att stockholmarna ska få den bästa sjukvården, för det är de värda.

Anförande nr 52

Helene Öberg (MP): Då tackar jag för det fina och ödmjuka svaret från Torbjörn Rosdahl och kan passa på att berätta att Miljöpartiet gör ett ganska omfattande arbete inför de förnyade sjukhusavtalen. Vi återkommer och är gärna delaktiga i dialogen kring dem.

Fråga 3

Anförande nr 53

Birgitta Sevefjord (V): Ordförande! Jag har ställt en fråga till finanslandstingsrådet Torbjörn Rosdahl som lyder: Anser du att Sveriges riksdag och Stockholms stad gör fel när de i motsats till Stockholms läns landsting accepterar ord som "bristande", "misslyckad", "fusk", "neddragningar" etcetera i rubriken till interpellationer? Så gör man inte i Stockholms läns landsting.

Skälet till att jag ställer frågan är att två interpellationer som Vänsterpartiet lägger i dag som vi upplever det har hotats med censur. I stället för att, som vi gör i vår interpellation, skriva om "bristande operationskapacitet på Huddinge sjukhus" sägs det att man bara får skriva "operationskapacitet på Huddinge sjukhus". I stället för att skriva "otillräcklig kollektivtrafik till Friends Arena" får man bara skriva "kollektivtrafik till Friends Arena". Däremot får man skriva "stängda vårdplatser".

Det är fullständigt obegripligt, och vi betraktar detta som censur av ett av oppositionens viktigaste verktyg: interpellationer. Det är av den anledningen som jag har ställt denna fråga till Torbjörn Rosdahl.

Anförande nr 54

Landstingsrådet Rosdahl (M): Tack, Birgitta, för frågan!

Jag anser att varje församling ska ha rätt att skapa ordningsregler som passar för ändamålet. Det skulle inte falla mig in att i detta sammanhang ha synpunkter på riksdagens striktare klädkod eller hur ofta och vid vilken tidpunkt Stockholms stad förlägger sina fullmäktigesammanträden.

Jag kan konstatera att fullmäktige här i landstingsfullmäktige gemensamt har antagit en arbetsordning som än så länge har varit tillräcklig för att hantera hur interpellationer ska rubriceras.

I kommentaren till § 6 i fullmäktiges arbetsordning, behandlas hur kungörelser av sammanträden ska ske. Där står det att läsa: "Tillkännagivandet i ortstidning avseende interpellationer ska innehålla uppgift om interpellationsnummer, interpellant samt ämnesområde för interpellationen.". Hur man sedan ska tolka det praktiskt är en fråga för fullmäktiges presidium.

Jag kan däremot som gruppleddare för landstingsfullmäktiges partier tycka att det finns anledning att återkomma till frågan vid våra gruppleddaröverläggningar, om någon inte känner sig nöjd med de regler som gäller i dag.

Anförande nr 55

Birgitta Sevefjord (V): Torbjörn Rosdahl! Det handlar inte om klädkod, utan det handlar faktiskt om yttrandefrihet och oppositionens möjlighet att visa upp för medborgarna vilka frågor man vill lyfta fram och varför man gör det.

Det är märkligt att man i Sveriges riksdag i interpellationer kan skriva till exempel "ROT-fusket". Hade du fått bestämma skulle man bara ha fått skriva en interpellation om "ROT". Man kan i riksdagen skriva om "misslyckad stabiliseringspolitik". Hade du fått bestämma får man bara skriva "stabiliseringspolitik".

Jag anser att detta är censur, att vi i oppositionen inte ges möjlighet att använda det verktyg som vi faktisk har, interpellationer, för att föra ut till medborgarna vad vi vill göra.

Dessutom är våra interpellationer väl underbyggda. Den interpellation där man inte anser att ordet "bristande" får förekomma handlar just om bristande operationskapacitet på Huddinge sjukhus. Då är det märkligt att man inte får använda det ordet i rubriken. Däremot får man skriva "stängda vårdplatser".

Det finns ingen rim och reson i detta beslut. Dessutom är det inte enigt. Miljöpartiet och Vänsterpartiet står inte bakom beslutet.

Anförande nr 56

Landstingsrådet Rosdahl (M): Jag vill korrigera lite först, Birgitta. Du säger att det är jag som förbjuder. Men beslutet måste läggas på rätt instans. I det här fallet ligger tolkningen och hur det praktiskt ska ske på fullmäktiges presidium. Så ser det ut enligt vår arbetsordning.

Som jag sade alldeles nyss: Om det finns önskemål tar vi upp detta på en gruppleddardiskussion för att se över det hela. Men att anklaga mig för censur tycker jag inte är sjyst av dig. Det måste vara rättvist. Du brukar vara sjyst, men nu var du inte det.

Anförande nr 57

Birgitta Sevefjord (V): Jag tycker inte att det är sjyst att lägga detta i fullmäktiges presidiums knä, för detta är en politisk fråga. Det handlar om yttrandefrihet. Det handlar om oppositionens möjlighet att tänka och säga vad man vill utan att presidiet ska tvingas censurera.

Det är en politisk fråga. Du är högst ansvarig i denna församling. Därför ligger det ett stort ansvar på dig. Ursprungligen var det Moderaterna som drev igenom den här förändringen. Ni ville över huvud taget inte att interpellationerna skulle annonseras i svensk press.

När vi var i majoritet tillät vi er att säga alla dessa saker. Vi tillät er att skriva ”bristande”, ”otillräckligt”, ”misslyckande” och ”kaos” i era interpellationer utan att intervensera på något sätt. Jag lovar att när vi får en rödgrön majoritet efter valet ska vi återgå till den principen och låta er i oppositionen använda interpellationerna som det starka instrument som oppositionen har utan att på något sätt censurera vad ni vill säga.

Anförande nr 58

Landstingsrådet Rosdahl (M): Om olyckan är framme och ni får majoritet är det klart att ord som ”kaos” blir värdefulla, och då uppskattar vi att vi får använda dem.

Men jag vill ändå säga att landstingsfullmäktige genom § 6 i fullmäktiges arbetsordning har beslutat hur den här frågan ska hanteras. Då vill jag inte överpröva det, eftersom du är arg på mig och mitt parti. Jag tycker att vi ska följa de beslut som den här församlingen har fattat. För närvarande är det faktiskt så att det är presidiet som beslutar.

Fråga 4

Anförande nr 59

Landstingsrådet Larsson (S): Ordförande, fullmäktige, Filippa Reinfeldt! Sent i eftermiddag kommer ett antal barnmorskor och annan personal på våra förlossningskliniker att samlas här utanför Landstingshuset för att uttrycka sin oro över hur det ser ut med förlossningsvården i vårt län. Det är en oro som jag delar och som jag tror att många stockholmare delar. Jag blev än mer oroad när jag fick ta del av programmet Kaliber i P1 i helgen, där man pratade om hur det ser ut med förlossningsvården i Sverige generellt sett men även här i Stockholm.

Det är bakgrunden till att jag vill fråga sjukvårdslandstingsrådet: Finns det kapacitet på länets förlossningskliniker för att kunna ge en trygg och säker förlossningsvård i Stockholm under 2014?

Anförande nr 60

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Herr ordförande! Tack, Dag Larsson, för din fråga!

Att det föds många barn i Stockholm är i grunden mycket positivt, och det har vi tidigare pratat om många gånger här. Länet växer så att det knakar. Förhoppningsvis klarar BB Sofia av att öppna under våren. I ett sådant läge får vi ett viktigt tillskott till förlossningsvården.

Vad jag har hört planerar BB Sofia att kunna ta hand om 4 000 förlossningar per år, vilket innebär att förlossningsvården i Stockholms län – i det läge som de klarar av alla auktorisationskrav och vi i hälso- och sjukvårdsnämnden också fattar beslut – skulle byggas ut väldigt mycket.

Det skulle vara tråkigt om BB Sofia inte kan öppna – det är inget önskvärt scenario. Men skulle det bli så måste landstinget och alla förlossningskliniker ta ett gemensamt krafttag för att hitta andra lösningar. De träffas redan regelbundet och pratar med varandra. De är inte omedvetna om att man kan komma i ett sådant läge.

Skulle man göra det kommer det att bli en tuff övergångsperiod. Då får vi hitta andra sätt att bygga ut platserna på de nuvarande klinikerna för att kunna möta den förväntade ökningen på ungefär 1,5 procent av antalet förlossningar nästa år.

Antalet förlossningar kommer dock inte att öka över en natt, utan det går ganska sakta. De stiger gradvis i antal. Förvaltningen bedömer att landstinget kommer att klara av att ge födande kvinnor ett tryggt omhändertagande. Det finns än så länge tillräcklig kapacitet på klinikerna för att under en övergångsperiod klara av alla förlossningar.

Anförande nr 61

Landstingsrådet L a r s s o n (S): Jag frågade inte om BB Sofia, eftersom jag inte anser att det är vare sig ditt eller mitt uppdrag att slå vakt om BB Sofias intressen. Snarast funderar jag på hur det ser ut med förlossningsvården totalt sett i vårt län.

Man kan konstatera att personalen under mycket lång tid har berättat om en helt orimlig situation, både rent arbetsmiljömässigt men också för de blivande föräldrarna, där folk till och med har tvingats genomföra förlossningar i väntrum och i andra mindre lämpade lokaler.

Mitt intryck är att vi redan i dag har en situation där förlossningsvården är mycket hårt ansträngd. Jag funderar snarast på vilka åtgärder som sjukvårdslandstingsrådet har tänkt vidta för att säkerställa att vi får en bättre situation och att vi således kan få en fungerande förlossningsvård under 2014.

Det är inte BB Sofia som jag är ute efter specifikt, för de har en egen utmaning. Jag återvänder till min grundfråga, som jag tror att du kommer att få i eftermiddag från barnmorskor och annan förlossningspersonal utanför Landstingshuset: Finns det kapacitet på länets förlossningskliniker för att kunna ge en trygg och säker förlossningsvård i Stockholm under 2014? Då är det inte BB Sofia specifikt som jag frågar om, utan det gäller totalt sett över hela linjen.

Anförande nr 62

Landstingsrådet R e i n f e l d t (M): Herr ordförande! Jag svarade precis på de uppgifter som förvaltningen har givit mig. Jag tycker att det är synd om du inte vill se att BB Sofia har lämnat in en auktorisationsansökan och att förvaltningen arbetar med den nu. Det är synd om du inte vill se att det skulle kunna bli ytterligare ett mycket välkommet tillskott till förlossningsvården, om man klarar av de högt ställda kraven, inte minst på patientsäkerhet, som vi naturligtvis alla värnar.

Det görs rätt mycket inom förlossningsvården, och det tror jag också att Dag Larsson känner till. Detta är ju inte ett nyuppkommet bekymmer i det trängda läge som många som arbetar inom förlossningsvården men också en del blivande mammor upplever.

Det görs rätt mycket. Det handlar bland annat om satsningar på höjd ersättning på 1,8 procent. Det handlar också om de extra pengar som betalas ut till höjda löner till specialistsjuksköterskor, där bland annat barnmorskor ingår.

Jag får återkomma i mitt tredje inlägg eftersom min talartid är slut nu.

Anförande nr 63

Landstingsrådet L a r s s o n (S): Det är riktigt att det på sistone har vidtagits en lång rad åtgärder som jag tycker är välkomna, även om jag gärna hade sett att de hade kommit tidigare.

När det handlar om exempelvis det fria vårdvalet så fungerar det inte. Fram till oktober månad är det fler som har hänvisats till andra förlossningskliniker än vad de själva har valt jämfört med hela 2012. Jag kan också i någon mening tycka att sjukvårdslandstingsrådet tar lite väl lättvindigt på personalförsörjningsfrågorna i samband med att vi nu ska öppna både BB Sofia och kanske också nya förlossningsverksamheter på S:t Görans sjukhus.

Sjukvårdslandstingsrådet säger: ”Jag vågar inte skriva under på att det är barnmorskebrist, BB Sophia rekryterar för fullt och någonstans kommer de ifrån.” Det gör hon samtidigt som man på barnberedningen får höra signaler om att det år 2020 kommer att saknas 400 barnmorskor i vårt län – bara den personalkategorin.

Det är lite ad hoc-lösningar, och jag tycker inte att sjukvårdslandstingsrådet tar situationen på fullt allvar utifrån de utmaningar som vi står inför. Men jag kanske får ytterligare klargörande svar från sjukvårdslandstingsrådet när de som arbetar i verksamheten kommer att kräva svar av sjukvårdslandstingsrådet senare i eftermiddag.

Anförande nr 64

Landstingsrådet *R e i n f e l d t* (M): Vi jobbar jättemycket med förlossningsvården, precis som all annan hälso- och sjukvård i Stockholms län. Det görs väldigt mycket. Jag tror inte att det är någon som tar lättvindigt på personalförsörjningsfrågorna. Vi har ett personallandstingsråd som arbetar mycket med de frågorna.

Just bland barnmorskor vet vi att vi har många som arbetar deltid. Våra förlossningsenheter måste naturligtvis se vad de kan göra och hur de kan underlätta för att barnmorskor vill öka sin arbetstid, gå upp i arbetstid och jobba heltid. Det är naturligtvis ett sätt att få mer personal på plats.

En barnmorska sade till mig: Vill man göra lönekarriär som barnmorska i Sverige ska man flytta till Stockholm, eller också ska man flytta till Norge. Vi har bäst löneläge här i Stockholm.

Det görs mycket i dag. Det är inte så att vi enbart lutar oss tillbaka och hoppas att BB Sofia kommer. BB Sofia blir naturligtvis, om man klarar av alla auktorisationskrav, ett stort tillskott. Förstudien är klar, och inriktningsbesluten är tagna. Vi hoppas naturligtvis också att vi ska kunna se ett BB S:t Görän inom inte alltför många år.

Fråga 5

Anförande nr 65

A n n i k a H j e l m (MP): I december 2012 fick trafiknämnden information om pågående program för en samverkanscentral för att samordna kommunikation kring trafik och räddning. Jag undrar därför om trafikförvaltningen kommer att ingå som en part i den här samverkanscentralen för kommunikation, trafik och räddning. Hur ser *Christer Wennerholm* på det?

Anförande nr 66

Landstingsrådet *W e n n e r h o l m* (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag kan konstatera att en gemensam trafikledningscentral i dagsläget inte är aktuell, eftersom det inte är säkerställt att fördelarna överväger nackdelarna. Vi måste vara säkra på att en sådan investering verkligen skulle få avsedd effekt.

Det handlar inte om ett lokalt projekt utan om ett ledningsprojekt. Med modern teknik är det inte alls säkert att man uppnår avsedd effekt bara därför att man finns i samma lokaler. Det handlar om att ha information och instrument med modern datateknik för att leda och samverka i ett sådant sammanhang.

Det som har nämnts tidigare, om att en byggnad för polisen och liknande skulle ingå, är vad jag förstår inte längre är aktuellt.

Anförande nr 67

Annikaj Hjelms (MP): Stockholms stad planerar för en gemensam samverkanscentral där man tänker sig att samla bland annat räddningstjänst och trafikledning. Joakim Larsson, som är moderat ledare i Stockholm, har i ett pressmeddelande uttalat att man avser att samarbeta med trafikförvaltningen och MTR i det arbetet.

Miljöpartiet lade en motion som behandlades av trafiknämnden i december förra året. Där sades det att en förstudie skulle göras om detta och att vi skulle få se den under våren 2013, men det har inte kommit någon förstudie. Jag är lite nyfiken på att få ta del av den.

Du säger att det finns underlag för att inte gå vidare. Det vore bra att få del av det.

Anförande nr 68

Landstingsrådet Wenerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag är övertygad om att på samma sätt som annat underlag och material som finns att tillgå offentligt är även delar av detta material sådant material som du kan få ta del av. Men att Stockholms stad har planer på att bygga en fastighet med ett visst innehåll är inte likvärdigt med att alla olika nämnda myndigheter eller verksamheter för den skull skulle vara beredda att flytta in i de lokalerna.

Det har funnits en idé om att man skulle samla räddningstjänst samt trafikledning för kommunerna och staden och för SL:s räkning och även polisen. Men jag kan konstatera att det inte är aktuellt med den omfattningen, och då har vi anledning att värdera detta utifrån våra utgångspunkter.

De experter som jag pratar med på trafikledningsområdet och på samhällsplanerings- och informationsområdet säger att det inte är lokaliteten som är det viktiga utan att man verkligen kopplar ihop informationsnäten.

Fråga 6

Anförande nr 69

Landstingsrådet Jörnehed (V): Ordförande! Man kanske kan säga att min fråga är en kusinfråga till den fråga som Dag Larsson ställde för ett tag sedan.

Jag vill börja med att säga att Vänsterpartiet välkomnar nya förlossningsplatser. Vilken driftsform de ska vara i kan vi diskutera, men det handlar inte min fråga om, utan den handlar om BB Sofia. Jag får signaler om att BB Sofia kanske inte klarar all auktorisationskrav. Det har också varit diskussioner på DN:s ledarsida, och vi har fått brev från dem som ska driva BB Sofia.

Min fråga till dig, Filippa, som tidigare sade att du välkomnar detta, är kort och gott: Anser du att ni nu har fått in tillräckligt underlag från BB Sofia för att de ska kunna öppna sin verksamhet i februari som planerat?

Anförande nr 70

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Herr ordförande! Tack, Håkan Jörnehed, för din fråga!

Frågan om BB Sofia berör många. Den är viktig för förlossningsvården i framtiden. Enligt hälso- och sjukvårdsförvaltningen har Praktikertjänst i dagsläget lämnat in tillräckligt med underlag för att förvaltningen ska kunna arbeta vidare med att bedöma ansökan.

Du vet också, Håkan, att ärendet nu inte ligger hos oss politiker i hälso- och sjukvårdsnämnden utan att det är förvaltningens ansvar att utvärdera det material som Praktikertjänst har lämnat in. Senast i går informerades förvaltningen om läget. Alla kan gå

in på SLL.se och läsa där. Det är en bild på den sidan jag visar nu, för den som inte har hunnit se. Man kan alltså läsa mer där.

Vad jag förstår är nästa steg att medicinska experter som är utomstående från hälso- och sjukvårdsförvaltningen ska göra ett besök i BB Sofias lokaler. Jag hoppas naturligtvis, som jag tror att du och alla andra som vill se en utökad kapacitet i länet gör, att processen går snabbt, så att alla inblandade och berörda parter kan få ett besked så snart som möjligt.

Anförande nr 71

Landstingsrådet Jörnehed (V): Tack, Filippa, för ditt svar!

Du säger att förvaltningen jobbar nu. Men du måste som politiker ändå ha ett politiskt ansvar. Det är därför jag undrar om du tror att kliniken kommer i gång i februari. Det viktiga är om vi får den här nya kapaciteten. Skulle något hända måste du som ansvarig hitta andra lösningar, som du var inne på när du diskuterade med Dag Larsson. Men tiden tickar.

Egentligen tror jag att skillnaden mellan dig, Filippa, och mig liksom på ett ideologiskt sätt är att du hoppas att marknaden ska lösa förlossningskrisen medan jag menar att man måste ta ett politiskt ansvar och planera för förlossningsverksamheten.

Om BB Sofia nu öppnar kommer det att sluta en massa personal på andra förlossningsenheter, och då blir det kris där. Öppnar inte BB Sofia blir det kris i förlossningsvården, för då får vi inte de nya platserna. Hur man än vrider och vänder sig har man liksom hm hm bak. Det är problematiskt, och det kommer att uppmärksammas kl. 16 i eftermiddag, att det är fullt i krubban.

Anförande nr 72

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Herr ordförande! Man skulle nästan kunna låta sig luras att tro att det inte är en manifestation från barnmorskor utan från Vänsterpartiet och Socialdemokraterna, så mycket som ni marknadsför den.

Men skämt åsido: Jag tar gärna den ideologiska debatten, Håkan, men den klarar man inte på en minut. Du ställer en fråga som egentligen gäller om BB Sofia har lämnat in tillräckligt med underlag för att man ska kunna bli bedömd för att sedan kunna öppna sin verksamhet.

Jag känner mig helt trygg med att hälso- och sjukvårdsförvaltningens medarbetare arbetar så snabbt som möjligt. Men man ska naturligtvis inte tumma på patientsäkerheten – det vore helt orimligt. Självklart kommer säkerheten för kvinnorna och de nyfödda barnen främst. Jag tror att du förstår att jag inte har kompetens att kunna göra patientsäkerhetsbedömningar, och det tror jag inte heller att du har, och jag skulle inte vilja att det var du som gjorde de bedömningarna utan medicinsk expertis.

Därför kan naturligtvis inte jag svara på om eller när BB Sofia öppnar. Men om jag inte har missförstått det hela är deras ambition fortsatt att verksamheten ska vara i gång i mars nästa år.

Anförande nr 73

Landstingsrådet Jörnehed (V): Men det är ju du, Filippa, som är sjukvårdslandstingsråd, och du har också en hel stab av tjänstemän. Eftersom det här är en viktig fråga för mig, för fullmäktige och även för dig måste du kunna svara på frågan: Har ni fått in tillräckligt med underlag så att BB Sofia kan öppna i februari enligt planerna?

Vi har diskuterat vilka regler och vilken arbetsordning vi har. Du ska kunna svara ja eller nej. Men jag tycker att det är väldigt svårt att höra ett ja eller ett nej på den här ja-eller-nej-frågan, så jag får väl ställa den igen: Anser du – alltså du, Filippa Reinfeldt – att ni har fått in tillräckligt med underlag från BB Sofia för att de ska kunna öppna sin verksamhet i februari?

Anförande nr 74

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Herr ordförande! I mitt första svar till dig, Håkan, sade jag ordagrant: Enligt hälso- och sjukvårdsförvaltningen har Praktikertjänst i dagsläget lämnat in tillräckligt med underlag för att förvaltningen ska kunna arbeta vidare med att bedöma ansökan. Jag vet inte om det var otydligt. Det är möjligt att du inte förstod vad jag sade, Håkan, men jag kan lämna ett skriftligt svar till dig efteråt om du vill.

Enligt Sophiahemmet är deras ambition att vara i gång i mars nästa år. Men det förutsätter naturligtvis att de klarar av alla de högt ställda krav som vi har satt upp för att få vara med och bedriva verksamhet och att de kan bli auktoriserade.

Fråga 7

Anförande nr 75

Nanna Wikholm (S): Tillväxt och utveckling behöver vi också diskutera här i salen under den här frågestunden. Ett av de största hoten mot Stockholmsregionens tillväxt och utveckling i dag är det som många har talat om: bostadsbristen. Swedbank räknar med att det kostar 21 miljarder årligen i utebliven tillväxt. Riksbyggen och HSB har hittat andra siffror från WSB på 330–660 miljarder till år 2030.

Jag tycker därför att det är bra att det i en större intervju med finansministern ställs frågor om Stockholmsregionens tillväxt och bostadspolitiken. Tyvärr är jag inte riktigt lika nöjd med de konkreta förslag som han kom med då, som handlar om friggebodar.

Min fråga till landstingsrådet Charlotte Broberg är: Anser du i likhet med finansministern att större friggebodar kan vara ett viktigt tillskott för att lösa Stockholmsregionens omfattande problem med bostadsbrist?

Anförande nr 76

Landstingsrådet Broberg (M): Herr ordförande! Tack för frågan, Nanna! Den har lite grann karaktären av frågan: Har du slutat slå din fru?

Jag kan säga: Jag håller ofta med finansminister Anders Borg och regeringen. Förslaget att tillåta större friggebodar tycker jag är ett bra förslag. Jag tycker också att de förslag på andra åtgärder som regeringen tittar på – vad gäller till exempel vad mer som kan undantas från krav på bygglov, hur man enklare kan få bygglov och hur man kan få ett enklare planförfarande, som vi hade uppe på tillväxt- och regionplaneringsutskottet för inte alltför länge sedan – är bra. Vi behöver titta på alla förslag som kan underlätta och skapa fler bostäder.

Men nej, jag ser inte större friggebodar som lösningen på bristen på bostäder i Stockholmsregionen, även om jag inte helt vill utesluta att man skulle kunna använda en större friggebod på 20 kvadratmeter som studentbostad. Jag har faktiskt varit på besök nere i Lund, där man har gjort vad man kan kalla en experimentbostad – men det var faktiskt en tjej som bodde i den – på endast 10 kvadratmeter. På det utrymmet hade man lyckats inrymma toalett, kök, sovplats, läshörna etcetera. Men det var mycket litet.

Vi i Alliansen har gjort tydligt att vi är villiga att vända på varje sten och tänka nytt när det gäller bostäder och framför allt när det gäller bostäder för våra studenter. Senast nu i oktober hade vi uppe på tillväxt- och regionplaneringsutskottet – och vi enades också med Socialdemokraterna, vilket jag tyckte var positivt – att vi bör uppmana regeringen att pröva möjligheten att bygga studentlägenheter i bullerstörda lägen.

Jag hoppas att vi även framöver kan hitta bra förslag och att ni ansluter er till dem, för det är en viktig utmaning för Stockholmsregionen att åstadkomma fler bostäder, och då pratar jag om både bostäder och studentbostäder.

Anförande nr 77

Nanna Wikholm (S): Det var skönt att det inte var den stora lösningen, och det trodde jag väl inte heller. Här visar jag en bild som vi har sett ganska många gånger på hur befolkningsökningen i länet ser ut, hur många bostäder som skulle behöva byggas för att matcha den och hur många som faktiskt byggs. Man kan se en puckel för några år sedan och därefter att det går ned igen när det gäller bostadsbyggandet.

Puckeln, som ändå gjorde att saker och ting såg lite bättre ut, var under en tid när man på lokal, nationell och regional nivå satsade och just vände på alla stenar och även såg till att det fanns ekonomiskt stöd för att bygga till exempel studentbostäder, som man inte ser i dag.

Det kommer jättemånga förslag från regeringen. Det vi svarade på senast trodde vi inte ens i utskottet skulle göra någon större skillnad. Vi behöver som sagt ta ansvar på alla nivåer. Jag undrar hur ni har det med de här dialogerna, så att det kommer fram förslag från regeringen som faktiskt gör skillnad.

Anförande nr 78

Landstingsrådet Broberg (M): Jag tror att vi har olika åsikter. Jag tycker faktiskt att det kommer fram väldigt många förslag från regeringen, men sedan tar det tid. Demokratins process tar tid. Men det kommer fram förslag, och jag är också övertygad om att vi kommer till rätta med mycket av den här problematiken, även om det inte alltid är snabba puckar som gäller, för det tar ju tid att bygga nya bostäder.

Vad gäller just studentbostäder, som vi hade en draging om på förra tillväxt- och regionplaneringsutskottet, har vi ett mål om en 50-procentig ökning av antalet studentbostäder genom att åstadkomma en studentbostadsmässa. Ett antal kommuner har också gått in och förbundit sig att bygga betydligt fler studentlägenheter. Det är ett alldeles utmärkt initiativ som har kommit fram snabbt, där ett antal kommuner har gått in och förbundit sig. Det skulle innebära en massiv ökning av antalet studentbostäder inom en inte alltför avlägsen framtid. Det tycker jag är ett positivt exempel.

Ett annat positivt exempel är den tunnelbanesatsning som vi alldeles nyligen presenterade och som möjliggör inte mindre än 78 000 nya bostäder. Det skulle jag vilja säga är en satsning på både kollektivtrafik och fler bostäder i Stockholmsregionen som är mycket välkommen.

Anförande nr 79

Nanna Wikholm (S): Självklart är vi socialdemokrater stolta över att ha medverkat till att driva upp tunnelbanefrågan, så att den äntligen kan komma till någon form av beslut. Jag skulle vara ännu gladare om paketet innehöll riktiga statliga pengar och inte bara stockholmarnas pengar i trängselskatter tillbaka.

Ja, det har satts i gång en kopiös mängd utredningar som är mer eller mindre genomtänkta och där man får backa mer eller mindre på varje förslag. Visst ska man se till att hålla dörrar öppna. Men när det är hyresrättsbrist i samtliga länets kommuner räcker det liksom inte att hålla en del dörrar öppna om det fortfarande är så att porten är stängd och vindbryggan är uppdragen, därför att det inte tillkommer tillräckligt många bostäder som människor kan bo i.

Det är inte bara andrahandskontrakt eller friggebodar som behövs, utan vi behöver riktiga bostäder i hyresfastigheter i kollektivtrafiknära lägen. Då räcker det inte att vi smetar ut på det här sättet och hoppas att mindre åtgärder ska lösa det hela. Vi behöver gemensamt ansvar på alla politiska nivåer, och jag tycker att det är upp till bevis på alla nivåer i den här frågan.

Anförande nr 80

Landstingsrådet B r o b e r g (M): Jag ser fram emot att få lite konstruktiva förslag från Socialdemokraterna som inte innebär till exempel subventioner som pressar upp bostadspriserna ytterligare.

Jag tycker att det händer mycket. Jag tycker att det finns positiva saker som görs. Men självfallet behöver mer göras.

Tunnelbanesatsningen är alla jättenöjda med – jag har sällan sett så höga och positiva siffror i olika mätningar. Men ni säger mer: Surt, sade räven, det här var egentligen inte så jättebra men kanske ändå lite bra.

Det här är en jättebra satsning som kommer att innebära oerhört mycket för hela Stockholmsregionen. Jag är jättenöjd med den satsningen. Det kommer att vara fantastiskt bra. 78 000 nya bostäder i bra kollektivtrafiknära lägen är inte illa! Det är vad vi har presenterat för stockholmarna och som vi också kommer att gå till val på.

Fråga 8**Anförande nr 81**

Landstingsrådet B l o m b ä c k (MP): Ordförande, åhörare, ledamöter! Det har kommit ett mejl från en kvinna. Hon undrade vad jag som ledamot i trafiknämnden tycker angående en ny reklam med ljud som spelas upp ungefär en gång per minut. Hon tyckte att det var oerhört störande. Hon stod och väntade på en buss ganska sent på kvällen och stod där rätt länge. Hon tyckte att det var förskräckligt jobbigt att lyssna på detta.

Jag har drivit tillgänglighetsfrågor i nämnden, där vi har pratat om pratorer och bussutrop, som är jätteviktiga för att människor med funktionsnedsättning ska förstå vilken busslinje som är på väg in och vart den är på väg. Busspratorer har fått förbud att vara i gång på kvällar och nätter just med anledning av att det är så störande.

Därför skulle jag vilja veta, Christer Wennerholm: Anser du att det är rätt att tillåta reklam med ljud i kollektivtrafiken samtidigt som trafiknämnden har beslutat att ljud inte ska tillåtas fast det finns tillgänglighetsskäl?

Anförande nr 82

Landstingsrådet W e n n e r h o l m (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag kan svara på frågan: Enligt trafikförvaltningen förekommer det ingen reklam med ljud inom kollektivtrafiken. Det finns dock två konstverk som är installationer med ljud, ett i Vasastaden och ett på Södermalm.

Däremot kan det finnas reklam i närheten som inte är kopplad till kollektivtrafiken och våra reklamplatser. Det förekommer väl lite överallt. Det kan vara butiker eller liknande som har reklam. Men det ska alltså inte finnas reklam med ljud i kollektivtrafiken, och jag tycker i grunden att det är bra att det är på det sättet, liksom jag tror att frågeställaren tycker det.

Man kan väl konstatera att det vore rätt kontraproduktivt – om vi gör stora satsningar på tillgänglighet och att möjliggöra för alla grupper att använda kollektivtrafiken – om störa ut informationen från den utrustning som finns genom ljudsatt reklam.

Anförande nr 83

Landstingsrådet B l o m b ä c k (MP): Jag tackar för svaret, Christer Wennerholm. Men jag måste säga att det är fascinerande, eftersom den här kvinnan står inne i en busshållplats. Det hon har fått del av är reklam för en teater. Då måste man ställa sig frågan om teatern låg så pass nära busshållplatsen att det hon hörde var ljud utanför teatern. Det känns som om

det blir svårt att gå vidare med diskussionen. Jag får rådda vidare i var detta skedde och var reklamen befann sig.

Utifrån vårt ansvar: Om det är så att trafiknämnden inte tillåter den här typen av reklam tycker jag att det är positivt, och det känns bra i sig. Men det är också viktigt för oss att veta, apropå det du själv tar upp, Christer, hur ljudbilden ser ut vid våra hållplatser.

Ligger det något alldeles i närheten som folk uppfattar ligger inne i en busshållplats, då har vi ett bekymmer. Då får man titta vidare på det och kanske prata med de aktörer som är runt omkring oss, så att vi hittar samförstånd kring dessa frågor, för det handlade inte om ett konstverk utan om teaterreklam. Jag får rådda vidare i frågan.

Anförande nr 84

Landstingsrådet *Wennerholm* (M): Jag har inte fått någon plats angiven geografiskt. Det är möjligt att det rent av var i närheten av en teater, som gjorde ljudreklam från sin entré och de reklamskyltar som de har för att få besökare till teaterföreställningarna.

Detta är en större fråga där vi också får prata med Stockholms stad och kommunerna i länet om hur vi ska få så bra genomslag som möjligt för de åtgärder som vi vidtar, för alla ska kunna använda kollektivtrafiken i så stor utsträckning som möjligt.

Det handlar om tillgängligheten på alla möjliga sätt, oavsett om man har syn- eller hörselnedsättning eller har problem med att röra sig i kollektivtrafiken. Vi gör olika former av tillgänglighetsanpassningar. Det är inte meningen att vi ska investera som vi har gjort, hundratals miljoner, för att inte säga upp mot en miljard, för att det sedan ska vara helt verkningslöst.

Jag tror inte att det skulle vara speciellt svårt att få en bra diskussion med kommunerna kring detta.

Anförande nr 85

Landstingsrådet *Blombäck* (MP): Jag tackar för svaret och ser fram emot att vi fortsätter jobba med frågan.

Fråga 9

Anförande nr 86

Rolf Lindell (S): Herr ordförande! Vi har tidigare i dag diskuterat i nämnden med anledning av interpellationer om ledning och styrning av trafiknämndens verksamhet när det gäller utveckling av kollektivtrafiken. Vi har från Socialdemokraternas sida varit kritiska till ditt sätt att leda och styra, men vi är inte på något sätt ensamma, utan landstingsrevisorerna har i olika granskningar av arbetet pekat på otydligt ledarskap och en sluten eller ad hoc-betonad beslutsprocess.

Det är med anledning av den senaste svidande revisorskritiken avseende trafiknämndens bristande styrning och kontroll som jag frågar: Anser du att du gör vad du kan för att trafiknämnden ska fullfölja sitt uppdrag enligt 6 kap. 7 § kommunallagen om tillräcklig intern styrning och kontroll?

Anförande nr 87

Landstingsrådet *Wennerholm* (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag kan konstatera, precis som vi diskuterade i interpellationsdebatten, att det pågår och har pågått en stor förändringsprocess av hela SL:s och nuvarande trafiknämndens verksamhet. Där har en stor omställningsprocess genomförts. Revisorerna har följt denna och gått igenom och haft synpunkter som nämnden såväl som förvaltningsledningen har jobbat hårt med.

Jag kan konstatera att nuvarande förvaltningschef och direktör för SL och WÅAB till och med har gått tillbaka många år i tiden och systematiskt gått igenom den revisionskritik och de synpunkter som har funnits för att beta av och göra förbättringar.

Det är intressant att det senaste materialet, som du relaterar till, är ett arbetsmaterial som revisionen har tagit fram för att förvaltningen ska komma med synpunkter och återkomma till nämnden och sedan svara till revisionen. Det är den arbetsgång som finns. Vi får väl avvakta och se vilka åtgärder förvaltningschefen har förslag på för att ytterligare förbättra styrningen.

Det du eller någon annan socialdemokrat aldrig nämner är den positiva utveckling och förändring som revisorerna pekar på har skett. När vi hade en genomgång med revisorspresidiet för vårt område konstaterade man också detta. Man såg positivt på att förvaltningsledningen och nämnden systematiskt betar igenom och bockar av de olika förbättringsområden som finns.

Anförande nr 88

Rolf Lindell (S): Det vore sorgligt om landstingsrevisorerna inte kunde hitta något att vara positiva till – det får man vara glad för. Men det handlar väldigt mycket om – det har den tidigare interpellationsdebatten i dag visat också – bristande ledarskap från din sida, och det får konsekvenser för både demokratin och ekonomin.

Brister i styrningen av kollektivtrafiken får exempelvis effekter för resenärer och skattebetalare. Landstingsrevisorerna framhåller – det säger de explicit i ett av sina yttranden – att nämnden inte getts tillfälle att besluta om genomförandeplanen och att det är otydligt hur prioriteringar gjorts mellan olika investeringar. Det försvårar det demokratiska arbetet i trafiknämnden. Det tycker jag är ett mycket allvarligt omdöme.

Därför frågar jag dig, Christer Wennerholm: Tar du till dig något av den kritik som ändå kommer från revisorer och externa organ, i det här fallet också den här advokatbyrån? Inser du att kritiken om brister i ledning och styrning rör dig som ordförande, eller föredrar du att hela tiden hänvisa till förvaltning och tjänstemän?

Anförande nr 89

Landstingsrådet Wennerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Vi som nämnd betraktat och jag som ordförande har huvudansvaret för att förvaltningen genomför de uppdrag som man får från fullmäktige och landstingsstyrelsen och de uppdrag som nämnden ger till förvaltningen.

Där kan jag konstatera att vi jobbar hårt med att få en förbättring. Samtidigt kan jag konstatera att den leverans som sker gentemot allmänheten vida överstiger det ni någonsin presterade när ni hade makten, och det är väl det som är huvuduppdraget.

Det är intressant att se att det i varenda fråga är formen för hur beslut fattas och formalia som ni hänger upp er på. Det är sällan ni har några radikala förslag på hur verksamheten ska förbättras. Det vore intressant att se hur ni någon gång kunde berätta om hur ni skulle vilja utveckla trafiken, så att vi fick ännu mer nöjda kunder, mer punktlighet och en bättre ekonomisk situation beträffande budget i förhållande till utfall för SL och trafiknämnden.

Anförande nr 90

Rolf Lindell (S): Om du lyssnar ordentligt är det vad vi gör hela tiden, inte minst i budgetsammanhang. Men den här frågan handlar faktiskt om ditt ansvar och ditt ledarskap. Den diskussionen och kritiken av detta är ganska långvarig. Som jag sade tidigare är det inte bara vi socialdemokrater som kommer med den, utan det är också landstingsrevisorerna som dyker ned på detta.

Vi har många exempel på detta som är rätt ruskiga: beslutsprocesser kring Spårväg City, hanteringen av den misslyckade skärgårdsupphandlingen, biljettkrånglet i SL – jag skulle kunna nämna fler exempel.

Jag skulle verkligen vilja veta: Tycker du inte att det är dags att ta ett personligt ansvar i din roll som ordförande, för öppna och samlade beslutsprocesser i nämnden, så att förvaltningen verkligen får klara direktiv, tydlig styrning och effektiv uppföljning? Det är ju det som kritiken ytterst handlar om: bristande styrning och ledarskap. Och som sagt är det inte bara vi utan även revisorerna och den externa advokatbyrån som tycks vara inne på samma spår.

Anförande nr 91

Landstingsrådet *W e n n e r h o l m* (M): Det kanske vore klädsamt om du gick tillbaka och kontrollerade vilket material den advokatbyrå du hänvisar till har tagit fram. Du kommer att få vara med och hantera det i nämnden.

Men det intressanta, herr ordförande, tycker jag är att Socialdemokraternas oppositionspolitik bara gäller formalia. Det gäller bara om handlingarna har kommit ut i rätt tid. Det gäller sällan innehållet i verksamheten.

Jo, förlåt, det gäller innehållet i verksamheten också. Det är 300–400 miljoner mindre i driftsbudgeten till SL och ännu större belopp i mindre budget för investeringar. Det kunde vara intressant att få veta hur det skulle kunna förbättra situationen för trafiknämnden när det gäller att leverera bättre trafik.

En sak vet jag, Rolf Lindell. Det är bättre att ha en kundnöjdhet inom pendeltågstrafiken på 60–65 procent, även om den är alldeles för dålig, än att ha 24 procent, som den var när vi tog över 2006.

Prisutdelning

Anförande nr 92

O r d f ö r a n d e n: Ledamöter i landstingsfullmäktige och åhörare! Nu ska vi förrätta prisutdelning av det så kallade Bemötandepriset. Låt mig inledningsvis få säga något om detta pris.

Så här skrev vi i landstinget då vi instiftade priset för några år sedan: Bemötandepriset är Stockholms läns landstings bidrag till uppmuntran och belöning av initiativ som förbättrar bemötandet av människor med funktionsnedsättning och som ökar tillgängligheten både fysiskt och kommunikativt till landstingets olika verksamheter. Syftet med priset är att lyfta fram goda exempel och förebilder i arbetet med att skapa delaktighet, tillgänglighet och god service till personer med funktionsnedsättning.

I fullmäktige har vi beslutat att fastställa prissumman till 100.000 kronor.

Det finns en jury som har arbetat, i år liksom alla år. Juryns ordförande är landstingsrådet Stig Nyman. Nu får du ta över och berätta lite mer om juryns arbete i år. Var så god!

Anförande nr 93

Landstingsrådet *N y m a n* (KD): Fru ordförande och värderade ledamöter! Det här är ett spännande uppdrag. Den första fråga man ställer sig är om det kommer in några nomineringar. Det gör det, men vi ansåg oss nödsakade att hoppa över det här förra året. Då kom det lite få nomineringar och vi bestämde oss för att vänta ett år till. Men nu finns det skäl att dela ut Bemötandepriset, som alltså blir 2013 års bemötandepreis.

Det har funnits nominerade, och det här är något som vi borde sprida kunskap om på ett mycket bättre sätt till alla som möter den fantastiska vården och omsorgen och allt som vi står för. Det finns skäl att uppmuntra god tillgänglighet, god delaktighet eller gott bemötande som många gånger är en nyckel till att vården ska fungera väl.

Årets pristagare är Afasiföreningen i Stockholm. Den har utarbetat ett kommunikationshjälpmedel, Stödkort vid akutsamtal, som har ökat möjligheterna för personalen på akutmottagningarna att kommunicera med personer som fått stroke och som inte kan göra sig förstådda eller förstå genom ord. Det är ingen dator eller någon annan teknisk finess. Ni ska få det beskrivet för er sedan. Det kräver skrivkonst för att man ska förstå det.

De som har nominerat Afasiföreningen är två strokesamordnare, en vid Södersjukhuset och en vid Danderyds sjukhus. De har sett alla fördelar med detta hjälpmedel.

Jag ska strax läsa det som står på diplom. Föreningen får 100 000 kronor i belöning, det har redan sagts. De får diplom och en minnesgåva också. Det är en liten statyett som ni har sett många gånger, Carl Milles har gjort förlagan. Det är alltså inte vem som helst. Ni får naturligtvis också blommor.

Stockholms läns landstings bemötandepreis för år 2013 tilldelas Afasiföreningen i Stockholms län. Afasiföreningen arbetar för att uppmärksamma afasi och för att utveckla den kommunikativa tillgängligheten i samhället. Målet är att öka livskvaliteten, självförtroendet och självständigheten för personer som drabbats av afasi och för deras närstående.

I det intressepolitiska arbetet har föreningen utarbetat samtalsguide, stödkort för samtal med personer med afasi samt informationsmaterial. Föreningen erbjuder också kurser för personal inom vård och omsorg.

Juryns motivering är denna. Afasiföreningen är lyhörd för brukarnas behov och har på ett innovativt sätt förbättrat möjligheterna till kommunikation för personer med afasi. Det i sin tur leder till bättre bemötande och ökad tillgänglighet. Afasiföreningen tilldelas därför bemötandepreiset för år 2013 för sitt framgångsrika arbete med kommunikationshjälpmedel. Genom att utarbeta hjälpmedlet Stödkort vid akutsamtal har möjligheterna ökat för personalen vid akutmottagningarna att kommunicera med personer som fått stroke och som inte kan göra sig förstådda genom ord.

Det var ord och inga visor! Under juryarbetet den här gången sade någon: Kan ni inte göra ett sådant kommunikationshäfte för dem som ska köpa SL-biljetter? Jag vet inte om föreningen har tagit detta på allvar, men man trodde att det kanske kunde vara en god idé.

Nu ber jag presidiet hjälpas åt med att dela ut blommor, check och diplom, det har ni ju rutin på.

Anförande nr 94

Lena Ringstedt: Det är mäktigt att få ett sådant här pris, ska ni veta! Det är stort, och vi i Afasiföreningen känner oss otroligt hedrade. Det känns att det är vårt hittillsvarande fyrtioåriga arbete som belönas, men vi tänker inte sluta utan tänker fortsätta vårt arbete för att göra samhället bättre för personer med afasi.

Vi är en ideell förening som står på tre ben. Vi jobbar intressepolitiskt, det vet Stig att vi gör. Vi jobbar också med social verksamhet och med språklig stimulans på olika sätt via studiecirklar och datorträning.

Vi har verkat i 40 år här i Stockholms län, men för femton år sedan fick vi höra att det fanns en logoped som hade ett afasicenter i Toronto. Några stycken av oss åkte dit och lärde oss att använda en speciell metod som heter SCA, *supported conversations for adults with afasia*. Det har gett ringar på vattnet under årens lopp.

Vi har arbetat med den metoden med studiecirkel, kurser och utbildningar och så vidare och med material, olika hjälpmedel för dem som har afasi och för dem som är anhöriga eller arbetar med personer med afasi.

Det var inte så svårt för oss den dag då vi fick en förfrågan från Södersjukhuset om att hjälpa till. Gunilla ska få berätta vad det resulterade i.

Jag har inte gjort så mycket, jag är bara ordförande. Det enda som är min insats i detta är att jag har anställt goda medarbetare.

Anförande nr 95

G u n i l l a F i n n s t r ö m: Gunilla Finnström heter jag. Jag är verksamhetschef på Afasiföreningen. Lena nämnde Lena von Euler, överläkare på strokeenheten på Södersjukhuset. Hon tog kontakt med oss. Till att börja med ville de ha medverkan vid deras anhörigutbildning, men så småningom mynnade samarbetet ut i att man utarbetade dessa kommunikationskort, Stödkort vid akutsamtal.

Det här låter väldigt stort, men det är *hands on basic*. Det behöver inte vara tjugiga apparater och så vidare, sådant är oftast alldeles för komplicerat. Det är enkla kort med symboler, tips och råd till personal om vad man ska tänka på.

Så här ser den lilla kortsamlingen ut. Ni får gärna komma och titta på den, vi stannar kvar utanför salen.

Vi utvecklade detta vidare till stödkort i vardagens samtal med andra typer av bilder, om det man kan vilja tala om. Det handlar om fritidsintressen, barn och barnbarn, husdjur och liknande.

Du undrade om vi har gått vidare med Reskassan. Jo, det har vi. Vi fick kontakt med en person på trafikförvaltningen under våren. Hon var hos oss för att förklara det här med Reskassan för våra medlemmar. Hon tyckte väl att det var enkelt, men innan hon gick hem hade hon förstått hur svårt det var.

Tillsammans med vår logoped utarbetades ett hjälpkort som nu är distribuerat till alla SL:s försäljningsställen. Vi har väl alla sett i debatten att det här med Reskassan inte är så enkelt. Då kan ni ju förstå att det är ännu besvärligare för den som har drabbats av sådana här kommunikationssvårigheter.

Precis som Lena sade är vi naturligtvis väldigt hedrade, glada och stolta över att ha fått det här priset! Vi är en förening som inte vill gnälla utan hitta lösningar. Det arbetet kommer vi absolut att fortsätta med. Vartefter vi hittar problem i samhället för vår medlemsgrupp ska vi ta itu med dem och se hur vi kan lösa dem, *hands on* eller *high tech*, det får framtiden avgöra.

Anförande nr 96

L e n a R i n g s t e d t: Jag vill hälsa er alla välkomna till vår förening när ni önskar. Vi finns i Klarahuset på Sabbatsbergsvägen 6. Ring så bokar vi en tid då ni kan komma över till oss och se vår verksamhet. Kanske får ni något med er som ni kan använda i ert politiska arbete.

Tack så hemskt mycket!

§ 184 Uppdatering av finanspolicy för Stockholms läns landsting inklusive placeringspolicy för pensionsmedel

Anförande nr 97

Landstingsrådet Rosdahl (M): Fru ordförande! Stockholms läns landstings finanspolicy uppdateras årligen, och det sker mot bakgrund av att de finansiella marknaderna utvecklas och landstingets behov förändras. Skattebetalarna ska inte behöva stå för onödiga finansiella risker, och samtidigt ska nya möjligheter som uppstår på den finansiella marknaden, vad gäller upplåning och placeringar, kunna utnyttjas av landstinget.

Stockholms befolkning växer snabbt, och landstinget genomför historiskt stora investeringar. Det gör vi för att möta det ökade behovet av sjukvård och kollektivtrafik i Stockholms län. Landstingets nyinvesteringar finansieras genom upplåning, och den ökade upplåningen kräver att landstinget har större likviditet och kan förvalta den på ett ekonomiskt bra sätt för skattebetalarna.

Mot den bakgrunden föreslås förändringar i finanspolicyn som möjliggör placering av överskottslikviditet till högre avkastning och med bättre riskspridning. Ett förtydligande görs också i finanspolicyn om att likviditet kan användas till att amortera befintlig skuld om så anses ekonomiskt fördelaktigt.

Stora investeringar kräver väl genomförda upphandlingar. Därför föreslås policyn även ändras avseende förskottsbetalning, valutasäkring, placeringsmöjligheter och möjliga motparter för placeringar.

Placeringspolicyn för pensionsmedel föreslås utgå, med anledning av att avsättningar för pensionsmedel inte placeras utan återlånas till förvaltningar och bolag. Det gör att den externa lånenivån till landstinget kan hållas nere.

Med den här korta inledningen yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag!

§ 187 Delårsrapport per augusti 2013 för Stockholms läns landsting

Anförande nr 98

Landstingsrådet Rosdahl (M): Ökad tillgänglighet och kvalitet i sjukvården och kollektivtrafiken är det som Alliansen har gått till val på. Delårsrapporten till landstinget per augusti visar en i stort sett mycket positiv bild. Målnivån för tio av de 13 mätbara indikatorerna har uppnåtts. Detsamma gäller åtta av tio kortsiktiga mål. Valfriheten inom sjukvården har också ökat. Andelen patienter som är nöjda är fortfarande hög. Tillförlitligheten i kollektivtrafiken har ökat för trafiken till sjöss, och för resenärer med funktionsnedsättningar.

Ett viktigt besked är att samtliga mål för en ekonomi i balans har uppnåtts.

Starka finanser är en förutsättning för att landstinget på lång sikt ska kunna förse ett växande antal stockholmare med en sjukvård och en kollektivtrafik som både är tillgänglig och håller hög kvalitet. Det är därför glädjande att prognosen för landstingets resultat har förbättrats betydligt sedan tertialboks slutet och är i delårsrapporten per augusti 300 miljoner kronor. Resultatet är dessutom lika bra i oktoberrapporten, som nyss blev klar.

Det ärende som vi debatterar nu är delårsrapporten per augusti, men eftersom oktoberrapporten är klar och offentlig kommer jag även att nämna ett par detaljer om denna.

Tyvärr har inte alla akutsjukhus en ekonomi helt i balans, och för några av dem har prognoserna för det ekonomiska resultatet försämrats i oktoberrapporten. Totalt är dock underskottet endast 0,6 procent av akutsjukhusens omsättning. Det är hanterbart. De akutsjukhus som berörs får nu i uppdrag att i samband med årsboks slutet återkomma med redovisning av genomförda åtgärder och de ekonomiska effekterna av dessa.

Miljöpartiet ifrågasätter – det har vi lyssnat på tidigare i dag – det årliga effektiviseringskravet på 2 procent för sjukhusen och anser att det är detta som är orsaken till sjukhusens ekonomiska problem. Då ska man komma ihåg att sjukhusen först får ersättning för ökade volymer och priser och även för teknikutveckling. Därefter ställs kravet att de även ska effektivisera. Sammantaget har akutsjukhusens årliga ersättning på detta sätt höjts med 6 miljarder kronor sedan 2006, eller med 50 procent sedan vi tillträdde samma år.

Enligt mig är effektiviseringar helt avgörande om vi ska klara av att långsiktigt utveckla vården i takt med att vårt län växer. Om vi inte ständigt ser till att medicinska och tekniska landvinningar används på rätt sätt eller att olika förändringar av verksamheten syftar till att vården kan bedrivas bättre och smartare, så riskerar vi att få en vård som blir allt dyrare – utan att kostnadsökningarna återspeglas i nytta för patienter och skattebetalare.

Vi vet också att arbetet för effektivisering och smarta arbetssätt har gett resultat. Tillsammans med de resurser vi skjutit till under åren har det arbetet resulterat i mer och bättre vård, det har resulterat i kortare vårdköer och i ökad tillgänglighet till länets sjukvård.

Prognoserna pekar även mot att trafiknämndens biljettintäkter kommer att bli lägre än beräknat, bland annat därför att resandebesöksanta varit för optimistiskt. Men nu genomför trafikförvaltningen ett åtgärdsprogram för att säkerställa ett nollresultat för år 2013.

Investeringarna väntas i den senaste prognosen uppgå till 11 miljarder, det är enormt mycket pengar, men det är ändå 5 miljarder lägre än budgeterat. Det finns flera orsaker till dessa förseningar, framför allt vad gäller utbyggnaden av kollektivtrafiken men även av sjukhusen. Undantaget är nya Karolinska sjukhuset i Solna som färdigställs helt enligt tidplan.

En orsak är att landstinget inte alltid har hunnit med de programarbeten som behövs eller i tid mäktat med de tekniska justeringar som är nödvändiga när verkligheten visat sig inte stämma med ritningarna. Det arbetet behöver få en större tyngd så att visionen om framtidens hälso- och sjukvård tillsammans med utbyggnaden av kollektivtrafiken kan förverkligas enligt plan.

Jag har också tagit initiativ till en investeringsdialog med alla kommunstyrelseordförande i Stockholms län för att ta ställning till hur vi gemensamt kan angripa problemet. Jag kommer att träffa flera av dem redan i morgon eftermiddag. Med detta, fru ordförande, yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 99

Landstingsrådet **Hellmark Knutsson** (S): Ordförande, åhörare och fullmäktige! Vi kommer att lämna ett särskilt uttalande när det gäller delårsbokslutet liknande det som vi hade i landstingsstyrelsen.

Jag måste säga att jag blir lite förundrad när jag lyssnar till finanslandstingsrådet, att han är så oerhört nöjd med tanke på de stora utmaningar som vi ändå står inför. Stockholms län växer rekordsnabbt och vi har problem inom både kollektivtrafiken och hälso- och sjukvården. Vi behöver både investera och klara en snabbt accelererande kostnadsökning. Det intäktsbortfall som vi får i minskade biljettintäkter är bara ett av många problem som vi ser.

Tidigare här i dag har den bristande styrning och den återkommande revisionskritik som har riktats mot trafiknämnden och dess politiska ledning diskuterats. Det är inte bara det som brister. Det gäller ju också upparbetningen av investeringsbudgeten. Som sagt, av de 5 miljarder som inte kommer att investeras enligt den plan som fullmäktige har fattat beslut om är 3,7 miljarder hänförliga till trafiknämnden och är uteblivna investeringar som ett växande Stockholms län verkligen skulle ha behövt!

Men det är inte första gången detta händer. Det är återkommande. Revisionskritiken om att man inte klarar av att upparbeta investeringsbudgeten är också återkommande. Att ta så lätt på saken och säga att det är ganska bra ändå, tycker jag inte duger. Jag tycker att man behöver förklara för fullmäktige varför man inte klarar av det här arbetet.

Det är gott och väl att man tar hjälp av kommunstyrelseordförande runt om i länet, men det känns ändå som lite av en paniklösning när man sitter med en massa pengar över som redan är upplånade och som leder att vi får ganska låg ränta för upplånade pengar. Många investeringsobjekt är också väldigt angelägna att få till stånd. Ett av dem som kan nämnas är tvärbanan till Kista, som man har fördröjt gång på gång.

Vi kommer att återkomma till frågan om intäkterna, men det är många som har upptäckt problemen med den nya Reskassan, och det gör också att biljettintäkterna hela tiden sjunker. Det här är ett problem om vi ska kunna bygga ut trafiken i den takt som vi behöver göra det.

Det gäller också sjukvården. Det har vi också diskuterat redan i dag, med kostnadsökningen som inte alls ligger i paritet med det beslut som fullmäktige har fattat. I år ligger den på mer än 5,1 procent, och det är en bra bit över budget. Det överstiger budgeten med 1,2 procent. Prognosen är ändå att vi kommer att ha ett resultat som är 2,5 miljoner sämre än vad budget sade.

Vårdkonsumtionen fortsätter att öka. Trots det ökar också väntetiderna. Jag är lite fundersam kring det faktum att det har tillförts 15 procent på sju år, det är något fantastiskt. Det motsvarar uppräkningsgraden med ungefär 2 procent årligen. Det är lite mer än vad befolkningen har ökat.

Vi har också löneökningar och andra prisökningar och vi har volymökningar. Det här är det som gör att vi nu står i ett läge där sjukvården faktiskt har problem med att klara till exempel väntetider.

Vi lägger ett särskilt uttalande liknande det som vi hade i landstingsstyrelsen till delårsbokslutet.

Anförande nr 100

Landstingsrådet Rosdahl (M): Jag ska göra en liten korrigerings för jag sluddrade kanske lite. Det jag försökte säga var 50 procent, från 12 till 18 miljarder. Därför blev det lite tokigt när du sade 15. Antingen sade jag fel eller så har du hört fel. 50 procent ska det vara, år 2006 var det 12 miljarder, 18 miljarder nu. Det är en ökning med 6 miljarder.

Anförande nr 101

Thomas Eriksson (MP): Fru ordförande, åhörare, ledamöter! Miljöpartiet de gröna står för en långsiktigt hållbar ekonomisk politik. Vår vision är att Stockholms läns landsting ska kunna erbjuda verksamhet av hög kvalitet för våra invånare samtidigt som vi erbjuder en ekonomi i balans.

Torbjörn Rosdahl säger i sitt inledningsanförande att Moderaterna har vänt ett prognostiserat underskott till ett prognostiserat överskott och berömmar sig själv för det. Det är klart att man ska ha beröm för det. Problemet är bara hur detta har gjorts och med vilka konsekvenser.

I stället för att möta de utmaningar som landstinget står inför väljer Moderaterna konsekvent strategin att lägga ut besparingar och förluster utanför sig själva och utanför landstingets bokföring samtidigt som landstinget duckar för de stora utmaningar som finns i landstinget. Det här är inte långsiktigt hållbart.

Om vi börjar med att studera sjukvården kan vi konstatera att vi ganska ofta numera i tidningar och andra medier möts av vittnesmål och rapporter om hur våra medarbetare upplever sin arbetssituation och hurdan verkligheten är ute på sjukhusen.

Om det nu är så att man inte tycker att dessa rapporter och vittnesmål är trovärdiga kan jag säga att vi i Miljöpartiet har gått igenom alla rapporter som sjukhusen själva lämnar in till landstingets ekonomiavdelningar och som utgör grunden för det som landstingets tjänstemän sedan skriver fram till oss här. Tittar man där kan man säga att den bild som de ger skiljer sig väsentligt från den bild som vi får till oss här i fullmäktige, framför allt skiljer den sig från den bild som Torbjörn Rosdahl ger oss från fullmäktiges talarstol.

Nu verkar det äntlig en som om poletten har trillat ner, och att konsekvenserna av de sjukhusavtal som vi har ingått börjar bli tydliga även för Torbjörn Rosdahl! Faktum är att våra sjukhus i dag måste genomföra besparingskrav efter besparingskrav vars enda konsekvenser är att fler vårdplatser stängs och att arbetsmiljön blir sämre för våra medarbetare. Vi når inte ens det mål som skulle uppnåtts, det vill säga att bryta kostnadsökningen. Någotning måste göras.

Från Miljöpartiets sida är vi tydliga. Ett politiskt ansvar för verksamheten och dess kvalitet kan inte delegeras. Det kan inte skickas till någon annan. Man kan inte påstå att vi har slutit ett avtal om upphandling av den här vårdvolymen eller liknande och därmed peka finger och säga att det är någon annan som har misslyckats. Vi i den här församlingen har alltid det politiska ansvaret och kommer alltid att ha det politiska ansvaret!

När det gäller investeringsvolymen och vår oförmåga att uppfylla den så är situationen likadana. Ansvaret ligger hos någon annan, enligt majoriteten, men även i detta fall är det nu dags att se till att ta ansvar för den politiska situationen. Att planprocesser tar tid och överklagas är visserligen ett väldigt stort problem, men problemet har varit likadant under många år. Vi måste faktiskt ta ansvar för att hantera en sådan situation, för det är sådan verkligheten är.

Från Miljöpartiets sida föreslår vi därför sammanfattningsvis att de nuvarande sjukhusavtalen avvecklas och görs om samt att besparingskravet om 2 procent årligen slopas. Vi vill i stället hitta avtalskonstruktioner som löser problemen och stimulerar aktörerna att producera mer vård för en växande befolkning i stället för att minska personalstyrkan.

Vi föreslår också att landstingsdirektören får i uppdrag att återkomma med en strategi för hur vi ska kunna hitta bättre och snabbare samverkansmodeller när det gäller planprocesserna, för att vi ska klara investeringarna inom vård och trafik. Bifall till Miljöpartiets förslag till beslut!

Anförande nr 102

Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Vi i Vänsterpartiet hänvisar till vårt särskilt uttalande. Jag vill nämna några synpunkter.

Flera akutsjukhus kommer att redovisa underskott. Flera av vårdvalen har medfört ökad kostnadstakt. Trafiknämndens biljettintäkter väntas bli lägre än beräknat. Intäkterna för SL-biljetter har minskat med 126 miljoner, dessutom har det varit ett väldigt strul med SMS-biljetterna. Remsan har fasats ut för ett krångligt system. Årligt talat, vem här inne kan förklara hur man köper en enkelbiljett?

Vi har tidigare tyckt att fokus i väldigt hög grad har riktats mot hur man visar, inte hur man transporterar resenärerna. Men vad är fokus i dag? Jag kan inte förklara hur man köper en biljett. Är det någon här inne som kan det numera?

Ett prioriterat mål för den sittande majoriteten är ett antal vårdvalsområden med fri etablering som ska öka. Det är ett kvantitativt mål som verkligen har uppfyllts. Huruvida det kvalitativa målet, att invånarna därmed känner att de har möjlighet att påverka sina vårdkontakter, därmed uppfylls är däremot väldigt tveksamt.

I Stockholms läns landsting är vården inriktad på konkurrens i stället för på samarbete. Ett tydligt exempel är införandet av vårdval i Tiohundra som riskerar att förstöra hela idén med Tiohundra som bygger på samarbete.

Det kommer precis nu en ny rapport, Konsekvensutredning – utskiftning av vård från akutsjukhusen och införandet av vårdval. Där kan man läsa att vårdval inte lockar läkare till förorter. De nya läkarna, vårdbolagen och andra vårdgivare har framför allt valt att etablera sig i Stockholms innerstad men även i Södertälje.

Invånarna i Stockholms innerstad är ännu en gång vinnare. De har fått ännu fler läkare att välja mellan. I ytterområdena, som exempelvis Norrtälje kommun, har den fria etableringsrätten däremot inte alls gett fler vårdgivare enligt utredningen. Nu ska jag visa en bild som finns i den här utredningen. Eftersom jag ska vara pedagogisk har jag gjort den större för att ni ska se.

I den här utredningen kan man se hur specialistläkarna finns utanför sjukhusen i det här länet. Prata om vita fläckar! Så snedfördelat är vårt vårdutbud!

Ni kan titta på den här bilden medan jag fortsätter att berätta om några av våra synpunkter i vårt särskilda uttalande.

Ett annat mål är att landstinget ska vara en attraktiv arbetsgivare. På det området har landstinget en av sina allra största utmaningar. Det är stora rekryteringsbehov, krisbetonade sommarbemanninglösningar och ökade övertidsuttag.

Karolinska sjukhuset har ökat övertidsuttaget under sommaren med 23 procent, ändå klarar de inte av sitt åtagande. Ungefär 190 vårdplatser är stängda, varav 8 platser avser svårt cancersjuka barn. Inte ens till det lyckas man rekrytera personal!

Stockholms läns landsting har ett mål att vara attraktiv arbetsgivare. Vi har ett barnmorskeupprop, ett läkarupprop och ett tjugofemtusenkronorsupprop. Vi har utbildade sjuksköterskor som inte vill ta anställning på våra akutsjukhus eftersom sjukhusen betalar för låga löner och bildat kartell. Alla akutsjukhus, privata som offentliga, erbjuder år 2013 samma ingångslöner!

Vi har barnmorskor som vill bli fler. Den frågan har vi tidigare diskuterat på olika sätt och vis. De vill öka sin arbetstid och jobba heltid, precis tvärt emot vad Filippa Reinfeldt sade då hon svarade på en enkel fråga får de inte gå upp till heltid fast de så önskar.

Arbetsgivarna menar att bemanningen i dag är bra. För vem? Barnmorskor som arbetar som semestervikarier får inte fortsatt anställning. Vi borde ta vara på deras kompetens – det gör vi inte. Barnmorskor som utifrån evidens vill arbeta *one to one* ges inte förutsättningar att göra det.

Vi har läkare som i ett uppror har framfört att de vill ha en sjukvård som styrs utifrån patientens behov. De vill ha en sjukvård där de får agera utifrån sin professionalitet. De vill ägna sig åt det som de är utbildade till, de vill vara goda doktorer som tar hand om patienter på ett kunnigt, etiskt och empatiskt sätt.

Vården står i dag inför stora utmaningar. Personalen står mitt uppe i dessa utmaningar. Vi saknar dessa perspektiv och många andra i halvårsbokslutet, och vi hänvisar till vårt särskilda uttalande.

Anförande nr 103

Landstingsrådet Ullberg (S): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Stockholm växer. Det har vi hört många gånger, inte minst i den här salen. Det innebär att det är fler människor som bor här och fler som reser med SL-trafiken. Därmed ökar också intäkterna – men biljettintäkterna har ändå rasat med över 400 miljoner kronor i år jämfört med budget och vår prognos, och det är inte acceptabelt. Det är inte rimligt och det är otroligt oroväckande.

En del av detta beror på att vi har gått från remsa till Reskassan. Förut fick vi hela intäkten i samband med att folk köpte sin remsa, nu får vi intäkter allt eftersom Reskassan förbrukas. Det är en del av förklaringen, men det är inte mer än en viss del av förklaringen.

Det har blivit krångligare att köpa en SMS-biljett, sättet att köpa SMS-biljett har förändrats. Det informerade vi inte särskilt väl om. Det har absolut påverkat hur det har blivit med SMS-biljetterna. Även om biljetterna är dyra så genererar de inte så stora intäkter som man tror. De står för en mindre del av biljettsortimentet. Det är en liten del, men bara en liten del, av förklaringen.

Den stora förklaringen till att biljettintäkterna i SL-trafiken drastiskt sjunkit med över 400 miljoner kronor i år är att det är mycket färre människor som väljer att resa med SL än man räknade med. I det läget kan man fråga sig om det var någon som räknade fel. Nja, det var väl någon som gjorde bedömningen att vi ska ha en attraktiv kollektivtrafik som lockar fler, att resandeandelen med kollektivtrafiken år 2013 faktiskt skulle kunna öka ordentligt i vårt växande län. Det tycker jag är en otroligt viktig utgångspunkt som vi aldrig får tumma på.

Det är precis som Helene säger, nämligen att det är otroligt anmärkningsvärt att 3,7 miljarder av de pengar som vi avsätter för att investera i just bättre kollektivtrafik inte kan förbrukas när behoven är så stora. Det är också en jätteutmaning.

När Torbjörn Rosdahl säger att i trafiknämndens förvaltning – som vanligt, förvaltningen och tjänstemännen – nu jobbar med att ändå uppnå ett nollresultat. Då antar jag att ni liksom jag hör ordet nollresultat när man tappar över 400 miljoner kronor mot budget. Det innebär nedskärningar. Man gör alltså nedskärningar i trafik verksamheten nu, samtidigt som man inte har förbrukat 3,7 miljarder kronor av de pengar som vi hoppades och utgick ifrån skulle investeras i ny kollektivtrafik. Det här är otroligt problematiskt.

Man kan inte säga något annat än att vårt biljettsystem inom SL-trafiken har blivit ganska ifrågasatt, hånat och har stora problem. Det finns en facebook-grupp som heter Kom igen SL, hur svårt ska det vara. Det är mer än trehundra personer som gillar den sidan. Deras historier likväl som era grannars eller sambors eller barns eller föräldrars historier om hur det är att försöka köpa biljetter i SL-trafiken är inte roliga och är inte värdiga den kollektivtrafik som vi vill stå för.

Jag utgår ifrån att det är en gemensam ambition att det måste vara mycket enklare att betala en SL-biljett, att göra rätt för sig. Det måste bli mycket mer tillförlitligt för oss att visera biljetterna och att säkerställa biljettintäkterna. Detta är dessvärre något som landstingsmoderaterna helt har negligerat. Vi har snarare sett en tillbakagång både när det gäller tekniken och biljettkontrollens funktion. Det här är otroligt bekymmersamt. Vi har ett resenärsovänligt biljettsystem. Det fungerar förstås inte!

Många av de här problemen härrör från politiska beslut fattade i den här salen. Det tydligaste är det här med zongränserna. Vad är egentligen en förinställd standardresa? Tycker ni att en standardresa är det man ska fråga människor om? ”Ställ dig mot väggen ska jag fråga dig: Hur avser du att resa, lilla vän? Vilken är din standardresa?”

Jag tycker inte att det är riktigt det förhållningssätt som vi ska ha. Vi ska säga: SL finns där för dig, dygnet runt, sju dagar i veckan. När du vill resa så ska vi finnas där. Det är kanske inte din standardresa till och från jobbet, men ta gärna kollektivtrafiken även när du ska handla eller hälsa på någon.

Kräv inte av människor att de ska ha en förinställd standardresa för att försöka hantera ett politiskt konstruerat problem med zongränser som de facto också genererar, om man räknar, ack, så små biljettintäkter.

Jag måste avsluta med att rikta en varm gratulation till Afasiföreningen för att de har tilldelats bemötandepriiset. Det var välförtjänt. Det är klart att det är otroligt många som numera behöver den här instruktionen. Hur köper jag min SL-biljett och hur laddar jag Reskassan? Dessvärre finns det ju en utvecklingspotential.

Här står det ju: Hur många zoner ska du resa i? Men var går de där zongränserna? Det har ännu ingen förstått. Vi får väl se om någon kan lösa det innan nästa års bemötandepriis delas ut.

Anförande nr 104

Landstingsrådet Rosdahl (M): Ulrika, du säger att resandetalet minskar, men det stämmer inte. Det minskar från en felaktig prognos som också har gett konsekvenser i organisationen i trafiknämnden. Befolkningen ökar med 1,8 procent, men resandet ökar mer än 3 procent, så resandetalet ökar.

Du har helt rätt i det du säger om SMS-biljetterna. Vi har förlorat intäkter, men det du inte säger är det som gäller förslaget om enhetstaxa. Den vill ni ha men ni har glömt bort att budgetera för den. När vi talar med trafikförvaltningen säger tjänstemännen att det innebär ungefär en halv miljard mindre intäkter som bara plötsligt inte finns, men det låter så fint när ni pratar. Det är samma sak med investeringen som jag också berättade om.

Det är urtråkigt att vi inte kan uppfylla fullmäktiges beslut, men vi kan ändå jämföra med tidigare förhållanden. Då investerade ni ingenting, så då fanns det ingenting som kunde fördröjas heller. Man måste ju jämföra fakta. Trots allt är vi väldigt duktiga.

Anförande nr 105

Landstingsrådet Ullberg (S): Tack, för att du tog en replik, Torbjörn! Jag gillar debatt. Jag tycker också att det tydliggör att det är en delårsrapport som vi nu diskuterar.

Snart närmar sig bokslutet för er andra mandatperiod här i landstinget.

Det är klart att det blir lite svårt att säga att det ändå är rätt så bra. "Ändå rätt så bra" när man har 3,7 miljarder oförbrukade medel i investeringsbudgeten för kollektivtrafiken? "Rätt så bra" när man förlorar mer än 400 miljoner i biljettintäkter jämfört med prognosen bara för detta år?

Du säger att enhetstaxan har ett visst pris. Låt oss räkna på den resandeökning som skulle bli fallet med en begriplig enhetstaxa. Låt oss diskutera de låga intäkter som era zongränser de facto genererar i dag. Tillåt en öppen diskussion om vad enhetstaxan faktiskt skulle kunna bidra med i stället för att tvinga resenärerna att förstålla in en standardresa! Det här är inte rimligt!

Jag nämnde i morse det militära uttrycket om kartan och verkligheten och sade att om kartan och verkligheten inte stämmer överens så gäller kartan. Det skulle vara skönt om verkligheten kunde få börja gälla snart!

Anförande nr 106

Landstingsrådet Blombäck (MP): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag tänkte också uppehålla mig vid frågor som rör trafiken. Jag tycker att det är väldigt bra att Erika Ullberg har börjat. Det finns så oerhört mycket att säga om de krångliga biljettsystemen, och vi har nu hört det många gånger i dag. Vi kommer att få fortsätta att höra det, ni kommer att få

fortsätta att höra det i Allianspartierna till den dag ni faktiskt också respekterar synpunkter från människor utanför det här huset, utanför er enstaka zon tunnelbanan.

Det är otroligt många människor som inte begriper hur zonerna ser ut. Det är helt otydligt när man befinner sig vid en busshållplats någonstans ute i länet utan att veta var man är. Man vet inte vad det kostar att resa för man vet inte riktigt hur man ska åka för man vet inte hur zongränserna ser ut.

De här krånglen har orsakat er stora förluster. De fortsätter att orsaka er stora förluster. Ändå vidmakthåller ni att det här skulle vara bra. Jag förstår verkligen inte det. Vi har också flera gånger både från Miljöpartiet och från andra partier i oppositionen sagt: Tillåt en ny utredning! Låt oss studera vilka förutsättningar som finns. Jag tror att vi allihop är överens om att vi vill att folk ska kunna betala för sig, att folk ska betala för sig, att man ska vilja åka kollektivt.

Det som är så idiotiskt i det här krångliga biljettsystemet är att de som drabbas är de människor som till vardags kanske använder bilen i högre utsträckning, men som någon gång behöver åka kollektivt eller tänker tanken att de ska göra det. När den dagen kom då de skulle åka kollektivt så gjorde de det kanske inte alls för de förstod inte ens hur de skulle göra, det var helt omöjligt att köpa en biljett så de gav upp. Eller så provade de och insåg att det här var så krångligt att det aldrig gör om det.

Det är helt fel väg att gå om vi ska klara klimatmålen. Ni kanske minns att vi för någon timme sedan hade interpellationsdebatter. Det var många som talade om klimatsmarta resor och hållbara drivmedel. Detta är helt förgäves om människor ändå inte väljer att resa med kollektivtrafiken på grund av att tröskeln in är för hög.

Vi kan konstatera att krånglen med SMS-biljetterna, Reskassan och zonerna är tre saker som blir för mycket. Jag måste hålla med alla här inne. Jag vet inte själv hur jag skulle bete mig om det inte var så att jag hade ett periodkort. Hur gör man när man köper biljetter?

Jag har hört så många vittnesmål. Vi i Miljöpartiet hade faktiskt en central utbildningsdag i lördags. En deltagare som bor mitt inne i Stockholm kom flera timmar för sent. Hon hade gett upp, så hon gick hem igen och tog en kopp kaffe och andades innan hon gick ut igen för att försöka köpa en biljett. Hon brukar inte åka kollektivtrafiken varje dag, hon brukar cykla och gå.

Det är bara att göra om och göra rätt! Det finns liksom inget annat.

Likadant är det med planeringsprocesserna, det vet ni som har följt mig sedan år 2007 i dåvarande SL-styrelsen, nuvarande trafiknämnden. Det finns så mycket för oss att göra, att ta initiativ till när det gäller att få planeringsprocesserna att bli bättre.

Nu står vi i den här salen. Ni har nu fattat ett gigantiskt beslut och vi delar alla bilden av att det än viktigt att genomföra den stora tunnelbaneutbyggnaden och 78 000 nya bostäder. Hur ska det bli möjligt? Hur ska det blir möjligt om inte planeringsprocesserna börjar fungera bättre? Vi sitter ju gång på gång fast. Vi får inte upp en depå. Det kommer inte fram ett spår.

Ingenting av det som vi vill kommer fram i tid eftersom planeringsprocesserna går i diket, för vi som äger kollektivtrafikplaneringsfrågorna är inte där när människorna ute i kommunavdelningarna, ute i våra kommuner faktiskt kommer med synpunkter för de kommer i fel ordning. Det kommer uppifrån och inte underifrån. Det saknas förståelse.

Om vi studerar regionplanen så ser vi att dessa frågor över huvud taget inte finns nämnda på ett sätt som gör att folk begriper vad vi vill göra.

Självfallet finns det saker som är bra, men när det gäller de här sakerna som är otroligt viktiga för en hållbar investeringstakt och säkerställda intäkter så finns det så mycket kvar för er att göra – och ändå har ni suttit vid makten i snart åtta år. Det har inte blivit bättre.

Gör om och gör rätt! Bifall till Miljöpartiets förslag i landstingsstyrelsen!

Anförande nr 107

Stella Fare (FP): Ordförande, fullmäktige! Gör om och gör rätt, säger Yvonne! Jag undrar vad exakt du syftar på.

För att börja med biljetterna så var det så att upphandlingen av ett nytt biljettsystem inleddes för ungefär femton år sedan. Det havererade, så efter några år tvingades landstinget göra om alltsammans. Det var före min tid här i landstinget. Det var en kort sammanfattning av historien.

Sedan kom vi till en punkt då kritiken var mycket stor mot att SL hade ett så ålderdomligt biljettsystem. Man känner som förtroendevald, tycker jag, att vi måste välja. Ska vi slänga ett inte perfekt system i papperskorgen och börja om en andra gång och låta miljoner bara försvinna ner i diket? Eller ska vi faktiskt försöka bygga på det som vi har och helt enkelt korrigera efter hand. Vi valde det senare alternativet. Du kan säga att det är värdelöst och att det bör göras om i dess helhet, men vilket ansvar tar du då?

I dag säljer vi biljetter för 6,5 miljarder kronor. 6,5 miljarder säljer SL biljetter för. Jag tycker precis som ni att det är väldigt bekymmersamt att vi har tappat biljettintäkter, men man måste ställa detta i relation till helheten. 6,5 miljarder är inte lite pengar.

Detta beror på att folk till 75 procent köper månadskort. Det är stommen i våra intäkter. Människor pendlar varje dag för ett enhetligt pris och får oerhört mycket för det enhetliga priset. Men sedan vi gjorde om systemet och ersatte remsan med SL access och Reskassan så har det naturligtvis blivit väldigt tydligt att den som reser sällan, den som reser enstaka gånger, den som är ny i Stockholm inte ha så lätt att orientera sig. Här har vi försökt, och jag tycker att vi har lyckats på många sätt, att förbättra oss successivt. Det finns numera en pappersbiljett som man kan köpa.

Lyssna, ni som sitter i SL:s styrelse och inte vet hur man köper biljett: det finns något som heter SL-ombud. Man kan spana efter den lilla flaggan. Om man vill handla dessa biljetter så kan man på SL:s hemsida se precis vem som är ombud och vilka som är återförsäljare.

För den som bor i Stockholms innerstad, på Södermalm, så är det bara att trava ner till Slussen. Jag tänkte närmast på Håkan. I Pressbyrån på Götgatan och på en del andra ställen kan du köpa biljett om du inte vet hur du ska göra.

Den okunnigheten är lite märklig. Kanske var det en retoriskt fråga. Den gjorde mig något upprörd. Om inte ens en företrädare här i salen vet hur man köper SL-kort kan man undra i vilken speciellt privilegierad värld som du lever i.

Hur som helst är det många nyheter på gång på biljettområdet. Jag tycker att SL har fått utstå mycken kritik, men de jobbar faktiskt också väldigt ihärdigt och energiskt med att förbättra systemet. Det kommer flera saker som är efterlängttade, bland annat ska man automatiskt kunna ladda reskassan med 200 kronor som gör att man inte behöver vara rädd för att pengarna ska ta slut. Man kommer att kunna ladda via e-handel och kontrollera saldot i de nya läsarna. Ni har säkert sett att de provas ut på några stora knutpunkter.

Vi kommer snart att få en mobilapp för köp av biljetter. Vi samarbetar med X2, ett bolag för gemensamma kollektivtrafikfrågor, tillsammans med Samtrafiken, Skånetrafiken och Västtrafiken, för att få en gemensam grund att stå på när det gäller biljetter. Vi bevakar de kontaktlösa bank- och kreditkort som man snart kommer att kunna använda i

kollektivtrafiken. Det sätts också upp optiska SMS-läsare i spärrarna så att man kan läsa av sin SMS-biljett.

Det händer en väldig massa saker. Ni som är så kritiska mot det som görs ska veta att det faktiskt är så att SL jobbar på ett beundransvärt sätt, och det händer väldigt mycket. Systemet är långt ifrån perfekt, men jag ångrar inte en sekund att vi ändå fattade beslutet att modernisera systemet även om det inte är perfekt.

Anförande nr 108

Landstingsrådet B l o m b ä c k (MP): Stella Fare! Det känns fint att du inte ångrar dig en enda sekund – det blir en spännande valrörelse! Jag skulle inte vara så kaxig om jag vore du.

Inte heller i innerstaden öppnar ombuden så tidigt. Det var precis det som hände. Ombudet var inte öppet förrän vid 10, och kursen började före 9. Vi har liksom ett jobb att göra för dem som reser sällan.

När man kommer utanför innerstaden kan det vara upp till en halvmil till närmaste ombud. Det är verkligen inte så att man bara knatar ned och köper sin biljett – det är viktigt.

Du pratar om miljoner i diket. Ja, det är redan så att miljoner går i diket. Drygt 400 miljoner är borta i dagsläget. Jag menar att vi borde jobba mycket mer långsiktigt strategiskt med de här frågorna. Vi borde ha pratat om de här problemen i trafiknämnden.

Västtrafik nämner du som ett exempel. Jag har goda relationer dit, för där sitter Miljöpartiet i majoritet. Det skulle aldrig falla dem in att införa nya biljettsystem utan att jobba stenhårt i förväg med fokusgrupper, med testgrupper som verkligen får jobba och komma med synpunkter i förväg. Var är vi?

Anförande nr 109

Stella Fare (FP): Jag satt faktiskt häromdagen och talade med några politiker från Västtrafik. Det var rätt intressant att höra hur otroligt nedsablad och kritiserad de har blivit för sitt biljettsystem, så vi är faktiskt inte ensamma om att få höra att det är värdelöst i förhållande till vad vi har lovat och så vidare.

Det är inte lätt med den värld vi lever i. Utvecklingen går så enormt fort att i precis samma sekund som man har beslutat sig för en viss lösning finns det något som verkar bättre runt hörnet. Det är den verklighet som vi lever i.

Alla får ta emot kritik i hela Sverige just nu för de olika lösningar som de har valt. Den viktigaste uppgiften är kanske att se till att lösningen blir enhetlig över hela landet. Vi är på god väg.

Anförande nr 110

Landstingsrådet B l o m b ä c k (MP): Den sista meningen kan jag inte annat än hålla med om. Det är väl självklart att vi behöver ha en enhetlighet i hela landet.

Det Västtrafik har fått mest kritik för är deras check-out-system, när de hade check-in-check-out. Men det kanske du vill införa, Stella Fare, så jag önskar dig lycka till i den debatten. Det var precis det som människor upprördes över allra mest: check-in-check-out. Nu har de tagit bort det, och nu går de vidare med att införa nya saker. Före det införandet jobbar de med fokusgrupper.

Jag frågade deras ordförande i nämnden häromdagen: Är det så att ni för in saker utan att ha koll? Nej, det gör de aldrig, utan de har fokusgrupper som jobbar och får komma med synpunkter innan de sätter stora system.

Det är helt klart att reskassan och hela den nya lagstiftningen med registrering och annat har ställt till det för många. Men jag skulle vilja påstå att det vi har i den här regionen är i sämsta klassen. Och då är zonerna – vare sig ni vill det eller inte – en av de absolut viktigast faktorerna för krånglet.

Anförande nr 111

Stella Fare (FP): Jag ogillar när folk lägger ord i min mun. När det gäller check-out-system har Folkpartiet inte tagit ställning – det vill jag klargöra. Det återstår väldigt mycket fakta innan vi kan säga ja till något sådant – det vill jag gärna säga.

Så till zonerna, där du hela tiden upprepar att de bör tas bort: Om det är något som är ekonomiskt tveksamt och till och med ansvarslöst – du som är inne på de förluster som vi har gjort – är det att ta bort zonerna. Hur förklarar du det? Hur förklarar du den bristen på logik i ditt eget resonemang?

Först kritiserar du oss för det tapp som har inträffat när man lägger om ett stort biljettsystem, och sedan vill du ta bort zonerna, som förra gången det gjordes gav oss sådana förluster som inte kommer i närheten av det som har hänt nu! Vi blödde ju den gången, månad efter månad. Jag förstår inte hur du så lättsinnigt vågar säga att zonerna ska tas bort. Jag känner inte till någon stor stad som inte har en avståndsbaseerad taxa för enstaka resor.

Anförande nr 112

Landstingsrådet Jörn Hed (V): Du nämnde mig, Stella Fare, och gjorde dig lite lustig över att jag säger att jag har svårt att förklara hur man köper biljett. Du får gärna göra dig lustig över mig. Men jag tycker inte att man ska använda ord som ”okunnig” om dem som inte förstår det här systemet. Om man har ett system måste man ha ett lättförståeligt system.

Jag är dyslektiker och har rätt svårt att förstå saker, och du får gärna kalla mig okunnig. Men använd inte de orden om andra, för detta är ett problem, Stella!

Jag skulle däremot vilja ställa en fråga till dig. Eftersom du sitter i SL:s styrelse borde du veta detta. Jag har hört ett rykte om att det nu finns system där man kan betala med sms-biljett utan att behöva registrera sig – men att det finns någon tröghet inom SL, så att man inte kommer fram med detta.

Det var betydligt enklare när man kunde använda sms-biljett och slapp registrera sig. Då kunde turister och andra med en gång köpa biljett. Men det systemet har vi inte nu. Du sitter i SL:s styrelse, där jag, som är så okunnig, inte sitter, så jag undrar när det kommer.

Anförande nr 113

Stella Fare (FP): För att börja där du slutade: En mobilapp för att kunna betala via telefonen är på väg fram. Då ska man slippa omvägen via registrering. När det kommer vet jag inte, men det kommer att underlätta mycket.

Anledningen till att jag blev lite upprörd – jag kan gärna be om ursäkt för det, om du tog illa vid dig – är att jag tycker att du som sitter här i landstingsfullmäktige borde kunna sätta dig in i var man köper biljett. Du företräder ändå en stor församling och bör kunna informera dina grannar och andra om hur man går till väga.

Spana efter flaggan som det SL på! Den hänger utanför varenda Pressbyrå och 7-Eleven, åtminstone i innerstaden. Det är en bra början. Sedan finns det också SL Center vid Slussen.

Anförande nr 114

Landstingsrådet J ö r n e h e d (V): Hela det här replikskiftet påvisar att det är svårt. Om någon här inne som inte har kort – de flesta av oss tror jag har det – ska åka från busshållplatsen här på Kungsholmen efter mötet och vill köpa en enkelbiljett, hur gör man då? Då ska man gå någonstans. Är det så bra? Man ska alltså gå någon annanstans för att sedan gå tillbaka. Det är inte ett ultimatum system, tycker jag.

Anförande nr 115

T o v e S a n d e r (S): Fru ordförande, fullmäktige! Jag begärde ordet, Stella, därför att jag blev lite illa berörd när jag satt och lyssnade på ditt inlägg.

Du säger att man lever i en privilegierad värld om man inte vet var man ska köpa biljett. Jag kan tala om att jag mycket väl vet var man köper biljetter. Men om man inte bor i innerstaden och måste åka buss för att komma till sitt lokala SL-ombud är det inte så lätt att köpa biljett.

Det är viktigt att vi tänker efter vad vi säger när vi står i den här talarstolen. Det här systemet är allt annat än enkelt. Det är inte nog med att man ska se till att man själv kan åka, utan man ska också se till att barnen kan åka, och de kanske inte kan köpa biljett med sina telefoner, för man kanske inte vill att de ska ha möjlighet att handla med sina telefoner.

Det här systemet fungerar inte. Vi ska vara ödmjuka inför det och inte idiotförklara människor från den här talarstolen.

Anförande nr 116

S t e l l a F a r e (FP): Tove! Det var inte meningen att du skulle känna dig träffad på det vis du framhåller här. Allmänheten har all rätt att ställa höga krav på oss. Men om man sitter i landstingsfullmäktige har allmänheten också rätt att ställa krav på att man ska känna till hur de system som vi själva beslutar om fungerar. Det var det jag sade.

När det gäller svårigheterna i systemet har jag, antagligen precis som alla andra, många gånger fått sitta och försvara och förklara hur det fungerar eller inte fungerar inför massor av människor. Men jag har märkt en fantastisk omsvängning, framför allt från de äldre, från pensionärer, som var mycket negativa. De har nu upptäckt hur bra det fungerar med reskassan och att man kan komma genom spärrarna lika snabbt som de som har månadskort.

I Stockholmsområdet är man väldigt duktig på att ta till sig nya saker. Det gäller även i kollektivtrafiken. Det har tagit tid, men nu tycker jag att man märker att folk är positiva. Det är väldigt glädjande att det har skett en omsvängning.

Anförande nr 117

T o v e S a n d e r (S): Nja, det var nog så att du tyckte att det var lite jobbigt att några stycken här tog illa upp av hur du formulerade dig. Men du sade faktiskt att det inte var några problem att köpa biljett, för det var bara att vända sig till sitt lokala biljettombud. Då vill jag än en gång poängtera att det inte är så om man inte bor bredvid ett lokalt biljettombud.

Anförande nr 118

Landstingsrådet W e n n e r h o l m (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Vi har tidigare i dag pratat om framtiden. Efter att ha gett lite korrigeringar av siffror tänkte jag prata om framtiden och biljettsystem, eftersom vi har hamnat där.

Vi kan konstatera att den lilla summa som vi talar om när det gäller övergången till reskassan och som vi inte får tillgodogöra oss och bokföra i SL:s bokföring just i dag är 175

miljoner kronor. Så mycket sitter det på enskilda resenärers reskassekort som inte är använda och som får bokföras först när de tar sitt kort och går genom spärren eller går ombord på bussen. Det är skillnaden i förhållande till det förra systemet. I min värld är inte 175 miljoner en småsumma.

Sedan finns det en annan möjlighet, som Stella var inne på. För att göra det lite enklare har vi tagit fram den nya elektroniska pappersbiljetten, som går att köpa som enkelbiljett men som också går att köpa som dagsbiljett och liknande, som har funnits även tidigare. Det kan jag rekommendera.

Det jag nu visar upp är en framtidslösning, och här visar jag upp en annan framtidslösning. Min vision är att vi ska kunna ta vårt Coop-kort eller VISA-kort och använda det när vi betalar i kollektivtrafiken. Vi ska inte som enskilda individer behöva fundera: Ska jag köpa enkelresa eller köpa en månadsbiljett på 30 dagar?

Det går med den moderna tekniken, som Ericsson har. Det här är en av deras gamla telefoner – de gör inte telefoner längre, men de gör system, mina vänner.

Jag kan rekommendera er ett besök i Kista för att se på deras försöksanläggning. Telefonen eller ett kontaktlöst kreditkort skulle kunna vara bärare av min resa – jag behöver inte skaffa mig något SL Access-kort över huvud taget. Jag kan gå ombord på bussen och bli registrerad för min resa. När jag går av bussen registrerar kortet eller min telefon att jag har gått av bussen. Jag kan sedan gå in i tunnelbanan. Vi kan sätta en gräns för hur mycket man behöver betala som motsvarar vårt 30-dagarskort.

Det blir ett modernt, framtidsinriktat system som möjliggör för resenärerna att åka och att betala efter hur mycket man åker.

Jag är övertygad om att vi mycket snabbt behöver komma in i den processen. Då kan vi lämna bakom oss egna system som tekniker inom kollektivtrafiken har konstruerat. Problemet är att det inte är som när vi går och handlar eller möter företrädare i handeln eller från bankernas sida: ett enkelt system som gör det lätt att köpa biljett eller gör det lätt att göra rätt för sig i kollektivtrafiken.

Jag är övertygad om att vi kommer till ett system där telefonen eller Coop-, VISA- eller varför inte Ica-kortet blir bärare av de uppgifter som behövs för att åka kollektivt och betala för sig.

Jag kan inte underlåta att konstatera att det är lätt att påstå att mindre pengar i budgeten skulle ge mer kollektivtrafik. Det är för mig fullständigt obegripligt hur ni kan stå i talarstolen och säga att 300, 400 eller 500 miljoner mindre i driftsbudgeten innevarande år för kollektivtrafiken nästa år skulle innebära fler bussturer, innebära att vi kan behålla nattrafiken i tunnelbanan eller liknande. Så ser ju inte verkligheten ut.

Det konstiga är att så fort vi här i salen diskuterar investeringsbudgetar har ni alltid mindre pengar det aktuella året men mer pengar när man tittar på åren framåt i tiden, som vi inte fattar beslut om. Det är intressant, för när det verkligen gäller är det som Torbjörn Rosdahl sade: När ni hade makten fanns det inga planer att överklaga.

Anförande nr 119

Landstingsrådet Ullberg (S): Jag vill bara säga att den engångsbiljett i papper som du rekommenderar, Christer, kostar 72 kronor enkel resa från till exempel Södertälje, helt pris. Det är inte en resa i kollektivtrafiken som är särskilt attraktiv för dem som inte är dagligpendlare och ibland tar bilen.

De 175 miljoner som nu ligger på laddade reskassekort finns det risk för inte utnyttjas, om människor inte upplever att SL har deras förtroende, om vi har ett resenärsvänligt system, om man har fel standardresa och inte vet hur man ändrar.

Stella sade tidigare att 75 procent av våra resenärer har periodkort med en enhetligt pris som fungerar väl. Precis så är det. Av de övriga 25–30 procenten som reser på andra typer av biljetter är det 90 procent som reser inom en zon. Era zongränser, som genererar alla dessa problem, genererar väldigt lite intäkter.

Min fråga till dig, Christer, är: Kan du tänka dig att tillsätta en förutsättningslös utredning om enhetstaxans förtjänster, kostnader, ökade intäkter och resandeökning? Ja eller nej!

Anförande nr 120

Landstingsrådet W e n n e r h o l m (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Vi behöver inte utreda huruvida mindre pengar i intäkter varje år eller mer i intäkter varje år ger bättre eller sämre kollektivtrafik, Erika Ullberg.

Du och jag har faktiskt tittat på exempel i både Frankrike och England. Kommer du ihåg vad budskapet var? Det var att vi behöver varje intäkt som vi kan få för att utveckla kollektivtrafiken, så att den blir bättre här än i Lyon eller bättre här än i London.

Flirten att påstå att lägre taxor skulle innebära att vi kan få lika bra eller bättre kollektivtrafik, sluta med den! I så fall ska du säga att ni tillför landstingsskattemedel för bortfallet av biljettintäkter. Men det gör ni ju inte, så du har i realiteten en leverans av sämre kollektivtrafik.

Anförande nr 121

Landstingsrådet U l l b e r g (S): Vid det här laget är jag van vid att man med den här majoriteten inte är så sugen på att ha rejäla beslutsunderlag och fakta på bordet när man fattar beslut. Men jag tycker ändå att det är anmärkningsvärt när du väljer att säga: Vi behöver inte utreda. Nehej, varför behöver vi inte utreda, om vi tappar över 400 miljoner kronor i biljettintäkter inom SL-trafiken i år?

Om människor hånar och gör sig lustiga över ett resenärsvänligt system och om andelen som reser kollektivt inte ökar i den takt som vi skulle önska, behöver vi då inte utreda? Det är väl precis det vi behöver! Vi behöver en förutsättningslös utredning.

Dess värre tappar vi över 400 miljoner kronor i biljettintäkter i år, och vi har inte förbrukat den investeringsbudget som vi hade beslutat om. Vi har inte den resandeökning som vi hade önskat.

Jag tycker ändå att det är jättebra att vi fick denna debatt på den här punkten i dag. Vi har ett jätteproblem inom trafiknämnden när det gäller styrning och kontroll. Vi har ett stort problem när det gäller SL:s anseende och säkrandet av biljettintäkter.

Det är vi som har ansvar för det, och det är dags att ta det ansvaret. Och det är självklart att vi ska utreda för att få fakta på bordet.

Anförande nr 122

Landstingsrådet W e n n e r h o l m (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Fakta på bordet är din egen budget. Du har mindre pengar än vi när du föreslår enhetstaxa. Din driftsbudget är mindre på grund av att det uppstår intäktsbortfall hos SL och att ni inte har tillfört SL 300, 400 eller 500 miljoner extra genom skattemedel. Vi hade haft mellan 300 och 500 miljoner mindre. Det är fakta. Så ser verkligheten ut. Du kan inte komma ifrån att det är på det sättet.

Det är också intressant att du fortsätter att odla det falska påståendet att det är färre som reser. Det är ju fler än någonsin som reser med kollektivtrafiken, och det är, Erika, fler som är nöjda med kollektivtrafiken än när ni hade makten. Vi är inte slutligen nöjda med 65 procents nöjdhet inom pendeltågstrafiken, men det är bra mycket bättre än 26 procent!

Anförande nr 123

T o m a s E r i k s s o n (MP): Fru ordförande! Christer G säger att han inte förstår hur oppositionen kan tro att mindre pengar i driftsbudgeten skulle ge bättre eller mer kollektivtrafik. Personligen känns jag inte vid det uttalandet. Sist vi kollade hade vi från Miljöpartiets sida mer pengar i vår driftsbudget.

Däremot borde resonemanget i sig inte vara så svårt för dig att ta till dig, Christer G. Det är väl bara att fråga några av partivänner. Eftersom mindre pengar i budgeten till vården varje år förväntas ge mer vård för pengarna borde ni kunna fundera i de tankebanorna även här.

Anförande nr 124

L a n d s t i n g s r å d e t W e n n e r h o l m (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Såvitt jag minns trollar Miljöpartiet med knäna. Nu får du chansen i det här huset, i Stockholms stadshus, i tre kommuner till och i riksdagen att se till att Miljöpartiet fixar så att man får använda trängselskattemedel till kollektivtrafik. Det är ju vad uppgårelsen om utbyggd tunnelbana innebär.

Men i er budget använder ni pengar som ni inte har. Ni säger ju att trängselskattepengarna, som alla vi andra är överens om när det gäller Förbifart Stockholm, ska in i den här verksamheten. Det är verkligen att trola med knäna.

Anförande nr 125

T o m a s E r i k s s o n (MP): Nu kommer vi i och för sig in på en helt annan debatt. Men om Christer G Wennerholm menar att det är trola med knäna att ta klimatansvar och visa att intäkterna från stockholmarnas trängelseavgifter ska gå till utbyggd kollektivtrafik kan du kalla det vad du vill – men det är det vi gör.

Anförande nr 126

L a n d s t i n g s r å d e t W e n n e r h o l m (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Vad jag menar är att det inte är dina pengar som du använder. Du har inte dispositionsrätt över trängselskattepengarna.

Det är att trola med knäna att inför allmänheten påstå att du kan använda pengar som du inte har kontroll över. Du måste i så fall få med dig Socialdemokraterna och Vänsterpartiet – och inte här utan i riksdagen, eftersom det inte handlar om en avgift som vi beslutar över utan en skatt.

§ 189 2013 års uppföljning av den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2010

Anförande nr 127

L a n d s t i n g s r å d e t B r o b e r g (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Vi har fått en gedigen uppföljning med en massa fakta. Jag har tvingats rensa och sortera lite, för jag kan inte upprepa allt som står i denna mycket gedigna uppföljning som TMR har gjort av RUFS.

Uppföljningen av RUFS 2013 visar att utgångsläget för regionen är relativt gott. I årets uppföljning följer vi särskilt upp två av de sex strategierna. Det handlar om att säkra värden för framtida behov och att stärka sammanhållningen.

Först vill jag säga några ord om jämförelsen med åtta andra starka storstadsregioner i Europa. De regionerna är Amsterdam, Barcelona, Berlin, Dublin, Helsingfors, Köpenhamn, München och Oslo.

När vi gör en jämförelse med de åtta andra storstadsregionerna ser vi att Stockholmsregionen genomgående placerar sig högt eller i mitten när det gäller bland annat tillväxt, sysselsättning, utbildning, forskning och tillgänglighet. Vi har också en positiv och hållbar utveckling, vilket jag är övertygad om att miljölandstingsrådet Gustav kommer att återkomma till.

Vi ligger dessutom bäst till vad gäller sysselsättningsgrad för kvinnor och även beträffande koldioxidutsläpp, även om den är mätt på nationell nivå i den här jämförelsen. Men även som region har vi i dag i jämförelse med övriga landet låga utsläpp av växthusgaser, vilket vi naturligtvis bör känna stolthet över.

För att klara regionens högt ställda miljö- och klimatmål måste utsläppen av växthusgaser minska i ännu snabbare takt än i dag.

Miljö- och klimatmålen faller under strategin "Säkra värden för framtida behov". Här finns också andra positiva resultat. Ett positivt trendbrott är att kollektivtrafikandelen ökar, i synnerhet i de centrala delarna i regionen. Vi får hoppas att denna trend håller i sig. Även mängderna insamlat hushållsavfall per invånare ökar, vilket också är glädjande.

Mycket går som sagt åt rätt håll. Vi har välutbildad arbetskraft i vår region, och vi attraherar personer med hög utbildning att flytta hit. Ja, vi attraherar inte bara dem, utan vi attraherar som bekant väldigt många att flytta och söka sig till den här regionen.

Vår förvärvsfrekvens är hög, och vi har en stark entreprenörskultur. I takt med att vårt näringsliv utvecklas mot mer kunskapsintensiva branscher ser vi även att antalet nystartade företag i regionen ökar, vilket också är positivt.

När det gäller strategin "Stärk sammanhållningen" ser vi att skillnaderna mellan olika stadsdelar och kommuner är stora. Det gäller särskilt sysselsättning, trivsel och trygghet. Det måste vi naturligtvis jobba vidare med. Totalt sett har dock tryggheten och tilliten i länet ökat. Vi ser även att andelen av befolkningen med försörjningsstöd har minskat och att ohälsotalet för befolkningen fortsätter att sjunka.

Som region går vi åt rätt håll, men det finns mycket kvar att göra. Vi har utmaningar inte minst när det gäller ungdomsarbetslösheten. Unga människor måste komma in snabbare på arbetsmarknaden. En annan utmaning är behovet av flera bostäder. Det har vi också haft en liten debatt om inledningsvis under frågestunden.

Detta tycker jag är den största utmaningen för länet under kommande år. Därför är det också glädjande att vi börjar ta nödvändiga steg i rätt riktning. Jag tänker naturligtvis på den omfattande tunnelbanesatsningen, som skapar förutsättningar för 78 000 nya bostäder, vilket vi alldeles nyligen har kommit fram med. Tillsammans med de bostadsplaner som finns bland länets kommuner bidrar det positivt för att möta det behov av bostäder som finns i dag och framöver. Men som sagt: Här behöver mer göras.

Sammanfattningsvis kan man säga att läget i regionen är relativt bra. Utvecklingen i regionen går i flera avseenden i rätt riktning, utifrån de målsättningar som vi har satt upp i regionplanen men också i europeiskt perspektiv, när vi jämförs med de andra regionerna i Europa.

Men det finns som sagt också utmaningar som vi måste jobba med. Jag har särskilt nämnt ungdomsarbetslösheten och bostäderna, men det finns även andra utmaningar. Där måste vi nu jobba vidare och jobba hårt. Även där det går bra ska vi jobba vidare för att vi ska bli ännu bättre. Det kommer vi också att göra, både före och efter valet nästa år.

Anförande nr 128

Nanna Wikholm (S): Stockholmsregionen är en region med fantastiska möjligheter där vi tidigare tydligt har visat att det går att nå utveckling och sammanföra hållbar utveckling i tre perspektiv: ekonomiskt, socialt och miljömässigt.

Det är intressant att se det fina arbete som görs av vår förvaltning för att se hur det ligger till i regionen, hur vi ligger till jämfört med andra europeiska städer, hur vi når de utmaningar som vi gemensamt har satt upp i RUFSS och kanske också vilka steg vi behöver ta framåt för att utvecklingen ska bli bättre.

Jag håller med Charlotte om att det finns många positiva delar i jämförelserna. Det är intressant att göra jämförelser med andra europeiska städer och andra städer runt om i världen. I de jämförelserna kan man se att läget är relativt bra men att ansträngningar behövs för att minska ungdomsarbetslösheten, förbättra flygförbindelserna och stärka forskningen och utvecklingen, om visionen om Europas mest attraktiva storstadsregion ska uppnås.

Vår region har styrkor, till exempel när det gäller kvinnors arbetskraftsdeltagande. Det är klart att jämställdhet och jämlikhet mellan könen är en framgångsfaktor i tillväxtarbetet, precis som många andra sätt att se på samhället i en helhet. Men uppföljningen visar också att vi kanske gör för lite för att vårda de styrkor vi har. Om vi inte ser till att agera hotas på sikt vår position som tillväxtmotor.

Därför har vi socialdemokrater lagt ett förslag till beslut i tillväxt- och regionplaneringsutskottet, landstingsstyrelsen och även här i fullmäktige i dag som jag kommer till strax.

Ungefär samma områden som vi har haft uppe i motsvarande debatter de senaste åren är de områden som i dag återkommer som områden där vi behöver agera tidigare.

De punkter som ni kan läsa är: ”Utsläppen av växthusgaser ökar för transportsektorn. Energianvändningen ökar för både transport- och bebyggelsesektorn. Bostadsbyggandet” – där delar jag Charlottes bild av att det nog är den största utmaning som vi kan jobba med – ”är för lågt i förhållande till befolkningsökningen. Ytterligare insatser behövs för att öka kollektivtrafikresandeandelen. ... Ungdomsarbetslösheten är oacceptabelt stor. Det finns stora inomregionala skillnader inom området arbetsmarknad och inom området trivsel och trygghet.”

Vi har helt enkelt för stora klyftor i vår region, och det hotar vår utveckling ekonomiskt, socialt och miljömässigt.

Vårt förslag till beslut är dels att godkänna den här utmärkta redogörelsen, dels att lämna ett uppdrag om att ge förslag på aktiva åtgärder som kan bryta den negativa utvecklingen inom flera av de utpekade områdena med särskilt fokus på den låga takten för bostadsbyggandet samt kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna.

Vi pratar ofta om den befolkningsökning som vi ser, den urbanisering som är snabbast i Europa. Jag tycker att det är intressant att se på vari ökningen består och hur den ser ut framöver. Man skulle kunna tänka sig att en större ungdomsgrupp framöver, ett större födslonetto och en stor grupp som kommer ut på arbetsmarknaden nu, är enbart genuint positivt för regionens utveckling. Men med de klassklyftor och skillnader i arbetsmarknaden som finns i vår region är det inte givet.

Vi hade ett seminarium här för några veckor sedan där SCB redovisade de nya befolkningssiffrorna. De – inte jag – säger att det inte är givet att befolkningsökningen går vidare i en samhällsekonomiskt gynnsam riktning för att klyftorna till exempel inom utbildningssystemet är för stora. Dagens PISA-rapport ger väl också anledning att se särskilt allvarligt på detta.

Vi kan som landsting göra fler aktiva åtgärder, till exempel på bostadssidan. Vi hade en dragning på senaste tillväxt- och regionplaneringsutskottet där landstingsstyrelsen presenterade hur de arbetar för att få i gång kommunernas arbete. Jag ser ett uppenbart problem att samma instans som ska pröva en massa bostadsärenden också är den som ska driva på utvecklingen. Här skulle landstinget och Region Stockholm kunna göra större nytta.

Vi kan göra saker på alla nivåer för att minska ungdomsarbetslösheten och öka bostadsbyggandet. Vårt förslag till beslut här i dag är att vi ska se vad vi kan göra mer från Stockholms läns landstings sida.

Anförande nr 129

Landstingsrådet H e m m i n g (C): Fru ordförande! Jag tror aldrig att den regionala planeringen har varit av större betydelse för Stockholmsregionens framtid.

Precis som min kollega Charlotte Broberg har beskrivit är Stockholmsregionen en attraktiv och snabbt växande region, faktiskt snabbast växande i Europa, med uppemot 40 000 nya invånare varje år. Det är dessutom – det tycker jag förtjänar jag att understrykas – en tillväxt som inte primärt sker på bekostnad av övriga Sverige, utan det är en befolkningstillväxt som drivs av invandring och höga födelsetal. Det ger stora möjligheter till att ytterligare förbättra miljön, förbättra hållbarheten och utveckla regionens dynamik, spänning och attraktionsfaktorer.

Men det finns också risker med den snabba tillväxten. Det är därför som det är så viktigt att vi har en gemensam målbild, arbetar åt samma håll från landstinget och från de 26 kommunerna i vårt län.

Det intressanta är att de risker och möjligheter som finns i så hög grad fokuserar kring de frågor som också är av central betydelse för miljön. Vad skulle hända om alla våra kommuner negligerade den gemensamma planbilden i RUFSS? Då skulle vi förmodligen få en skövling och en olämplig exploatering och utspridning av bebyggelse, med stora konsekvenser för våra gröna och blå värden. Vi skulle riskera trafikinfarkter och försämrad miljö genom en sämre fungerande transportapparat. Vi skulle riskera en eskalerande bostadsbrist som skulle slå mot både tillväxten och den sociala sammanhållningen i vår region.

Det finns många positiva tecken. Jag skulle vilja hävda att regionplaneringen och den samlade regionala målbilden hela tiden stärks och att RUFSS – trots att den ofta har varit utskäld – är alltmer aktuell.

Infrastrukturen, särskilt med tyngdpunkt på den hållbara och gröna infrastrukturen, byggs ut. Landstinget och staten ställer högra krav på koordinering av bostadsbyggande och kollektivtrafiksatsningar, med medfinansiering och annat. Detta bidrar till att ge styrning i den regionala utvecklingen. Det finns goda exempel på att vi, från att ha legat ganska långt bakom i landet, snabbt har ökat fokus på till exempel återvinning av biologiskt material för biogasproduktion och användning av biogas.

Vi ser ett försiktigt trendbrott när det gäller kollektivtrafikresandet, och vi ser ett ökat engagemang kring våra gröna kilar, bland annat manifesterat i grönkilssamverkan i de norra delarna av vårt län. Vi hoppas att få se mer av det. Vi har också antagit en regional vattenmiljöstrategi.

Likväl måste det gå ännu fortare, och koordineringen kommer att behöva stärkas ännu mer om befolkningsutvecklingen ska vara hållbar, vilket jag hoppas.

Ansträngningar för att stärka gröna transportlösningar är nödvändigt för både miljön och fungerande effektivitet i transportarbetet. Här har vi fler och fler verktyg. Vi har stora satsningar på utbyggnad av kollektivtrafiken. Vi har det geniala instrument som kallas trängselskatt. Stockholms stad satsar på en framkomlighetsstrategi som jag tycker är mycket

lovvärd. Vi ser satsningar och ökad koordinering när det gäller utveckling av cykeltrafik. Vi får nu satsningar också på pendelbåtar i större skala.

Sammanfattningsvis måste vi samla ihop de här instrumenten i ett tydligare mobility management, och jag skulle vilja hävda att vi är på väg i den riktningen.

Bebyggelsestrukturen i länets centrala delar måste, precis som framhålls i RUFSS, vara tät och ha tydlig koppling till kollektivtrafiken. Det gäller inte bara bostäder utan även andra samhällsfunktioner. I grunden ska man i en storstadsregion som Stockholm inte behöva ha bil.

De gröna värdena är också viktiga för vår region. Vi har gröna kilar. Vi har ett starkt engagemang för grönområdena. Därför är det viktigt att vi försöker spara de gröna områdena när nya bostadsområden ska byggas.

Jag måste stanna där, för talartiden har tagit slut. Det finns mycket att säga. Jag tycker att detta mycket väl kunde vara ett avstamp i en mer levande och ytterligare levande diskussion inför valet av vilken utveckling av regionen vi vill ha. Centerpartiets svar är ett tydligt grönt ledarskap i regionen.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 130

Hans Åberg (FP): Ärade ordförande, landstingsledamöter och åhörare! Uppföljningen av RUFSS visar på väldigt många framsteg, och tron på Stockholm som en attraktiv plats för arbete, boende, skola och omsorg är fortsatt mycket hög bland inflyttarna. Inflyttningstrycket till Stockholm visar på en oförminskad styrka. Arbetslösheten och ohälsan är lägst i landet och sjunkande. Det är i sanning tillfredsställande.

Bostadsbristen framstår dock som ett av de absolut största hindren för tillväxt i regionen. Bostadsfrågan hänger intimt samman med kollektivtrafiken. Därför är det mycket tillfredsställande att Alliansen nu har slutit ett avtal om kollektivtrafik till Nacka, Hagastaden och Arenastaden och tvärförbindelser till Barkarby, kopplat till att bygga nästan 80 000 bostäder med anledning av de nya spårlösningarna.

Regionens fortsatta tillväxt är i hög grad avhängig av hur den fysiska trafikplaneringen utformas. En fortsatt hög utbyggnadstakt av de kollektiva färdmedlen är nödvändig. Särskilt viktig är utbyggnaden av tvärförbindelser. Det är något som inte minst vi folkpartister trycker mycket på. Fler tvärförbindelser skapar fler bytespunkter. Det förkortar restiden och öppnar upp för nya resmönster och i förlängningen en ny region. Ett smartare kollektivtrafiksystem är tillväxtskapande.

Att vi har flyttat ut och isolerat den långsiktiga trafikplaneringen från den regionplanevårdande enheten i landstinget ser jag som ett hinder för en vettig regionutveckling – bostäder och trafiklösningar hänger ihop. Men det är inte kunskapen om kollektivtrafik som är den kritiska faktorn utan kunskapen om vad medborgarna uppfattar som krav och önskemål på en attraktiv region och hur den fysiskt bör kopplas till hållbarhet och andra sociala och ekonomiska tvärvillkor. Den uppgiften är i övrigt tillägnad regionplanekontoret.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 131

Tomás Eriksson (MP): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! Miljöpartiet är det parti som tydligast driver på för en ansvarsfull klimatpolitik oavsett nivå. Det gäller internationellt såväl som nationellt, definitivt här på regional nivå men även lokalt.

Klimatfrågan är också, vilket är relevant för den här församlingen, tätt sammankopplad med frågan om den regionala planeringen.

Miljöpartiets mål är en klimatneutral region 2030. Återrapporteringen av RUFSS i den här församlingen är ett kraftfullt verktyg för att se huruvida utvecklingen på regional nivå går åt rätt håll eller inte.

Så här i början av mitt anförande måste jag faktiskt få berömma Gustav Hemming i hans anförande. Jag skulle kunna skriva under på nästan allt du sade. Problemet är bara att du går därifrån till att göra precis tvärtom, i form av byggandet av Förbifart Stockholm – jag ska återkomma lite till det.

När det gäller klimatfrågan i RUFSS kan man först och främst sätta stora frågetecken kring den siffra som redovisas över vilken mängd klimatutsläpp som regionen genererar. Den siffra som redovisas i RUFSS är 4,3 ton per person. Men då räknar man inte in den mängd koldioxid som vi som invånare genererar i form av exempelvis konsumtion. Tar man in den siffran blir vårt klimatfotavtryck betydligt större, och det är det perspektivet vi måste bära med oss hela vägen och försöka hitta verktyg för att kompensera för.

Vi måste tänka på hur vi ska fixa att utveckla den här regionen strategiskt för att klara av att ta vårt klimatansvar. Kollektivtrafikandelen måste då öka i alla delar av länet.

Vi som regionplanerare behöver också bli en mycket mer aktiv aktör för att klara av att minska regionens energiförbrukning. Här kan vi gå före som egen aktör, med våra egna fastigheter, men målet måste vara att halvera hela regionens energiförbrukning till 2003.

Vi måste också jobba hårdare med kommunerna för att se till att vi på riktigt börjar samla in hushållens avfall och får till ett fungerande system för det i hela regionen.

Vi behöver naturligtvis sätta ökat fokus på att bevara de gröna kilar som till exempel Gustav nämnde i sitt anförande, inte bara därför att de är viktiga när det gäller att ta om hand koldioxidutsläpp, utan även därför att de utgör viktiga buffrare mot extrema väderfenomen som i framtiden kommer att uppkomma oftare och med större påverkan.

Till sist, för att återkomma till frågan om Förbifart Stockholm: Oavsett vilka åtgärder som skrivs in i RUFSS kring klimat, bostadsutveckling och så vidare är de helt omöjliga att genomföra om Förbifart Stockholm byggs, framför allt ur ett klimatperspektiv. Det finns inga möjligheter att bygga Förbifart Stockholm och samtidigt klara de regionala klimatmålen.

Anförande nr 132

Landstingsrådet H e m m i n g (C): Detta var lätt att förutse, men det är likväl lite tröttsamt. Det är synd, för vi skulle verkligen kunna göra mycket mer tillsammans om ni kunde släppa mytbildningen kring Förbifart Stockholms centrala betydelse för vår klimatutveckling.

De beräkningar som har gjorts av de trafikförändringar och förändringar av utsläppen från trafiken som Förbifart Stockholm förväntas medföra tyder på en viss ökning av biltrafiken, givet ganska modesta antaganden om kollektivtrafikutvecklingen. Men detta motverkas av att vi får bättre flöden i den biltrafik som sker i länet genom att mycket av biltrafiken kommer bort från stadstrafiken ut på mer jämna trafikflöden.

Det är faktiskt plus minus noll, och då har vi inte ens beaktat det faktum att vi när Förbifart Stockholm är klar måste ha kommit en bra bit mot att få bort de fossila bränslena ur fordonsflottan, och några år in kommer de att vara borta.

Anförande nr 133

Thomas Eriksson (MP): Det är inte ofta jag brukar stå här i fullmäktiges talarstol och avkräva människor skriftliga källor, Gustav, men i det här fallet börjar jag faktiskt bli lite orolig.

För det första har vi sett rapport efter rapport som pekar på det faktum att vi med Förbifart Stockholm kommer att få en ökad mängd biltrafik. För det andra är det tydligt att vi får en ökad utglesning av regionen. Det visar om inte annat era egna underlag till RUFSS, där ni planerar för en ny regional kärna på Ekerö.

Jag tror att vi skulle behöva ett särskilt debattillfälle för bara den här frågan, om det är så att du verkligen ifrågasätter genererandet av mer biltrafik genom byggandet av Förbifart Stockholm.

Jag kan avsluta med dina egna ord: Stockholm ska vara en region där det är möjligt att bo utan bil. Varför ska vi då bygga den här motorvägen? Det är en bra fråga.

Anförande nr 134

Landstingsrådet Hemming (C): Jag kan lätt peka på de källorna. Det finns flera undersökningar.

Vägverket har gjort undersökningar under synnerligen konservativa antaganden när det gäller miljöbilism och annat. De pekar på att om man kör i stadstrafik släpper man ut nästan dubbelt så mycket koldioxid som när man kör i så kallad landsortstrafik, och de räknar med att trafiken kopplad till Förbifart Stockholm kommer att innebära en omfattande förflyttning av trafik från centrala delar i vårt län, där många människor bor och där man kör i klimatvidrig stadstrafik, till landsortstrafik eller trafik med bättre flöden.

Kalkylerna av detta genererar i vissa undersökningar en viss ökning av klimatpåverkan, dock helt marginell i sammanhanget. I vissa undersökningar är det till och med en minskning. Det är alltså en myt.

När det gäller utglesningen: Man får inte bygga något på Lovön. Det är skyddade områden. Mer boende på Ekerö skulle förmodligen innebära en förtätning som vore bra för kollektivtrafiken.

Anförande nr 135

Gizela Sladic (S): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det finns inte bara byggnader och vägar utan också ett mycket viktigt ämne som heter kultur, konst och idrott. I 2013 års uppföljning av RUFSS 2010 står det på s. 64 bland annat: "Protesterna och upploppen i Husby i maj månad blev därtill ett talande exempel på vad konsekvenserna kan bli om den sociala sammanhållningen minskar."

Det är att konstatera att det i Stockholms län i dag finns stora skillnader i möjligheter att ta del av eller själv utöva musik, teater, film och annan kultur. På samma sätt finns det stora klyftor mellan olika grupper tillgång till och konsumtion av kulturupplevelser.

Stockholm har ett på många sätt fantastiskt kulturliv. Men alltför få och framför allt alltför få unga tar del av museernas utställningar, operornas föreställningar och teatrarnas pjäser. Framför allt tar alltför få unga människor som bor utanför Stockholms innerstad del av verken på våra kulturscener och institutioner.

Ett levande kulturliv och en mångfald av röster i den offentliga debatten är livsviktigt för ett demokratiskt, dynamiskt samhälle.

Stockholms läns landstings kulturnämnd gjorde en studieresa till Marseille i september i år. Det som fascinerade mig mest på studieresan till Marseille var helhetssynen och fokus på hur kultur, konst och idrott samspelar med miljö, infrastruktur, trafik och stadsplanering, lokal produktion, markanvändning, mångfaldsutbildning med mera.

Jag upplevde att kulturen var en integrerad del av strategin för långsiktigt politiskt tänkande inom alla olika politikerområden. Den politiskt förankrade helhetssynen och dessa strategier leder till att det skapas och utvecklas en regional identitet och en stark regional utveckling.

Ett starkt kulturliv är en viktig faktor för Stockholmsregionens attraktions- och utvecklingskraft. För det krävs samarbete i regionen. Vi socialdemokrater vill därför förbereda landstinget för en utökad roll genom samverkansmodellen samt analysera möjligheterna till stora regionala samarbeten i Mälardalsregionen.

Bifall till det socialdemokratiska förslaget!

Anförande nr 136

Landstingsrådet B l o m b ä c k (MP): Ordförande, åhörare, ledamöter! Den regionala utvecklingsplanen är verkligen, precis som Nanna Wikholm sade i början, väl värd en bra debatt.

Sedan skulle jag verkligen vilja slå hål på ett antal nya myter som Gustav Hemming är uppe i talarstolen och levererar. Han talar om landsbygdstrafik. Jag tror knappast att någon i resten av vårt land skulle kalla trafiken i Stockholmsregionen landsbygdstrafik. Bygger vi – eller rättare sagt ni – en sexfilig motorväg finns det ingenstans någon empirisk vetenskap som säger att något sådant har lett till minskad trafik.

Jag skulle, precis som Tomas Eriksson sade, vilja att du levererar en källa som anger var det har skett i realiteten. Samtliga motorvägsbyggen i hela världen har lett till ökad trafik. Det är därför som andra städer, storstäder, går före och nu slutar bygga motorvägar. Stockholmsregionen säger många ska bli en stad i världsklass, miljöhuvudstad och mycket annat som låter fantastiskt bra. Men det kommer att misslyckas totalt om motorvägen blir byggd.

Samtliga prognoser som Trafikverket levererar visar på en kraftigt ökad trafik. Det är klart att det, när motorvägen är alldeles ny, säkert kommer att bli lite hål här och var. Men redan 2030 har det ätit upp av ökad trafik. Då har vi fler bilar på Essingeleden och fler bilar i hela Stockholmsregionen, och allt det som regionplanen hävdar att vi inte ska ha, urban sprawl, kommer också att bli ett faktum. Det finns ingenstans där något annat anges.

Man kan också säga: Regionplanen hade mycket tydliga målförutsättningar i den miljöbilaga som fanns, med miljökonsekvensbeskrivningar. Där man sade: Ska Stockholmsregionen klara alla de fantastiska mål som finns i RUFSS krävs det att trängselskatten breddas och utvidgas och dessutom att den införs på Essingeleden. Det har vi från Miljöpartiet krävt länge, ända sedan regionplanen antogs.

Det var också Miljöpartiet som tog initiativ till trängselskatten en gång i tiden. Det är fantastiskt att alla nu lovordar den. Till sist har ni i allianspartierna kommit fram till att trängselskatten var bra. Ni har också förstått att det var viktigt att den skulle användas till kollektivtrafik. Det paket som ni presenterade för några veckor sedan innehåller just det för de kommande trängselskatterna.

Men vi har fortfarande stora intäkter från den nuvarande trängselskatten, där stockholmarna blev snuvade på varenda intäkt, eftersom det inte går en krona till kollektivtrafiken, för där sitter ni fast i ett dinosaurietänk med en motorväg som kommer att leda till att alla de mål som ni har satt bara blir fina mål och inget annat.

Jag kan inte annat än att hålla mig fast vid denna fråga, för den är verkligen avgörande för Stockholmsregionen, som vi lever i. Den är oerhört avgörande. Ingenstans framgår det att den vägen skulle leda till att vi når de mål som är uppsatta. Tvärtom visar samtliga prognoser att klimatutsläppen kommer att öka, att trängseln kommer att öka och att urban sprawl, utglesningen av Stockholmsregionen, kommer att öka.

Det finns en skuld på 40–50 år i pengar som är bortlovade och som våra barn och barnbarn inte kan använda till något annat än att lida. Här har vi fattat beslut som var hela felaktiga utifrån de förutsättningar som vi säger att vi ska ha. Det är dags att ändra.

Det krävs politiskt mod att säga sådana saker. Vi gör det hela tiden. Jag kan anknyta till den debatt som vi hade förut om kollektivtrafiken. Vi i Miljöpartiet är helt överens i den här salen, i Stadshuset och bland våra kamrater i riksdagen om att trängselskatterna ska beslutas lokalt och vara en avgift och att de ska användas till kollektivtrafiken. Härom råder inget tvivel.

Det avtal som ni har slutit står vi inte bakom – det har vi varit tydliga med. Vi vill omförhandla det avtalet. Är det så att ni vill bygga en förbifart för andra pengar, så varsågod och använd de pengarna! Men ta inte trängselskatten, utan använd trängselskatten för att klara trängseln och bygga ut kollektivtrafiken! Det är stockholmarna värda i en klimatsmart stad.

Bifall till Miljöpartiets förslag!

Anförande nr 137

Landstingsrådet Hemming (C): Jag skulle vilja att Yvonne läser på. Det var faktiskt Centerpartiet som kom på idén med trängselskatter. Hans Lindqvist här motionerade om detta redan för 20 år sedan. Det var också Centerpartiet, som enda alliansparti, som gick till val på att rädda trängselskatten i valet 2006, och det var Åsa Torstensson och Maud Olofsson som förhandlade till sig det i regeringsförhandlingen efter valet 2006.

Så till frågan om en empirisk källa för att Förbifart Stockholm ska minska trafiken. Nej, en sådan källa kan jag inte påvisa. Det jag säger är att den inte kommer att öka klimatutsläppen.

Jag är förbluffad över den fatalism som Miljöpartiet visar. Vill inte ni som vi göra något åt det så kallade orubbliga förhållandet att biltrafiken per definition ska fortsätta öka? Vi har massor av förslag på hur vi ska få bättre mobility management i regionen. Trängselskatten är en av dem. Det finns många andra saker. Jag skulle vilja hävda att utvecklingen går vår väg i det avseendet.

Detta med urban sprawl: Peka då ut de områden där de nya urban sprawl-bostäderna ska byggas! Vad jag ser stärker Förbifart Stockholm sambanden mellan regionala kärnor för kollektivtrafik.

Anförande nr 138

Landstingsrådet Blombäck (MP): År 2006, Gustav Hemming, hade Miljöpartiet redan infört och kämpat hårt för att få just trängselskatteförsöket, där samtliga allianspartier sade nej. Vi kan diskutera den frågan, men det är jättekul att Centerpartiet är för.

Det finns inte någonstans en förutsättning för att det ska gå bra kollektivtrafik på Förbifarten. Den är byggd för biltrafik. Den ligger mellan 60 och 80 meter under jord. Vi har pratat många gånger om att det krävs gruvhissar för att ta sig upp eller mycket långa leder för att ta upp en buss över huvud taget. Det finns inga busskörfält. Den är inte gjord för kollektivtrafik. Den är planerad, projekterad och byggs för biltrafik. Återigen: Håll er till sanningen!

Sedan är det så att reserelationerna mellan nord och syd i dag bara är ungefär 3 procent av samtliga resor. Det är inte där som behovet är störst. Biltrafiken ökar i alla delar utom i de inre delarna av länet. Det löser man med kollektivtrafik, precis så som Miljöpartiet vill.

Anförande nr 139

Landstingsrådet H e m m i n g (C): Då måste jag fråga Yvonne Blombäck: Vill du alltså bebygga Lovön? Det är enda skälet till att man skulle behöva bygga uppstigningstunnlar för att stiga av bussen i Förbifartstunneln. Det är inte där Förbifarten kan bli till värde för kollektivtrafik, men det är inte heller där kollektivtrafikbehoven finns. Det handlar ju om att det ska gå fortare att komma med buss från Ekerö ut till våra regionala kärnor, till Häggvik, till Kista, till Flemingsberg och till Sollentuna. Sådana möjligheter öppnas.

Diskussionen om att det faktum att man bygger Förbifarten per definition skulle leda till urban sprawl är inte en empiriskt grundad diskussion. Den bygger på lösa antaganden om att det skulle finnas en massa mark som är möjlig att exploatera runt Förbifarten. Det finns det inte. Däremot är en tätare bebyggelse längs vägarna i Ekerö möjlig. Det kan mycket väl bli någonting som kan stärka kollektivtrafiken och skapa ett ökat underlag.

Jag anser att vi måste ha en offensiv attityd till det här och inte en defensiv.

Anförande nr 140

Landstingsrådet B l o m b ä c k (MP): Det här blir bara mer och mer spännande. Det innebär att Centerpartiet är berett att lägga mellan 45 och 60 miljarder kronor på 2 mil motorväg bara för att Ekeröborna ska få snabbare resvägar till de regionala kärnorna. Det är ju helt sanslöst. Så kan man säga.

Vi lägger alla våra pengar på kollektivtrafik för de människor som bor i regionala kärnor som behöver stärkas, typ Flemingsberg. Vi har Arenastaden under utveckling, vi har Täby, vi har massor med ställen, hela södra förorterna, där man behöver tvärförbindelser. Det är där vi lägger våra pengar. Men det är spännande att ni vill lägga så mycket pengar på att Ekeröborna ska få bättre förutsättningar att åka till de regionala kärnorna. Man kan lösa det genom att vidta väldigt enkla åtgärder på den befintliga vägen, Ekerövägen. Se till att bussarna där får framkomlighet så ska du se att det går mycket snabbare.

Ekerö är också ett örrike, där man lätt kan sätta in båttrafik. Det pratar du ju också om, Gustav Hemming. Jag har inte sett en enda båt i verkligheten. Börja där innan ni börjar bygga gigantprojekt till motorvägar.

Anförande nr 141

J e s s i c a E r i c s s o n (FP): Det här var nog första gången jag har provat att gå upp i talarstolen före min utsatta tid – vilket replikskifte, spännande!

Kan vi gå ifrån Förbifarten nu? Jag skulle bara vilja ha en liten övergång. Jag skulle så innerligt gärna vilja veta hur stor andel av era väljare som skulle vilja ha Förbifarten. Det vet inte jag. Jag har hört talas om att det är en ganska väsentlig andel.

Det jag tänker på är att när jag läser morgontidningarna blir jag rätt moloken någon gång emellanåt. Det är en rätt nattsvart bild av verkligheten som målas upp. När jag läser uppföljningen av Rufs kan jag inte låta bli att tänka: Wow, det går ju bra nu! Jisses, vi ökar på alla möjliga olika parametrar. Förvärvsfrekvensen ökar, fler kvinnor jobbar, fler startar företag. Miljön – det går bra, absolut.

Någonting har också hänt som jag tycker känns helt fantastiskt. Den gamla myten om att miljonprogramsområdena är mer eller mindre katastrofområden som vi bara kan lägga bort spricker lite grann. Både Alby och Fittja visar bra resultat. När jag har jobbat där nere har de områdena, trots massiva insatser, trots en himla massa jättebra samverkan, alltid utmålats

som någonting som inte funkar. Det håller inte. Människorna kommer inte vidare. Nu gör de det. Det är kanon. Vi har lyckats. Mer samverkan behövs, absolut.

Jag tror att det är jättebra att vända blicken och fokusera på det positiva också. För mig i alla fall ger det kraft och energi att faktiskt ta itu med problemen. Ingen säger att vi inte har problem. Det har vi. Jag tror att det är viktigt att sälla ut vad det är vi behöver göra någonting åt. Ungdomsarbetslösheten behöver vi göra någonting åt, helt klart. Men vi behöver också veta vad det är som vi faktiskt försöker göra någonting åt. Vi möter ungdomar mellan 15 och 24 år. Det är väl klart som fanken att en 15-åring som söker ett sommarjobb eller ett kvällsjobb vid sidan av årskurs 9 har helt andra behov än den som har läst klart gymnasiet och behöver komma ut på arbetsmarknaden för att kunna försörja sig själv, för att kunna flytta hemifrån, för att kunna starta sitt liv, för att slippa tappa självförtroendet.

Vi gör mycket i landstinget när det gäller sommarjobb. Det är jättebra. Vi har ordnat bra många sommarjobb. Kommunerna gör massor – fantastiskt! Vi har också rätt mycket muskler när det gäller att påverka utvecklingen för 24-åringen som har tappat sitt självförtroende, som behöver en himla massa stöd för att halka in rätt på banan igen. I framför allt den södra delen av länet har vi samordningsförbunden som gör massor, som har många bra insatser, som lyckas skapa förutsättningar för ett bra liv för många människor som har svårt att hitta studsmattan och komma tillbaka till livet igen på egen hand. Det är fantastiskt. Dem kan vi nyttja mer.

Jag tror att vi i högre utsträckning måste fokusera på att sälla ut vad det är vi faktiskt vill lösa. Jag tror också att med rätt stöd, med mer samverkan och mer samordning kommer många av de här ungdomarna som är mellan 15 och 24 år att på sikt kunna flytta in i de åtminstone 7 000 nya bostäder som Akademiska hus har lovat fram till 2017.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 142

Cecilia Obermüller (MP): Ordförande, åhörare! Miljöpartiet har lagt fram ett förslag till beslut i landstingsstyrelsen som vi givetvis hänvisar till som yrkande i ärendet i fråga. Där vill vi huvudsakligen godkänna uppföljningen av den regionala utvecklingsplanen, men det finns många saker som man kan trycka på och betona ytterligare.

Frågan om bostadsbyggande är ju bekymmersam. Där har vi lagt fram en att-sats om att vi vill att man återkommer med förslag för att sätta fart på den mycket låga byggnadstakten. Vi har en situation där alla skyller på alla när det gäller bostadsbyggandet. För att kunna öppna bostadsmöjligheter för mindre välbeställda grupper, som ungdomar och studenter, måste byggandet av hyresrätter komma i gång. De stora omvandlingar som har skett från hyresrätt till bostadsrätt gör att studenter och ungdomar har allt svårare att etablera sig på bostadsmarknaden. Det är verkligen på tiden att alla aktörer hjälps åt och slutar skylla på varandra.

Det är väldigt viktigt att utvecklingen också sker i andra regionala kärnor än den centrala. Vi har ju sett nu att det blir en övervikt, att det är den centrala kärnan som växer och inte de andra utpekade regionala kärnorna i Rufs. Det är ju en viktig sak för oss i landstinget att följa och se till att vi planerar för kollektivtrafik, transporter och arbetstillfällen i de regionala kärnorna så att vi får en långsiktigt hållbar region.

Jag tänkte prata lite mer om gröna kilar. Det pekas ju ut i Rufs att det är viktigt att vi får ett varaktigt skydd av kilarna. I dag är det faktiskt 18 procent av kilarna som är skyddad mark. Man slår sig lite grann för bröstet. Men om vi tänker på det från en annan synvinkel kan vi se att 82 procent av kilarna faktiskt ännu är oskyddade och kan komma att utsättas för exploatering. Det går också att se att trycket på de centrala delarna av kilarna, de kilar som liksom har de smalare delarna centralt mot Stockholmsregionens inre delar, också är de som är mest utsatta för exploateringstryck.

Det är väldigt trevligt att se att landstinget faktiskt stöder att man ska peka ut Järvakilen som riksintresse. Det tycker jag är väldigt sympatiskt. Det är ett sätt att lite grann få fokus på hur viktig Järvakilen är också som förbindelse in till Nationalstadsparken.

Vi tycker att det vore väldigt bekymmersamt om man etablerade en ny regional kärna i Ekerö, Tappström, för det är ju där, Gustav, som bebyggelsen kommer att fullkomligt explodera, för det området är inte skyddat. Den kärnan kommer inte att hamna i något naturreservat. Det är ju där det kommer att bara säga kabom. Jag tror inte att Ekeröborna är medvetna om vilken enorm exploatering som kommer att ske kring Tappströmsområdet just på grund av Förbifarten. Det är ju därför ni vill ha den som en ny regional kärna.

Man har nämnt en regional vegetationskarta i uppföljningen. Det är verkligen väldigt bra om vi kan ta fram en sådan. Jag hoppas verkligen att den kommer att tas fram.

Mer som har pekats ut är kartläggningen av upplevelsevärden i skärgården. Det är en väldigt god idé. Det står vi verkligen bakom.

Anförande nr 143

Landstingsrådet H e m m i n g (C): Det kan tyckas bli lite tröttsamt, men jag tycker att det är viktigt att vi verkligen synar korten när det gäller frågan om Förbifarten. Jag har väldigt svårt att förstå varför det skulle vara så katastrofalt om man skulle utveckla Tappström till en regional kärna. För det första bygger det i så fall på att Ekeröbornas politiska företrädare vill utveckla Tappström till en regional kärna. På vilket sätt skulle det för det andra skada möjligheterna för Ekeröborna att åka kollektivt om det bor fler människor och de bor tätare i en kommun där för övrigt nästan alla människor bor i närheten av ett vägnät som alldeles utmärkt skulle kunna trafikeras av en ännu högre andel bussar. Jag kan inte se det sambandet. Jag uppfattar att det är en mytbildning eller möjligen att ni låter er luras av detta själva.

I övrigt uppskattar jag verkligen att vi har stor samsyn i många frågor i den regionala planeringen. Jag önskar att vi kunde prata mer om hur vi minskar bilberoendet i stället för att enbart prata Förbifart.

Anförande nr 144

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): När det gäller Tappström är det så att man redan nu ser hur markvärdena höjs. Allting kommer att skjuta i höjden, och det kommer att ske kring hela Förbifarten. Man ser ju redan hur stora fastighetsägare tjuvhåller på marken för att få upp priserna. De vet ju vilken utveckling som kommer att ske. Man släpper inte in nya hyresgäster på sådana tomter som ligger i anslutning till Förbifarten. Framtiden är ju en fullständig explosion av bostäder i Tappströmsområdet. Och jag tror inte att Ekeröborna riktigt är medvetna om vad som väntar dem.

Kruxet är att vi inte bygger för kollektivtrafik så att de kan ta sig därifrån med kollektivtrafik, utan det är Förbifarten och den är byggd för bilar, precis som Yvonne har sagt tidigare.

Dessutom ska man bredda vägnätet genom världsarvet, förbi Drottningholm, vilket är fasansfullt. Det är jättedumt. Vi riskerar att förlora världsarvsstatus på Drottningholm. Och det handlar om biltrafik från Ekerö. Det är det som är urban sprawl, Gustav.

Anförande nr 145

Landstingsrådet H e m m i n g (C): Jag vet att Ekeröborna hett åstundar en breddning av vägen därför att det är så fruktansvärt svåra trafikförhållanden från och till Ekerö i dag. Jag har svårt att inte sympatisera med den inriktningen. Men detta är ingenting som har någonting med Förbifarten att göra. Skulle Förbifarten redan ha varit byggd hade inte den breddningen behövt vara aktuell över huvud taget.

Sedan är det så att vi har ett starkt kommunalt självstyre. Ekeröborna rör själva över sin utveckling. Det kan knappast bli aktuellt med någon storskalig exploatering på de delar av marken som ligger i närheten av Förbifarten. Det är klart att det kommer att kunna bli mycket bättre busstrafik från Ekerö genom Förbifarten till olika regionala kärnor. Om det utvecklar Tappström har jag inte några principiella invändningar mot det från ett regionalt utvecklingsperspektiv. Däremot måste det naturligtvis förankras i Ekerö kommun och finnas ett stöd för det där.

Anförande nr 146

Cecilia Obermüller (MP): Det kommer ju att vara bussar som kör i blandtrafik i den här tunneln. Det är inte några bussfiler avsatta. Det är inte byggt för kollektivtrafik. Med mera vägar kommer folk ändå att stå lika mycket i kö som tidigare. Dessutom kommer en del Brommabor, Vällingbybor och andra att tro att de kan åka ut mot Ekerö. Det kommer liksom att bli massivt mer bilism. Blir det inte kork på ett ställe så blir det kork någon annanstans. Man har ju sett i de olika rondellerna och de olika knutpunkterna hur trafiken liksom bara ökar och ökar. Åtgärdar man Brommaplan hamnar korken någon annanstans. Ni bygger för biltrafik. Ni bygger inte för kollektivtrafik. Ni har inte pengarna att lägga på att bygga ut kollektivtrafiken, något spårburet från Ekerö eller att se till att satsa riktigt på båttrafik, eller på något annat sätt lösa kollektivtrafiksituationen för Ekeröborna. Ni bygger för bilism.

Anförande nr 147

Vivianne Gunnarsson (MP): Jag ska prata om ett annat problem där vi inte når miljömålen, ett problem som kommer att få ökad vikt i framtiden, troligtvis i nästa Rufs. Det handlar om vatten, som är livsviktigt för allt levande, vatten, som är vårt absolut viktigaste livsmedel. Vi tror ganska ofta att vårt vatten är jättebra. I stället håller det på att vändas till ett allvarligt problem. Det gäller dricksvattnet i Mälaren och det gäller Östersjön.

I Rufs kan vi under Åtagande 3: Skydda Mälaren och Östersjön se att man ännu inte har ett kunskapsunderlag som är tillräckligt när det gäller Östersjön. Så mycket som vi har pratat om Östersjöns försurning, så många olika organisationer som arbetar med detta och ändå är vårt kunskapsunderlag bristfälligt. Det tycker jag att det är märkligt att behöva läsa år 2013. Det är märkligt därför att så mycket pengar har lagts på det här. Jag tror att det måste vara på fel ställen när man aldrig kommer till rätta med problemen.

Jag vet att det är ett väldigt svårt och sammanhängande problem att komma till rätta med Östersjöns status. Det är ett komplicerat hav. Ändå är det på det viset att det nog är för mycket prat och för lite verkstad när det gäller det här. Det har man uppmärksammat i uppföljningen.

Man säger också att man vill ha en tydligare värdering av de aquatiska naturvärdena. Det är förslag om det vi kommer att se i nästa Rufs. Det är i så fall väldigt bra om både landsting och kommuner förbereder sig på att arbeta med det här, för det kommer att bli ett stort arbete, som det var tidigare. När Havsmyndigheten och de olika vattenmyndigheterna inrättades fick ju inte kommunerna några pengar till arbetet med att kartlägga och göra grundutvärderingar av vattenområden och sjöar, utan då handlade det om att kommunerna själva var tvungna att peta fram de här pengarna. Det vi måste göra nu är att verkligen se till att vår region får pengar till att hantera de här stora och svåra problemen. Vi kommer inte att överleva i den här regionen. Vi kommer inte att kunna stå här och prata om vare sig elbussar, tunnelbana eller någonting om vi inte har ett vatten som fungerar. Så är det bara. Vi måste faktiskt jobba med den frågan.

Den andra frågan som det handlar om är dricksvattnet. Vi har haft väldigt bra dricksvatten. Vi har ju en vattenstrategi här i landstinget, men när jag läser den här rapporten tror jag inte att den heller räcker, utan jag tror att vi måste lägga in ytterligare en växel. Hela tiden har alla de här vattenföretagen sagt: Okej, vi ska se till att vi får så rent vatten som möjligt och se till att vi inte kastar i någonting uppströms. Vi ska jobba på våra vattenreningsverk på det

sätt som vi har jobbat hela tiden men se till att folk lär sig att inte kasta någonting uppströms. Men nu börjar till och med de säga att det här inte räcker. Det går inte längre, för våra vatten tar emot saker och ting som inte går att rena bort. Ingen människa vet hur våra barns och barnbarns hälsa kommer att påverkas av en ständig kontaminering med läkemedelsrester, kemikalier och nanopartiklar som inte går att rensa bort i våra vattenverk i dag.

Mälardalsrådet har också arbetat med de här frågorna väldigt länge men har inte riktigt kommit till skott. Det hela handlar om pengar, tror jag. Det handlar om att man inte vill lägga resurser på det här. Det handlar om en övertro på att vi har så himla bra vatten i det här länet. Det har vi snart inte alls. Dessutom är nästan alla våra kommuner hopkopplade i samma vattenledningsnät, vilket är en jättestor risk. Därför tycker jag att det är bra att vi anser att vi måste jobba hårdare för att nå våra miljömål. Vi måste också arbeta hårdare på att försöka få fram ytterligare fakta kring de här frågorna och ett praktiskt arbete.

Anförande nr 148

Rolf Lindell (S): Herr ordförande! Det här är en väldigt viktig och intressant diskussion för alla som tycker att det är viktigt med Stockholm och Stockholmsregionens framväxt. Det finns *en* stor fråga som man inte kan säga att de flesta tycker samma sak om. Men om man bortser från diskussionen och debatten om Förbifarten är det faktiskt rätt stor samstämmighet i synen på hur den här regionen ska utvecklas. Jag skulle vilja säga att det finns en del rent strategiska och organisatoriska frågor när det gäller den regionala planeringen som man borde fundera över. Det tycker jag att vi borde göra allihop faktiskt. Det jag tänker på är de strategiska, övergripande trafikfrågorna bland annat.

Tidigare hade vi en direkt koppling i Rufsarbetet mellan övergripande fysisk planering och övergripande trafikplanering av framför allt kollektivtrafiken. Nu har vi skilt ut det på ett effektivt sätt, höll jag på att säga. Jag är medveten om att vi har en stor, ny organisation som vi håller på att arbeta in och som därför kanske har sina svårigheter. Det har vi diskuterat tidigare i dag. Men jag tror att det är viktigt att leta efter smidiga former med bättre samverkan där man hos sig i regionplanearbetet också har strategiska och övergripande trafikfrågor så att man kan kombinera det direkt i samma nämnd. Jag tror att det är viktigt för Rufs:ens utveckling att ha det på det sättet.

Om vi nu allihop vill bejaka en Stockholmsregion som växer så att det knakar, som vi säger, och det ska vara någonting positivt framöver och vi inte ska drunkna i allt detta knakande tror jag att det är viktigt att vi också stärker regionplanen som regionplaneinstitut. Det fanns i en av omgångarna på den borgerliga tiden en diskussion och ett arbete där man såg över plan- och bygglagen för att också stärka regionplaneinstitutet. Det fanns underlag för det, men det föll så småningom. Eftersom det ständigt är en diskussion om det är så att plan- och bygglagen funkar eller inte – en del tycker att den reglerar för mycket, andra att det är för lite – och man återigen ser över den tror jag att det vore idé att också ta upp frågan hur man kan stärka regionplaneinstitutet som företeelse. Har man inte en stark regionplan kan vi prata hur mycket som helst i alla olika nämnder och det är ändå inte säkert att de intentionerna kommer till stånd ute i de olika kommunerna.

Den tredje frågan som jag också tycker lite grann är en elefant i rummet är att göra Stockholm till en region. Jag vet att det finns motstånd mot detta hos en del, men jag tror att om den här regionen ska bli en region i framkant framöver – då talar vi om 10, 20, 30 år framåt i tiden – tror jag också att vi måste ha helt andra beslutsmöjligheter. Då tror jag att Region Stockholm faktiskt är någonting som man behöver satsa på.

Jag tror sammanfattningsvis att de strategiska frågorna, övergripande frågor och trafikfrågor, måste in på ett helt annat sätt i regionplanearbetet. Jag tror att man ska stärka regionplaneinstitutet och jag tror också att man ska jobba vidare på en Region Stockholm. Det tror jag är viktigt för vår framtid. Gustav har ju pratat om vikten av att utveckla arbetet och att vi alla egentligen tycker likadant. Charlotte har också introducerat frågeställningen och menat på hur viktigt det är. Det vore väldigt intressant att höra från Charlotte och

Gustav om ni har någon synpunkt på de här strategiska frågorna, trafikfrågorna, regionen och regionplaneinstitutet.

Anförande nr 149

Sverre Launy (V): Ordförande, ledamöter! Som det har påpekats ett antal gånger redan från talarstolen finns det en ganska stor samsyn när det gäller regionutvecklingen inom landstingets ram. Vänsterpartiet har i väldigt stora stycken inte speciellt mycket avvikande uppfattningar, men vi har en del, framför allt när det gäller behovet av att minska utsläppen av växthusgaser. Vi har lagt fram ett särskilt uttalande i tillväxt- och regionplaneutskottet som vi nu hänvisar till.

Sedan kan man också konstatera att vi inte deltar i samsynen på Förbifarten. Gustav får säga vad han vill, men det finns ingen objektiv forskning i världen som visar att utbyggnad av motorvägar minskar biltrafiken eller i alla fall ökar den bara marginellt, som Gustav gärna vill påstå när det gäller Förbifarten. All forskning visar att mer vägar ger mer bilism, framför allt mer privatbilism, oavsett var man bygger vägarna. Med utgångspunkt i det kan man bara konstatera att alla de blå dunster man försöker slå i ögonen på oss när det gäller Förbifarten är just blå dunster, även om Gustav vill måla dem gröna ibland.

Vi har en avvikande uppfattning när det gäller begreppet enhetstaxa. Vi hävdar absolut att en förutsättning för att öka attraktiviteten i kollektivtrafiken i länet som sådant är att vi återinför enhetstaxan.

Sedan kan vi också konstatera att det vi hanterar nu egentligen är en historiebereskrivning. Vi har sett vad som har uppnåtts, och vi kan hoppas att det vi ska jobba vidare med framöver kommer att bli bättre än det här, även om inte allt är dåligt. Samtidigt måste vi också konstatera att många av de frågor som påverkar det här är frågor som vi faktiskt inte äger, i alla fall inte fullt ut. Flera talare har påpekat behovet av ökat bostadsbyggande, men vi har egentligen väldigt lite att säga till om när det gäller det. Det är på kommunerna det ansvaret ligger. De flesta kommuner kan inte göra någonting om inte privata exploatörer är intresserade av att bygga. Jag kommer själv från en kommun som har väldigt många bostadsplaner liggande. Just nu är det inte tillräckligt lönsamt att bygga bostäder, därför gör man inte det. Man avvaktar. Det finns väldigt lite en kommun eller vi från landstinget kan göra för att påverka det. Det är beklagligt, men det är verkligheten.

I övrigt yrkar jag bifall till framlagt förslag med hänvisning till vårt särskilda yttrande från tillväxt- och regionplaneutskottet.

Anförande nr 150

Tomás Melin (MP): Ordförande, ledamöter! Gizela Sladic har redan pratat en del om kultur i den här debatten. Jag vill börja med att tacka henne för det anförandet. Jag tänkte också prata lite om frågan om kultur i Rufs. Kulturnämnden har i början av november hanterat ett ärende om just uppföljning av Rufs som tyvärr inte finns med som underlag i det här ärendet. Det är tråkigt tycker jag, men kanske symtomatiskt, för hade det funnits med hade ni kunnat läsa i kulturnämndens yttrande att just frågan om kultur är en tydlig brist i Rufs. Kulturens roll för den strategiska utvecklingen i regionen har ökat sedan tidigare Rufs, men enligt både kulturförvaltningen och en enig kulturnämnd är det något som inte har fått tillräckligt utrymme i den här planen. Det påpekades redan vid remissbehandlingen av Rufs.

Ur mitt perspektiv blir det därför lite konstigt att underlaget till dagens uppföljning inte ens nämner ordet kultur. I Rufs konstateras till exempel både att Stockholm internationellt inte är speciellt känt som kulturellt centrum och att det skulle finnas stora värden i att etablera sig som ett sådant. Samtidigt verkar det inte finnas någon som helst ambition att nå dit, än mindre ett samlat handlingsprogram.

Miljöpartiet konstaterar att det här är en brist som är tydlig även över partigränserna, men som det tyvärr verkar saknas ambitioner i majoriteten för att möta.

Anförande nr 151

Landstingsrådet H e m m i n g (C): Jag ska börja med att kommentera två tidigare talare, bland andra Sverre Launy angående Förbifarten. Jag har aldrig påstått att den kommer att leda till minskad trafik. Däremot menar jag att vi kommer att vara tvungna att vidta en massa åtgärder i den här regionen för att styra mot ökad kollektivtrafikandel, ökad cykeltrafik och grönare transportlösningar. Och jag hävdar att Förbifarten inte leder till de katastrofala följder som ni beskriver. Vi gör massor av saker både i landstinget och på andra nivåer som inte primärt syftar till att minska miljöpåverkan men som inte heller per definition är negativa för miljön.

Den centrala frågan är hur vi skapar en struktur och använder styrmedel för att minska biltrafikandelen. Jag tycker att både Miljöpartiet och Vänsterpartiet måste face the fact. Vi kan inte lita på Essingeleden. Vi kan inte ha in all trafik i stadstrafiken. Förbifarten får enligt min uppfattning inte bli överfylld. Det får inte bli en ny kork i trafiksystemen. Det får vi se till med olika styrmedel den dagen den risken börjar dyka upp.

Sedan är det inte heller så att det är ett nollsummespel, att alla pengar som vi satsar på Förbifarten annars skulle ha satsats på något annat. Får vi en bra utveckling här i regionen kan vi satsa på både kollektivtrafik och vägtrafik. Faktum är att vi lägger mycket mer pengar på de hållbara kollektivtrafiksatsningarna än vad vi satsar på Förbifarten. Siffrorna som Miljöpartiet kommer med är för övrigt löjliga. Ni talar om 50–60 miljarder, men då talar ni om 2050 års penningvärde med 2 procents inflation per år. Det är inte seriöst. Vi satsar lika mycket pengar på Citybanan och långt mer på tunnelbana och spårvägar samt på ökad kapacitet i befintliga kollektivtrafiksystem. Vi behöver inte skämmas i den debatten, och jag tycker att det är viktigt att alla partier som känner starkt för miljöutvecklingen i den här regionen men som också ser behovet av Förbifarten rustar sig för den här diskussionen. Det finns ingen anledning att vi ska skämmas i den.

Rolf Lindell ställde ett par frågor till mig. Jag tycker att vi ser en betydligt tydligare koppling mellan regionplaneringen och trafikutvecklingen. Frågan vad vi säger från Centerpartiets sida när det gäller Region Stockholm, en regionbildning, kan jag besvara med att vi är positiva, men vi vet också att vi inte är överens om det i Alliansen. Men det finns en stor potential också i vår nuvarande roll, och jag tycker faktiskt att både Charlotte Broberg och jag själv blir allt bättre på att ta till vara den potentialen. Vi har ett tydligare regionalt ledarskap i dag än vi har haft på mycket länge.

Det finns mycket som jag skulle ha sagt, men tiden räcker inte till. Regionutvecklingsfrågan hoppas jag ändå kommer att vara en huvudfråga från och med nu och över valet, men också för framtiden i Stockholmsregionen, minst lika viktigt som vård och kollektivtrafik.

Anförande nr 152

S v e r r e L a u n y (V): Ordförande, ledamöter och Gustav! Förbifarten får inte bli den kork som täpper till trafiken, säger Gustav. Det är precis det den kommer att bli. Alla erfarenheter av konstruktion och byggnation av den här typen av vägar runt omkring i världen visar att det är precis det de blir. De ökar trafiken. De proppar till och stoppar upp ännu mer än vad det är redan från början, därför att det upplevs som attraktivt och tilltalande att ge sig ut på de nya fina vägarna med sina bilar. Det är precis så det ser ut.

Om Gustav inte tror på mig kan jag tipsa honom om en länk till ett program som jag fick länkat till mig häromdagen. Det är ett anförande på ett klimatforum 2013 av en före detta borgmästare i Bogotá. Han heter Enrique Peñalosa och har på ett mycket aktivt och effektivt sätt faktiskt lyckats styra bort trafiken från innerstaden i Bogotá, göra den till en mycket mer cykelvänlig, fotgängarvänlig och kollektivtrafikkvänlig stad, men inte genom att bygga nya motorvägar.

Anförande nr 153

Landstingsrådet H e m m i n g (C): Det står väldigt klart här att Miljöpartiet och Vänsterpartiet anser att biltrafiken alltid kommer att vara det mest attraktiva transportslaget, och ni vill dessutom använda er av trängsel, köer och dåligt flöde i trafiken som det styrmedel som ska hålla tillbaka biltrafikens ökning. Det är faktiskt det ni säger.

Jag kan som centerpartist och som representant för det parti som en gång i tiden tog initiativ till trängselskatten säga att vi hellre använder andra styrmedel, till exempel trängselskatter eller den utomordentliga framkomlighetsstrategi som Stockholms stad nu arbetar med och som jag tror kommer att bli normbildande i den här regionen för hur man arbetar för att minska användningen. Varför pratar vi inte om hur vi kan ställa om folks beteende? Det här är inte lagbundet. Vi kommer att se en stor utveckling på det här området. Och, som sagt, skulle det vara så att man närmar sig en likartad katastrofal situation på Förbifarten som den vi i dag har på Essingeleden är det klart att vi i den här regionen kommer att bli tvungna att vidta åtgärder för att vi inte ska hamna där. Det är min inställning.

Anförande nr 154

S v e r r e L a u n y (V): Ordförande, ledamöter och Gustav! Om man konsekvent ger sig på att bygga projekt, typ Förbifarten, där man egentligen inte har lämnat någon form av vettigt utrymme för kollektivtrafik över huvud taget – den är inriktad på eventuella godstransporter men i huvudsak på personbilar – kan man inte påstå att man gynnar kollektivtrafiken speciellt mycket.

Gustav säger att om det visar sig att Förbifarten kommer att bli samma kork som Essingeleden, vilket sannolikt kommer att visa sig ganska snart efter att den är färdigställd, om den nu blir det, ska vi vidta åtgärder. Vilka åtgärder ska vi vidta då? Hur ska vi ta trafiken utanför det tätbebyggda området då? Det är väl bättre att föra en seriös diskussion om vad det finns för vettiga alternativ till faktisk Förbifart Stockholm än att bygga någonting som man kallar för förbifart men som i praktiken definitivt kommer att bli en ökad tillfartsmöjlighet till de centrala delarna av Stockholm. Det hade varit sunt och logiskt. Det här är bara trams.

Anförande nr 155

Landstingsrådet H e m m i n g (C): Jag tycker nog att det här är tröttsamt, men jag har bestämt mig för att ta den här diskussionen därför att jag tycker att det är viktigt att vi kan argumenten i den här frågan.

Det är inte sant att det inte görs några kollektivtrafikanpassningar av Förbifarten. Bland annat ordnas det en särskild ramp i Skärholmen för att underlätta för kollektivtrafik. Dessutom är det så att det inte finns någon logik i att man ska göra en massa hållplatser i tunneln. Vad ska folk stiga av till för någonting? De som ska till Ekerö, till Tappström, ut på öarna i Ekerö åker ju med buss upp ur Förbifarten vid Lovön och sedan till sin måldestination. Det finns som jag ser det egentligen inte heller någon anledning att man ska ha en omstigningsplats vid själva Förbifarten. Jag tror att det är feltänkt.

När man jämför med Bogotá och andra städer runt om i världen, det är det man pratar om här, är det ofta städer som har byggt tre fyra olika ringleder. Det liknar inte vår situation i Stockholm där vi inte har de här möjligheterna att ta oss fram från norr till söder. Vi har faktiskt problem med vår kapacitet. Det måste ni också se.

Anförande nr 156

T o m a s E r i k s s o n (MP): Jag skulle vilja nyttja den här repliken till att bara ställa en enda fråga utifrån det som du anförde, Gustav, både i ditt eget anförande och i svaret till Sverre. Menar du när du pratar om att vidta andra åtgärder att du är beredd att införa även trängselavgiftsliknande system i Förbifarten, ja eller nej?

Anförande nr 157

Landstingsrådet H e m m i n g (C): Vi är naturligtvis väldigt långt ifrån den situationen, men för min personliga del kan jag säga: Ja, det är det logiska steget om vi ser att det skulle bli överfullt på Förbifarten. Vi har ingen anledning att låta det bli en flaskhals i systemet. Men vi är som sagt väldigt långt ifrån den situationen, och vi kan säkert göra mycket annat för att påverka trafikströmmarna i vår region.

Anförande nr 158

T o m a s E r i k s s o n (MP): Det är ett spännande resonemang, Gustav. Då är du alltså beredd att införa en trängselavgift för att mota trängsel på en nybyggd motorväg för 30 miljarder i stället för att, som vore det normala resonemanget utifrån att du i dag vill bygga bort trängseln från Essingeleden, bygga ytterligare en förbifart. Det borde ju vara följden av din logik i den första frågan. Men det är spännande att Centerpartiet är berett att införa trängselavgifter på Förbifarten. Jag ska komma ihåg det till framtida tillfällen.

Anförande nr 159

Landstingsrådet H e m m i n g (C): Nu säger ni ju själva att trängseln inte kommer förrän 2030, och vi har nog tid att diskutera det här i mitt parti. Men jag uttalar mig utifrån min uppfattning i den här frågan. Och jag tror att allt fler kommer att vara överens om det problemet skulle riskera att dyka upp.

Anförande nr 160

R o l f L i n d e l l (S): Det var intressant att höra Gustavs syn på sin roll i region- och utvecklingsplaneringen och att du upplever att du blir ganska väl mottagen när du är ute i länet och diskuterar de här frågorna. Det är naturligtvis bra om du med din allmänna charm kan väcka ett intresse hos kommunerna, men jag tror att du faktiskt behöver stöd i lite mer institutionella ramar om vi i den här regionen verkligen ska lyckas att på ett bra och hållbart sätt ta till oss den enorma inflyttning som kommer. Då tror jag att vi måste fundera på sådana saker som hur starkt regionplaneinstitutet som planeringsform egentligen är. Jag tror att man behöver stärka det.

Jag tror också att det är viktigt att vi i en framtid kommer att bli en region, i likhet med till exempel Skåne och Västra Götaland. Annars tror jag att det blir svårt att administrera all den tillkommande befolkningen på ett bra sätt.

Anförande nr 161

Landstingsrådet H e m m i n g (C): Centerpartiet har ju den uppfattningen att en regionbildning är ett klokt steg. Men det är vi inte överens om i Alliansen, och det är inte särskilt konstigt att man i ett flerpartisamarbete inte alltid får igenom allt man tycker. Det jag är väldigt stolt över är att Charlotte Broberg och jag tillsammans använder oss av den potential som finns i landstingets roll till att verkligen börja påverka den här regionutvecklingen. Jag tror faktiskt att vi gör det mer nu än vad vi har gjort på mycket länge.

Den tydliga koppling som vi i våra investeringsstrategier gör mellan att vi ställer krav på medfinansiering från kommunernas sida när det gäller den kommunala planeringen och vårt kollektivtrafikarbete är en ganska stark mjuk makt som vi kan använda för att få utvecklingen i den här regionen i rätt riktning. Samma sak gäller ju de förhandlingar som vi med jämna mellanrum numera verkar ha med staten om trafikpaketet i Stockholmsregionen. Även där har vi bra styrmedel som kan hjälpa oss att genomföra Rufs intentioner.

Anförande nr 162

Landstingsrådet **Broberg (M)**: Jag har ägnat en stund av den här debatten åt att lyssna på en bra debatt och inte varit uppe i talarstolen alltför mycket själv, vilket delvis beror på att jag försöker spara min röst. Jag vet att det kommer några ärenden till.

Jag kan dock konstatera att Rufs spänner över många och viktiga områden. Ändå finns det områden som man tycker att vi kanske skulle lägga ännu mer tid och kraft på, som till exempel kulturen.

Det är också roligt att höra från olika delar av oppositionen att det finns en stor samsyn kring hur regionen utvecklas. Det var inte riktigt den bild man fick av Socialdemokraternas förslag till beslut, där man trots att TMR vid ett flertal tillfällen i den här uppföljningen påpekar att utvecklingen går åt rätt håll i väldigt många sammanhang i Socialdemokraternas förslag till beslut kan läsa att "uppföljningen är så pass alarmerande att åtgärder genast behöver sättas in för att bryta den negativa utvecklingen", vilket jag faktiskt tycker lite säger emot vad TMR påstår. De menar att det i de flesta delarna är en mycket positiv utveckling.

Vänsterpartiet har en mer nyanserad bild i sitt särskilda uttalande. De pratar om att "årets uppföljning av RUF 2010 konstaterar att läget i regionen är relativt bra och att utvecklingen går i rätt riktning inom flera områden. Men uppföljningen lyfter också fram ett antal områden med negativ utveckling som oroar." Det beror lite på hur man uttrycker sig ibland.

Från Socialdemokraternas sida har man också efterlyst svar på en del frågor. Det har handlat om den långsiktiga trafikplaneringen, att stärka Rufs ställning och att göra Stockholm till en region. Men när det gäller den långsiktiga trafikplaneringen fick vi ganska nyligen på ett möte med tillväxt- och regionplaneutskottet en rapport från direktören där han menar att detta är ett uppdrag som landstingsdirektören har fått och som man också kommer att återrapportera till oss.

När det gäller Rufs ställning håller jag i mångt och mycket med Gustav. Jag ska säga att när jag fick det här uppdraget var det många som hänvisade till Rufs som en hyllvärmare, som tyckte att det där var väl ingenting. Det var väl ett dokument man gjorde för att sätta i bokhyllan och väldigt sällan ta fram. Jag kunde också ibland få höra ganska negativa synpunkter. Jag har besökt alla kommuner. Till att börja med var det ibland negativa synpunkter på TMR. Jag ska säga att jag tycker att det har förändrats helt. Jag är jättepositiv och förvånad. Jag upplever att vi samarbetar fantastiskt bra med kommunerna och att vi har kommit långt i den delen. Gustav nämnde det samarbete vi nu delvis har kring finansiering av det stora trafikpaketet, men också i många andra delar finns det ett väldigt gott samarbete. Mycket beröm från TMR får jag också höra.

Jag vill slutligen också rikta ett varmt tack till alla medarbetare på förvaltning TMR för denna gedigna uppföljning. Inte minst, vilket jag tror att jag glömde förra gången, vill jag yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 163

Rolf Lindell (S): Herr ordförande! Det är väl jättebra att ni har uppmärksammat en bättre samordning mellan trafik och översiktlig fysisk planering. Det är bara det att jag inte tror att det i längden räcker med att landstingsdirektören eller någon annan direktör från förvaltningen får de här uppdragen. Jag tror faktiskt att det måste vara inifrån Rufs-arbetet som man får de här strategiska, översiktliga framtidsfrågorna för att det ska sitta bra.

Sedan undrar jag, Charlotte, över en sak som du inte berörde. Det är en regionutveckling, en regionbildning. Det verkar som om rätt många partier i den här salen ändå är för det i en framtid och ser det som en nödvändighet. Jag vet inte, ni moderater verkar ha någon slags beröringskräck för regionbildning och är allmänna bromsklossar på det här området. Hur ser du på en regionbildning som ett instrument för att i en framtid verkligen åstadkomma det som man vill göra i sin planering?

Anförande nr 164

Landstingsrådet **B r o b e r g (M)**: Det här uppdraget är ju att redovisa just hur överföringen har fungerat. Det tror jag nog kan vara intressant att ta del av. Jag hör också från TMR att man har ett mycket bra samarbete med trafikförvaltningen.

Nej, jag har inte närmare berört frågan om regionen. Det är en bekant ståndpunkt från vår sida att vi inte är för detta. Vi tycker faktiskt att det är intressant att man från Socialdemokraternas sida väljer att lyfta frågor av rent administrativ karaktär, det vill säga var ansvaret för långsiktig trafikplanering ska ligga, stärka Rufs ställning och göra Stockholm till en region. Jag tror inte att det är det som medborgarna ute på gatorna kommer att bry sig om när vi röstar i valet i september 2014, utan jag tror att det är de verkliga frågorna, och det är där mitt engagemang finns. Det som spelar stor roll för regionens utveckling är tillväxt, det är bostäder, det är miljö och klimat, bara för att nämna några. Det är inte administrativa frågor om hur vi organiserar oss.

Anförande nr 165

R o l f L i n d e l l (S): Du kan nog ha rätt i att det är de konkreta frågorna som är det som folk uppmärksammar. Om det ska gå att förverkliga detta i en framtid – man måste tänka på båda sidorna – vill det till att vi har ordentliga ramar för att kunna fatta de här besluten. Annars blir det ingenting. Då blir det mest luftiga broschyrer som man skickar ut. Det är inte heller någonting som folk uppskattar i längden. Här tror jag att det är viktigt att ni verkligen funderar på formerna.

Anförande nr 166

Landstingsrådet **B r o b e r g (M)**: Som jag sade tidigare har jag faktiskt uppfattat det som att Rufs numer har ett mycket bättre gehör än tidigare. Det är ingen luftig broschyr att satsa 26 miljarder på ett tunnelbanepaket som faktiskt innebär nio nya tunnelbanestationer och möjlighet till 78 000 nya bostäder i Stockholmsregionen. Det är sådant som jag tror att väljarna bryr sig om och det är sådant som engagerar mig.

Anförande nr 167

N a n n a W i k h o l m (S): Jag vill också tacka för en intressant och klagörande debatt. Det är tydligt att vi har mycket att göra i vår församling, landstingsfullmäktige, och tillsammans på regional nivå för att stödja det regionala utvecklingsarbetet. Jag tycker att både Charlotte och Gustav var mycket positiva, och det blev en ny kraft i regionplanedebatten med Jessica från Folkpartiet. Jag tycker att det var roligt med en positiv ansats.

Allt det här andas ju samverkan. Flera av strategierna pekar också väldigt tydligt på att vi måste samla oss och samverka, vara en regional part, att vi både kan vara utvärderare och ta fram strategierna men kanske också vara processledare för att få en del av de här handlingsplanerna att gå igenom. Men då tittar vi också på en uppföljning och ett år då resurserna till den här viktiga verksamheten har skurits ned. Vi säger att vi ska satsa mer, att Rufs ska få en tydligare ställning, att vi ska samla oss mer och att vi ska ha mer av samarbete samtidigt som den verksamhet som vi tackar och lovprisar har fått mindre resurser till att genomföra uppgifterna. Vi får sämre regionala vattenstrategier och vi får sämre uppföljning av bostadsuppdraget när vi har färre som kan genomföra de viktiga arbetsuppgifterna.

Det kan tyckas att vi är för svartmålande i oppositionen. Det kan tyckas att vi fokuserar för mycket på problemen. Men jag tycker att det är vårt ansvar gentemot medborgarna att reagera när det står att forskning och utveckling som andel av bnp jämfört med andra europeiska länder har fallit. Jag tycker att det är allvarligt. Jag tycker att det är alarmerande för en kunskapsregion. Jag tycker att det är alarmerande när vi får uppgifter om bostadsbristen, som vi nämnde förut i dag, som visar på 21 miljarder i effekt på tillväxten i Stockholms län. 330–660 miljarder säger WSP att de samhällsekonomiska kostnaderna för bostadsbristen är till 2030. Jag tycker att det är alarmerande. Jag tycker att vi inte bara ska

säga tack för den här trevliga, bra genomgången, utan jag tycker att vi också ska fatta beslut om att gå vidare.

Det är möjligt att det då krävs lite mer resurser. Vi har på tillväxt- och regionplaneringsutskottet pratat om hur man kan gå vidare utifrån det bostadsuppdrag man formulerade förra året. Då får vi svaren: Vi gör så gott vi kan med de resurser vi har, men de räcker inte till särskilt många nya bra förslag.

Bifall till Socialdemokraternas förslag!

§ 191 Inriktningsbeslut för investering för ökat vårdinnehåll, vårdavdelningar och behandling vid S:t Görans sjukhus

Anförande nr 168

Landstingsrådet **B r o b e r g (M)**: Herr ordförande, landstingsledamöter! Detta är årets sista fullmäktige och det är för mig som ansvarigt landstingsråd för investeringar glädjande att återigen kunna stå här och presentera en ny investering och en ny satsning. Under året som gått har vi i Alliansen visat prov på att gång på gång gå från ord till handling och påbörjat flertalet av de många viktiga och nödvändiga investeringar som vi står inför i vår region. I dag fattar vi inriktningsbeslut om en helt ny förlossningsmottagning på S:t Görans sjukhus, ett viktigt beslut som innebär att vi kommer att ha förlossningsavdelningar på alla våra akutsjukhus och också skapa fler förlossningsplatser, vilket inte är minst angeläget för att möta de allt fler barn som föds i vårt län.

Redan i dag står regionen för 25 procent av barnafödandet i riket. Förra året stod födelsenettet för 38 procent, medan inflyttningsnettot stod för 62 procent. Men om tio år kommer siffrorna att vara de omvända, om vi har räknat rätt på TMR, ska jag tillägga. Då kommer det att vara så att födelsenettet kommer att stå för hela 62 procent, medan inflyttningsnettot kommer att vara 38 procent. Redan i dag står Stockholms län för hela ökningen av Sveriges barnfamiljer. Om man räknar bort barnfamiljerna i Stockholms län skulle antalet barnfamiljer i riket faktiskt minska som helhet. Detta är en viktig bakgrund till att Alliansen och även oppositionen ställer sig bakom den satsning om 240 miljoner som Alliansen gör på ett helt nytt BB på S:t Görans sjukhus som kommer att stå klart om tre år. Detta ger möjlighet till ytterligare 4 000 förlossningar per år i länet, en utökning som kommer att behövas framöver oberoende av eventuell tillkommande kapacitet hos andra vårdgivare.

Samtidigt fattas ett inriktningsbeslut om objektet vårdavdelningar och behandling på S:t Görans sjukhus med en total investeringsutgift på 1 070 miljoner kronor. Detta har till syfte att skapa förutsättningar för totalt 6 000 fler vårdtillfällen per år.

De senaste tio åren har fler och fler barn fötts i Stockholms län. Under 2012 genomfördes nästan 29 000 förlossningar på länets förlossningskliniker. Det ställer inte bara ökade krav på vården utan även på att det finns lokaler och platser att ge vården vid men också, som vi har pratat om bland annat här tidigare i dag, att det finns barnmorskor och andra som kan bemanna de här platserna.

Vi rustar upp och moderniserar vården och arbetar hårt för att få allt på plats på ett smidigt och snabbt sätt utan att tumma på kvaliteten.

Det är även viktigt att påpeka att vi i landstinget genom det beslut vi fattar i dag möjliggör en tidsmässig synkronisering av projekten på S:t Görans med färdigställandet av Nya Karolinska sjukhuset för att så långt som möjligt bibehålla vård- och förlossningskapaciteten i länet och även utöka den. För S:t Görans del handlar dagens ärende både om en ny förlossningsklinik som möjliggör dessa 4 000 förlossningar per år och påbörjandet av miljardsatsningen på nya vårt- och behandlingsbyggnader på sjukhuset. Båda är satsningar som behövs och som är med om att lägga grunden för dagens och morgondagens hälso- och sjukvård i Stockholmsregionen.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 169

Landstingsrådet H e l l m a r k K n u t s s o n (S): Tack, ordförande, ledamöter och åhörare! Som Charlotte sade yrkar vi bifall till förslaget, men med några tilläggsatsatser. Det är några delar som vi tycker saknas i beslutet, inte minst mot bakgrund av det läge vi befinner oss i. Som sagt, barnafödandet ökar vilket är väldigt glädjande – men förlossningskrisen är ju påtaglig. Vi har nu en ny demonstration, denna gång i form av ett julspel här utanför – det startar faktiskt nu – där ansvariga politiker får stå och försöka förklara varför man inte klarar av att reda ut den här situationen, där personalen på förlossning får ta allt ansvar för att upprätthålla patientsäkerheten.

Därför är det ju välkommet att man faktiskt får till nya förlossningskliniker – även om det verkar dröja att få fram den på BB Sophia. Och det är inte konstigt att det dröjer, eftersom man inte har gjort klart för sig hur man ska kunna bemanna. Det här är ju på många sätt högspecialiserad vård, som kräver specialiserad arbetskraft, och det är inte precis så att de går ute på gatorna och bara väntar på att en ny förlossningsklinik ska öppna utan ska man bemanna den så får man ta av dem som redan finns, och då dräneras de övriga förlossningskliniker på kompetens. Det är detta som har gjort att vi gång på gång har sagt att det krävs en konsekvensanalys och en bemanningsplan för att vi verkligen ska få en ökad kapacitet på våra förlossningskliniker. Nu är det här ett investeringsärende, men vi tycker ändå att det vore på sin plats att man också tar med bemanningsfrågan i detta sammanhang därför att det tar sådan tid att få fram ny specialiserad kompetens.

Jag brukar ta ett exempel från när jag satt i polisstyrelsen och man krävde att det skulle anställas fler poliser. Det var på precis samma sätt – det gick inte att anställa, för det gick inte en massa arbetslösa poliser på gatorna utan dem var man tvungen att utbilda först. Likadant är det med barnmorskor, och likadant är det med neonatalsjuksköterskor – först måste de utbildas, sedan kan vi få en kapacitetsökning.

Det här ärendet visar också att vi igen får ett nytt kostnadsrekord. Det kommer att kosta väldigt mycket, precis som alla andra investeringar som har gjorts under senare tid. Jämfört med det privata initiativet till investering som har gjorts på Sophiahemmet så ligger det långt över detta, och det är också långt över vad McKinsey-rapporten visar är det normala kostnadsläget. Vi tycker att man också borde reda ut varför det blir på det sättet.

Sist men inte minst tycker vi att man borde göra klart hur det ska fungera i det fria vårdvalet med fri etableringsrätt – att vi nu investerar i en ny förlossningsklinik utan att veta vem som ska driva den och hur det förhåller sig till konkurrensneutralitet, att vi inte gynnar någon enskild. Hur det här hyreskontraktet sedan ska fördelas kunde det också ha varit på sin plats att man hade klart för sig.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag, men också till våra tre att-satser som vi har lagt till i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 170

Landstingsrådet B r o b e r g (M): Efter att ha lyssnat på Helene måste jag ändå ställa frågan om ni är för eller emot en ny förlossningsklinik på S:t Göran. Eller som jag kanske skulle ha uttryckt mig till mina barn: Jag förstår att det är gott att äta upp pepparkakorna som vi bakade i helgen, men då har vi inga pepparkakor kvar till jul. Lite så är det här. Ni kan ju inte säga att ni är för beslutet, vill äta kakan, men samtidigt inte alls gillar beslutet utan uttrycker det som att det är inte ansvarsfullt eller ens trovärdigt att besluta om en ny förlossningsklinik.

Ni får på något vis bestämma er! Man kan inte både vara för och emot samtidigt. Man kan inte både äta kakan och ha den kvar.

Jag tycker också att ni ska ta en extra funderare på ert eget ansvars-kännande och er egen trovärdighet. Ni lyfter ett antal frågeställningar. Dem kommer vi självklart att ta med.

Detta är som sagt ett investeringsärende, och det är ett inriktningsbeslut – vi kommer att gå vidare med ett genomförandebeslut – men jag ska gärna redan nu nämna några korta kommentarer, till exempel det som redan har nämnts och som det pågår en stor övning kring, nämligen bemanningen. Alliansen har höjt förlossningspengen.

Jag ber att få återkomma.

Anförande nr 171

Landstingsrådet H e l l m a r k K n u t s s o n (S): Tack, ordförande! Det var ett väldigt förvirrat inlägg från Charlotte Broberg, måste jag säga. Vi har ju tydligt sagt att vi yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag, och de tilläggsattsatser som vi har lagt med säger du att du ska återkomma om så det är precis samma sak. Då kan du lika gärna yrka bifall till våra tre tilläggsattsatser, så blir det klart och ansvarsfullt även från din sida.

Anförande nr 172

Landstingsrådet B r o b e r g (M): Men Helene, hur ska jag kunna yrka bifall till ert förslag till beslut – och hur kan ni ens själva göra det – när ni säger att det inte är ansvarsfullt eller ens trovärdigt att besluta om en ny förlossningsklinik? Det står så i ert papper. Ändå säger du att ni är med på det beslutet. Hur ansvarsfullt och trovärdigt av er är det i så fall?

Jag nämnde redan att vi har utökat förlossningspengen. Jag kan ytterligare nämna att vi gör särskilda satsningar på höjda löner för bland annat just barnmorskor. Vi satsar också på fler utbildningsplatser just för bland annat barnmorskor, för att komma till rätta med bemanningsproblematiken.

Vad gäller byggkostnaderna tror jag faktiskt att ni jämför äpplen och päron. Men jag ska hemska gärna ta del av de kalkyler ni har vad gäller BB Sophia, för det är ingenting som någon av våra förvaltningar känner till. Jag konstaterar att om vi bara jämför den nybyggnationen så hamnar vi på 45 300 kvadratmetern, så redan där fick vi ner priset ganska mycket.

Anförande nr 173

Landstingsrådet H e l l m a r k K n u t s s o n (S): Du visar precis det jag har sagt, det bejakar de frågeställningar som vi har rest och du har också gett svar på dem. Då undrar man: Varför kunde inte det ha varit med i ärendet från början? Det här är ju frågor som borde ställas och som du också tycker bör besvaras – det är därför du just nu har gett dina svar på dem. Jag tycker att det hade blivit väldigt tydligt om hela fullmäktige hade kunnat få detta beslutsunderlag – det hade visat ansvarsfullhet!

Anförande nr 174

B i r g i t t a S e v e f j o r d (V): Ordförande! Jag förstår faktiskt inte Charlotte Brobergs problem över huvud taget. Jag tycker du ska vara glad över att Socialdemokraterna säger ja till investeringsbeslutet men också kompletterar med ett antal frågeställningar som måste redas ut.

Jag kan bara säga att vi i Vänsterpartiet instämmer i Socialdemokraternas förslag till beslut. Det har vi inte gjort tidigare, men vi gör det nu i denna sal. Vi tycker att det är jättebra – det lyfter konkreta och svåra frågeställningar som bör hanteras när vi väl har fattat detta investeringsbeslut.

Att bygga en förlossningsenhet på S:t Görans sjukhus är någonting som vi i Vänsterpartiet har drivit i många år och har haft med i våra budgetar. Om ni i majoriteten inte hade agerat som sengångare kanske vi skulle ha kunnat ha den här kliniken på plats redan nu. Det hade varit väldigt bra. I åtminstone tre fyra år har vi öppet sagt att det är på S:t Görans sjukhus man ska bygga en förlossningsenhet – självklart! Det är ju ett akutsjukhus som vi har i Stockholms läns landsting, det enda som inte har en förlossningsenhet. Så tycker vi. Du kanske ifrågasätter att vi också krånglar till det, men vi är väldigt tydliga på den punkten.

Vad vi däremot tycker är lite problematiskt – och det har också Socialdemokraterna lyft – är att vi bara får ett förslag till beslut som handlar om en kvarts miljard kronor. Det är ju nästan omöjligt för oss att veta om den summan är rätt eller inte! Det är självklart att man måste borra vidare. Socialdemokraterna har gjort det och tycker att byggkostnaderna verkar lite väl höga – ganska mycket för höga.

Vi säger ja till inriktningsbeslutet men tycker att kostnaderna verkar vara väldigt höga. Det känns inte bra för oss som politiker att på det här enkla och snabba sättet fatta sådana här jättelika beslut. Underlaget är inte tillräckligt tycker vi. Vi tycker inte heller att man har haft en ordentlig politisk diskussion i ärendet. Å andra sidan inser vi att ska vi bygga en förlossningsenhet så ska det vara på S:t Görans sjukhus. Därför säger vi ja.

Men vi har också ett särskilt uttalande, som jag hänvisar till. Där säger vi just att vi har drivit den här frågan i många år och att det är bra att ni äntligen har kommit till skott, men också att vi ser det som problematiskt eftersom vi har ett vårdval också när det gäller förlossningar och om vi ska investera en kvarts miljard för att bygga en ny förlossningsklinik på Capiodrivna S:t Göran så kan man fundera på vem som sedan ska driva den kliniken – ska vi bara överlämna den till Capio för att driva den, och sätta konkurrensen ur spel, eller ska – som Vänsterpartiet föreslår – den enheten drivas av landstinget? Jag tror faktiskt att det skulle vara väldigt bra. Då slapp vi, eller i alla fall minimerade, kaoset med personal som nu snurrar runt i systemet utan att vi har kontroll över detta. Dessutom skulle det vara intressant att se om en privatdriven vårdenhet är intresserad av att tätt samarbeta med landstinget på samma sätt som landstinget samarbetar med privata vårdenheter. Så vårt förslag är – vilket vi återkommer till längre fram, för det är ju inte det vi ska besluta om här – att den förlossningsenheten drivs av landstinget.

Bifall till Vänsterpartiets särskilda uttalande! Vänsterpartiet stöder också Socialdemokraternas förslag till beslut. Vi tycker att det är jättebra.

Anförande nr 175

Landstingsrådet Rydberg (FP): Jag trodde vi var alldeles eniga om allting – men ujd vad man kan missta sig! När jag hörde Birgitta Sevefjords senaste inlägg om att personal faktiskt ibland väljer att byta arbetsgivare och att de ”snurrar i systemet” och inte skulle göra det, med hennes planekonomiska tänkande – nej, vi kommer inte att få någon personal att arbeta på sådana villkor att man inte kan få välja arbetsgivare! Det är något som är väldigt bra att det finns flera arbetsgivare även inom förlossningsvården. Nu kommer vi att få en ytterligare förlossningsklinik, förhoppningsvis under vårterminen, med ytterligare en vårdgivare utöver att vi har Praktikertjänst på BB Stockholm. Jag skulle gärna se att vi får ytterligare någon annan arbetsgivare på det nya BB på S:t Görans sjukhus.

Trägen vinner. Jag har stått i två valrörelser och argumenterat för att vi skulle ha ett BB på S:t Göran, tillsammans med mina Folkpartikolleger. Vi har hittills inte haft stöd från fullmäktiges majoritet. Därför känns det väldigt glädjande att det i dag faktiskt finns en sådan majoritet. Den ansträngda situation som vi har i förlossningsvården hade inte rätt, om vi tidigare hade kunnat få denna samsyn om att vi behöver en förlossningsklinik på S:t Görans sjukhus.

Det kommer att kräva en hel del logistik, så är det ju. Men om vi kan lyckas hitta lösningen som för psykiatrin skulle vara ännu bättre på Sabbatsberg, så öppnar det faktiskt möjligheten att starta BB inom S:t Görans sjukhusområde genom en del ombyggnationer.

Jag tycker också det var en viktig inriktning som togs här i fullmäktige i juni, att vi ska pröva om man ska ha en kvinnoklinik på S:t Görans. S:t Görans sjukhus har ju blivit ett allt viktigare sjukhus när det gäller mycket av den akutsjukvård som måste bedrivas på sjukhus, eftersom vi flyttar ut från alla våra akutsjukhus det som inte måste vara där. Men eftersom vi blir fler kvinnor när länet växer finns en del vård, just inom kvinnosjukvården, som vi borde kunna ge vid en kvinnoklinik på S:t Görans. Jag ser ett beslut om BB som ett steg i den riktningen.

Sedan kan man alltid fundera över hur vi ska bemanna den här nya kliniken, om vi nu får ännu en klinik i vår och ytterligare den här kliniken 2017. Då tycker jag det är viktigt att vi tar reda på mera i dialoger med barnmorskorna. Hur kan vi skapa en sådan arbetsmiljö att det blir attraktivt både att verka som barnmorska och att öka sin arbetstid? Det finns få sjuksköterskeutbildade – barnmorskorna har ju en påbyggnad på sjuksköterskeutbildningen – som jobbar så pass mycket deltid som just barnmorskorna gör. Då kan man fundera på varför de gör det. Är det någonting i deras arbetsmiljö som vi kan påverka som gör att de väljer att öka sin sysselsättningsgrad? Detta skulle bidra rätt avsevärt till att öka tillgången på barnmorskor i vården.

Det som sker under 2015 – och vi är snart där – är en lönesatsning på vissa yrken inom sjuksköterskekåren, där barnmorskorna är en av de grupper där vi gör en särskild lönesatsning. Det kommer att vara en lönesatsning som ligger kvar även fortsättningsvis. Sedan tar vi ytterligare ett steg år 2016.

Jag tror att med många olika åtgärder skulle vi kunna se till att bemanna, på ett tryggt och bra sätt, även en ytterligare BB-klinik.

Sedan är det faktiskt så att så länge barnantalet fortsätter att öka så ökar också den ersättning som betalas ut till klinikerna. Det inte så att det är ett nollsummespel, att vi skickar ut samma pengar och så ska man ta hand om ännu fler förlossningar – så ser det faktiskt inte ut.

I dag väljer jag att vara glad över att vi trots allt har hittat en samsyn över partigränserna om att vi behöver ett BB på S:t Görans. Sedan får vi väl fortsätta gräla om vem som ska driva det, men det är en annan fråga. Det viktiga är att det kommer på plats och att det kan starta helt enligt de planer som finns nu.

Med det yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 176

Birgitta Sevefjord (V): Det är väl bra, Birgitta Rydberg, att Vänsterpartiet och Folkpartiet i många år har drivit att det skulle vara en förlossningsenhet på S:t Görans sjukhus? Jag vet inte vilka som har stoppat er under de två mandatperioder ni har haft majoritet i den här församlingen. Kanske är det Moderaterna, jag vet inte – men det är verkligen inte Vänsterpartiet! Vi har faktiskt bejakat det hela vägen. Du får nog titta på din egen kant vem det är som har gjort att ni har fått vänta så länge.

Jag vet att Folkpartiet älskar att kasta ur sig ord som planekonomi när ni inte har något annat argument. Ni gör det i alla möjliga konstiga sammanhang. Men det är inte planekonomi vi är ute efter – det är ni som bedriver planekonomi. Vårdval Stockholm är planekonomi. Ni kräver att alla vårdcentraler i princip ska vara likadana. Det tycker inte vi, utan vi tycker att man ska ha olika inriktning på vårdcentralerna. Vi tycker att det är bra att det finns många olika förlossningskliniker. Vi tycker att det är bra att personalen har möjlighet att välja. Men vi tycker inte att det är bra att det uppstår kaos när personalen plötsligt börjar flytta runt och det inte finns någon som kan styra verksamheten. De som drabbas är de kvinnor som har behov av bra barnmorskor och förlossning.

Anförande nr 177

Landstingsrådet Rydberg (FP): Nu pratar vi inte om vårdcentraler utan vi pratar om förlossningskliniker.

Du har uppenbarligen en syn att det är olyckligt om personal väljer att byta arbetsgivare ibland. Jag tror att det är väldigt berikande för vården att personal ibland byter arbetsplats, kommer med nya erfarenheter på sin arbetsplats som de tillträder och kan bidra till utveckling.

Samtidigt är det ett behov att vi också har några som är stabila, som är kvar under längre tid – det behövs båda delarna. De stabila är de som vi inte alltid har belönat för att de har stannat, utan det har varit de som väljer att byta arbetsgivare som lönemässigt har gynnats.

Nu gör vi en förändring redan från nästa år, där vi gör en riktad lönesatsning till de personer som är särskilt viktiga på sin arbetsplats. Det är vissa sorters sjuksköterskor och det är barnmorskor som omfattas av detta. Detta är ett sätt att både slå vakt om att det finns några som står för kontinuitet och stabilitet men samtidigt inte hindra människor som vill få nya erfarenheter genom att byta arbetsplats att skaffa sig det och också komma med sina nya idéer till en ny arbetsplats. Det gagnar vården att vi har en viss omsättning, men den ska naturligtvis inte vara i kaos.

Anförande nr 178

Birgitta Sevefjord (V): Visst gynnar det att det finns en viss omsättning och personal ska kunna flytta på sig, men det ska inte vara kaos. Det var kaos förra gången innan vi tog över 2002 – då hade ni lyckats åstadkomma kaos i förlossningsvården. Risken är att ni åstadkommer kaos nu igen, därför att ni inte styr någonting utan ni tror att marknaden ska lösa det på ett mirakulöst sätt. Men det gör inte marknaden. Vi ser ju redan nu att det är problem inom förlossningsvården med en massa barnmorskor som plötsligt börjar flytta på sig. Det är självklart att de har rätt att göra det – det är ingen som säger att de inte får göra det – men det är klart att det skapar problem, när 40 barnmorskor på BB Stockholm säger: Nu slutar vi och börjar på BB Sophia i stället!

Det är detta vi har ett politiskt ansvar för, och det är det ansvaret du inte vill ta. När jag säger att vi måste ta det ansvaret så anklagar du mig för planekonomi och att ingen ska få flytta på sig. Det är inte sant! Det har jag faktiskt aldrig sagt. Och det vet du, Birgitta! Det är dålig retorik från din sida.

Anförande nr 179

Landstingsrådet Rydberg (FP): Jag tror att Birgitta Sevefjord har lite kort minne. Vem var det som lade ned förlossningen på Nacka sjukhus? Vem var det som lade ned förlossningen på Löwenströmska sjukhuset? Det var ju det som gjorde att vi stod inför en mycket besvärlig situation efter maktskiftet. Vi fick ta hand om en situation där ni hade lagt ned två kliniker. Dessutom hade ni flyttat omkring personalen, så det gick inte att göra om och återställa detta. Vi fick ta hand om det, och det var en mycket bekymmersam situation – det håller jag med om.

Men nu ska vi ju se till att vi inte återupprepar en bekymmersam situation. Nu ska vi skapa bra arbetsförhållanden för våra barnmorskor, så att en stor del av dem väljer att vara kvar på sina arbetsplatser. Vi ska också se till att de gärna ökar sin sysselsättningsgrad. Och det finns säkert en del barnmorskor som arbetar med andra uppgifter eller i andra landsting, som vi skulle kunna locka till oss med en bra arbetsmiljö och spännande, ny verksamhet, både på våra befintliga kliniker och på de nya, tillkommande.

Anförande nr 180

Anders Lönnberg (S): Tack, ordförande! Ja, det var en upplyftande första debatt! Som har framgått är alla för att vi ska ha fler barnbörds- och förlossningskliniker inom landstinget. Vad vi är lite kritiska mot är att ni gör nästan det mesta av planeringen framåt ad hoc-mässigt, utan att tänka igenom systemen och konsekvenserna.

Det finns fyra aspekter på den här investeringen som gör att jag egentligen inte skulle ha velat fatta beslut innan den kunskapen finns framme.

Den första handlar om vad det är som är trång sektor här. Inte är det husen i sig – de går nog att ordna – utan det är kompetensen och tillgången till personal. Detta gäller i bägge ändar, både väldigt högspecialiserad neonatalvård och vanlig förlossningsvård. Till och med de privata, till exempel Sophia nu, har sagt att man har velat ha samtal om hur kompetensförsörjningen ska gå till i landstinget, och gärna ungefär nio månader innan Sophia skulle öppna i mars. Det har inte landstingets majoritet velat ha, för det tror man som sagt att någon sorts marknadskraft löser av sig självt.

När man reglerar eller avreglerar en sektor måste man begripa vad det är som är trånga sektorer, vad det är för problem som kan uppstå.

Det är klart att alla skulle tjäna på att undvika det här kaoset, om både de offentliga och de privata pratar med varandra innan etableringen görs. Det var exakt vad vi begärde när vi sade att vi tror på att det är bra med valfrihetssystem, men etableringen kan inte vara helt fri. Man måste kunna ha samtal och vara överens om hur etableringar ska gå till, om valfriheten ska få något praktiskt innehåll. Kompetensstrukturen har man missat här.

Kostnaden – jag sitter ganska mycket i olika sammanhang och tittar på investeringar i hälso- och sjukvården, och det här är en extremt hög kostnad. Så som det är lagt i dag står det att det är 53 000 per kvadratmeter, när 30 000 är normalinvesteringen och BB Sophia är 33 600 kronor. Även om det innehåller annat och grundinvesteringen är 45 000, så är det ändå uppseendeväckande högt.

Vad är det för fel med att förbereda i tid och försöka se till att få detta så effektivt och billigt som möjligt? En sak är ni inte kända för, och det är att göra bra affärer!

För det tredje: Nu har ni ändå valt ett system där man inte ska ha samtal om etableringar – och då sätter man i gång och bygger i egen regi. Det är klart att det får konsekvenser för etableringsfriheten. Vilka har jag ingen aning om, men som är värre är att det har inte ni heller. Det bör man ta reda på innan man fattar ett sådant beslut.

Och det fjärde är att hela förlossningsvården i Stockholm behöver ett omtag när det gäller högspecialiserad vård, där tiotals miljoner ödslas bort och där vi har för lite koncentration. Med andra ord: Att se över hela vårdstrukturen innan man bestämmer sig för investeringar brukar vara en mycket stor fördel.

Birgitta Rydberg sade: Jag tror att vi kan bemanna det här. Min slutsats är: Den som saknar kunskap måste tro, väldigt mycket och väldigt hårt!

Ni kan betrakta det här – och jag tror till och med att någon, kanske Charlotte, använde begreppet – som praktisk politik, att få det här igenom. Men praktisk politik är någonting annat än konsten att strunta i fakta.

Anförande nr 181

Landstingsrådet Broberg (M): Jag ser att jag får 30 sekunder till godo av Anders. Jag kan börja med att förtydliga att jag inte har sagt någonting om att jag ser det här som praktisk politik – det är ett uttalande som jag över huvud taget inte känner igen. Men jag vidhåller att jag tycker att ni försöker äta kakan samtidigt som ni vill behålla den.

Ni skriver ju tydligt – jag har papperet framför mig och läser innantill: Det är inte ansvarsfullt eller ens trovärdigt av majoriteten att besluta om en ny förlossningsklinik på det underlag som har presenterats. Det står här, svart på vitt. Samtidigt hävdar ni att ni är med och fattar det här beslutet. Hur ska ni ha det?

Jag tycker att det här är ett mycket angeläget och mycket viktigt beslut. Därför tycker jag att vi ska ta det i dag. Jag är glad att ni är med på beslutet, men det låter lite väl mycket som "surt, sa räven".

Det här är ett inriktningsbeslut, vi kommer att återkomma med ett genomförandebeslut och jag tycker det är så pass viktigt att vi fattar det här beslutet nu, i dag – sedan får vi återkomma till en hel del av de frågor som ni har i era papper. Det är ju inte heller så att ni har uppfunnit alla frågor, utan en del har vi faktiskt ställt oss själva också.

Anförande nr 182

Anders Lönnberg (S): Så här till jul borde man veta att det är ingen omöjlighet att baka flera små kakor i stället för en enda stor med okänt innehåll.

Anförande nr 183

Landstingsrådet Broberg (M): Jag skulle vilja säga att vi i Alliansen bakar både små och stora kakor. Vi gör en hel del. Vi går från ord till handling. Det har vi bevisat gång på gång, och det är jag mycket stolt över.

Anförande nr 184

Anders Lönnberg (S): Om vi ska ta en liknelse som är hämtad från sektorn, så tycker jag bättre om naturliga födslar än att ta fram nya förlossningskliniker via kejsarsnitt.

Anförande nr 185

Landstingsrådet Broberg (M): Nu börjar det likna en debatt som kanske inte riktigt hör hemma här i Landstingssalen.

Jag är som sagt mycket glad över att vi i dag kan fatta det här beslutet. Jag är också glad över att vi faktiskt är eniga kring det här beslutet – även om det inte riktigt låter så när ni är uppe i talarstolen.

Som jag sade tar vi gärna del av de förslag som ni har eller de papper och beräkningar som ni fått från BB Sophia som vi inte har fått tillgång till men som visar att kostnaderna skulle se betydligt annorlunda ut enligt er. Jag har fått höra att man i Linköping alldeles nyligen har byggt ett BB där byggkostnaden var ungefär 33 000 kronor per kvadratmeter, vilket stämmer väl överens med BB Sophia – det var bara det att man till exempel inte hade tagit med en krona i kostnad för vare sig projektering eller markarbeten, och sådant kostar också pengar.

Anförande nr 186

Landstingsrådet Hellmark Knutsson (S): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag tror faktiskt att Anders har en bra idé om att ni kanske ska föra den här dialogen direkt med BB Sophia i stället för att gå via oss. Jag tror också att det behövs mer dialog om man ska kunna göra det här på ett ansvarsfullt sätt.

Som sagt, vi har lagt ett eget förslag till beslut, och det är det som vi tycker är det gångbara beslutet. Vi har lagt till tre att-satser som vi tycker att vi behöver få svar på – och som du också har lovat att man ska få svar på, dock senare. Jag menar att det kanske finns fler här i fullmäktige som gärna hade velat ha de svaren innan man fattar beslut, och då har man möjlighet att rösta på vårt förslag.

Anförande nr 187

Landstingsrådet **Broberg (M)**: Men ni skriver ju att det inte är trovärdigt att fatta beslut på det underlag som ligger i dag. Då borde ni väl yrka på återremiss? Eller är ni inte trovärdiga?

Jag tycker att jag kan fatta det här beslutet i dag, därför att jag vet att vi har ett genomförandebeslut som väntar. Men ni måste faktiskt förklara hur ni kan påstå att det inte är trovärdigt att fatta det här beslutet, samtidigt som ni ska fatta det här beslutet!

Anförande nr 188

Landstingsrådet **Hellmark Knutsson (S)**: Men om vi fattar beslut enligt det förslag som vi lägger så kommer vi att få de saker som vi begär, som ett underlag för det fortsatta arbetet. Det är det du säger att du kommer att ge, men du vill inte fatta det beslutet.

Jag tror att vi i det här fallet har trovärdigheten på vår sida. Att du inte vill ta de här tre tilläggsförslagen får du ta ansvar för själv.

Anförande nr 189

Landstingsrådet **Broberg (M)**: Jag kan bara säga: Det är tur att det är vi som sitter i majoritet och inte ni! I opposition kan möjligen unna sig lyxen att både äta kakan och ha den kvar, men det kan man inte göra i majoritet. Då får man ta ansvar hela vägen – och det gör vi gärna, även efter valet 2014.

Anförande nr 190

Landstingsrådet **Hellmark Knutsson (S)**: Jag tycker att vi ska lämna till väljarna vilka som ska ta ansvar efter valet 2014. Det finns säkert mycket som de funderar på i dessa dagar, inte minst när det gäller förlossningsklinikerna och hur förlossningskapaciteten ser ut.

Just att kunna fatta beslut på trovärdiga underlag och sedan fullt ut ta ansvar och inte skylla på sjukhusledning och tjänstemän – ja, inte är det vad ni har gjort er kända för under den här mandatperioden!

§ 193 Försäljning av del av fastigheten Haga 4:18 i Solna kommun, mark för patienthotell**Anförande nr 191**

Landstingsrådet **Broberg (M)**: Herr ordförande, landstingsledamöter! Jag ska försöka fatta mig lite kort, för jag är rädd att min röst börjar försvinna. Som jag tidigare nämnt har Stockholms läns landsting påbörjat den största upprustningen och moderniseringen av hälso- och sjukvården i Stockholmsregionen i modern tid. Under kommande fem år satsar vi 35 miljarder på att bygga nytt och bygga om på alla våra sjukhus. Allt detta är givetvis en del i förverkligandet av vår framtidsplan för hälso- och sjukvården.

I Framtidens hälso- och sjukvård finns en naturlig plats för patienthotell, till nytta för både verksamheter, medarbetare och patienter. Jag var så sent som för en vecka sedan och besökte patienthotellet på SÖS. Det kändes som en mycket bra verksamhet, som fungerar mycket väl. Det drivs av Norlandia Care och är ett tydligt exempel på där en extern part driver verksamheten, både som patienthotell och i viss mån som kommersiellt hotell. Det är också den lösningen vi har tänkt oss på Nya Karolinska.

Byggandet av Nya Karolinska utgör en mycket viktig del i landstingets framtidsplan för hälso- och sjukvården. Under vägens gång har vi vid ett antal tillfällen haft anledning att närmare granska beslut och inriktningar – det är ju så att saker händer – och lämpligt anpassa gällande OPS-avtal i enlighet med våra önskemål och behov. Uppförandet av en ny strålbbyggnad med tillhörande vårdavdelningar samt dagens ärende om försäljning av

patienthotell är ett sådant exempel. En försäljning av marken för patienthotellet möjliggör utbyggnad av ett patienthotell, lokaler för kontor och utbildning, centrumändamål med mera, samtidigt som bristen inte kommer att belasta landstinget vid en försäljning.

Med det yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 192

Anders Lönnberg (S): Ordförande! Vi har även på den här punkten ett tilläggsförslag. Dels stöder vi landstingsstyrelsens förslag, men dels föreslår vi också att uppdra åt landstingsdirektören att återkomma med ett förslag till helhetsstrategi för hur hela det som kallas för Östra Karolinska ska utvecklas och försäljas, och utifrån den helhetsstrategin komma tillbaka med ett förslag som gäller patienthotell, utbildning, kontor och centrumändamål – det vill säga det ska godkännas av oss en gång till och inte delegeras.

Här ser vi lite av samma symptom, att man agerar lite ad hoc. Man säger: Nu behöver vi pengar, för en stråbyggnad eller någonting annat. Det andra argumentet är att det är bra med intäkter när man har stora investeringar. Det är onekligen sant att det är bra. Men vi har ingen aning om vilket som är det bästa sättet att utnyttja den här marken och vilka värden som finns. Dessutom bör man ha en viss inriktning för marken, nämligen bostäder och livsvetenskaperna, för att behålla Nya Hagastadens struktur.

Det finns ett uppdrag givet till Locum att komma med ett förslag till helhetslösning för hela Östra Karolinska. När man inte har det blir det många sådana här bortförsäljningar utan att vi vet riktigt vad värdet är. I den meningen känns detta mycket, mycket osäkert affärsmässigt, hur bra eller hur dålig den här affären är. Därför vill vi också ha mer kött på benen. I samband med att inriktningsbeslutet tas bör det ges ett antal uppdrag för att få fram både helhetslösningen och mer precis hur den föreslagna avyttringen av tomten ska gå till.

Det är som vanligt – det är fler och fler fastighetsaffärer och investeringar som görs utan att man egentligen förstår helt och fullt i vilket sammanhang och vilka värden som står på spel. Vad har hänt med uppdraget till Locum? När får vi helhetslösningen? Hur många dellösningar ska vi fatta beslut om? Eller är det summan av alla dellösningar som till slut blir helhetslösningen?

Jag vill veta i vilket sammanhang vi gör de här affärerna, och det har inte jag riktigt fått svar på. Mitt yrkande är att bifalla Socialdemokraternas förslag, som innehåller de ytterligare två att-satserna som jag relaterade.

Anförande nr 193

Birgitta Sevefjord (V): Vi i Vänsterpartiet har funderat och diskuterat lite på samma sätt som Anders just har redogjort att Socialdemokraterna gör. Vi har dock kommit fram till ett annat beslut. Vi har ett eget förslag till beslut, där vi säger nej till försäljning av den här marken.

Vi tror inte på sådan här försäljning styckevis och delt. Det minskar marknadsvärdet. Man har inget helhetsperspektiv på det område där Karolinska sjukhuset i dag finns och som kan omvandlas till andra saker. Vi tycker det är dåligt att man säljer av bit för bit utan att det finns något helhetstänkande.

Vi tror oss se att det här är en mer eller mindre desperat åtgärd, egentligen för att delfinansiera stråbyggnaden. Man ser en möjlighet att dra in pengar för att finansiera en stråbyggnad som man inte hade ursprungligen finansierat.

Därför säger vi nej till den här försäljningen.

Vi tycker också att det är lite märkligt att man bara för ett halvår sedan tyckte att det var okej att vi själva skulle bygga ett patienthotell men plötsligt ändrar sig och nu säger att det ska byggas av kommersiella aktörer och så har man någon fluffig förklaring varför det är bra. Det är inte övertygande ur Vänsterpartiets synpunkt, så vi tror inte på det heller.

Men nu handlar ärendet om försäljning av den här marken. Vi säger nej till det därför att vi ser att det här är ett sätt som majoriteten har använt sig av för att delfinansiera strålbyggnaden som man inte hade täckning för ursprungligen.

Anförande nr 194

Landstingsrådet **Broberg (M)**: Även här är det både bra och dåligt, kan jag säga. Det är bra att vi faktiskt står eniga bakom det här beslutet, men som vanligt är ni inte fullt nöjda.

Jag delar helt er åsikt att det är bra med intäkter, och det är sådana man får. Vi behöver dem särskilt nu när vi gör de här stora investeringarna.

Att det behövs ett patienthotell vid Nya Karolinska trodde jag också vi var överens om. Jag blir lite osäker när jag lyssnar på Birgitta Sevefjord, men jag tror nog att vi är överens om att vi behöver ett patienthotell – sedan är väl frågan i så fall vem som ska driva det. Där kan vi möjligtvis ha olika åsikter.

Vi tänker som så, att om vi nu försäljer marken här och låter någon annan bygga, så påverkar det faktiskt inte värdet som helhet av marken vid Östra Karolinska. Den här markplätten hade vi redan tidigare lovat bort till Skanska för att bygga ett patienthotell – nu låter vi någon annan bygga det, får därmed in extra pengar till landstinget och kan sannolikt också bygga ett betydligt större hotell, som även kan användas för kommersiella ändamål, utan att vi själva står med den risken.

När det gäller landstingets arbete med utveckling av området kring Östra Karolinska i framtiden pågår det för närvarande flera parallella uppdrag. Detta är inte längre ett uppdrag som Locum har, utan detta lägger vi på SFI – strategiska fastighets- och investeringsavdelningen. Här är det viktigt att påpeka att utvecklingsarbetet är ytterst beroende av de beslut som vi nu arbetar med. Vi har ju fått flera exempel på hur det händer saker hela tiden. Just nu pågår en fördjupad idéstudie där tre arkitektkontor analyserar olika förslag på bland annat struktur och parker, exempelvis hur olika kvartersindelningar kan se ut, och hur man kan ansluta området till de planer som finns för Hagastaden. En slutpresentation av denna idéstudie kommer att kunna redovisas för landstinget under början av nästa år, preliminärt i februari.

Anförande nr 195

Birgitta Sevefjord (V): Charlotte Broberg, för att vara tydlig: Vi är för ett patienthotell. Däremot tror jag vi har lite olika åsikter om vem som ska driva det. Det är där skillnaden är. Självklart är ett patienthotell bra!

Anförande nr 196

Anders Lönnberg (S): Ja, Charlotte, jag är väldigt nöjd med att vi nu är överens om att en helhetssyn inte är så fel att ha. Då utgår jag ifrån att det här är sista gången det kommer ett helt ärende innan helheten är presenterad.

Det är en kaka som jag gärna äter nu till jul!

Anförande nr 197

Landstingsrådet **B r o b e r g (M)**: Osvuret är bäst, men det ska komma fram en ganska omfattande rapport kring hur Östra Karolinska-området kan utvecklas ganska så snart. Det innebär dock inte att vi kan vara helt säkra på att det inte dyker upp någonting annat som vi måste justera eller ändra, till exempel vad gäller OPS-avtalet.

Jag håller alla dörrar öppna, även alla dörrar till oppositionen. Och jag äter gärna pepparkakor med lite kaffe.

§ 194 Införande av Ungdomsbiljett 6 månader i Waxholmsbolagets biljettsortiment

Anförande nr 198

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m (M)**: Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag tänker vara väldigt kortfattad och bara yrka bifall till förslaget. Jag konstaterar att vi nu får en likvärdighet mellan Waxholmsbolagets kollektivtrafik och övrig kollektivtrafik.

§ 195 Beslut om att färdtjänstkort ska vara giltigt som biljett i Waxholmsbolagets trafik

Anförande nr 199

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m (M)**: Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är likadant i det här ärendet som i det föregående – vi får en likabehandling mellan Waxholmsbolaget och övrig trafik. Jag yrkar bifall till förslaget.

§ 196 Förvärv av Älvsjödepån

Anförande nr 200

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m (M)**: Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det här är ett ärende som ingår som en del i de diskussioner som pågår mellan landstinget och olika företrädare för staten. Det handlar om att se om vi, i det här fallet när det gäller depåerna men även när det gäller stationer, kommunikationssystem och liknande, kan få en bättre tings ordning.

Det här innebär att vi förvärvar Älvsjödepån, som vi i dagsläget hyr in oss i. Jag hoppas att det kommer att kunna bidra till att vi får större leveranssäkerhet gentemot våra kunder, resenärerna inom pendeltågstrafiken.

Jag yrkar bifall till förslaget.

Andre vice ordföranden: Jag ber er notera att det finns utdelat i bänkarna ett särskilt pm med en värdebedömning för Älvsjödepån.

Anförande nr 201

K a r l H e n r i k s s o n (KD): Herr ordförande! Det är inte ofta jag går upp på det här sättet, men jag upplever inte att det har varit en acceptabel behandling av det här ärendet. När vi hade ärendet i trafiknämnden borde vi egentligen ha haft värderingen av fastigheten redan där, men vi fick då veta att den skulle komma innan fullmäktige – så jag förväntade mig ju att den skulle komma med handlingarna till fullmäktige i alla fall. I stället är det först här på bordet vi får den.

Jag vet att vi ofta hanterar oerhört stora summor i den här salen – vi håller på med en tunnelbaneutbyggnad för 25,7 miljarder och ett antal andra stora infrastrukturprojekt där det är oerhört mycket pengar inblandade. Men även en halv miljard är faktiskt en hel del

pengar, kan jag personligen känna, och jag tycker inte att det är rimligt att vi hanterar det på det här sättet. Jag känner att jag har svårt att delta i det här beslutet.

§ 197 Motion 2012:8 av Dag Larsson m.fl. (S) om krav på insyn och offentlighet hos anlitate privata vårdleverantörer

Anförande nr 202

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Tack, herr ordförande! Jag blir lite konfunderad, för jag ser ingen av motionärerna – men nu ser jag att Lars Dahlberg också har skrivit under motionen tillsammans med Dag Larsson. Jag tackar Lasse Dahlberg med flera socialdemokrater för den här motionen, som bland annat skriver att valfrihet är värdefullt. Motionen handlar om krav på insyn och offentlighet hos anlitate privata vårdleverantörer.

Vi tycker också att valfriheten är en självklar önskan, då den på många sätt ökar medborgarnas inflytande och stärker patientmakten. Det är väldigt roligt att vi är överens om de tagen. Jag tycker dock tyvärr inte att ni landade helt rätt i andra avseenden med motionen. Men det är en viktig och angelägen fråga, på ett område som är under utveckling. Därför är det här en motion som vi föreslår fullmäktige att anse besvarad.

Invånarna i Stockholms län ska känna sig trygga med att de har tillgång till en säker och tillgänglig sjukvård av hög kvalitet, med god uppföljning och med möjligheter att göra jämförelser. Det är viktigt att stockholmarnas skattemedel används effektivt och ändamålsenligt. Vi ska få mesta och bästa möjliga vård för våra gemensamma skattepengar. Där tror jag att vi är överens.

Därför ställer vi sedan många år tillbaka omfattande krav på alla vårdgivare. Bland annat ställs krav på ekonomisk stabilitet, det vill säga att innan Stockholms läns landsting tecknar avtal ska varje enskild vårdgivare visa att man har ekonomisk stabilitet och ekonomiska förutsättningar att kunna fullgöra avtalet. Därtill kommer att alla vårdgivares uppdrag och krav på uppföljning likabehandlas av landstinget som beställare, vilket också gör det möjligt för landstinget, och i vissa fall också för patienterna, att jämföra vårdgivarnas resultat.

Jag säger i vissa fall, eftersom det här är någonting som alltid kan bli bättre. Vi är inte färdiga med det arbetet. Jag skulle till exempel själv vilja se mer av rena kvalitetsdata, resultatdata, öppna jämförelser och e-lösningar för medborgarna, för våra patienter.

I förfrågningsunderlagen för alla avtal med vårdgivarna finns också en särskild punkt om meddelarfrihet för anställda, som ska ha rätt att lämna uppgifter för offentliggörande. Det är inga enkla frågor att lösa rent juridiskt, eftersom det till och med ligger ett uppdrag till nationellt utredningsarbete i frågan. Stockholm har i det här fallet gått före många andra genom att redan införa meddelarfrihet i avtalen för samtliga vårdgivare.

Vi tycker att det är bra att alla medarbetare har meddelarfrihet, och det är genomförbart. Därför såg vi i Alliansen till att skriva in det i just förfrågningsunderlagen – det fanns inte tidigare.

Svårare är det däremot att lösa den juridiska frågan kring total offentlighetsprincip. Därför ligger det på bordet också en utredning på ett nationellt plan i den frågan.

Jag skulle vilja lugna motionärerna med att säga det självklara: att vi inte har några andra avsikter eller ambitioner än att det ska vara rättvisa spelregler, det ska vara hög kvalitet och det ska vara ändamålsenlig användning av våra skattepengar.

Med det, herr ordförande och motionärer, vill jag yrka att fullmäktige anser motionen besvarad.

Anförande nr 203

Petra Larsson (S): Tack, ordförande, ledamöter! Jag yrkar bifall till motionen.

Vi är så klart för valfrihet, precis som Filippa Reinfeldt sade, men däremot måste det kunna gå att jämföra olika vårdbolag med varandra. Valfriheten är inte självklar, och den är inte värd så mycket om man inte vet vad man väljer mellan.

Det är svårt för en enskild medborgare att ta reda på olika uppgifter om företag – om hur ägarstrukturen ser ut, hur ekonomin ser ut och så vidare. Det tycker vi att man kan ändra på och att vi i landstinget som ägare har en skyldighet att ändra på.

Givetvis är vi glada att förvaltningen och majoriteten har tagit fram det här med meddelarfriheten, men vi tycker att det inte ska vara omöjligt att också ta fram en offentlighetsprincip. Därför yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 204

Landstingsrådet Jörn Hed (V): Tack, ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag ska börja med att säga att Vänsterpartiet självklart är för valfrihet, om det nu är det den här diskussionen handlar om – att man kan få välja på vårdinnehåll. Vi vill exempelvis att man ska kunna välja på vård inom vårdcentraler. Vi skulle gärna se att man kunde beställa en tid efter klockan 17, så att båda föräldrarna i barnfamiljer kan gå med, eller att någon som har en äldre anhörig gärna vill följa med på läkarbesök har möjlighet att göra det. Det är det vi menar med valfrihet – att man kan välja mera än vilket brevpapper företaget använder. Men det är kanske inte riktigt vad detta handlar om.

Nu har vi dock den situation som vi har, och då skulle vi gärna kunna titta in på hur de här företagen fungerar. Vi tycker att det är viktigt att känna till om de här företagen ägs av riskkapitalister. Hur mycket av mina skattepengar rinner i väg någon annanstans till anonyma ägare i London eller liknande? Det tycker vi skulle vara jättebra.

Man brukar tala om konkurrens på lika villkor. Det tycker vi inte är lika bra, eftersom det inte är konkurrens på lika villkor. Det privata och det offentliga har inte samma uppdrag. Det offentliga kan aldrig gå i konkurs och kan aldrig säga nej till någon patient eller någon som söker vård. Därför tycker vi att det här är en utmärkt motion.

Jag skulle vilja ge ett exempel. Jag lade ju en skrivelse i hälso- och sjukvårdsnämnden och frågade hur många hyrläkare det finns inom länets alla vårdcentraler. Jag fick ett svar. Jag tror att alla som rör sig här i salen tycker att det är jättespännande. Ni vill väl höra vilket svar jag fick. Kostnaden för hyrläkare uppgår till ett betydande belopp. Förvaltningen skriver också: Förvaltningens möjligheter att ange mer exakt kostnad för hyrläkare begränsas till de husläkarmottagningar som bedrivs av SLSO. Vi kan alltså inte ta reda på kostnaderna för hyrläkare hos de privata vårdcentralerna.

Jag tycker att det är kvalitet att veta hur många hyrläkare även de privata har mottagningarna har. Om vi nu har ett system med 40 procent av mottagningarna drivna av SLSO och 60 procent privatdrivna, varför kan vi exempelvis inte få reda på den summan. Det skulle påverka mitt val som medborgare. Detta var bara ett exempel. Därför tycker vi att det är en jättebra motion som Socialdemokraterna har skrivit, och vi yrkar bifall till den här motionen!

§ 199 Motion 2012:15 av Paul Lappalainen m.fl. (MP) om att utvärdera konkurrensutsättningen i vården

Anförande nr 205

Marie Åkesdotter (MP): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag vill börja med att yrka återremiss på den här motionen! Eftersom motionen legat till sig och nästan passerat bäst före-datum flyttar vi fram årtalet ett år, det vill säga till år 2014. Det gäller andra attsatsen.

Vi har begärt att effekten av den omfattande konkurrensutsättningen som skett de två senaste mandatperioderna ska utredas så vitt gäller ekonomi och kvalitet på hälso- och sjukvården.

Vi har fått ett svar, nämligen att det redan har skett och sker kontinuerligt. Men det är inte vad vi motionärer menar med utredning. Vi syftar på en utredning av systemet som sådant.

På sid. 3 första meningen sista stycket i landstingsstyrelsens förslag till beslut står: Frågan om privata eller offentliga vårdgivare är bäst kommer aldrig att bli besvarad. I sämsta fall tolkar jag det som att Alliansen inte vill utreda effekten av konkurrensutsättningarna, att man inte vill se sanningen i vitögat om det skulle visa sig vara till deras nackdel. I bästa fall tolkar jag det som om Alliansen inte har förstått vad vi motionärer menat. Och jag väljer den senare tolkningen, det vill säga att Alliansen inte har förstått innebörden i motionen.

Därför yrkar jag i första hand återremiss med motiveringen att motionen ska beredas på nytt i syfte att utreda effekten av konkurrensutsättningen utifrån ett systemtänkande. I andra hand yrkar jag bifall till motionen. För inte kan det väl vara så att Alliansen inte vill ha en riktig genomlysning av frågan om hur konkurrensutsättning påverkat hälso- och sjukvården i Stockholms läns landsting?

Vissa politiker brukar ibland tala om experimentverkstad. Det är en benämning som jag tycker kan passa bra in på det här området. Vårdvalet och konkurrensutsättningen har många gånger forcerats fram. Beslut har fattats utan vare sig konsekvensanalyser eller tillräckliga kunskaper. Innehållet i verksamheten tycks ha varit mindre i fokus än själva konkurrensutsättningen i sig. Väl fungerande verksamhet har fått ge vika för ideologiska beslut.

Vi motionärer oroas över eventuella negativa effekter på kostnader och kvalitet. Vi oroas över att konkurrensutsättningen kan ha fått negativa konsekvenser för patientgrupper och personal. Tidigare i dag visade Håkan Jörnehed hur koncentrationen av mottagningar har ökat i innerstaden, där den ekonomiska lönsamheten utifrån det framtagna systemet har varit god. Men de mindre lönsamma områdena med tyngre vårdbehov har inte nått samma positiva utveckling. Tvärtom.

Jag vill påminna om 2 § i hälso- och sjukvårdslagen: Målet för hälso- och sjukvården är god hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet.

Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården, men det är inte vad vi har sett.

När vårdval gynekologi infördes halverades utbudet av gynekologer i Botkyrka då man av ekonomiska skäl tvingades lägga ned mottagningen med ultraljud i Hallunda. Vi ser ingen annan utväg, sade verksamhetschefen. Anledningen var att alla gynmottagningar skulle få ersättning på samma sätt oavsett vårdbehov och oavsett i vilket område verksamheten är belägen. Tidigare fick mottagningen i Hallunda högre ersättning på grund av extra långa besök eftersom det fanns många patienter som fordrade längre besökstid på grund av posttraumatisk stress, språkproblem, kulturella skillnader och problem med könsstympning med mera.

På marknaden blir dessa patienter olönsamma eller till och med en ekonomisk förlust för företagen utifrån det av Alliansen utformade systemet. Patienterna förlorar också eftersom det inte blir så mycket valfrihet för dem.

Nya mottagningar har etablerats i de centrala och västra delarna av länet men inte i Söderort. Jag skulle gärna vilja veta hur kvinnorna i Botkyrka påverkats av systemet med konkurrensutsättning och vårdval. Hur har det halverade utbudet av gynekologer påverkat deras hälsa?

Anförande nr 206

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Ordförande, fullmäktige! Vi har fått en motion skriven av ett antal ledamöter från Miljöpartiet. Jag yrkar avslag på motionen!

Vårdvalet är kanske den enskilt viktigaste reform som hänt hälso- och sjukvården i vår tid. Det handlar inte om vem som driver verksamheter eller äger saker, det handlar om etableringsfrihet, det handlar om lika villkor och om god konkurrens, vilket ger tillgänglighet, kvalitet, ökad valfrihet och egenmakt för dem som vi arbetar på uppdrag av, medborgarna, patienterna, skattebetalarna, länsinvånarna.

Få områden inom hälso- och sjukvården har utvärderats och fortsätter att utvärderas i så stor utsträckning som just vårdval. Det är faktiskt för mig svårt att förstå hur motionärerna kan ha missat detta.

Låt mig ge ett par exempel på hur vi utvärderar vården. För det första har landstinget en egen uppföljning som landstingsfullmäktige har fattat beslut om att genomföra. Den är omfattande. Det handlar om folkhälsoenkäter, patientenkäter, data som rutinmässigt registreras i vården, enkäter till vårdgivarna och kvalitetsregister. Det är några av de välkända källor som används i förvaltningens uppföljning. Om det föreligger särskilda skäl genomförs också medicinska revisioner av specifika vårdgivare.

För det andra genomförs också särskilda studier av andra än Stockholms läns landsting. Exempelvis har Karolinska Institutet utarbetat hela fem uppföljningsrapporter om vårdval för husläkarmottagningar. I dem kan man bland annat läsa att nyetableringarna har ägt rum i såväl innerstaden som flera ytterområden. Det finns inget tydligt mönster eller koncentration när det gäller nyetableringarna. Mottagningar ägda av koncerner eller riskkapitalbolag utgör fortfarande en mindre del av utbudet. Kostnadsökningen inom vårdval Stockholm har varit under kontroll. Ökningen av prestationer har tillfallit alla åldersgrupper och har inte varit till nackdel för till exempel äldre invånare.

Resultaten från de första åren visar att målen om tillgänglighet och ökad valfrihet kombinerat med en större mångfald har uppnåtts. Beträffande fördelningen har vårdtunga grupper och patienter i så kallade socioekonomiskt utsatta områden erhållit ökad andel av vårdtjänsterna.

Det finns också uppföljningar för vårdvalet inom den somatiska specialistvården. Jag kan bland annat nämna vårdvalet för höft- och knäplastikoperationer. För den typen av operation kan vi se att antalet operationer på området mellan åren 2008 och 2011 hade ökat med 16 procent. Kostnaden per operation minskade med 17 procent samtidigt som andelen nöjda patienter numera uppgår till smått otroliga 98 procent!

Jag skulle kunna fortsätta, eftersom listan på vad som har framkommit i de olika utvärderingarna är lång. Att det skulle saknas uppföljning eller utvärdering stämmer absolut inte. Sedan kan man välja själv att ta del av det som finns, vilket vi har gjort. Eller så kan man välja att inte ta del eller se, vilket jag tyvärr tycker är en inställning som motionen andas.

Till motionärerna kan jag bara vädja: Ta del av alla de välgrundade utvärderingar som finns. De är omfattande och de genomlyser mycket väl det arbete som har gjorts och det arbete som också pågår nu. Därmed, herr ordförande och fullmäktigeledamöter, vill jag ånyo yrka avslag på den här motionen!

Anförande nr 207

Marie Åkesdotter (MP): Jag vill rikta samma uppmaning till Filippa Reinfeldt, alltså att ta del av det utvärderingsarbete som görs.

I dag kom en artikel där det står så här: De många vårdvalen inom Stockholms läns landsting har inte gett fler läkare till förortskommuner och ytterområden. De nya läkarna, vårdbolagen och andra vårdgivare har framför allt valt att etablera sig i Stockholms stads innerstad och även i Södertälje. Det visar preliminära resultat av en utredning om konsekvenserna av vårdvalen som gjorts av utredaren Tobias Nilsson vid hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Anförande nr 208

Landstingsrådet Jörn Hed (V): Ordförande och fullmäktigeledamöter! Jag får för Vänsterpartiets räkning yrka bifall till den utmärkta motion som delar av Miljöpartiet väckt!

Så här lite utifrån är det naturligtvis intressant att inte hela Miljöpartiet står bakom motionen, men det är ännu mer intressant att den moderatledda majoriteten inte ens vill utvärdera konkurrensutsättningen i vården, så de föreslår att motionen ska avslås.

I dag är ungefär 50 procent av all vård i Stockholms län privatiserad. Ungefär 5 procent är *no profit*-företag och 45 procent av vården bedrivs av vinstdrivande företag. Det är ju självklart intressant, tycker jag, att utvärdera hur detta påverkar vården.

I ert svar på motionen skriver ni ingenting om hur en så här stor privatisering påverka exempelvis forskning. Hur påverkar så stora volymer privat vård personalrekryteringen? Vad betyder att de privata inte alls i samma omfattning tar emot elever till verksamhetsförlagd utbildning i dag när personalrekryteringar är en av vårdens framtida utmaningar?

Hur påverkar det vården att det är 22 vårdval i gång och att 28 är beslutade? Ingen annanstans i Sverige kan vi se något sådant här.

Sjukvårdslandstingsrådet skriver i sitt svar: Nyetableringar har ägt rum i såväl innerstad som flera ytterområden. Det finns inget tydligt mönster eller koncentration av nyetableringar. Men i det här arbetsmaterialet som heter Konsekvensutredning – utskiftning av vård från akutsjukvården och införande av vårdval så finns den här bilden som, jag visat tidigare i dag. Den här bilden finns med i arbetsmaterialet och visar också hur snedfördelat vårdutbudet är.

En sak som är ännu mer intressant är väl sådant där magiskt som bara kan hända i politiken och i fullmäktige. När rapporten nu kommer och inte längre är ett arbetsmaterial, då finns den bilden inte med längre. Hur kan det komma sig?

Ni skriver vidare i ert svar: Samtidigt noteras ett positivt samband mellan produktivitet och patienternas bedömning av kvalitet. Den högre produktiviteten har således inte uppnåtts genom försämringar enligt patienternas bedömningar. Mot detta står Stockholms läkarförening som säger: Vi prioriterar fel patienter.

Därför tänker jag att man väl borde utreda varför bilderna är så olika. Varför är bilderna så olika mellan professionen och dem som sitter i stängda rum och fattar beslut i landstingshuset?

Ni skriver också en mängd saker i svaret om ökad kvantitet, om volymökningar som jag brukar säga. Det blir som en tävling i mängdlära. Ni skriver ingenting om hur denna privatisering av vården påverkat kvaliteten. När får vi se en utredning som talar om hälsa, om hur privatiseringarna har påverkat hälsan och hälsoläget i Stockholms län? Borde vi inte utreda konsekvenserna av den boll som satts i rullning?

Borde vi inte utreda det hela och se att vi nu är kunder och inte patienter eller medborgare. Vi har fått uttryck som lönsamma och olönsamma kunder, vi får en vård som fragmentiserar, och vården har blivit kommersialiserad.

Jag ska återkomma och läsa ett brev som jag har fått från en patient. Jag tycker att det så väl sammanfattar hur det blir när vinstintresset styr vården.

Anförande nr 209

Annikaj Hjel m (MP): Håkan påpekade att det bara är delar av Miljöpartiet som har skrivit under den här motionen. Vi skriver ju inte alltid på alla motioner, men det är ju så att vi har haft en debatt i vårt parti om hur vi ska se på det här med vinstdrivande företag i välfärden. Det var ett tag sedan vi skrev den här motionen. Sedan dess har vi haft en kongress där vi fattat beslut om att vi inte vill ha vinstdrivande företag i välfärden, däremot gärna idédrivna.

Den här motionen tar upp det systemskifte som pågår inom vården i Stockholm. Från att ha haft offentligt driven vård har vi nu en sjukvårdsmarknad. Vi har då i Stockholm överlämnat en mycket större del av vår verksamhet till privat drift än man har gjort i övriga landet. Huvuddelen av dem som driver vård i privat regi i Stockholm är vinstdrivande företag. Vilka konsekvenser får detta?

Det mest seriösa försöket att ta reda på detta var den här rapporten som SNS gav ut år 2011, Konkurrensen konsekvenser. Deras största slutsats var att det behövs mer forskning, det går inte att dra några entydiga slutsatser. Men trots den osäkerhet som råder fortsätter Moderaterna att privatisera allt mer.

Filippa Reinfeldt berättar att det görs uppföljningar hela tiden med patientenkäter och kvalitetsregister och så vidare - men det är ju otillräckligt. Det är förstås viktigt att följa, men det är otillräckligt. Vi behöver veta vilka konsekvenser hela det här systemskiftet får. Det var det vi avsåg med motionen. Det är också därför som vi nu yrkar på återremiss.

Det handlar ju inte bara om hur många vårdcentraler det är eller hur många fler personer som låter operera knäna. Det handlar om hur forskning och utbildning påverkas av de här förändringarna. Hur påverkas hela systemet? Vad kostar upphandlingarna av vårdval? Vad kostar alla de juridiska processerna? Vad kostar allt avtalsskrivande och alla kontrollsystemen? Allt detta är ju också en del av det här systemskiftet som gör att vi får nya yrkesgrupper och nya kostnader. Kompenserar detta det som man eventuellt skulle kunna vinna någonstans? Man måste jämföra de här sakerna.

På vilket sätt påverkas kvaliteten i verksamheterna av detaljregelringen och av den kontrollverksamhet som de vinstdrivande företagen i verksamheten förutsätter? Eftersom vi faktiskt har företag som syftar till att göra vinst som utför verksamheten så behöver vi detaljreglera och kontrollera. Det där har ökat såpass mycket att Maciej Zaremba skriver att vårdpersonalen pressas till att prioritera prestationer som enligt ersättningslistor ger ersättning. Han menar att man korrupperar personalen att göra det som ger ersättning i den här detaljreglerade kontrollerade verksamheten som behövs när man har vinstdrivande företag. Det finns all anledning att ta reda på och väga för- och nackdelar med hela detta stora system som man nu inför.

Det här läkarupproret som kom i somras är nu närmare 10 000 undertecknare. De säger att patienten inte är som vilken produkt som helst på en marknad. I dagen system förutsätts patienten agera som en bricka enligt ett förutbestämt mönster. De säger att kvaliteten

försämras och att kroniskt sjuka trängs undan till förmån för patienter med lättare åkommor. Det är ju en systemfråga. Det är klart att det finns anledning att utvärdera detta. Det finns en risk att kvalitetsutvecklingen går tillbaka på grund av att man har de här vinstdrivande företagen.

Det finns alltså gott om anledningar att göra en ordentlig utvärdering av det här systemskiftets konsekvenser. Det är därför som vi i första hand yrkar på återremiss och i andra hand förstås bifall till motionen!

Anförande nr 210

Michel Silvestri (MP): Ordförande, ledamöter, åhörare! Vi som har skrivit den här motionen har ju skrivit den därför att vi är oroad över att den här konkurrensutsättningen har gått väldigt fort i Stockholms län. Stockholms läns landsting är ju nationellt ledande när det gäller det här med konkurrensutsättning. Vi är inte säkra på att det är en ledartröja som är önskvärd att inneha. Det är det som vi skulle vilja att man utredde lite noggrannare.

Nu har vi fått ett motionssvar som yrkar avslag på motionen, och vi har också fått en redogörelse för argumenten, i den mån man kan kalla dem för argument, från Filippa Reinfeldt. Det som görs är en uppräkningslista av ett antal olika sätt att mäta och utvärdera, men egentligen anger varken motionssvaret eller Filippa så mycket av sakliga argument för att det skulle vara så fördelaktigt med konkurrensutsättning.

Det finns ändå någonting som heter öppna jämförelser. Jag ska allt eftersom visa några bilder. Det där är en väldigt komplicerad bild som nog är svår att tolka från åhörarplats. Jag har markerat den kolumn som rör Stockholms läns landsting. Det här visar med rött, gult och grönt vilken rankning man har fått. Om man har rött så hör man till de sju sämsta landstingen i landet, har man gult så är man medioker och om man har grön färg så hör man till de sju bästa landstingen. Det där är blandade karameller. Som ni ser är siffrorna från år 2006.

Här är ett litet utdrag. Jag ska vara ärlig och säga att detta bara är en del av listorna, men nu ser ni den senaste från år 2012. Återigen ser ni Stockholmskolumnen markerad, och den visar blandade karameller. Det är inte så smickrande. Det är mest rött och gult för Stockholm. Det som är intressant när man studerar de här siffrorna är bland annat att Stockholms läns landsting får lågt betyg när det gäller förtroendet för primärvården trots det omfattande vårdvalet som har genomförts.

För en liten stund sedan kunde vi ta del av ett litet julspel här utanför. Det var barnmorskorna som demonstrerade och protesterade mot dåliga arbetsvillkor, försämrade möjligheter för dem att göra ett bra jobb. Med de förutsättningar som finns äventyras till och med patientsäkerheten, något som de har hävdat länge nu.

Vårdval när det gäller förlossning har ju funnits sedan år 2008 i Stockholms läns landsting. Än en gång är det en väldigt svårtolkad tabell jag visar, men jag har markerat några rader. Det här är alltså en jämförelse mellan några landsting och regioner när det gäller förlossningar och hänvisningar, det vill säga de fall då en kvinna som är på väg att föda tyvärr i sista stund hänvisas till en annan förlossningsklinik, ett annat sjukhus vanligtvis, när hon ska föda, vilket naturligtvis inte är önskvärt.

Det som detta visar är att bland annat Region Skåne, Västra Götaland och Jönköpings läns landsting har väldigt låga hänvisningstal. De ligger vanligtvis under 1 procent i genomsnitt, medan de för Stockholm överlag sedan 2008 och framåt ligger på mellan 5 och 6 procent i genomsnitt. Jag tror att den högsta siffran för något av Stockholms sjukhusen ligger på 18 procents hänvisningar. Det är ju naturligtvis fullkomligt katastrofalt! Då kan man fråga sig: Vad är vårdvalet och konkurrensutsättningen värda i det fallet?

Det här är bara siffror som ytterligare förtydligar den svåra problematik som vi är inne i. Det är faktiskt patienter, i det här fallet oroliga kvinnor som precis ska föda, som drabbas på ett väldigt direkt sätt.

Det här är bara några, kanske mindre tydliga, exempel, men jag hoppas att jag ändå något så när har kunnat klargöra vår oro i det här fallet för konsekvenserna av den väldigt snabba konkurrensutsättningen i Stockholms läns landsting. Jag yrkar bifall till förslaget om återremiss!

Anförande nr 211

Olle Reichenberg (M): Herr ordförande och fullmäktige! Den här motionen från Miljöpartiet ifrågasätter vårdvalets effekter på vårdens kvalitet. I motionen sägs också att någon egentlig utvärdering av effekterna på just kvaliteten inte har gjorts.

Det här tycker jag är ett märkligt för att inte säga direkt felaktigt påstående. Det torde finnas få andra politiska reformer som blivit så grundligt utvärderade som just vårdvalet i Stockholms läns landsting.

Som exempel kan nämnas den uppföljning av Vårdval Stockholm som genomfördes av Karolinska Institutets folkhälsoakademi. Den visar ju bland annat att vårdval inom primärvården fått mycket positiva effekter, till exempel avseende tillgängligheten till husläkare.

Det är naturligtvis inte särskilt förvånande att Vänsterpartiet vill bifalla den här motionen. Vänsterpartiet har ju konsekvent motarbetat ökad mångfald och valfrihet inom sjukvården. Här finns en mycket tydlig ideologisk skiljelinje. Inom Alliansen välkomnar vi alla dem som vill vara med och bidra till en ännu bättre vård i Stockholms läns landsting. Vänsterpartiet däremot vill stänga dörren, låsa den med dubbla slag och kasta bort nyckeln.

När Vänsterpartiet senast var med och styrde sjukvården här i landstinget plågades alltför många länsinvånare i vårdköer och köer som vi med hjälp av konkurrens och vårdval nu till stor del lyckats kapa. Ett tydligt exempel är situationen inom området höft- och knäplastikoperationer där situationen blivit betydligt bättre med vårdval.

Däremot tycker jag att det är en smula förvånande att det är just Miljöpartiet som har väckt den här motionen, för Miljöpartiet har ju en tradition att bejaka mångfald och har till exempel genom åren haft en ganska positiv inställning till friskolor.

Den typ av dogmatiska blockeringar för utveckling av vårdvalet som den här motionen för fram skulle på intet sätt främja en ytterligare positiv utveckling av hälso- och sjukvården i vårt län utan tvärtom skapa problem och sannolikt försämra tillgänglighet och återigen längre väntetider och längre köer. Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 212

Landstingsrådet Jörnehed (V): Olle, det jag försökte visa med de här bilderna och det som framkom från den här utredningen är att man ibland använder statistik och utredningar för sina egna mål eller för sin egen argumentation.

Kan inte du förklara det där exemplet som ni brukar använda? Före vårdval Stockholm, före år 2008, fanns det sex vårdcentraler på Östermalm, det fanns sex i Botkyrka. År 2013 finns det 13 vårdcentraler på Östermalm och fortfarande bara sex i Botkyrka, och de har dessutom blivit av med gynekologin i just Botkyrka.

Varför är Östermalm och Botkyrka så intressant att jämföra? Jo, det bor ungefär lika många invånare i båda stadsdelarna. Hur kommer det sig att det har blivit så här? Kan inte du svara på den frågan?

Anförande nr 213

Olle Reichenberg (M): Håkan, när det först gäller det här med statistiken förstår jag inte om du anklagade Karolinska Institutets folkhälsoakademi för att vara partisk och gå våra ärenden. Det tycker jag skulle vara ett fullkomligt befängt påstående i så fall. Den utvärderingen och de allra flesta andra är gjorda utifrån ett vetenskapligt perspektiv av helt opartiska utredare. Det argumentet förstår jag inte.

Vidare är det så, Håkan, att med vårdvalet inom primärvården har tillgängligheten ökat i både innerstaden och de mer perifera delarna av länet. Man kan ta Upplands Väsby eller Järfälla som exempel, det finns en mängd.

Anförande nr 214

Landstingsrådet Jörnehed (V): Olle, nu frågade jag dig varför det är sju fler vårdcentraler på Östermalm medan det ännu inte har blivit något tillskott i Botkyrka.

Jag pratade inte om Karolinska Institutets folkhälsoakademis utredning, jag pratade om det arbetsmaterial som presenterades i dag, Konsekvensutredning – utskiftning av vård från akutsjukhusen och införande av vårdval. Det som är så intressant är den här bilden som visar vita fläckar och hur snedfördelat vårdutbudet är i vårt län försvann när utredningen presenterades och lades på SLL:s hemsida. Det är väl intressant. Du kanske har någon bakgrundsinformation om det beror på att den var röd som den inte fick vara med? Vad tänker du?

Anförande nr 215

Olle Reichenberg (M): Håkan, nu gör du precis det som du anklagar mig och andra för att göra. Du bortser helt från alla de uppföljningar och utvärderingar som har gjorts av vårdvalet under år nu och så betonar du en som i någon detalj styrker din tes.

Det finns, som sagt var, en mängd andra utvärderingar, och det vore klädsamt, Håkan, om du kunde ta in det perspektivet, tycker jag.

Anförande nr 216

Michel Silvestri (MP): Ordförande! Jag vet inte om Olle Reichenberg plötsligt blandar in skolfrågor i debatten eftersom han nämner Miljöpartiets inställning i de frågorna. Vi har nyligen varit tydliga från vårt parti om att vi har erkänt att vi hade fel. Vi hade hoppats på en helt annan typ av mångfald när det gäller skolor än vad det har blivit.

Som sagt kan samma princip delvis gälla inom hälso- och sjukvården. Vi vill främja möjligheterna för idéburen verksamhet i första hand mer än kommersiell sådan.

Från Alliansens sida verkar det inte finnas någon som helst möjlighet att erkänna felaktigheter.

Jag ska visa er en artikel från Sjukvårdens affärer i dag som visar att vårdvalet inte har lockat några läkare till förorterna. Det här är ytterligare ett bevis för att konkurrensutsättningen, sådan som den är i dag, riskerar att ytterligare snedfördela resurserna och möjligheterna till vård i Stockholmsregionen. De som egentligen skulle behöva vård allra mest får allra sämst möjlighet – apropå tillgänglighet som nämndes tidigare.

Anförande nr 217

Olle Reichenberg (M): Herr ordförande! Michel, vi ska naturligtvis inte föra någon skoldebatt här, för då kommer ordföranden att avbryta mig och oss. Den koppling jag gjorde var att jag har uppfattat Miljöpartiet som ett parti som i grunden bejaktar mångfald, bland annat exemplifierat genom er inställning i skolfrågor. Nu har jag tydligen missuppfattat det, säger du, Michel.

Det är ju ett mycket viktigt besked till väljarna inför valet att Miljöpartiet tydligen håller på att ompröva sin inställning till mångfald och valfrihet inom såväl skolfrågor som uppenbarligen sjukvårdsfrågor. Det är något som vi naturligtvis ska berätta för väljarna här i Stockholmsregionen.

Anförande nr 218

Michel Silvestri (MP): Och där har uppenbarligen Olle Reichenberg missuppfattat mig och Miljöpartiet. Vi är för mångfald men det ska vara mångfald som ger kvalitet och en bredd i själva utförandet.

Det är inte någon vinst att bara ha en mångfald utförare i sig som inte tillför ökat värde för medborgarna och patienterna. I den frågan har vi definitivt olika syn.

Anförande nr 219

Olle Reichenberg (M): Där har vi samma syn, Michel, alltså att vi har olika syn. Vi tillmäter invånarna makten att fälla avgörandet över hurdan vården ska vara och dimensioneras. Sådant ska vi göra så lite som möjligt i den här salen. Det är medborgarna som ska kunna göra det genom sin makt att välja vård var de vill.

Anförande nr 220

Katarina Flygare (C): Jag är bara en tillfällig besökare här, jag är ersättare för Cathrin. Nu tar jag chansen att yttra mig eftersom det här ämnet berör mig.

Jag är mycket för vårdval. Jag vill kommentera det som föregående talare sade genom att säga att vårdcentraler i City även anlitas av personer som bor i Botkyrka men som kanske jobbar inne i staden. Det är inte så lätt att använda de där listorna.

Jag skulle vilja vädja till er, ni som är professionella landstingspolitiker. Vad leder vårdvalet till för de här grupperna som inte passar in, alltså demenssjuka som får välja husläkare? Leder det till ökad tillgänglighet? Får de fler timmar, mer särskilda läkarinsatser på boenden? Går det för mig som är engagerad och ny inom politiken att följa upp det här? Det går inte att följa upp. Följer landstingets förvaltning upp detta? Nej, det gör den inte. Det är inte bra.

Vi måste ju värna om vårdvalet som vi tycker är så viktigt. Det tycker jag och det ville jag säga. Det här är väldigt viktigt.

Anförande nr 221

Landstingsrådet Larsson (S): Jag ska börja med att tacka Miljöpartiet för en intressant motion med åsikter ligger nära det som vi socialdemokrater tycker. Det är en del mindre tekniska problem med motionen som gör att vi tänker avstå i en eventuell votering, men åsikterna ligger väldigt nära det synsätt som vi har i den här typen av frågor.

Jag begärde ordet i samband med att sjukvårdslandstingsrådet Filippa Reinfeldt gick upp i talarstolen och sade att allt är perfekt överallt och att alla vårdval är fantastiska och att stockholmarna kastar rosor över Alliansen med tanke på hur fantastiskt bra de här vårdvalen fungerar.

Det är väl som så att jag tror att verkligheten är lite mer komplex. Det finns nämligen vårdval som fungerar alldeles utmärkt och som jag tycker är en inspiration och ett föredöme. Vårdval höft och knä, vårdval logoped, bara för att ta ett par exempel, har lyckats förkorta köerna och håller hög kvalitet. Det ska i ärlighetens namn sägas, och det tycker jag är bra. Men det finns också vårdval som Filippa Reinfeldt av outgrundliga skäl valde att inte nämna fast hon har hört dem nämnas flera gånger i den här talarstolen.

Jag kan som exempel nämna vårdval neurologisk rehabilitering. Om man pratar med Epilepsiförbundet så säger de att det vårdvalet är en katastrof som har sänkt kvaliteten inom det området och som dessutom i verkligheten inte har lett till ökat patientmakt.

Jag förstår också att Filippa Reinfeldt inte vill tala om vårdval neurologi specialister i öppen vård, där man helt enkelt valde att inte lyssna på patientorganisationerna utan bara rullade ut vårdvalet, för det hade man nämligen bestämt på Gosplan-ministeriet på moderatkansliet i det här huset, alltså att vi ska få vårdval i en viss jämn takt.

Sanningen är helt enkelt den att vi har vårdval som är alldeles utmärkta och vi har vårdval som inte leder till ökad patientmakt men inte till ökad kvalitet. Det vore intressant att utvärdera. Det vore intressant att studera vad som händer med vårdkedjorna i vårt landsting om man genomföra många små söndersplittrade vårdval. Vad händer med möjligheterna att genomföra kliniska prövningar? Hur blir det med vidareutbildning, fortbildning av ny personal som ska jobba i specialistvården? Hur är det egentligen med kostnadskontrollen i delar av de här vårdvalen? Sådana frågor vore intressanta att utvärdera, men majoriteten har bestämt att det är lite onödigt för alla vårdval fungerar alltid fantastiskt bra.

Jag kan bara konstatera att stockholmarnas förtroende för sjukvård i det här länet har gått ned från 65 till 58 procent på ett år. Jag undrar om det kan ha någonting att göra med hur sjukvården fungerar i det här länet oavsett alla dessa fantastiska vårdval.

Anförande nr 222

Landstingsrådet Jörnehed (V): Ordförande! Sjukvårdslandstingsrådet skriver i sitt svar på motionen: Beträffande effekterna på andra vårdformer och medicinsk service har det inte noterats några större så kallade övervältringseffekter. Tvärtom har primärvården ökat sin andel av öppenvård, och utnyttjandet av medicinsk service har minskat något.

Det stämmer inte riktigt. Det framstod väldigt tydligt när jag läste ett brev som jag fick för ett tag sedan. Där beskrivs hur man som den lilla människan drabbas i den kommersialiserade vården där vinstintresset styr. Jag ska läsa upp det brevet för er, men jag ska säga att jag har ändrat lite för anonymitetens skull, och jag har också fått tillåtelse av anhöriga att använda den här historien. Det vi talar om här uppe resulterar i hur jag möter vården.

Brevet börjar så här. Hej, Håkan! Jag skriver till dig. Saken är den att jag har cancer med dålig prognos. Min cancer hade kunnat botas om jag hade fått vård i tid. Husläkaren påstod att min cancer var godartad, och jag behövde inte göra några undersökningar. Sådana där undersökningar har vi sparat in på, sade läkaren. Sådana utredningskostnader har vi inte råd med längre på grund av vårdcentralens ekonomi, sade läkaren på den privata vårdcentralen. Det var hennes egen bedömning att det inte var cancer i ryggen. Hon ställde mig i stället i kö i två månader till ortopedin för utredning, vilket i sin tur innebar att det var för sent för mig när jag kom till onkologin. Ortopedin, som är en specialistmottagning, fick ta kostnaden för att utreda mig i stället för den privata vårdcentralen. Mitt liv var värt mer än så, skriver den här personen till mig. Nu har jag en begränsad tid kvar att leva. Detta är ytterligare ett exempel på privatiserad läkarvård. Hälsningar från Hen.

Då tänkte jag: Vad svarar man på ett sådant här brev? Jag svarade: Hej! Tack för att du skriver till mig med din berättelse. Jag beklagar det du fått utstå. Tyvärr är du nog inte den ende som har haft liknande historier i mötet med vården och den privatiserade vården. Återigen, tack för din berättelse! Jag tar med mig den i mitt fortsatta politiska arbete. Varma kramar! Håkan Jörnehed, skrev jag.

Jag fick svar. Då skrev hen: Tack! Glöm inte bort oss.

Det är därför jag står här i dag. Jag lovar dig som skrev det här brevet, och som tyvärr inte längre lever, att jag gör vad jag kan för att motverka vinstintresse i sjukvården. Därför är det en självklarhet för mig att utreda dess konsekvenser. Därför är det självklart för mig i dag att bifalla den här motionen från Miljöpartiet.

Anförande nr 223

Marie Åkesdotter (MP): Jag förlorade min pappa i cancer förra året, och jag vet hurdan vården kan vara.

Ett annat starkt minne jag har från denna mandatperiod är också hur och när BUP i Botkyrka privatiserades. Det skedde utan konsekvensanalys, en analys som vi begärde. Det var ideologiska skäl som avgjorde saken, helt enkelt. BUP Botkyrka var en väl fungerande verksamhet med låg personalomsättning. Där fanns en personalgrupp som arbetade väldigt bra ihop, som också var väldigt stolt över sin verksamhet. De arbetade i ett socialt utsatt område med stor problematik.

Personalen kämpade tillsammans för att verksamheten inte skulle slås sönder. Det var inte främst för sin egen skull de ville det, utan med tanke på patienterna och människorna i området. BUP Botkyrka bjöd in alla partier och försökte få alla att lyssna. Tyvärr hade Alliansen redan bestämt sig. Det spelade ingen roll vilka argument som framfördes. Nu vill jag veta: Vad har blivit bättre sedan BUP Botkyrka privatiserades? Jag har inte hört någonting så jag är bara intresserad.

Hur har barnen och patienterna påverkats av att kontinuiteten bröts och av att de långsiktiga kontakterna gick förlorade? Hur har samverkan mellan BUP, skola och socialtjänst påverkats? Det är ett antal frågor som vi väldigt gärna skulle vilja ha svar på. Många andra frågor har redan tagits upp i debatten. Hur påverkas verksamheten när företag avlöser varandra och det inte längre är fråga om personalövergångar? Det är också en fråga som vi har ställt oss.

Hur påverkas vårdkedjorna när fragmentiseringen ökar. Hur påverkas systemet av ersättningsmodellerna? Hur påverkas kostnaderna för administration, detaljreglering, avtalsjuridik, uppföljning och kontroll med mera? Vad är det vi talar om egentligen? Hur har forskning och utveckling påverkats? Hur påverkar konkurrensutsättning mindre, inte vinstdrivande aktörer? Hur ska idéburna verksamheter kunna hävda sig på marknaden nu? Det är många frågor som kvarstår, och en sak är säker: Det går inte att dra några slutsatser av det svar som vi har fått på den här motionen. Återremiss i första hand och bifall till motionen i andra hand!

Anförande nr 224

Landstingsrådet N y m a n (KD): Herr ordförande! Det är en spännande debatt, men jag tror att det är viktigt också om man ska ha respekt för motionärerna att man håller sig till de att-satser som är föreslagna. Där ser ni också motivet till att vi yrkar avslag på motionen.

Man kan inte bifalla en att-sats som kräver utvärderingar som pågår hela tiden. Ett sådant yrkande kan man inte bifalla. De pågår hela tiden. Därför ska yrkandet avslås. Den sista handlar om att man inte ska göra någonting åt utvecklingen av hälso- och sjukvården så länge man inte har fått en utredning som motionärerna godkänner. Det har alltså inget med den samlade demokratin att göra. Dessutom är datum satta.

Det är så här. Om vi identifierar brister i vården som beror på brister i systemet då måste det till ett systemskifte. Det är min slutsats. Det går inte annars. Då måste man våga närma sig systemet på det sätt som vi bland annat gör.

Jag har funderat mycket under den här debatten och under många tidigare debatter också. Varför är vissa förtroendevalda i den här församlingen så fullständigt obenäga att våga tänka nytt? Jag ska inte kräva någon särskild utredning av det. Den frågan kan vi fundera på var och en.

Det är i Stockholm det händer. Jag kan erinra mig världens första vårdval som handlade om att barn och unga skulle få välja tandläkare själva med samma ersättning till privat-tandläkare som till Folktandvården. Det genomfördes den 1 januari 1993, det är 20 år sedan.

Då var det till och med en del borgerliga politiker runt om i landet – inte här i Stockholm förstås – som undrade vad i all världen vi höll på med i Stockholm. Hur vågar ni?

Efter två, ibland tre, mandatperioder, är detta genomfört i hela landet. Det är så trist att man har den attityden gentemot Stockholm att man måste vänta ett par mandatperioder innan man vågar försöka tänka nytt.

Jag är övertygad om att inom några få mandatperioder till och med i S-, V- och MP-styrda landsting, kommer vårdval att hyllas för att det är vägen. Det är vägen. Det är ett ersättningssystem, det är ett sätt att beskriva kvalitetskriterier som gör att vi snabbare kommer att kunna leva upp till portalparagrafen i hälso- och sjukvårdslagen än om man är så obenägen till nytänkande som jag tycker att den här debatten delvis har varit exempel på.

Vårdval Stockholm, alltså det som gäller primärvården, är dessutom en förebild för nationell lagstiftning. Vi har ingenting att skämmas för. Tvärtom.

Men det finns brister, naturligtvis, det kommer det att finnas så länge det är människor som hanterar människor och så länge det är människor som hanterar system. Det måste vi vara klara över.

Jag vill beklaga. Jag kan också ta fram enskilda exempel, Håkan, från patienter som anförtror sig. Det är inte alls länge sedan jag träffade en person som sade att hon hade varit patient hos en privat vårdcentral i en kommun norr om Stockholm. Hon var gammal nog för att också minnas ett gammalt system. Hon var så jättenöjd, för hon tycker att de privata husläkarna verkligen bryr sig om sina patienter. Jag måste ju tro på vad hon säger.

Det som står utom allt tvivel men som uppenbarligen några måste ha missat att läsa är det som står på sid. 2 i dagens handling där det redogörs för utvärderingar som har gjorts. Liknande utvärderingar kommer att göras hela tiden. Varför i all världen begära en utvärdering ytterligare?

Vi som i dag har majoriteten, och som kommer att arbeta för att bibehålla den och till och med att få den att växa något under nästa mandatperiod, är naturligtvis angelägna om att de reformer vi föreslår och genomför ska leda till vad de är avsedda för, nämligen en bättre och säkrare och mer tillgänglig vård. Om någon inbillar sig att vi har något annat syfte så kan ni glömma det.

Jag hörde något inlägg där talaren sade att det hela naturligtvis beror på ideologin. Vad är det för fel på ideologi? Om man har en ideologi som bland annat tar sig uttryck i att patienterna eller deras närstående ska välja själva och om det är en ideologi som vi hyllar, skulle det då vara fel att följa den i den praktiska politiken? Nej, det är tvärtom. Då ska den ideologin naturligtvis praktiseras. Är detta ett uttryck för att de som är obenägna att tänka nytt har en ideologi som säger: gärna förbättring men ändra inte på något?

Anförande nr 225

Michel Silvestri (MP): Jag kan inte låta bli att känna mig träffad, måste jag erkänna, när Stig Nyman säger att det är olyckligt att vissa av oss – jag tar alltså åt mig lite – inte kan tänka nytt. Jag tycker att det är fel att anklaga oss för det.

Det är nämligen så att Miljöpartiet, vilket är grunden till att vi har skrivit den här motionen, vill bejaka kvalitet inte kvantitet i sig. Det är inte en vinst för medborgaren, för patienten att vi har mer än 3 000 vårdgivare. Det är det som de åstadkommer som är det viktiga. Vi ser en risk för att resultatet är bristfälligt, och vill ha det utrett tydligare.

Du och jag delar intresset för forskning och utveckling. När klockan nu tickar på känner jag att jag får avvakta med att kommentera det vidare.

Anförande nr 226

Landstingsrådet N y m a n (KD): Det intressanta i den här debatten hittills är att det enbart har varit kvalitativa mått riktade mot vårdval. Eller hur? Tabeller har visats, nästan oläsliga, men ändå. De visade ju kvantiteter, inte kvaliteter.

Självklart är vi ute efter kvalitet. Titta på de utvärderingar som har gjorts, bland annat de som Karolinska Institutet står bakom! Det är inte särskilt mycket kvantitet som man har mätt utan just kvalitet. Sedan följs det upp på ytterligare sätt när det gäller att fråga patienten. Det är klart att det är kvaliteten som avgör om man gärna går tillbaka och väljer samma doktor eller om man gör ett nytt val! Självklart! Man väljer inte samma doktor därför att det var många patienter i väntrummet eller någonting annat eller beroende på hur många som fick vård där.

När det gäller forskning och utveckling, Michel, så är det självklart oerhört angeläget. Jag tillstår gärna att vi hade kunnat vara mycket bättre på det området, men det kommer att ske en skärpning där inom både vårdval och annan verksamhet framöver.

Anförande nr 227

Michel Silvestri (MP): Vi är, som sagt, vanligtvis rörande ense om betydelsen av forskning och utveckling när det gäller framtidens hälso- och sjukvård i dess rätta bemärkelse, men jag känner till konkreta exempel från verkligheten där studenter på sjuksköterskeutbildningen har kommit till en vårdcentral som över natten har bytt ägare och den vägrar att ta emot studenten.

Det finns många andra exempel där konkurrensutsättning har inneburit en fragmentering av vården. Håkan Jörnehed har nämnt det delvis. Det är en fragmentering som påverkar både möjligheterna till klinisk utbildning för att utbilda framtidens sjuksköterskor och läkare, sjukgymnaster och arbetsterapeuter och så vidare. Det påverkar också på ett allvarligt negativt sätt möjligheterna till klinisk forskning, vilket vi ju också ser som ett betydande problem i dag.

I åtminstone det sistnämnda är du och jag eniga, Stig.

Anförande nr 228

Landstingsrådet N y m a n (KD): Om en vårdgivare har tecknat avtal med landstinget om ett vårdval och det i avtalet står att de ska medverka i utbildning och fortbildning så bryter de avtalet om de nekar personal detta. Det måste alltså finnas mer konkreta exempel på det där. Jag har försökt en tid att följa upp hur man gjorde, och man tar emot studenter i den mån man blir tillfrågad. I annat fall bryter de sitt avtal, och det ser vi mycket allvarligt på – som känt är. Vi har till och med sagt upp avtal därför att man har brustit i det avseendet.

Anförande nr 229

Jessica Ericsson (FP): Nu blev jag faktiskt lite upprörd. Det var ungefär femhundra historier som flög genom huvudet. Jag jobbade med samverkan med vårdgivarna i Botkyrka under den här tiden, mellan åren 2001 och 2007. Och, nej, det var inte bättre förr. Det var så långt ifrån bättre vi kan komma!

Det som framför allt var annorlunda var att patienterna inte hade samma betydelse. För mig är patienterna i fokus. Patienterna måste få vara huvudpersonen i sina egna liv. Vårdvalet ger dem en möjlighet till det. Det är det viktigaste för mig - inte huvudmannen, inte vem som är huvudman. Vårdgivarna var upprörda över landstinget förr också. De tyckte att det var godtyckliga villkor. De tyckte att de fick för lite pengar, de var tvungna att jobba som illrar och lite till, och de tyckte inte att de räckte till.

Håkan berättade en fruktansvärd historia. Jag hörde en precis likadan historia då jag jobbade med samverkan i Botkyrka. En läkare på en vårdcentral i Botkyrka ringde mig och berättade att hon hade en patient som simulerade. Hon ville att sjukpenningen skulle dras in. Jag ringde patienten och frågade: Hur är det, egentligen? Patienten beskrev att han skulle kunna döda läkaren, för han hade träffat en annan läkare som hade berättat att patienten hade skelettmetastaser i hela ryggraden. Tragiska historier finns. Vi kommer alltid att höra dem, och vi kommer alltid att bli berörda och gråta över dem. Tyvärr.

Det är väl starkt att vi tar till oss dem. De ger oss kraft att förändra mer, för vårdval är inte perfekt. Det kommer att bli bättre. Vi måste jobba för att det fortsätter att bli bättre. Men det var faktiskt inte bra förr heller. Patienterna möttes av att de inte tillhörde prioriterade målgrupper. Patienterna var inte viktiga. Det fanns ingen anledning att satsa på dem för de kunde inte avgöra vad som var bäst för dem själva.

Jag vill inte mötas av det beteendet inom vården. Jag tycker att det är fruktansvärt. Jag möter inte detta synsätt på samma sätt längre när jag talar med vårdgivare.

Det var inte bra. Det var inte bättre på något sätt! Det finns de som tycker det. Jag har svårt att se det. De patienter jag såg beskrev det inte heller, men det är inte det som är huvudpoängen. Huvudpoängen är att människor i dag har ett värde när de kommer till sin läkare. I annat fall kan de gå någon annanstans. Patienten har hamnat i centrum, inte huvudmannen. Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 230

Michel Silvestri (MP): Jessica Ericsson! Jag vill ta upp två saker. Vi vill inte backa bandet. Det var inte nödvändigtvis bättre förr – vi håller med om det. Men vi vill ha något nytt, något bättre. Vi kan nog hjälpas åt att utveckla det på ett bra sätt.

Det andra är att det finns ett talesätt som säger att man ska skynda långsamt. Det kanske gäller i det här fallet också. Jag tror att det är ett talesätt som kan vara mycket lämpligt för Stockholms läns landsting i det här fallet.

Anförande nr 231

Jessica Ericsson (FP): Jag tycker att det är bra att du säger att vi ska hjälpas åt för att hitta bättre vägar vidare. Jag ifrågasätter inte att någon här inne brinner för att patienterna ska få det bättre. Sedan kanske vi har lite uppfattningar om vad som egentligen är det viktigaste. Så är det ibland, men inte alltid.

Jag vet inte – skynda långsamt eller också skynda oss att skynda oss, så att patienterna får det bättre, helst i går.

Anförande nr 232

Landstingsrådet Hemming (C): Jag måste säga att jag tycker att vi måste undvika att dra för stora växlar på tragiska fall. Det är lite respektlöst, faktiskt.

Precis som Jessica sade tidigare vet vi att fall där människor får fel diagnos och behandlas illa i vården har funnits och finns även i dag, och det kommer också att finnas i framtiden. Det är fruktansvärt när så händer, och vi måste alltid arbeta emot det. Men att dra de här växlar på det är faktiskt ganska osmakligt.

Jag kan berätta att min egen far fick sin diagnos efter flera års kontakt med vården, med flera olika försök att få undersökningar. Han fick den tre veckor innan han avled i lungcancer. Det var i Västmanlands läns landsting, i ett helt annat vårdssystem med en minst sagt fragmentiserad vård.

Vi måste naturligtvis jobba hela tiden med att utvärdera hur olika vårdgrenar samspelar. Är det så som Håkan Jörnehed säger, om det fallet är som han beskriver det, då tror jag att vi här har två saker som behöver göras: en anmälan till patientnämnden och en undersökning av om vårdcentralen på något vis systematiskt helt enkelt gör felbedömningar och inte genomför sådana typer av diagnostik som man är skyldig att genomföra.

Detta är inte något som man på detta episodiska sätt kan säga att det skulle ha med vårdvalet att göra. Jag tycker verkligen att vi måste försöka skärpa oss på den punkten. Så här kan vi inte föra en politisk debatt.

Precis som Jessica beskrev: Vad var det för situation vi hade innan vi införde till exempel vårdval i primärvården? Vi hade bland annat många ställen där man fick vänta länge för att få en besökstid hos sin vårdcentral. Man hade visserligen en formell möjlighet att byta vårdcentral, men i praktiken motarbetade många vårdcentraler möjligheten att göra de bytena.

Hur många patienter kan ha fastnat och inte fått rätt diagnos i det systemet? Om man ger patienter rättigheter och gör sådana typer av reformer som leder till kortare kötider är det väl snarare så att det underlättar möjligheterna för patienten att ta sig någon annanstans i vårdsystemet när patienten inte känner sig rätt behandlad.

Valfriheten är en reform som syftar till att stärka patientmakten och ge patienterna fler vägar att ta sig fram. Det är viktigast för de patienter som inte har en stark egen röst eller stora egna ekonomiska resurser. Det är i alla fall det som är vår ambition med vårdvalssystemet. Det är också helt klart så att det inte hade blivit något vårdvalssystem om de rödgröna partierna hade fortsatt sitt arbete. Då hade man fortsatt i de invanda hjulspåren och inte på det här sättet stärkt patienternas makt.

Ingen i hälso- och sjukvården har råd att vara dogmatisk, utan vi måste vara pragmatiska. Centerpartiet och Alliansen är pragmatiska när det gäller synen på vårdvalen. Vi har redan gjort förändringar i vårdvalssystemen för att vrida på parametrar för att det ska fungera bättre. Vi arbetar hårt med att utveckla uppföljningssystem och hela tiden få en bättre bild av vad som sker i vården.

Det är just när man har satsat på mångfald i vården som frågan ens har väckts om att skaffa sig en bättre bild av hur läget ser ut hos olika vårdgivare. Att vi nu mäter och utvärderar vård är delvis en följd av att vi har fler vårdgivare.

Jag tycker att vi ska inse att vi inte har råd att vara dogmatiska, och Alliansen är sannerligen inte dogmatisk. Vi är beredda att ompröva delar av olika vårdval. Men vi tycker att det är viktigt att patienterna har stark makt och har möjlighet att ta sig fram på andra vägar i vårdsystemet om de känner att de blir felbehandlade. Man kanske skulle kunna parafrasera Churchill och säga att LOV är det bästa av alla dåliga system för att styra vården. Men det är i alla fall ett styrsystem som bygger på att patienten har makt.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 233

Michel Silvestri (MP): Gustav Hemming hävdar att om de rödgröna hade varit vid makten hade det inte blivit någon typ av vårdval eller valfrihet över huvud taget. Då måste jag naturligtvis gå upp och säga att Miljöpartiet har ett eget förslag som vi kallar hälsoval. Det hörs tydligt på namnet att det vi vill verka för är en mer förebyggande hälso- och sjukvård i stället för en ökad vårdkonsumtion, som kanske är det vi ser mer av i dag.

När man pratar om tillgänglighet och så vidare vill jag återigen hänvisa till de lite suddiga siffror som jag visade tidigare med öppna jämförelser. Stockholms läns landsting är inte så världsbäst ens där, som vissa kanske vill tro.

Anförande nr 234

Landstingsrådet H e m m i n g (C): Idéerna om hälsoval kom fram som en direkt reaktion på att Alliansen införde vårdval. Det kommer vi väl alla ihåg. Det är väl ingen som har glömt bort det?

Sedan är det också så, Michel Silvestri, att när vi nu har sett över vårdvalet och genomfört justeringar har vi gjort det tillsammans med er i Miljöpartiet.

Den här diskussionen är naturligtvis inte klar, utan det kommer nog att ske ytterligare förändringar i vårdvalet för primärvården för att rätta till problem allteftersom. Det kommer säkert att ske också när det gäller vårdval för öppenvårdsspecialister, om man ser att det finns brister i hur det systemet fungerar. Där måste vi vara pragmatiska.

Men ni måste väl ändå erkänna historieskrivningen. Ni kom väl inte med några förslag på vårdvalssystem innan Alliansen gjorde det?

Anförande nr 235

Michel Silvestri (MP): Jag tolkar det som en utsträckt hand från Gustav Hemming som jag alltid välkomnar. I den mån vi har möjlighet att samverka i sådana här frågor är vi i Miljöpartiet beredda att göra det, för att vi totalt sett ska få en bättre vård.

Anförande nr 236

Marie Åkesdotter (MP): Stig Nyman pratar om vikten av nytänkande och syftar på oppositionens oförmåga att tänka nytt. Sedan frågar Nyman: Vad är det för fel att vara ideologiskt styrd? Det är lite motsägande, tycker jag. Det är kanske vi som är nytänkande och vill utvärdera kvaliteten.

Stig Nyman säger att utvärderingar görs hela tiden. Jag skulle vilja veta vad som var syftet med att privatisera BUP Botkyrka? På vilket sätt ökade kvaliteten och värdet för Botkyrkaborna? På vilket sätt blev det bättre när ni slog sönder en väl fungerande verksamhet? Varför gör ni det över huvud taget? Vad vinner ni? Vad vinner landstinget? Vad vinner patienterna?

Är det någon som har ett svar på det? Jag skulle gärna vilja veta, och Nyman kanske kan svara.

Anförande nr 237

Birgitta Sevefjord (V): Gustav Hemming hoppar på Håkan Jörnehed och tycker att så som han betar sig i talarstolen får man inte bete sig – man får inte lyfta hälso- och sjukvården ur ett individperspektiv. Nu är inte Håkan här, utan han har gått.

Jag tyckte att hans inlägg var alldeles utmärkt. Jag tror att det ruskade om många av oss. Visst finns det en rad sådana berättelser som vi alla kan dra i talarstolen. Det var ett sätt att illustrera de problem som vi faktiskt har i vården. Det måste man rimligen kunna göra.

Jag blev lite förvånad över diskussionen för eller emot vårdval. Varför håller vi på med den nu? Motionen handlar inte om det, utan den handlar om hur vi ska utvärdera konkurrensutsättningen i vården. Jag förstår inte varför du ägnade hela ditt anförande åt att prata om vårdval och vad oppositionen inte har gjort eller borde göra.

Man vill utvärdera konkurrensutsättningen i vården. Det är väl jättebra. Vad är ni rädda för? Det är lite märkligt när man skriver så här: "Frågan om privata eller offentliga vårdgivare är bäst kommer aldrig att bli besvarad." Hur vet ni det? Det kan ni väl inte veta. Ni kan möjligtvis veta det om ni vägrar utvärdera det hela. Men självklart ska vi utvärdera det som görs.

Det har getts en rad exempel på saker som vi borde utvärdera men som inte är utvärderade. Hur påverkar det forskning och utveckling? Hur påverkar det utbildning av personal? Hur påverkar fragmentering av vården vårdkedjor och kvaliteten på vården? Det finns en massa saker som vi kan utvärdera.

Det är inte vårdvalet som ska utvärderas, utan det är det som händer i Stockholms läns landsting som ska utvärderas. Vi tycker att det är jättebra.

Vi ställer oss gärna bakom en återremiss, om det finns möjligheter till det. Annars röstar vi för bifall till motionen.

Anförande nr 238

Landstingsrådet H e m m i n g (C): Då vill jag påminna Birgitta Sevefjord om att Håkan Jörneheds exempel avsåg att peka på att vårdvalet i primärvården inte leder till bra vård. Det är den enda rimliga tolkning som man kan göra av detta sätt att kritisera hur en enskild vårdgivare hade hanterat en vårdssituation inom primärvården.

Anförande nr 239

Birgitta Sevefjord (V): Gustav, du som ändå är en ganska klok person och många gånger är väldigt klok! Varför ägnade du inte hela ditt inlägg åt vad motionen handlar om i stället för att prata om Håkan Jörnehed, som inte ens var här?

Anförande nr 240

Annika Hjel m (MP): Jag begärde ordet för att säga något om Håkan Jörneheds exempel. Jag tycker inte att det var ett förvånande exempel. Det tog tre månader för den privata vårdcentralen att skicka min mamma vidare trots att hon hade typiska symtom och var i riskzonen för lungcancer. Det gick sedan inte att rädda henne.

Vad berodde det på? Det var inte därför att de var ondsinta, utan det finns något i det system vi har som gör att det blir problem. Det är detta som läkarupproret handlar om. Man fokuserar på fel saker. Det blir brister. Det är därför det finns anledning att utvärdera.

När man i den här församlingen lyfter upp brister svarar Alliansen glatt: Jaja, men det finns så mycket bra, och valfrihet är så bra, och makten att välja är så viktig. Men det har också visat sig i den här debatten att det finns en massa exempel där det är vissa som väljer och vissa som har makt att välja, medan andra som inte är så starka i olika lägen inte lyckas välja och hamnar i kläm.

Därför finns det anledning att inte bara ånga på i den här konkurrensutsättningen och ökade privatiseringen utan faktiskt ta en paus, sätta stopp, tänka efter och utvärdera ordentligt – och möjligen fortsätta med vårdval, men då i förbättrade former och med större koll på verksamheten.

§ 200 Motion 2012:17 av Helene Hellmark Knutsson och Dag Larsson (S) om reformering av primärvårdens ersättningssystem

Anförande nr 241

Landstingsrådet L a r s s o n (S): Ordförande! Den här motionen handlar som bekant om ersättningssystemet i primärvården. Det är ingen nyhet för er i den här salen att vi socialdemokrater tycker att det ersättningssystemet borde göras om. Det borde göras om i så mening att läkare och övrig vårdpersonal får mer tid för sina patienter. Det borde också göras om så att vi får ett system som är mer socialt rättfärdigt, så att vi gör som alla andra landsting i Sverige, det vill säga införa en socioekonomisk faktor i vårt ersättningssystem.

Ni har hört de argumenten förut. Jag betvivlar dock att ni kommer att ta intryck av de argumenten just nu. Däremot konstaterar jag att det är 157 dagar kvar till valet. Detta kommer att bli en av de stora frågorna i valrörelsen. Vi tänker driva frågan om en mer rättvis, jämlik och välfungerande primärvård i valrörelsen, och vi hoppas att vi ska få stort stöd från väljarna i den frågan.

Mot den bakgrunden yrkar jag bifall till Socialdemokraternas förslag till beslut i landstingsstyrelsen rörande den här motionen, det vill säga bifall till motionen.

Anförande nr 242

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Fru ordförande! Tack, Dag, för motionen!

När man gör stora förändringar i sjukvårdssystem måste man självklart ibland stanna upp och se till att alla patienter och också vi själva är med på tåget och får ta del av all den goda hälso- och sjukvård som erbjuds i länet.

Vårdvalet handlar inte enbart om valfrihet och flexibilitet, utan det handlar många gånger om att svårt sjuka patienter behöver stora resurser. Därför har vi i det vårdval vi har i dag höjt ersättningarna till primärvården för kroniskt sjuka och multisjuka patienter och för personer som är äldre än 80 år. Dessutom jobbar vi med ett vårdcoachprojekt, men det ska vi kanske inte diskutera just nu.

Numera får husläkarna mer betalt för åtgärder vid nyupptäckt diabetes, screeningtester, demensutredningar, omfattande vårdintyg och vårdplanering i hemmet, vilket är en bra och klok utveckling av ersättningssystemet, tycker jag. Vi hittar alltså fler modeller där vi betalar för det som faktiskt görs.

Skulle vi se tendenser till att vårdkrävande och vårdbehövande patienter inte får den vård som de har rätt till ska vi självklart reagera och söka ytterligare sätt att förfinas och utveckla vårdmodellerna och ersättningsmodellerna efter det. Det tycker jag alltid att vi ska göra. Vi har också sedan införandet av vårdvalet varit mycket tydliga med att vi löpande ska utvärdera det och löpande förbättra det.

I vårdvalet är patienterna de stora vinnarna. Vårdvalet har kortat ned köerna, gjort patienterna nöjdare och höjt kvaliteten på vården. Vi har följt effekten av vårdvalet oerhört noga. Det är få områden i sjukvården som har granskats och utvärderats lika ingående som vårdvalet. Det pratade vi om alldeles nyss också.

Låt mig ge några citat ur den utvärdering som Karolinska Institutet har gjort.

Ökningen av prestationer har tillfallit alla åldersgrupper och har inte varit till nackdel för till exempel de äldre. Resultaten från de första åren visar att målsättningarna om tillgänglighet och ökad valfrihet kombinerat med en större mångfald har uppnåtts. Beträffande fördelningen har vårdtunga grupper och patienter i socioekonomiskt utsatta områdena erhållit en ökad andel av vårdtjänsterna.

Fru ordförande! Vi kan titta tillbaka tio år i tiden, då vi i landstinget hade flera olika sjukvårdsstyrelser med egna budgetar, egna upphandlingar och egna avtal. Då fanns det ett virrvarr av olika ersättningar till de olika vårdcentralerna. Det fanns ingen enhetlighet, och det var väldigt orättvist.

De olika ersättningarna skapade ett system som innebar helt skilda ekonomiska villkor för vårdcentralerna. Det var väldigt orättvist gentemot verksamheterna men också väldigt orättvist gentemot patienterna, våra länsinvånare. Det gjorde också att det var svårt, för att inte säga omöjligt, att jämföra vårdgivarna med varandra, att jämföra produktivitet, tillgänglighet och resultat och också att kunna utveckla verksamheterna vidare.

Vi ska inte återinföra det systemet, och jag tror inte heller att det är det motionärerna vill. Jag tror inte att de vill tillbaka dit. Frågan från mig blir egentligen tillbaka: Vilken förändring vill Socialdemokraterna ha? Vad är det Socialdemokraterna vill åstadkomma?

Socialdemokraternas svar när vi diskuterar vårdval – vi kommer tillbaka till det under de kommande månaderna, Dag, det är jag alldeles övertygad om – är som vanligt ett ganska enkelt svar: CNI måste införas. En teknisk symbolfråga blir kärnan i Socialdemokraternas sjukvårdspolitik. Men som vanligt när det gäller Socialdemokraterna saknas analysen av vad det är för problem som patienterna upplever och hur de vill förändra sjukvården för att ge patienterna bättre vård.

Man skulle i stället kunna tänka sig att ambitionen från Socialdemokraterna hade varit att bygga ut det hälsofrämjande arbetet, att förbättra tillgängligheten ytterligare, att förbättra tillgängligheten till tolk för de patienter som behöver det, att bygga ut och förbättra tillgången till psykosociala insatser, att stödja vården av äldre patienter som vårdcentralerna upplever tar lite längre tid.

Det kunde ha varit en ambition från Socialdemokraternas sida. Men det hade ju blivit lite konstigt, för det är precis det som Alliansen tillsammans med Miljöpartiet just har tagit beslut om, att utveckla vårdvalet vidare.

Vill ni hänga med på den resan, Dag, är ni välkomna. Men motionen i dag vill jag yrka avslag på.

Anförande nr 243

Landstingsrådet L a r s s o n (S): Det var intressant att höra Moderaternas argument till det vårdvalssystem som de har satt i sjön i Stockholm.

Jag måste ställa dig en fråga, Filippa Reinfeldt. När jag pratade med din företrädare, din kollega Henrik Hammar, som var Moderaternas ledare för sjukvårdsfrågorna i Skåne under mycket lång tid, inför deras diskussion när de satte sitt primärvårdssystem i sjön sade han:

Det förstår vem som helst att man inte kan ge samma ersättning till vårdcentralen i Vellinge som till en i Rosengård. Det är nog bara stockholmare som är tossiga nog att kunna tänka ut sådana modeller.

Då måste jag fråga dig: Är det Henrik Hammar som är tossig, eller är det moderaterna i Skåne eller moderaterna i de andra landsting där man har infört vårdvalssystem i primärvården som är tossiga när de tycker att man ska ta hänsyn till hur det ser ut med folkhälsan eller till sjukligheten i olika bostadsområden när man konstruerar ersättningssystemen?

Varför är Stockholm det enda landsting som har ett system som inte tar någon som helst hänsyn till hur det ser ut med sjuklighet och folkhälsa i olika delar av vår region? Är det Hammar som är tossig, Filippa Reinfeldt?

Anförande nr 244

Landstingsrådet R e i n f e l d t (M): Fru ordförande! För att ta det sista först: Nej, det tycker jag verkligen inte. Henrik är en utomordentligt trevlig person.

Det är väl så här, Dag: Våra vårdval ser väldigt olika ut. Vad ser ni då? Om man sitter på den andra sidan av salen kanske man tror att det är något slags lösning på något som vi i Stockholm inte redan har. Men faktum är att CNI som det hjälpmedel som en del andra landsting använder redan är inbakat.

Flera av de parametrarna har vi redan inbakade i vårt ersättningssystem i Stockholm, bland annat det som handlar om huruvida man är utlandsfödd eller inte, det som handlar om en person som är ett år eller äldre som har flyttat in i ett område, det vill säga att det sker utflyttning inom kommunerna i regionen och det som handlar om huruvida man är yngre än fem år eller inte, vilket naturligtvis har att göra med att BVC inte ingår i husläkaruppdraget.

Jag funderade lite grann på vad jag skulle ge Dag Larsson i julklapp, och nu har jag kommit på det. Jag skulle kalla det tofflor, men du kanske skulle säga tossor.

Anförande nr 245

Birgitta Sevefjord (V): Henrik Hammar är en utomordentligt kunnig och trevlig person. Det tycker många av oss som har haft kontakt med honom. Dessutom är han jätterolig. Han skulle behövas här ibland.

För Vänsterpartiet vill jag bara yrka bifall till Socialdemokraternas motion, för självklart behöver man se över ersättningskonstruktionen. Det fungerar inte på ett optimalt sätt i dag – det vet vi. Det är många som klagat över att det fungerar orättvist. Särskilt de som arbetar i så kallade utsatta områden eller socioekonomiskt tunga områden klagat över att ersättningen inte fungerar i de områdena.

Jag yrkar bifall till denna motion och hoppas att ni andra är tillräckligt kloka att också göra det.

Anförande nr 246

Landstingsrådet Larsson (S): Jag ser fram emot att få lite presenter av Filippa Reinfeldt. Jag ska tänka ut några mysiga som du kan få tillbaka, så att du kanske kommer på bättre tankar.

I går kväll var jag på Kringlans Vårdcentrum, som är en vårdcentral i centrala Södertälje, och träffade den som är chef där, en läkare. Han berättade för mig vad han hade gjort i går. Han hade träffat 25 patienter under sin arbetsdag, under korta, snabba läkarbesök. Jag träffade honom mellan 18 och 19.30, och sedan åkte jag hem. Jag tyckte att jag skulle åka hem i god tid inför landstingsmötet.

Läkaren på vårdcentralen satt kvar för att göra det administrativa arbetet, som det inte hade funnits någon möjlighet att göra under dagen. För att den här vårdcentralen skulle kunna gå runt var man tvungen att genomföra många korta, snabba läkarbesök.

Jag är fylld av förtröstan inför den diskussion som nu kommer om Vårdval Stockholm under valrörelsen, för jag vet att väldigt många läkare i primärvården reagerar på ett system som premierar korta, snabba läkarbesök i stället för god omvårdnad om de svårast sjuka patienterna, ett system som dessutom har blivit alltmer detaljerat och krångligt.

De förändringar som ni har genomfört under de senaste åren är den fantastiska manöver där ni har minskat tolkersättningen, en av de få socioekonomiska inslag som fanns, och i stället satt i gång att ersätta detaljerade journalföringskoder. Ni detaljstyr primärvården. Ni litar inte på vårdens medarbetare. Ni har byggt ett system som inte tar hänsyn till de mycket stora folkhälsoklyftorna i vårt län.

Den diskussionen ser jag fram emot under den kommande valrörelsen. Jag vet att många läkare och många som jobbar i primärvården kommer att hjälpa till för att få en ändring till stånd. Vi ses i valrörelsen! Jag är mycket optimistisk inför den diskussionen.

§ 202 Motion 2012:20 av Sverre Launy (V) om att utreda förutsättningarna för ett närsjukhus i Nynäshamn

Anförande nr 247

Sverre Launy (V): Ordförande, ledamöter! Vi ska fatta beslut om en motion vars att-sats egentligen är väldigt enkel. Det begärs bara att man ska utreda förutsättningarna för ett närsjukhus i Nynäshamn – ingenting annat. Det gäller att utreda förutsättningarna – inte att fatta beslut om att bygga, inte att sätta av mark, tomt eller resurser för ett sjukhus utan bara att utreda förutsättningarna.

Nynäshamn är en kommun som ligger rätt långt söderut i länet. En del kallar det moder Sveas blindtarm. Man kommer liksom inte längre när man har kommit dit. Där har det funnits ett fungerande sjukhus, men det är nedlagt sedan många år tillbaka. Det behövs ett sådant igen. Det bör i alla fall utredas om det finns underlag eller förutsättningar för det.

Nynäshamn har lite drygt 26 000 invånare enligt den senaste folkräkningen, om jag inte minns fel. Det är en kommun som växer. Sommartid är det bra många fler människor där nere. Vad vi också drabbas av är att allt fler äldre flyttar ut till sina fritidshus och bor permanent där.

Vi har inte alltför goda kommunikationer in till större orter. Pendeltågen fungerar numera hjälpligt, men busstrafiken ut till landsbygden, glesbygden, som faktiskt är ganska stor i Nynäshamn, går ofta väldigt sporadiskt. Ut till öarna, där det också finns en bofast befolkning, är kommunikationerna väldigt begränsade.

Om man behöver komma till ett sjukhus i Nynäshamns kommun är det närmast man kan komma Handens sjukhus. Men i de allra flesta får man ta sig in till de centrala delarna, ibland Södersjukhuset, ibland Södertälje sjukhus. För dem som bor längst ut i kommunen kan det vara en resa med allmänna kommunikationer på ungefär två och en halv timme.

Vi anser inte att det är rimligt. Vård måste kunna ges på hyggligt lika villkor i hela länet, även i Nynäshamn. Därför bör man utreda förutsättningarna för att ha ett närsjukhus i själva Nynäshamns tätort.

I det svar som man har skrivit fram beskriver man hur man i den så kallade framtidsplanen tänker göra satsningar på närsjukvården, samtidigt som akutsjukvården ska fokusera på att ta hand om de svårast sjuka patienterna. Jag kan inte se det som något annat än en omskrivning av att närsjukvården på något sätt måste vara någon variant av ett närsjukhus där patienter kan skrivas in för fortsatt inläggning tills de är så pass pigga att de kan skrivas hem. Jag kan inte tolka beskrivningen på något annat sätt. Då är det precis vad vi efterfrågar.

Man raddar också upp hur mycket man tänker investera för att modernisera sjukvårdens lokaler och annat. Då raddar man upp en massa sjukhus och nämner 35 miljarder. Men man nämner inte med en stavelse Handens sjukhus, där man för inte så länge sedan gick ut med ett letter of intent, där man talade om att man skulle bygga ett stort, fint sjukhus i Handen. Man vet inte för vilka pengar, man vet inte var, och man vet inte när – men man ska bygga det. Det finns inte redovisat någonstans.

Man hänvisar också till att det bedrivs vård i Nynäshamn som är jämförbar med vad som skulle kunna göras på ett närsjukhus. Man raddar upp en massa saker: geriatrik, öppenvård, radiologi, beroendevård, gynekologi, psykiatri, barnvårdscentral, mödravårdscentral, vårdcentral med mera.

Det allra mesta av det – möjligtvis med undantag av geriatrik och radiologi – är sådant som rimligtvis borde vara kopplat till en vanlig vårdcentral, och i de allra flesta fall, i kommuner med någon form av självaktning, är det också det. Det är alltså inget som man kan hävda redan finns i form av någon sorts närsjukvårdsvariant.

Motionens att-sats är som sagt väldigt enkel och borde inte vara så besvärlig för Alliansen att bifalla. Det handlar om att utreda förutsättningarna – ingenting annat.

Bifall till motionen!

Anförande nr 248

Landstingsrådet L u n d q u i s t (M): Ordförande, fullmäktige! Motionen skrevs för drygt ett år sedan, och det har runnit mycket vatten under broarna sedan dess.

Jag tänkte inte läsa upp mitt svar. Det framgår i alla fall rätt tydligt på s. 2 att det finns en del verksamheter i Nynäshamn. Det står ”vårdcentral” i singularis, men jag tror att det till och med finns i pluralis, vilket är mer än det var på din tid, när du satt i majoritet.

Vi har tagit ett helhetsgrepp. Sverre har själv gått igenom en del. Framtidens hälso- och sjukvård fattade vi beslut om så sent som under budgetdebatten i juni månad. Då fanns Handenspåret med i beslutet – men inget beslut om att utreda eller göra något åt Nynäshamn, i vart fall inte just nu.

Jag tänker inte läsa upp mitt långa svar, eftersom julmaten väntar här utanför salen. Men det vi gör nu är att vi kör Handenspåret. Vi har kört tre: Sollentuna, Dalen och Sabbatsberg. Sedan kommer också Handen med. Det är huvudspåret i det sammanhang vi är i nu.

Jag ska inte slå igen några dörrar. Det är mycket möjligt att det i framtiden kommer att vara aktuellt med något annat i Nynäshamn. Men där finns en del verksamheter, och jag misstänker att det finns fler verksamheter i Nynäshamn som inte finns uppräknade i mitt svar på din motion.

Jag vill påminna fullmäktige om att vi hade uppe den här frågan i budgetdebatten i juni månad. Då yrkade Alliansen avslag på motionen. Jag kan säga att vi ändå har justerat vårt yrkande lite grann sedan vi hade budgetdebatten. Nu säger vi att vi anser motionen besvarad. Jag vill inte stänga några dörrar helt och hållet, utan de får gärna stå på glänt. Jag ska aldrig glömma bort att det har funnits en motion om Nynäshamn. Men just nu, i framtidens hälso- och sjukvård, i det arbete som pågår, finns det ingen idé om att vare sig utreda detta eller starta någon verksamhet i Nynäshamn.

Med detta, fru ordförande, yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 249

Sverre Launy (V): Lars Joakim hänvisar till när jag satt i majoritet i landstinget. Det är lite fåfängt. Så länge jag har suttit i landstinget har du och ditt gäng suttit i majoritet, så jag tänker inte ta åt mig något för vad som har hänt innan.

Sedan måste jag reagera på en sak som du har skrivit i ditt svar och uttala mig på det här sättet – det passar i andra sammanhang också: Det var inte bättre förr, men det är bra mycket sämre nu.

Du har hänvisat till att det fanns stora brister i tillgänglighet hos husläkarmottagningarna i Nynäshamn som ett argument för att inte bifalla motionen. Jag kan tala om för dig att du är välkommen på ett aktivt studiebesök som patient och försöka ta dig fram bland de vårdcentraler som finns i Nynäshamn. Jag säger bara: Lycka till! Hoppas att du inte är allvarligt sjuk i det läget.

Bifall till motionen!

Anförande nr 250

Pia Ortiz-Venegas (V): Beträffande svaret på den här motionen har jag verkligen suttit och undrat över två saker. Det finns egentligen bara två argument i hela svaret för att man inte vill bifalla motionen. De argumenten är för det första att det är för liten folkmängd i Nynäshamn och för det andra att det redan bedrivs jämförbar vård i Nynäshamn, som Sverre har varit inne lite på i sitt inlägg.

För låg folkmängd tänkte jag att vi skulle titta lite närmare på. Jag vet inte riktigt hur många fler man skulle behöva bli i Nynäshamn för att få ett litet närsjukhus. I Nynäshamn bor det just nu 26 572 människor. I alla fall gjorde det det vid årsskiftet, enligt Statistiska centralbyrån. Det är alltså nästan 27 000. I Ljungby bor det 27 423 personer, och där har man ett lasarett. I Värnamo är man lite fler, 33 012 personer, och de har ett sjukhus. I Danderyd bor det 31 960 personer, och de har haft ett sjukhus väldigt länge – långt innan de var så många. Frågan är hur man ser på detta med folkmängd.

Men det är inte bara folkmängd som är viktigt utan också avstånd. Det fanns 26 572 i Nynäshamn, och två av dem är anhöriga till mig. De börjar bli gamla och lite skröpliga. De har ett antal åkommor som de behöver vård för, de behöver nya diagnoser, de behöver behandlingar, och de behöver ställa in mediciner. I nästan samtliga fall sitter de och åker in till Södersjukhuset inne i staden.

De behöver åka dit för en mängd olika saker som man inte kan ta hand om i Nynäshamn. Då åker de färdtjänst eller sjukresa, och det är också något som landstinget står för ekonomiskt. Den här utredningen om förutsättningarna skulle man faktiskt kunna göra lite bredare, så att utredningen tittar på vilka kostnader vi tar i dag därför att vi inte har den här typen av vård i Nynäshamn.

Sedan måste jag upprepa något Sverre sade: Det står att det finns jämförbar vård. Vad menar man med det? Vilka kommuner har *inte* en vårdcentral, en mödravårdscentral, en barnavårdscentral och tillgång till gynekologi och beroendevård? Är det någon som bor i en kommun som inte har detta? Det är inte många.

Anförande nr 251

Gunilla Helmersson (M): Fru ordförande! Först vill jag yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Jag behöver inte upprepa argumentet om befolkningsunderlaget. Det finns ju i motionssvaret, och Lars Joakim talade om det alldeles nyss. Det handlar om att vi naturligtvis kan se över detta, om folkmängden ökar betydligt eller om det inte finns tillgång till vård så att det räcker i länet.

Men att börja jämföra oss med Värnamo och Ljungby är rätt ointressant. Vi har ansvar för sjukvården i vårt landsting. Vi är ganska välförsedda med vård, eftersom vi är Sveriges största tillväxtregion och befolkningen ökar med enorma tal varje år.

Att Nynäshamn skulle vara en eftersatt del av länet är helt fel. Jag vill i stället fokusera på all vård som redan finns i Nynäshamns kommun: fyra husläkarverksamheter, tre i själva Nynäshamn och en i Ösmo, läkarinsatser genom jourläkarbilar för dem som blir akut sjuka och inte kan ta sig iväg, distriktssköterskehembesök, basal hemsjukvård genom sjukvårdsrådgivningen på kvällar, nätter och helger, naturligtvis även hemsjukvård dagtid, barnmorskemottagning, barnavårdscentral i Nynäshamn med filialer i Ösmo, Stora Vika och Sorunda, deltagande i familjecentralsverksamhet både i Ösmo och i Stora Vika, ungdomsmottagning i Nynäshamn, geriatrisk vårdavdelning för äldre människor på Nynäshamns sjukhus, geriatrisk mottagning, minnesmottagning, flera utförare av avancerad sjukvård i hemmet, primärvårdsrehab i Nynäshamn och från och med i mars även i Ösmo, beroendemottagning för vuxna tillsammans med kommunen, beroendemottagning för unga genom Mini-Maria och MOA-mottagningen, också det tillsammans med kommunen, psykiatrisk mottagning för vuxna, mobil psykiatrisk mottagning, två medicinska

fotsjukvårdare, röntgen, logoped, gynekolog, neuroteam som jobbar med strokepatienter, hudsjukvård, ett antal sjukgymnaster och en ytterligare vårdgivare och naturligtvis också många tandvårdsutövare.

Jag vill påstå att det finns många kommuner i vårt stora län som har väsentligt mindre vårdutbud än just Nynäshamn. Att Nynäshamn skulle vara missgynnat är alltså helt fel.

Ytterligare, till allt det som jag har räknat upp, som faktiskt finns rent fysiskt-geografiskt i Nynäshamns kommun, finns det massor med vård i Hanninge, med andra specialiteter som också servar Nynäshamns invånare. I Ösmo har man också tillgång till en smittskyddssjuksköterska. I centrala Nynäshamn finns en smittskyddsläkare, och ortopedkompetens finns på en av vårdcentralerna.

Genom vårdvalet i vårt län har vi sett till att öka vårdutbudet betydligt. Antalet husläkarmottagningar har ökat från de två som fanns under förraförra mandatperioden till att det nu är fyra. Framför allt finns filialen i Sorunda, som Socialdemokraterna lade ned sist de styrde här i landstinget. Den öppnade vi igen förra mandatperioden.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 252

Sverre Launy (V): Ordförande, ledamöter, Gunilla! Nej, det finns inte fyra olika utförare för vårdcentraler i Nynäshamn, utan det finns tre. Ösmo, Sorunda och Nynäs vårdcentral har samma utförare. Sorunda har öppet mycket begränsat, och Ösmo har också begränsade öppettider, dock något mer än vad de har i Sorunda.

Sedan finns det ytterligare två. Jag kan säga att den ena konsekvent vägrar att ta emot kroniskt sjuka. Den andra, den senast öppnade, har blivit väldigt populär eftersom folk upplever dem som kompetenta. Alla har i princip flytt från de forna vårdcentralerna dit, vilket belastar dem så pass hårt att de inte kan sköta sitt jobb. Visst är det komplikationer i detta också.

Allt det du raddade upp finns förmodligen tillgängligt i varenda kommun i länet i övrigt också. Vad vi efterlyser i motionen är en typ av närsjukhus där man behöver inte direkt avancerad vård men ändå sjukvård dygnet runt, där man kan få tillsyn dygnet runt när det inte är lämpligt att man får vården på hemmaplan men det samtidigt inte är lämpligt att man tar upp en plats på ett akutsjukhus. Men inte ens det vill ni utreda.

Bifall till motionen!

Anförande nr 253

Gunilla Helmersson (M): Det är intressant när Sverre säger att alla har listat om sig. Nynäsakuten har drygt 6 000 listade. I Ösmo är det nästan 6 500. I Nynäshamn är det 7 400. Den nya som du pratade om, som tydligen har blivit mycket populär – vilket naturligtvis gläder mig, för det är där som ortopederna finns också – har 3 100 listade. Att alla skulle ha bytt till den nya är att slira på sanningen.

Anförande nr 254

Sverre Launy (V): Ordförande, ledamöter! Jag sade inte att alla hade gjort det, utan jag sade att det var väldigt många. Jag kan konstatera att den nya vårdcentralen efter 14 dagar hade över 1 200 listade. Det säger väl lite grann om kvaliteten på de övriga vårdcentralerna i Nynäshamn.

Anförande nr 255

Landstingsrådet L a r s s o n (S): Jag vill för Socialdemokraternas räkning säga att vi i dag inte är redo att ta ställning för ett närsjukhus i Nynäshamn, men vi tycker att tanken är intressant.

Vad vi menar att man borde göra är en större behovsanalys av hur det ser ut med utbud och vårdbehov i hela länet, och man borde börja i södra ändan. Det finns diverse behovsindex som man arbetar med i sjukvårdsstyrelserna som ganska entydigt visar att om det är några som underkonsumerar sjukvård i vårt län i förhållande till de vårdbehov som finns är det de som är bosatta i södra länsändan.

Vi menar att det arbetet borde fördjupas. Man borde kanske också ta sig en titt på den karta som fanns med i det tjänsteutlåtande som Håkan Jörnehed pratade om tidigare i dag, där man talar om var vi har specialistläkarna i vårt län. Det är en karta som tydligen är utrangerad i det som är på väg fram till hälso- och sjukvårdsnämnden. Det är entydigt så att merparten av specialistläkarresurserna finns i Stockholms kommun, innerstaden och nordöst om Stockholms kommun. Det vill jag inte kalla ett jämlikt vårdutbud.

Det finns goda skäl att överväga ytterligare vårdatsningar i Nynäshamn. Men för vår del skulle vi vilja ha ett bättre underlag innan vi tar ställning till var nya enheter med bland annat specialistläkare på Södertörn borde etableras, för det behövs mer vård där.

Anförande nr 256

S v e r r e L a u n y (V): Dag! Det var ett sympatiskt anförande. Men ett bättre underlag får du ju om du röstar för bifall till motionen, som kräver en utredning om förutsättningarna för ett närsjukhus där nere.

Anförande nr 257

Landstingsrådet L a r s s o n (S): Då tvingas jag vara en tråkig formalist. Jag vill inte bara ha en utredning om hur det ska organiseras med eventuella närsjukhus i Nynäshamn, utan jag menar att vi behöver gå igenom hela Södertörn, för att fundera på var man ska etablera specialistläkarmottagningar, eventuellt kallade närsjukhus, eftersom hela Södertörn är underförsörjt. Vi vill ha ett vidare uppdrag än att bara titta på ett eventuellt närsjukhus i Nynäshamn.

Anförande nr 258

Landstingsrådet L u n d q u i s t (M): Ordförande, fullmäktige! Till Pia och Sverre: Om Pia säger att primärvården skickar in folk för omläggningar till Södersjukhuset är det bra att få veta några exempel på detta. Ni kan väl prata med Gunilla Helmerson, som är ordförande i sjukvårdsstyrelsen. Det är just den typen av information som vi behöver för att göra en ordentlig kvalitetsgranskning, om man nu gör detta på ett felaktigt sätt. Jag vet inte vilken mottagning det är och vad de skickar in. Men om det finns sådana exempel vill vi gärna ha dem.

Likadant är det beträffande det Sverre säger om att kroniskt sjuka ratas av vissa husläkarmottagningar. Det vore väldigt bra att veta vilken husläkarmottagning det är, så att man kan göra en kvalitetsgenomgång av deras journalanteckningar och se vad det är.

Men jag vill också säga: Det är väl jättebra att det finns alternativ att välja bort och välja till något nytt. Det är en av kvintessenserna med vårdvalet, att man kan välja något nytt.

Så var det inte tidigare. Jag minns när Håkan Jörnehed lade ned en husläkarmottagning på Östermalm för att alla skulle gå till en landstingsdriven verksamhet. Jag minns när vi fattade beslut i sjukvårdsstyrelsen att man skulle anställa ytterligare en läkare på en privat husläkarmottagning. Det var aldrig några diskussioner om att landstinget själv kunde ta in fler husläkare om det behövdes.

Nu har man en rejäl chans att välja bort och välja till något nytt, och det har man uppenbarligen utnyttjat i Nynäshamn. Det tycker jag är jättebra. Jag tycker faktiskt att Gunillas uppräknings av vad som finns där nere är fantastisk. Så dåligt kan det inte vara!

Pia och Sverre! Sätt er ned med Gunilla och ge exempel, så ska vi gärna ta med oss dem till förvaltningen, så får de titta på de mottagningarna.

Anförande nr 259

Pia Ortiz-Venegas (V): Jag vill bara förtydliga lite. Jag vet inte om jag pratar så otydligt. Jag har inte pratat om några omläggningar som man har gjort på Södersjukhuset utan om utredningar som man har gjort på Södersjukhuset. Även när man till exempel har behövt ställa om sin dagliga medicin har man behövt åka in och ta prover på Södersjukhuset.

Anförande nr 260

Landstingsrådet Lundquist (M): Då ber jag om ursäkt – jag missuppfattade ditt inlägg. Men det är väl bra att vi får veta några sådana exempel på när en mottagning skickar in patienter till SÖS för sådant som man kanske skulle kunna göra i primärvården. Tanken är ju att när Södersjukhuset har behandlat patienten ska patienten kunna följas upp av primärvården – det är deras roll i de här sammanhangen.

Det finns kanske anledning att göra en fördjupad genomgång av husläkarmottagningarna i Nynäshamn efter det vi nu fått veta från både Pia och Sverre. Jag ska gärna med Gunillas hjälp se till att det kommer till stånd. Men vi vill gärna från er två ha ett litet mejl med några exempel. Skicka ett brev, så att det inte kommer ut allmänt på Facebook eller internet eller varifrån ni skickar era mejl. Vi vill gärna ha information och några exempel på vilka vårdcentraler det rör sig om, så ska vi se till att förvaltningen får ta tag i detta.

§ 203 Motion 2013:2 av Helene Öberg m.fl. (MP) om att tillsätta en kommission som utreder Liljeholmens psykiatriska mottagning

Anförande nr 261

Michel Silvestri (MP): Ordförande, ledamöter och åhörare! Det här är en motion av Helene Öberg och några andra partikamrater som rör en psykiatrisk öppenvårdsmottagning i södra delen av länet. Det är ett ganska stort upptagningsområde, och som jag tror att alla här i salen känner till är psykisk ohälsa ett ökande problem. Därför är den befintliga vården av stor betydelse. Då är det ledsamt när man konstaterar att det här har varit en mottagning förknippad med stora problem under lång tid. Det är det saken rör i grund och botten. Problemet har uppkommit efter en sammanslagning av från början tre olika enheter och som sagt pågått under lång tid, vilket har uppmärksammats både av Socialstyrelsen och av patientnämnden, som har fått ett flertal klagomål från patienter med anledning av det här.

SLSO, som har varit huvudman från början, har vidtagit åtgärder i det här fallet. Det har sett ut som om det har varit på rätt väg enligt beskrivningen i tjänsteutlåtandet. Av den anledningen är det både förvånande och ledsamt att se att man har valt att upphandla i stället för att lösa en problematik som har varit långvarig och omfattande men kanske på väg att lösas av befintlig personal och ursprunglig huvudman. I stället skiftar man snabbt huvudman för att på det viset bli av med ett problem. Det är ett olyckligt och ledsamt sätt att utnyttja konkurrensutsättning som jag tror att egentligen inte någon av oss tycker ska vara till för den möjligheten.

Vi har fått ett motionssvar som ger en beskrivning av vad som har hänt och att en ny huvudman har tillträtt. Man anser motionen besvarad i och med den redogörelsen. Man säger också i tjänsteutlåtandet att hälso- och sjukvårdsförvaltningen nu har förstärkt uppföljningen, framför allt av privata utförare, vilket kan tyckas lite anmärkningsvärt med tanke på att det brukar sägas att vi ska ha lika villkor för alla utförare.

Man vill också titta på hur patientnämndens ärenden på ett bättre sätt kan användas för att lösa problem av det här slaget. Det kan man också tycka är lite anmärkningsvärt, därför att det här inte kan vara de första svåra klagomålsärendena i patientnämnden. Den typen av strategier borde man naturligtvis ha börjat snickra på långt tidigare.

Som sagt är det här en motion som i grunden föreslår att det bör tillsättas en kommission för att utreda vad det egentligen är som har hänt i det här fallet, vad det är som har orsakat de långvariga svåra problemen för verksamheten och den ursprungliga vårdgivaren. Med andra ord tyckte vi i det här fallet att man faktiskt kan lära sig av misstagen. Tyvärr är det tydligen inte Alliansens uppfattning. Här har man i stället, när det tycks ha varit förbättringar på gång, valt att få dit en privat utförare som en snabb och effektiv lösning för att få undan ett problem. Det är beklagligt på flera sätt och vis.

Anförande nr 262

Landstingsrådet Rydberg (FP): Den här motionen om något är att kasta in jästen efter degen, dessutom när bullarna redan är gräddade. Liljeholmens allmänpsykiatriska mottagning klarade inte att ge patienterna den vård som de faktiskt hade rätt att kräva. Det var många delorsaker. Det var sammanläggning av flera små mottagningar till en större, vilket inte har varit ett politiskt beslut utan verksamhetsledningens beslut. Man hade lokalproblem, men inte ens när detta borde ha klarats av fick man ett normalläge där vården fungerade. Det har varit flera chefsbyten. Det har inte hjälpt. Patientnämnden krävde upprepade gånger att Stockholms läns sjukvårdsområde skulle göra mer för att få ordning på verksamheten därför att de hade många klagomål. Hälso- och sjukvården fick också motsvarande information om problemen.

Med facit i hand skulle jag ändå vilja säga att vi hade tålamod för länge. Det var en ohållbar situation när man inte fick läkare. De allra flesta var hyrläkare. Att man inte har tillräckligt med läkare är ju en allvarlig risk när det gäller patientsäkerheten. Patienter fick inte vård. Jag tog emot samtal från anhöriga som berättade att deras närstående inte kunde få en läkartid för att få förnyade recept. Det var fullständigt oacceptabelt att man inte kunde ge patienterna den vård de borde ha fått.

Det var ingen ljusning i tunneln, som du påstår, Michel. Vi gav SLSO flera chanser. Det blev inte bättre. De hade inget nytt att komma med, inga tecken på någon ljusning. I det läget fanns det inget annat att göra än att pröva om någon annan kunde driva vården på ett patientsäkert och bra sätt. Ingen kommission i världen ger oss någon kunskap som vi i dag saknar. Vi har rätt mycket kunskap om vad som skedde de här åren. Vi vet att det började med lokalproblemen och sammanslagningarna, men sedan var det också en ledarfråga. Det är ju ofta så. När man inte lyckas få ordning på en verksamhet finns det en ledarskapsfråga med i problematiken. Man bytte ledare flera gånger, men inte heller det hjälpte.

Faktum är att det var fem års brister och massor av försök med att leva upp till hälso- och sjukvårdsnämndens krav och uppdrag. Det är orimligt lång tid, tycker jag. Ändå var det faktiskt med motstånd från er i oppositionen som vi fattade beslutet 2011, att nu är det nog.

Vi har ju också fått lite av facit i hand när vi nu vet hur verksamheten fungerar. Prima tog över verksamheten i mars i år, och det var tydligt att det var ett mycket uppdämt vårdbehov. Det vällde in remisser, både egenanmälan från patienter och från vårdgrannarna, när det äntligen fanns en vård som fungerade. Det var under hela våren ett mycket högt tryck med ungefär 120 nya patienter i veckan. Sedan var det lite lägre under sommaren med 80 patienter i veckan. Nu är det återigen 100 patienter i veckan. Det är ju ett väldigt befolkningstätt område.

Prima har gjort en hel del förändringar. Man har till exempel inrättat ett akutteam som gör att man snabbt kan ta in och bedöma patienter och se hur allvarlig problematiken är. Det gör att patienter får hjälp så snabbt att de slipper åka in och sätta sig på länsakuten, vilket en del tvingades att göra tidigare. De har också försökt dela upp verksamheten mer diagnosrelaterat så att man har ett särskilt team för unga vuxna och man har ett särskilt

team kring neuropsykiatri. Man har också akutteamet som svarar i telefon dygnet runt och kan göra akuta hembesök mellan kl. 7 och 22, och detta alla dagar i veckan, alla dagar på året. Man har också inrättat en särskild verksamhet för dem som har affektiva störningar.

När Prima tog över var hyrläkarna i majoritet därför att man hade de här bemanningsproblemen. I dag har vi fasta läkare på mottagningen, och det är betydelsefullt. Vi vet att patienter gärna vill ha en kontinuitet.

Mottagningen har också en del tankar om fortsatt utveckling. De har själva sagt att de skulle vilja utveckla insatser inom äldrepsykiatri och göra det tillsammans med geriatriken. Det vet vi behövs i hela vårt län, och det är bra att de vill göra det. De har också börjat med anhörig- och brukarutbildning. Det kommer de att göra lokalt i Liljeholmen, men i dag är det på Danderyd. Deras stadsdelsnämnder är jättenöjda. Jag är nöjd. Med det yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 263

Å s a B r u n i u s (V):Ordförande och de ledamöter som inte äter julmat! Vänsterpartiet yrkar bifall till motionen om att tillsätta en kommission som utreder vad som har hänt på Liljeholmens psykiatriska mottagning. Tanken med kommissionen är att utreda Liljeholmens psykiatriska mottagning i syfte att föreslå förebyggande och kvalitetssäkrande åtgärder för att förhindra att liknande situationer upprepas. Det handlar om att lära av sina misstag och att göra det på ett strukturerat sätt.

Vi är alla eniga om att de missförhållanden som pågick under en väldigt lång tid var allvarliga. Missförhållandena drabbade både patienter och personal. Bristerna fick pågå alltför länge, och lösningen blev en privatisering. Är det så vi ska lösa våra problem? Vore det inte klokare att i ett tidigare skede ta ansvar för att uppkomna problem i den verksamhet vi har ansvar för hanteras? Den här frågan handlar inte bara om Liljeholmens psykiatriska mottagning. Den handlar om hur vi förvaltar våra egna verksamheter, hur vi reagerar då problem uppstår. Låt Liljeholmen tjäna som ett exempel!

Att säkerställa kvaliteten på den vård som erbjuds i Stockholms län är en av landstingets viktigaste uppgifter. I svaret står det att man redan anser sig vara nöjd med den analys som har gjorts och att man tror att liknande problem inte ska behöva uppstå. Det vore verkligen bra om så är fallet, men vi är skeptiska och vill se ytterligare analys, tydligare riktlinjer och handlingsplaner då liknande problem uppstår. Jag vill påminna om den senaste tidens upprepade signaler om situationen inom barn- och ungdomspsykiatri. Vi har problem inom våra egna verksamheter, och vi måste ta ansvar. Vi ska ha fokus på kvalitet. Vi ska tidigt upptäcka och åtgärda brister i all landstingsdriven verksamhet. Det finns möjlighet att lära av misstag och brister. Låt oss göra det! Det handlar om verkliga patienters vård, om verklig personals dagliga arbetsmiljö.

Bifall till motionen!

Anförande nr 264

L o w i s a A n d e r z o n (S): Fru ordförande, kamrater och vänner samt åhörare! Denna sena timme ska vi prata om någonting så ofantligt viktigt som människor i vår närhet. Den här frågan har, som vi redan har pratat om, under lång tid varit på dagordningen på många ställen, bland annat stadsdelsnämnden i Hägersten-Liljeholmen och vårdcentralen som förgäves har försökt att få hjälp till sina patienter, som kräver mer av dem än vad man kan ge på en vårdcentral. De har remitterat till öppen psykiatri och fått tillbaka patienter utan medicin. Det är bara ett exempel. Jag vet att Birgitta känner till det, men det är bara så fruktansvärt vidrigt att vara med om något sådant.

I sjukvårdsstyrelsen för Stockholm-Ekerö har vi väldigt många gånger pratat om det här – jag ser inte Marie nu. Snudd på tjat har det varit därför att vi har varit oroliga. Vi har varit jätteoroliga över hur det här funkar. Vi har fått signaler från patientnämnden. Vi har fått

signaler från stadsdelen. Vi har träffat patienter. Vi vet hur det har varit. Vi har frågat efter en lösning. Hur kan vi stötta personalen? Hur kan vi se till att personalen kan komma vidare ur det som de har stått i, som de har dragglat med och jobbat med? Det finns alltid mer att göra. Man får fasa inte ge upp, lägga sig på ryggen och säga: Vi säljer skiten! Ta hand om det! Vi måste stötta personalen och vi måste se till att våra patienter faktiskt får den hjälp som de behöver. De ska inte behöva sitta i väntrummet med en kallelse och få höra att deras tid inte finns. Det hände mig ett par gånger. De ska inte behöva få reda på att vårdcentralen inte har någon läkare som kan förlänga deras recept eller att den grupp du skulle ha varit på inte längre finns.

När man är så pass utsatt och man har tagit mod till sig att gå till den öppna psykiatrin och blir bemött på det viset därför att vi som politiker inte har stöttat personalen så att de har ett sjyst arbete, att vi inte har gett dem de bästa förutsättningarna att utföra det arbete som de ska göra för våra medborgare är det vårt misstag. Det är inte personalens misstag. Det är vi som har gett dem deras förutsättningar. Därför måste vi titta närmare på hur vi ska kunna lösa det.

Socialdemokraterna har ju skrivit ett eget förslag till beslut, som har varit med i hela ärendehandlingen, som ni också har sett i handlingarna, där vi pratar om en större utredning, alltså inte bara av vårdcentralen i Liljeholmen, utan vi skulle verkligen behöva se över hela psykiatrin för att få en kvalitetsbild och för att få ett arbete om tid. Det här är saker som tar tid i människors liv, och vi kan inte göra saker hastigt och lustigt.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas förslag till beslut.

Anförande nr 265

Jessica Ericsson (FP): Jag tycker att Birgitta och förvaltningen redan på ett väldigt bra sätt har spaltat upp vad som har gjorts och vad som görs för att undvika att vi hamnar i samma situation igen. Vi har dragit en massa slutsatser och lärdomar, trots att ingen kommission har tillsatts, som vi kan använda för att fortsätta förbättra. Arbetet med att ta fram bättre verktyg har redan påbörjats. En massa olika åtgärder är på gång.

För mig är det just det här som behöver vara i fokus, att se till att vi inte hamnar i samma situation igen. Ni pratar om det, men samtidigt känner jag lite grann att jag inte vet vad det är ni egentligen vill. Vi ska grotta ned oss i en kommission för att kanske, eventuellt, möjligen lägga en massa skattepengar på att klura ut något fel, något knas som vi kanske har missat och som vi kanske kan använda till något ytterligare. Kan vi inte bara fokusera på patienterna i stället så att de får en bra vård, oavsett vart de väljer att gå?

Visst var det Palme som sade att politik är att vilja. Jag tror det. När jag i yttrandet till HSN läser att det är tydligt att förvaltningen delar Miljöpartiets åsikt och uppfattning får citatet en lite annan innebörd. Det är däremot lite oklart vad man själv vill i Miljöpartiet eftersom man i samma yttrande skriver att det inte är rimligt att vi inte ska kunna åtgärda en allvarlig situation inom den egna verksamheten hellre än genom privatisering. Detta trots att man tidigare i motionen som den bygger på har konstaterat att det nog var en privatisering som var rätt lösning.

För mig skulle det vara rätt upplysande om vi fick veta vad ni egentligen tänker. Jag tycker att det är lite oklart vilket syfte kommissionen tjänar. Hade förslaget om en kommission kommit upp på samma sätt om det hade varit en privat verksamhet som hade schabblat och misslyckats med att tillhandahålla en god vård för sina patienter?

Jovisst, vi har ett ansvar, men det har också de som jobbar på de olika vårdmottagningarna alltid. Vi delar ansvaret för patienterna. Är det patienterna eller är det huvudmannen som är ert fokus? Det är för mig fullständigt oklart.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 266

Lowisa Anderzon (S): Jag kan prata utifrån det som Socialdemokraterna har skrivit om. Det är just att vi vill att det ska vara långsiktigt god psykiatri. Det ska vara över tid. Våra patienter ska inte behöva vara beroende av vem som styr. Vi vill kolla förebyggande och kvalitetssäkra, och vi vill ta ett grepp över hela länet. Det är det vi har skrivit och det är det vi yrkar på. Oberoende av vem som sköter det är det fortfarande vi politiker som är ansvariga. Det är ett helhetsgrepp och att det gäller på sikt som är vårt förslag till beslut.

Anförande nr 267

Jessica Ericsson (FP): Möjligen är det vad ni har menat, men det är inte riktigt det som det står. Det är bra att ni har uppfattningen att det är patienterna som är i fokus, men är det verkligen så att en kommission behövs för att vi ska kunna jobba på ett bra sätt för att patienterna ska få rätt vård? Har vi inte kunnat redovisa en hel del som redan har gjorts och som är på gång? Vi kommer säkert att komma på ännu fler saker. Jag menar att det här inte är ett statiskt tillstånd, utan vi är på väg vidare till en bättre situation för alla patienter, oavsett vem det är som styr. Hjälp till i stället, för att få det bättre! Det tror jag att ni vill.

Anförande nr 268

Marie-Helena Fjällås (MP): Ordförande, ledamöter och åhörare! Precis som det står i svaret har vi ganska god kunskap om vad det var som gjorde att situationen över huvud taget uppstod. Men det är inte bara det som vår motion handlar om. Vi vill inte bara veta vad vi ska kunna göra för att förhindra att situationen uppstår igen. Vi vill också veta vad vi ska göra när den uppstår, för i en förändrande verksamhet kommer det säkert att uppstå fler gånger, oavsett om vi vill det eller inte.

Det står lite grann om vad vi gjorde, men jag tycker att det här är ett lysande tillfälle att vara självkritiska också från landstingets sida. Det har varit problem under väldigt många år. Vi har haft möjligheten att gå in och vidta åtgärder på den här psykiatrimottagningen. Vad är det vi har gjort? Vad kunde vi ha gjort annorlunda från den politiska styrningens sida och från SLSO:s centrala ledning? Vad kunde vi ha gjort annorlunda och vilka lärdomar kan vi dra av det arbetet, inte bara vad vi kan lära oss av de misstag som den här mottagningen har gjort? Vilka misstag har vi gjort och vad kan vi lära oss av dem?

Jag har inte varit landstingspolitiker i Stockholm jättelänge. Hyrläkare kan vara jättebra, och det är absolut väldigt mycket bättre att träffa en hyrläkare än ingen läkare alls. Men min erfarenhet från åren som landstingspolitiker i Norrbotten är att det inte är någon optimal långsiktig lösning. Det är det exempel som vi har i svaret att det är hyrläkare man har satt in. Kunde vi ha gjort någonting annat?

Man bör ta chansen att lära sig något av både lyckade och misslyckade insatser. Det här är som sagt ett alldeles lysande tillfälle att lära sig hur vi kan ändra styrningen från landstingets sida för att se till att sådana här situationer inte uppstår igen, men också vad vi ska göra om de mot vår vilja skulle uppstå. Det är vårt fokus i motionen. Det ligger mest på patienten men absolut även på huvudmännen.

Precis som du påpekar har vi ingenting emot upphandlingen i just det här enskilda fallet. Det kan ha varit så att det i just det här fallet var det absolut bästa att göra. Frågan är om det är det bästa att göra i alla fall, och vad gjorde vi innan som vi eventuellt hade kunnat göra annorlunda?

Med den lite mer självkritiska inställningen till såväl vårt arbete som mottagningen yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 269

Michel Silvestri (MP): Ordförande! Lite disträ som jag är, är jag rädd att jag glömde att yrka bifall till motionen i mitt förra anförande, därför tänkte jag att jag får kliva upp i talarstolen och försöka avrunda den här lilla debatten.

Jag vill tacka Birgitta Rydberg och Jessica Ericsson för era anföranden. När det gäller det som Birgitta anförde vill jag ändå vara tydlig från vår sida med att vi inte har några invändningar mot den nya vårdgivaren i det här fallet. Det var inte det som det handlade om. Allt gott man gör behövde egentligen inte lyftas fram. Det betvivlar vi inte.

När det gäller Jessica Ericssons fråga, vilkas fokus vi har, personalens eller patienternas, skulle jag nog vilja påstå att det egentligen är båda grupperna som är nyckelpersoner. Det är klart att om vi inte bidrar till att värna vår personal, som är den absolut viktigaste resursen vi har inom Stockholms läns landsting, har vi ingen bra vård för våra patienter heller. Det går liksom hand i hand, tror jag.

För säkerhets skull avrundar jag med att återigen yrka bifall till motionen.

Anförande 270

Jessica Ericsson (FP): Jag tar tillfället i akt och är självkritisk. Sade jag personalen så sade jag fel. Huvudmannen menade jag. Självklart är personalen viktig.

Anförande nr 271

Landstingsrådet Rydberg (FP): Ibland när vi politiker använder ordet "vi" behöver vi fundera på vad det är vi som politiker har makt över och vad det är andra har makt över. Har vi inte gett personalen rätt förutsättningar? Det finns väldigt tydliga krav, både arbetsmiljölagen och en personalpolicy. Det finns krav i avtalet med Sydvästpsykiatrin, som drev Liljeholmens mottagning tidigare. Kunde vi ha gjort något annat? "Vi" är då på HSN-sidan, den ena avtalsparten, om jag talar om "vi politiker". Vi är ju inte de som är utförarna. Det är Stockholms läns sjukvårdsområde, verksamhetsledningen och en professionell styrelse. Vårt sätt att styra är genom policyer som vi antar här i fullmäktige, både budgetinriktning och andra policyer samt avtalen. Det är ju där vi styr.

Hade vi kunnat göra något annat? Vi har ju ställt krav på verksamheten från politikernas sida och från förvaltningen på HSN-sidan: Rätta er efter de beslut som är tagna! Ni ska leverera vård till era patienter. Men de klarar inte detta. Frågan är då vad det är man kan göra. Finns det något vi kan lära av den här historien som vi kan applicera på alla andra historier som kan dyka upp i framtiden? Vi vet ju att man har provat olika saker i olika sammanhang, alltifrån att stänga verksamheter, vilket hälso- och sjukvårdsnämnden också har gjort. Man har provat att skingra personal ibland. Emellanåt har det räckt med att byta chef. Ibland har man tagit in beteendevetare för att stödja personalen. Man måste nog laga efter läge i varje unik situation.

Det finns ändå några nyckelord som vi vet har betydelse för att man ska kunna leverera god vård till sina patienter. Det är god arbetsmiljö och det är ett tydligt uppdrag. Det uppdraget fanns och finns. Det är bra chefer och det är en bra uppföljning i dialog mellan de två avtalsparterna för att säkra att patienterna får det de har rätt till. Vi har en väldigt tydlig uppdragsbeskrivning och det finns en hel del mått i avtalen, men vi har ganska dåligt med kvalitetsindikatorer som kan mäta resultaten för patienter i psykiatrin jämfört med i delar av kroppssjukvården. Det behöver vi bli bättre på.

Patientnämnden är en viktig spelare som ger oss information. De kommer av och till på beredningar och rapporterar sina iakttagelser, och det ska vi använda likaväl som vi använder dialog med verksamheten och dialog med brukarorganisationer. Brukarorganisationer kan också tillföra väldigt mycket. Sedan har vi patientenkäter, men där har vi tyvärr lite för låg svarsfrekvens, runt 30 procent. Vi får använda många olika

medel för att skapa oss en bild av om vården fungerar bra, och där den inte gör det försöka rätta till det.

Anförande nr 272

Michel Silvestri (MP): Det är ju här som konkurrensutsättning och annat blir lite intressant, när Birgitta Rydberg på något sätt menar att landstingsfullmäktige inte har ett ansvar för det inträffade eller hur vi månar om vår landstingsanställda personal, oavsett om det är ytterligare ett steg bort, det vill säga i SLSO:s förvaltning, om vi säger så. Det är ju ändå så, om jag har förstått saken rätt, att landstingsfullmäktige till exempel tillsätter SLSO:s styrelse. Det är också landstingsfullmäktige som beslutar om ägardirektiv och så vidare för SLSO som sjukvårdsenhet. Det blir lite konstigt om man på något sätt gömmer sig bakom den väggen, att det är SLSO:s problem som vi inte mår över.

Anförande nr 273

Landstingsrådet Rydberg (FP): Hade det varit så enkelt som att om vi bara hade bytt styrelse för SLSO skulle vården på Liljeholmens mottagning ha fungerat, hade vi gjort det här i fullmäktige. Men jag är alldeles övertygad om att det hade varit fel lösning.

Anförande nr 274

Michel Silvestri (MP): Det var inte det jag föreslog, Birgitta. Det var bara ett tydliggörande av att det naturligtvis också finns ett ansvar som ligger på landstingsfullmäktige när det gäller hur vi tar hand om och skapar förutsättningar för vår personal och för olika förvaltningsdelar, sjukvårdsenheter, att fullfölja sina uppdrag på ett bra sätt så att det i slutändan gagnar patienterna.

Anförande nr 275

Landstingsrådet Rydberg (FP): Jag kan notera att väldigt många mottagningar klarar sitt uppdrag ypperligt med de krav och de möjligheter vi erbjuder dem. Men den här mottagningen gjorde inte det. Någonstans finns det en gräns för vad man kan utsätta patienter för när det gäller brist på vård. Den gränsen hade passerats med råge.

Anförande nr 276

Juan Carlos Cebrían (S): Ordförande, kamrater! Alla lovordar det arbete som patientnämnden gör. Som ledamot av patientnämnden instämmer jag i det. Jag och andra skulle vilja se att de anmälningar som patientnämnden får skulle betyda mycket mer än de gör i dag för att förbättra vården.

Samtidigt är det så att patientnämnden redan 2009 anmälde att vi hade fått för många anmälningar om Liljeholmen. År 2010 rapporterades det återigen att det var för många anmälningar på Liljeholmen. Det hände ingenting 2009, 2010 eller 2011. Det tar för lång tid att lägga märke till de många anmälningar som patientnämnden får.

Ni ska veta att vi väljer ut några ärenden särskilt som vi kallar för proaktiva. Dem skickar vi i de flesta fall för kännedom till hälso- och sjukvårdsnämnden för att de i sin tur ska göra någonting åt dem. Ibland gör de det, ibland inte. Det jag tar upp här är att det tar för lång tid från det att många anmäler dålig tillgänglighet och dålig behandling till patientnämnden tills det händer någonting. Det var därför jag begärde ordet.

§ 207 Anmälan av nya interpellationer

Ordföranden: Nu måste jag mycket kort få säga någonting om hur vi hanterar interpellationer. Jag tyckte att den diskussion som fördes vid frågestunden inte var helt självklar. Man kunde missuppfatta den.

Interpellanten äger sin interpellation. Vi gör naturligtvis ingen ändring i denna interpellation. Det är en urkund. Det vore ju urkundsförfalskning att göra ändringar i interpellationer. Det lät i diskussionen tidigare, tycker jag, som om vi pillade i dem och gjorde egna ändringar som vi tyckte var rätt. Det gör vi alltså inte.

Som ärende följer den ursprungliga interpellationen med hela tiden. När vi godkänner en interpellation, som ni ser här, föreligger interpellationen i sitt ursprungliga skick och så är det hela vägen.

Den fråga som det har varit olika uppfattningar om och som är den kniviga frågan handlar inte om den ursprungliga interpellationen. Den handlar om annonsen i tidningen. Ska vi annonsera eller ska vi inte annonsera? Hur ska annonsen se ut? Om detta har det förts diskussioner under alla de år som jag har varit med i landstingsfullmäktige. Vad är lämpligt? Kan man ha värdeladdade ord som står oemotsagda i en annons, och så vidare?

Vi är unika på det sättet, ska jag också säga. De jämförelser som gjordes med Stockholms stad och riksdagsarbetet är inte relevant, för de annonserar inte sina interpellationer. Vi fick så småningom ett klarläggande i arbetsordningen i en kommentar till 6 § som låter så här: Tillkännagivandet i ortstidning avseende interpellation ska innehålla uppgift om interpellationsnummer, interpellant samt ämnesområde för interpellationen. Det är alltså väldigt kort. Det betyder att en lång rubrik egentligen skulle kunna reduceras till ett enda ord. Det uppdraget har vi. Vi har tyckt att vi har varit lite mer tillmötesgående. Jag vill bara säga att det är så vi uppfattar att vi har hanterat det. Det är så vi uppfattar det uppdrag vi har fått, och vi gör inget annat än det vi har i uppdrag från fullmäktige att göra.

Men nu har vi sagt så här. Vi gör ett omtag. Vi har en diskussion med alla gruppleddare i januari. Jag hoppas att vi kan ha en vettig diskussion om detta och kanske landa på någonting som i bästa fall alla kan vara överens om. Jag ville bara göra detta klarläggande.

Anförande nr 277

Birgitta Sevefjord (V): Jag vill bara tacka för det klagörandet. Det är jag som har dragit i gång den här diskussionen. Min bestämda uppfattning är att det egentligen inte är jag som politiker som ska föra diskussionen med presidiet, utan vi ska föra den på politisk nivå. Därför tycker jag att det är jättebra att vi snabbt har en gruppleddaröverläggning där vi går igenom allting så att det blir väldigt tydligt och klart vad det är som gäller.

Ordföranden: Jättebra! Det känns bra att vi kan prata med varandra.

Avslutning

Ordföranden: Nu, vänner, har vi gjort ytterligare ett arbetsår tillsammans. Vi kan tacka varandra. Det känns lite tidigt att säga god jul och gott nytt år, men efter några helger börjar vi ett nytt år och det slutar för vår del den 15 oktober enligt de nya bestämmelser som beslutades i riksdagen den 27 november.

Jag önskar er riktigt bra helger. Tack allesammans som har gjort det här året bra!

Anförande nr 278

Landstingsrådet Rosdahl (M): Jag vill passa på att tacka presidiet och alla tjänstemän i presidiet och önska en god jul. Men jag vill också passa på att tacka alla tjänstemän som har hjälpt oss att skriva våra tjänsteutlåtanden och att ta fram fakta. Jag vill tacka alla som ger oss matbiljetter och alla vaktmästare som ser till att allt fungerar. Jag vill tacka säkerhetsavdelningen som gör att vi kan känna oss trygga här. Med det lät det som om jag skulle tacka mamma också, men framför allt vill jag tacka presidiet och önska er en riktigt god jul.

Förteckning över talare
(siffrorna avser anförandets nummer)

Landstingsrådet Blombäck (MP) 7:1, 5, 11, 36, 81, 83, 85, 106, 108, 110, 136, 138, 140
 Landstingsrådet Wennerholm (M) 7:2, 9, 14, 16, 24, 27, 29, 37, 41, 66, 68, 82, 84, 87, 89, 91, 118, 120, 122, 124, 126, 198, 199, 200
 Landstingsrådet Ullberg (S) 7:3, 8, 103, 105, 119, 121
 Stella Fare (FP) 7:4, 7, 35, 107, 109, 111, 113, 116
 Gunilla Roxby Cromvall (V) 7:6, 12, 26, 32
 Annika Hjelm (MP) 7:10, 65, 67, 209, 240
 Vivianne Gunnarsson (MP) 7:13, 15, 17, 147
 Birgitta Sevefjord (V) 7:18, 20, 22, 53, 55, 57, 174, 176, 178, 193, 195, 237, 239, 245, 277
 Landstingsrådet Rosdahl (M) 7:19, 21, 43, 45, 47, 49, 51, 54, 56, 58, 97, 98, 100, 104, 278
 Conny Fogelström (S) 7:23, 25
 Curre Hansson (S) 7:28, 33, 39
 Bosse Andersson (C) 7:30
 Hans Lindqvist (C) 7:31, 38
 Nanna Wikholm (S) 7:34, 40, 75, 77, 79, 128, 167
 Landstingsrådet Hellmark Knutsson (S) 7:42, 44, 46, 99, 169, 171, 173, 186, 188, 190
 Helene Öberg (MP) 7:48, 50, 52
 Landstingsrådet Larsson (S) 7:59, 61, 63, 221, 241, 243, 246, 255, 257
 Landstingsrådet Reinfeldt (M) 7:60, 62, 64, 70, 72, 74, 202, 206, 242, 244
 Landstingsrådet Jörnehed (V) 7:69, 71, 73, 102, 112, 114, 204, 208, 212, 214, 222
 Landstingsrådet Broberg (M) 7:76, 78, 80, 127, 162, 164, 166, 168, 170, 172, 181, 183, 185, 187, 189, 191, 194, 197
 Rolf Lindell (S) 7:86, 88, 90, 148, 160, 163, 165
 Ordföranden Linge (M) 7:92
 Landstingsrådet Nyman (KD) 7:93, 224, 226, 228
 Lena Ringstedt (-) 7:94, 96
 Gunilla Finnström (-) 7:95
 Tomas Eriksson (MP) 7:101, 123, 125, 131, 133, 156, 158
 Tove Sander (S) 7:115, 117
 Landstingsrådet Hemming (C) 7:129, 132, 134, 137, 139, 143, 145, 151, 153, 155, 157, 159, 161, 232, 234, 238
 Hans Åberg (FP) 7:130
 Gizela Sladic (S) 7:135
 Jessica Ericsson (FP) 7:141, 229, 231, 265, 267, 270
 Cecilia Obermüller (MP) 7:142, 144, 146
 Sverre Launy (V) 7:149, 152, 154, 247, 249, 252, 254, 256
 Tomas Melin (MP) 7:150
 Landstingsrådet Rydberg (FP) 7:175, 177, 179, 262, 271, 273, 275
 Anders Lönnberg (S) 7:180, 182, 184, 192, 196
 Karl Henriksson (KD) 7:201
 Petra Larsson (S) 7:203
 Marie Åkesdotter (MP) 7:205, 207, 223, 236
 Michel Silvestri (MP) 7:210, 216, 218, 225, 227, 230, 233, 235, 261, 269, 272, 274
 Olle Reichenberg (M) 7:211, 213, 215, 217, 219
 Katarina Flygare (C) 7:220
 Landstingsrådet Lundquist (M) 7:248, 258, 260
 Pia Ortiz Venegas (V) 7:250, 259
 Gunilla Helmersson (M) 7:251, 253
 Åsa Brunius (V) 7:263
 Lowisa Anderzon (S) 7:264, 266
 Marie Helena Fjällås (MP) 7:268
 Juan Carlos Cebrian (S) 7:276